

BULLETIN

1/23

ARCHITEKTURA

NENECHTE SE ROZPTYLOVAT

Archicad vytváří svým uživatelům prostor pro to, co je nejdůležitější: navrhování kvalitních a krásných staveb. Automatizuje totiž řadu procesů při modelování, zpracování dokumentace a spolupráci se specialisty a má zabudované profesionální prostředí pro vizualizace.

Archicad 26 vylepšuje využití konstrukčně analytického modelu. Zjednodušuje a zrychluje spolupráci mezi architekty, stavebními inženýry a statiky.

Více na archicad.cz

centrum
PRO PODPORU POČÍTAČOVÉ GRAFIKY ČR S.R.O.

Vážení a milí, čtenářky a čtenáři Bulletinu,

v newsletteru ČKA zaslaném 1. 4. 2023 jsme využili k vytvoření úvodního textu umělou inteligenci (AI). Výsledek působí formálně, ale rozhodně ne nepřirozeně. Tento úvodník Bulletinu píše osobně, ale jak dlouho to ještě bude pravidlem, netuším. O AI v architektuře spoluorganizoval Pavel Martinek v rámci setkání Evropské rady architektů konferenci, o které v Bulletinu najdete zprávu. Je zřejmé, že se toto téma bude intenzivně rozvíjet.

Architektura je nicméně z principu péčí o fyzické prostředí, jakkoliv je k ní možné použít nejrůznější přístupy a nástroje včetně AI. Bohužel je téma fyzického prostředí, s výjimkou ekologie, ve společenské debatě velmi upozaděno. Jako by nezáleželo na tom, v jakém prostředí lidé stráví své životy. Architekti jsou ti, kterým péče o fyzické prostředí má a musí ležet na srdci a měli by na jeho důležitost společnost upozorňovat. Pokud něco veřejnost nezná, tak se o to ani nezajímá a nepovažuje to za důležité. Hlavním tématem tohoto čísla je proto vzdělávání v architektuře. Nejde přitom o výchovu budoucích architektů, ale o vzdělávání široké veřejnosti ve vnímavosti k prostředí vytvořenému a přetvořenému člověkem, ve kterém strávíme naprostou většinu svého života. Impulzem ke zvolení tohoto tématu je revize Rámcových vzdělávacích programů pro základní školy, která v ČR aktuálně probíhá. O vstupních předpokladech revize se dočtete ve vyjádřeních architektů a pedagogů, kteří se téma vystavěného prostředí snaží do RVP vnést. Bylo by dobré, pokud by výchova k uvedené vnímavosti k vystavěnému prostředí – architektuře byla ve školních osnovách, nicméně bez zapojení lidí, kteří je budou aplikovat, by sebelepší osnovy ničemu nepomohly. Proto jsou součástí tématu i texty architektů a pedagogů, kteří se tématu u nás z vlastní iniciativy věnují. Doplnují je texty se zahraničními příklady. Snad inspirují další z vás k zapojení se do osvěty. V jak kvalitním prostředí děti vyrostou, takové budou vyžadovat během svého života.

Ostatně i proto je téma vzdělávání součástí aktualizace Politiky architektury a stavební kultury ČR z ledna tohoto roku, o které Bulletin také referuje. PASK nás bude provázet dalších 6 let a opět je na architektech, nakolik se jí státní organizace, ale i samosprávy budou řídit. Mluvme o PASK a vyžadujme její plnění.

Za velmi zajímavý považuji přehled soutěží, který pro pravidelnou lednovou debatu OTTA Soutěže připravil Tomáš Zdvíhal. Se soutěžemi, ale nejen s nimi, souvisí i uzavřené memorandum mezi ČKA a Královéhradeckým krajem. Ten je po Ústeckém kraji druhým, který zřídil pozici krajského architekta, a navíc plánuje zřízení krajského Centra architektury. Doufám, že to inspiruje i další kraje.

Velmi aktuální je inženýrské okénko o mostech, které je komplementární k probíhající debatě nad Výtoňským železničním mostem pod pražským Vyšehradem. Téma rozhodování mezi rekonstrukcí a novostavbou bude u nás stále důležitější nejen u industriálních památek.

V neposlední řadě by vaší pozornosti neměla uniknout legislativní část, která kromě aktuálních kauz a změn referuje i o stavu projednávání stavebního zákona včetně úprav územního plánování.

Přeji vám všem inspirativní čtení, budu rád za komentáře a těším se na setkání na valné hromadě 22. 4.

Petr Lešek
1. místopředseda České komory architektů

- 1 Editorial (Lešek)
- 2 Obsah
- 4 Kontakty na Kancelář ČKA

AKTUALITY

SERVIS

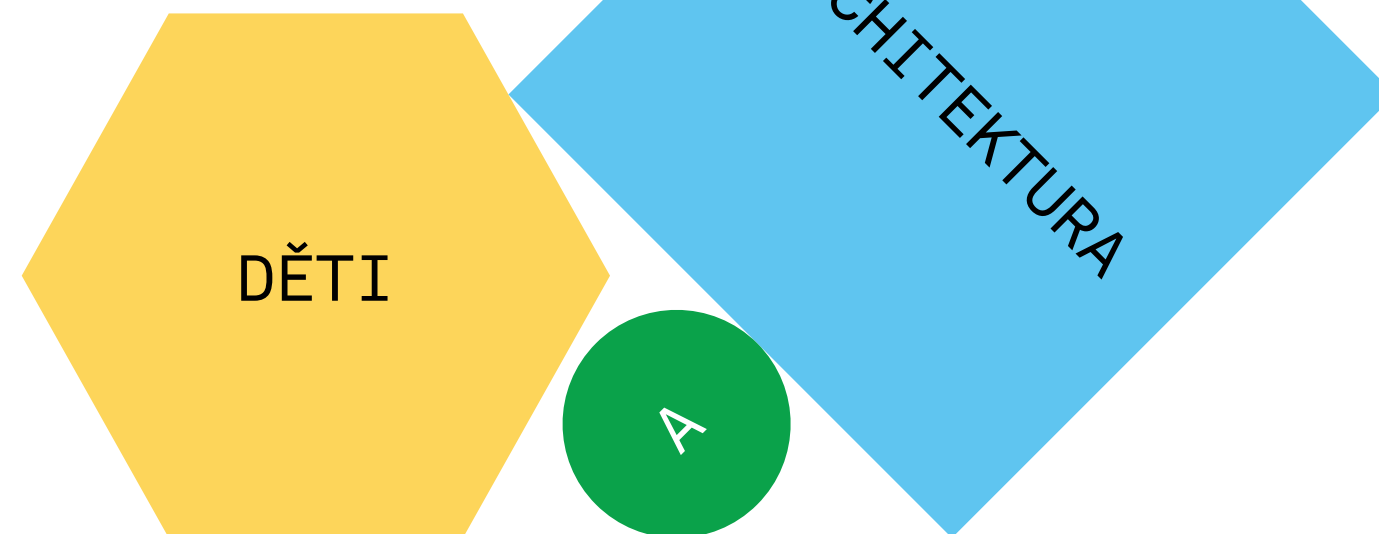

- 25 Akce
- 29 Nové knihy
- 32 Celoživotní profesní vzdělávání

- 6 Pozvánka na XXX. valnou hromadu ČKA
- 6 Přihlášky do 8. ročníku ČCA byly uzavřeny 13. 4. 2023
- 6 Pozvánka na konferenci Pojďme dělat město (nebo ves) v Litomyšli
- 7 ČKA spolupracuje s ombudsmanem na zlepšení úřední praxe
- 7 Memorandum o spolupráci s Asociací podnikatelů v geomatice
- 7 Vznik České komory zeměměřičů
- 7 Memorandum mezi ČKA a Taiwanskou komorou architektů
- 8 Spolupráce Královéhradeckého kraje s ČKA
- 8 Politika architektury a stavební kultury České republiky – aktualizace 2022 (Lešek)
- 8 ČKA k problematice regulace služeb Airbnb
- 9 Česko může být bohatší a úspěšnější, pokud bude využívat profesní komory
- 10 OTTA – architektonické soutěže (Lev)
- 10 Architektonické soutěže v roce 2022 (Zdvihal)
- 12 OTTA – kvalita jako veřejný zájem (Kloda)
- 13 Kulatý stůl ČTK na téma stavební zákon
- 13 PS památková péče a její vývoj (Žerava)
- 13 Železniční mosty pod Vyšehradem
- 14 Ceny Vladimíra Karfíka
- 15 Petr Keil oslavil 80. narozeniny (Pražanová)
- 16 Václav Mencl slaví osmdesátiny (Pražanová)
- 16 Zemřel Arata Isozaki
- 17 Pracovní skupina Zahraniční aktivity v roce 2022 (Martinek)
- 18 Konference Architects for innovation
- 18 Sektorová studie ACE 2022
- 19 Únorový newsletter ACE
- 19 Inženýrské okénko / Navrhování mostů (Vítek a kol.)

LEGISLATIVA

- 34 Novela stavebního zákona míří do Senátu
- 35 ČKA a nový stavební zákon
- 36 Změny v územním plánování od 1. ledna 2023
- 37 Stavební povolení může napadnout účastník řízení i spolek (Nemeškalová Rosinová, Balážová)
- 37 Změny ve sjednávání licenční odměny
- 37 Nové právní předpisy (Rybková)
- 38 Otázky a odpovědi (Faltusová)

- 42 Děti a architektura (Lešek)
- 43 Opatření Politiky architektury a stavební kultury ČR – vzdělávání
- 46 Integrace architektury do Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (Pražanová)
- 50 Vyjádření odborníků, kteří se snaží o integraci kvality vystavěného prostředí do RVP ZV (Lábus, Stará, Šestáková, Hossingerová, Pechová, Pražanová, Zbořilová)
- 54 Neformální vzdělávání dětí (Kaštánková, Stará, Petrik, Balda, Zbořilová, Kosová, Hajšmanová, Odstrčilová)
- 70 Architektura pro děti v zahraničí (Lešek, Päss, Lálíková, Balejová)

SOUTĚŽE

- 76 Výsledky soutěží
- 104 Probíhající soutěže
- 107 Připravované soutěže

oficiální čtvrtletník
České komory architektů

číslo 1/2023, ročník 29

Datum expedice
18. 4. 2023

Náklad
5 000 ks

Registrace
MK ČR E 11062

ISSN
1804-2066

Vydavatel
Česká komora architektů
Josefská 34/6, 118 00 Praha 1
+420 273 167 480
www.cka.cz

Redakce
šéfredaktorka
PhDr. Markéta Pražanová
marketa.prazanova@seznam.cz

Redakční rada
doc. Ing. arch. Ondřej Beneš, Ph.D.
Ing. arch. David Hlouch
Ing. arch. Miroslav Holubec
Ing. arch. Jan Kasl
Ing. arch. Petr Lešek
Ing. arch. Pavel Martinek

Jazyková korektura
Mgr. Josef Šebek, Ph.D.

Grafický design
STRAKA OFFICE
(Jakub Straka, Barbora Fišerová)

Tisk
Triangl, a. s.

Distribuce
Bulletin ČKA je bezplatně
rozesílán všem architektům
autorizovaným ČKA
a investičním odborům
magistrátů a větších měst.

Upozornění
U inzerce a podepsaných
článků se redakce nemusí
ztotožňovat s obsahem. Pokud
není uvedeno jinak, obrázky
pocházejí z archivu autorů textů.

PDF Bulletinu ČKA je ke
stažení na www.cka.cz.

Praha
Josefská 34/6, 118 00 Praha 1
cka@cka.cz
T +420 273 167 480

úřední hodiny
po–čt 8–16 h
út 8–17 h
pá 8–15 h

ředitelka Kanceláře ČKA
Bc. Dagmar Mošnerová
dagmar.mosnerova@cka.cz
M +420 702 035 234
T +420 257 532 430

sekretář ČKA
Mgr. Ing. Milan Kopeček, MBA
milan.kopecek@cka.cz
M +420 731 126 098

office manager
Monika Pohanková
monika.pohankova@cka.cz
T +420 273 167 486

agenda recepce
Miroslava Kralovičová
recepce@cka.cz
T +420 731 508 028

právní poradce
Stavovského soudu ČKA,
PS Legislativa, právní poradna
Mgr. Eva Faltusová
eva.faltusova@cka.cz
T +420 273 167 481

zástupkyně ředitelky
Kanceláře ČKA, právní poradce
představenstva ČKA, právní
poradna
Mgr. Ing. Daniela Rybková
daniela.rybkova@cka.cz
T +420 273 167 481

právní poradna, supervize
soutěžních podmínek
Mgr. Barbora Veselá
barbora.vesela@cka.cz
T +420 773 792 928

autorizace, databáze,
dozorčí rada ČKA,
autorizační rada ČKA
Milena Ondráková
milena.ondrakova@cka.cz
T +420 273 167 483
M +420 608 976 912

Stavovský soud ČKA
Radka Kasalová
radka.kasalova@cka.cz
T +420 257 532 430

členské příspěvky, profesní
pojištění
Helena Jířiková
helena.jirikova@cka.cz
M +420 608 975 312

manager akcí ČKA
Bc. Marek Job
marek.job@cka.cz
T +420 771 126 426

konzultant pro zadavatele
soutěží a supervizor
soutěžních podmínek
RNDr. Milan Svoboda
milan.svoboda@cka.cz
T +420 739 095 871

Brno
Starobrněnská 16/18,
602 00 Brno
T +420 542 211 809

tisková mluvčí,
soutěže a veřejné zakázky
Mgr. Tereza Zemanová
tereza.zemanova@cka.cz
M +420 777 464 453
T +420 513 039 101

celoživotní profesní vzdělávání,
autorizace, sekretář
PS Krajinářská architektura,
PS Urbanismus, PS Udržitelnost,
PS Památková péče,
PS Digitalizace, PS Standardy
a honoráře
Kateřina Slaná
katerina.slana@cka.cz
T +420 542 211 809

webmaster, sekretář
PS Vzdělávání a PS
Zahraniční aktivity
Ing. Ludmila Ševčíková
ludmila.sevcikova@cka.cz
T +420 773 765 416

5

AKTUALITY

XXX. VALNÁ HROMADA ČKA – 22. 4. 2023

V sobotu 22. dubna 2023 od 9.30 hod. se v prostorách Fakulty architektury ČVUT, Thá-kurova 9, Praha 6, uskuteční XXX. valná hromada ČKA.

Všichni autorizovaní architekti se mohou na místě vyjadřovat k návrhům na změny vnitřních řádů ČKA, kandidovat do orgánů ČKA a diskutovat o aktuálních problémech profese. Podklady pro jednání valné hromady jsou ke stažení na www.cka.cz

PŘIHLÁŠKY DO 8. ROČNÍKU ČESKÉ CENY ZA ARCHITEKTURU BYLY UZAVŘENY 13. 4. 2023

Do soutěžní přehlídky realizovaných staveb na území ČR Česká cena za architekturu 2023 se mohou přihlásit všechna díla dokončená na našem území v posledních pěti letech (2018–2022). Vyloučena jsou přitom ta díla, která byla nominována v předchozích pěti letech.

Výsledky práce architektů, kteří svá díla navrhli a dohlíželi na jejich realizaci, můžeme nalézt v každé části prostředí, v němž žijeme – tedy bydlíme, pracujeme nebo trávíme volný čas. Patří mezi ně stavby jakéhokoli rozsahu, jejich nejmenší části a detaily, jejich adaptace a rekonstrukce, jejich vybavení, stavby všech typologických druhů i stavby speciální, např. technologické. Mimořádný význam pro současnou společnost mají také úpravy krajiny a tvorba veřejného prostoru.

PŘEDPOKLÁDANÝ HARMONOGRAM ČKA 2023

15. února 2023

Vyhlášení 8. ročníku
Otevření přihlášek realizací do ČKA 2023
Otevření přijímání podnětů na přihlášení realizací od Akademie ČKA
Otevření přijímání nominací na Výjimečný počín od Akademie ČKA

15. března 2023

Ukončení přijímání podnětů na přihlášení realizací od Akademie ČKA
Ukončení přijímání nominací na Výjimečný počín od Akademie ČKA

13. dubna 2023, 23.59 h

Ukončení podávání přihlášek

13. dubna–15. května 2023

Hlasování Akademie ČKA o ceně za Výjimečný počín

27. červen 2023

Nominační večer

9. listopad 2023

Galavečer

listopad 2023–únor 2024

Výstavy oceněných ČKA 2023

VERNISÁŽ VÝSTAVY ČKA 2022 V CAMPU

Dne 9.3.2023 proběhla vernisáž výstavy ČKA 2022 v pražském Centru architektury a městského plánování (CAMP, Vyšehradská 51, Praha 2),

Od 19 h se uskutečnila přednáška na téma Rezidenční domy z cyklu Rethink Architecture, která se zaměřila na obnovu a rekonverzi objektů. Mezi přednášejícími vystoupili manželé Weinzettlovi z ateliéru 111 architekti, jejichž Dům na Kozině získal Českou cenu za architekturu 2022.

ceskacenazaarchitekturu.cz

KONFERENCE POJĎME DĚLAT MĚSTO (NEBO VES) V LITOMYŠLI

Ve dnech 18.–19. května 2023 se v Litomyšli uskuteční již IV. ročník konference Pojďme dělat město (nebo ves), která se věnuje rozvoji prostředí malých a středních měst a vesnic.

Foto archiv Zámecké návrší Litomyšl

Konference je určena pro komunální politiky, úředníky měst a architektky, zejména městské. První den je dopoledne věnované realizovaným projektům v Litomyšli a zkušenostem z nich. Odpoledne budou představeny příklady dobré praxe z dalších měst. Druhý den dopoledne proběhne komentovaná prohlídka Litomyšle se starostou, městskou architektkou a vedoucím oddělení rozvoje.

Litomyšl získala za 30 let péče o město renomé nejen v ČR, ale v rámci celé Evropy. Německá odborná publikace Litomyšl představila jako příkladné malé město v péči o kvalitu svého prostředí. Jak se k takovému výsledku dopracovali, představí starosta Daniel Brydl, městská architektka Zdeňka Vydrová a vedoucí oddělení rozvoje Antonín Dokoupil. Své projekty, které navrhli a realizovali v Litomyšli, představí Josef Pleskot a Jakub Finger. Širší souvislosti Litomyšle a zhodnocení přednese bývalý děkan fakulty architektury v Liberci Osamu Okamura. Celý blok doplní panelová debata s přednášejícími.

Přednášející odpoledního bloku byli vybíráni s ohledem na letošní nosné téma konference: veřejný prostor. Svoji práci na projektech náměstí v Mnichově Hradišti, parku v Mostě, ale i veřejných prostorů z Německa představí německý krajinářský architekt Till Rehwaldt. Architekt Lukáš Grasse bude prezentovat „územní studii v rozsahu města“ – Principy rozvoje města Šlapanice, které umožní koordinované investice ve městě a jsou občanům srozumitelnější než územní plán. Vystoupí také slovenský architekt Ondrej Marko s realizací náměstí v Červeném Kostelci, městský architekt Marek Janatka ukáže realizované veřejné prostory města Chrudim a krajinářský archi-

tekt Petr Velička odprezentuje nové nábřeží v Plané nad Lužnicí, své zkušenosti z rozvojem veřejných prostranství představí také Nadace Proměny Karla Komárka.

Specifickým tématem je vládou ČR v lednu 2023 přijatá Aktualizace Politiky architektury a stavební kultury. K hlavním tématům patří péče o veřejná prostranství, městští architekti a vzdělávání v zájmu o vystavěné prostředí.

Petr Lešek

www.pojdmedelatmesto.cz

ČKA SPOLUPRACUJE S OMBUDSMANEM NA ZLEPŠENÍ ÚŘEDNÍ PRAXE

ČKA navázala spolupráci s Kanceláří ombudsmana s cílem dosáhnout zlepšení fungování úřadů v oblasti stavební správy. Dílčím cílem je vytipovat opakující se případy závadných úředních postupů, s nimiž se architekti při výkonu povolání setkávají, a následně ve vzájemném dialogu zahrnujícím rovněž zástupce veřejné správy hledat cesty ke zlepšení. V rámci prvních kroků uspořádala ČKA anketu mezi svými členy a diskusní setkání OTTA dne 16. ledna.

MEMORANDUM O SPOLUPRÁCI S ASOCIACÍ PODNIKATELŮ V GEOMATICE

ČKA společně s ČKAIT uzavřela Memorandum o spolupráci s Asociací podnikatelů v geomatice, z. s., usilující o vznik profesní komory pečující o oblast geomatiky pod zákonem č. 200/1994 Sb., o zeměměřičtví.

Všechny tři subjekty podpisem memoranda stvrdily zájem o spolupráci zejména v oblastech územního plánování a tvorby krajiny, digitalizace stavebního řízení a BIM, prosazování kvalitního způsobu realizace prací a zakázek v těchto tematických okruzích.

Předmětem memoranda je závazek signatářů hledat společná témata, východiska, cíle a stanoviska a tato prosazovat v legislativě, a to především v oblasti investiční výstavby. Zavazují se vzájemně se podporovat při prosazení technických profesí v české společnosti a podporovat technické vzdělávání a také se zavazují ke spolupráci při prosazování vzniku chybějící profesní zákonné komory geomatiků a společně usilovat o nezávislost stavovských uskupení ve výstavbě na státu.

VZNIK ČESKÉ KOMORY ZEMĚMĚŘIČŮ

Zákonný rámec pro vznik profesní České komory zeměměřičů přinese novela, kterou podepsal prezident Petr Pavel na konci března. Zeměměřičská komora má udělovat autorizaci pro ověřování výsledků zeměměřičských činností využívaných pro správu katastru nemovitostí, zejména geometrického plánu nebo dokumentace o vytyčení hranice pozemku, činností využívaných ve výstavbě a pro státní mapy. Udělovat bude oprávnění „autorizovaný zeměměřičský inženýr“.

Autorizaci získají podle návrhu zeměměřiči nejméně s pětiletou praxí po složení zkoušky, komora by je zapsa-

la do rejstříku autorizovaných zeměměřičských inženýrů. Ustavení komory iniciovala Asociace podnikatelů v geomatice s podporou České komory architektů. Ředitelství silnic a dálnic ČR či Správy železnic. Vznik nové profesní organizace podpořilo ministerstvo pro místní rozvoj. Vládní novela také předpokládá, že nově budou poskytovat geografická data úřadu všechny orgány veřejné moci, a naopak k nim budou mít všechny tyto instituce přístup zdarma.

MEMORANDUM MEZI ČKA A TAIWANSKOU KOMOROU ARCHITEKTŮ

Ve dnech 14.2.–26.3.2023 se v Národní technické knihovně v Praze konala výstava Taiwan Acts!, která mapuje vznikající stavební kulturu Tchajvanu. V rámci výstavy proběhly 28. února a 1. března 2023 přednášky a dne 1. března bylo rovněž podepsáno memorandum s Taiwanskou komorou architektů.

Foto Ivan Němec

Od ničivého zemětřesení v Ťi-ťi v září roku 1999 vzniklo na Taiwanu bezpočet architektonických iniciativ, které se soustředily na sociální roli budov s cílem posílit rovnost a udržitelnost životních podmínek obyvatel země. Spíše než dominantní trendy v architektonické praxi nebo senzací vyvolávající projekty mezinárodních „hvězdných architektů“ výstava a k ní vydaná kniha zkoumá společensky angažované architektonické projekty skromnějšího rázu. Na rozdíl od převládajícího kapitalistického konzumerismu architektonické praxe, jímž byla prostoupena rozdělená taiwanská společnost, tyto sociálně motivované iniciativy zahrnují cílená opatření nejen na zlepšení městské zástavby, ale také kulturních budov, občanské vybavenosti a bydlení na mnoha místech ostrova, a také velké množství projektů komunitního rozvoje. Jako první výstava svého druhu, která vzešla z této kulturní sféry, spojila více než sto vybraných projektů rozdělených do pěti témat podle místa svého vzniku a přístupů, jež demonstrují.

Součástí akce byly přednášky českých a taiwanských odborníků na téma malé městské zásahy, participace a komunity a plánování soutěží a městské strategie. Večer proběhl společenský raut s vystoupením ambasadora Taiwanu a předsedy ČKA spojený s podpisem memoranda o vzájemné spolupráci. Ta by se měla týkat především podpory v oblasti taiwanské a české architektury, umění a kulturní výměny a podpory s nimi spojených aktivit včetně výstav vynikajících staveb a projektů.

SPOLUPRÁCE KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE S ČKA

Královéhradecký kraj a Česká komora architektů uzavřely dohodu posilující vzájemnou spolupráci při propagaci architektury a realizování kvalitních návrhů staveb ve veřejných zakázkách. Vedení kraje bude zadávat své stavební investice častěji prostřednictvím architektonické soutěže, připravuje vznik centra pro architekturu a nabídne i metodickou pomoc městům a obcím v regionu.

„Kraj jako veřejný zadavatel cílí na kvalitní architekturu ve veřejném prostoru, proto chceme s Českou komorou architektů spolupracovat a vytvářet podmínky pro funkční a zároveň esteticky příjemné stavby, ve kterých bude radost žít a pracovat. Současně jsem si vědom toho, že ne každá zakázka má ideální podmínky, tedy zajištěné financování a čas na důkladnou přípravu. To znamená, že nebudeme nic razantně měnit ze dne na den, zachováme postupy, na jaké jsme byli dosud zvyklí, ale v případech, kde to půjde a budou podmínky, budeme využívat architektonických soutěží,“ uvedl hejtman Martin Červíček.

Architektonická soutěž je způsob zadání veřejné zakázky, který je plně v souladu se zákonem o veřejných zakázkách. Současně umožňuje zadavateli nerozhodovat se jen na základě financí, ale hledět i na celkovou kvalitu řešení. Soutěžící předkládají konkrétní návrhy na domy, mosty či parky a kvalifikovaná porota z nich vybírá nejlepší řešení pro daný úkol. Členy poroty jsou zástupci zadavatele i profesionální architekti, díky čemuž je výsledkem dílo, které svým designem zaujme, využije všech technologických možností a současně splní potřebnou a požadovanou funkčnost.

Krajský úřad Královéhradeckého kraje již v minulosti několikrát architektonickou soutěž pro zadání veřejné zakázky využil. Poprvé se tak stalo v roce 2019, kdy touto cestou hledal projektanta pro stavbu sportovní haly pro tři novopacké školy. Soutěž byla úspěšně vyhodnocena následující rok.

V říjnu loňského roku skončila druhá architektonická soutěž, během níž kraj úspěšně získal plány pro výstavbu chráněného bydlení v Nové Pace, které bude mít podobu čtyř jednopodlažních domů, jejichž spojené dvorky vytvoří prostor pro setkávání a nabídnou i dostatek soukromí.

„Královéhradecký kraj systematicky podporuje rozvoj kultury na svém území. Působí jako koordinátor významných projektů. Máme také zpracovanou Strategii rozvoje kultury, kulturního dědictví a kulturních a kreativních odvětví v regionu pro roky 2022 až 2030 a v ní se přímo zavazujeme k podpoře vzniku kvalitní architektury ve veřejném prostoru, která zároveň sleduje současné trendy udržitelného rozvoje. Přitom nechceme touto cestou jít jen my jako kraj, ale architektonickou soutěž jako způsob zadávání veřejných zakázek budeme propagovat. Obcím a městům nabídneme metodickou pomoc se zadáním. Připravujeme také vznik krajského architektonického centra, které bude v této iniciativě významnou oporou. Spolupráce

s Českou komorou architektů je pak logickým krokem na naší cestě za kvalitní a funkční architekturou v našem regionu,“ dodala náměstkyně Martina Berdychová.

Tisková zpráva Královéhradeckého kraje ze dne 13. ledna 2023

POLITIKA ARCHITEKTURY A STAVEBNÍ KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY – AKTUALIZACE 2022

Vláda na svém jednání 4. ledna 2023 schválila materiál Politika architektury a stavební kultury České republiky – Aktualizace 2022. Aktualizovaná politika nahrazuje původní dokument schválený v roce 2015.

Politika architektury a stavební kultury České republiky je strategický dokument s celostátní působností. První Politiku architektury a stavební kultury České republiky schválila vláda dne 14. ledna 2015, po šesti letech byla vyhodnocena, a to včetně plnění stanovených opatření. Na základě tohoto vyhodnocení vláda uložila usnesením č. 287 ze dne 15. 3. 2021 zpracovat do konce roku 2022 aktualizaci, která vznikla za součinnosti rozsáhlé pracovní skupiny.

Politika architektury a stavební kultury České republiky – Aktualizace 2022 obsahuje analýzu relevantních dokumentů v evropském kontextu i stavu v rámci České republiky, na jejímž základě je stanovena vize, témata a cíle. Materiál obsahuje devět základních témat:

1. uspořádání krajiny a sídel,
2. veřejná prostranství,
3. začlenění staveb do prostředí,
4. zadávání zakázek a dotace,
5. kvalita staveb,
6. vzdělávání,
7. osvěta a média,
8. výzkum a vývoj,
9. vedení, koordinace a spolupráce.

Části textů byly pozměněny, cíle upraveny a mnoho již splněných opatření bylo nahrazeno novými. Zařazena byla i nová témata.

Pracovní skupiny ČKA se budou zabývat jednotlivými opatřeními z Aktualizace Politiky architektury a stavební kultury ČR 2022. Seznam opatření viz s. 43.

Politika architektury a stavební kultury ČR je ke stažení na www.uur.cz/media/svijfonz/politika_architektury_a_stavebni_kultury_cr_aktualizace_2022.pdf

ČKA K PROBLEMATICE REGULACE SLUŽEB AIRBNB

ČKA považuje aktuální situaci v oblasti krátkodobého ubytování formou Airbnb za problematičnou. Krátkodobý pobyt turistů zhoršuje kulturu utváření prostředí, stavební kulturu a obecně kvalitu života především ve velkých městech a turistických centrech v Česku. ČKA vyzývá, aby se problematikou poskytování krátkodobého ubytování zabývaly i municipality.

Airbnb, které je jednou z největších platform pro zprostředkování krátkodobého ubytování, se v Česku rozšiřuje přibližně od roku 2010. Vzhledem k popularitě služby se jedná o jev s nezanedbatelnými společenskými dopady.

V rámci ČR jsou známy statistiky využívání Airbnb v Praze, popsané v analýze IPR s názvem „Fenomén Airbnb a jeho dopadů v kontextu hl. města Prahy“ (Marianovská, aktualizace 2021). Podle závěru analýzy má míra rozšíření krátkodobého ubytování v bytech (tedy provozování Airbnb ve stavbách s odlišným způsobem využívání) dopad na řadu zájmů, jejichž ochrana je zákonem č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, svěřena České komoře architektů.

Z hlediska působnosti ČKA Airbnb negativně ovlivňuje především následující oblasti:

1. Kvalita a obytnost městského prostředí

Především v centrálních částech měst, tedy těch, jejichž kvalita by měla být předmětem zvýšeného zájmu a péče, vede neregulované rozšíření krátkodobého ubytování v bytech ke změnám sociální struktury a užívání, dopadajícím především na dlouhodobé rezidenty. Převaha turistů a s ní související změny vybavenosti vedou ke snížení kvality života obyvatel a jejich postupnému odchodu z těchto míst, což centrální čtvrti města dále umrtvuje a snižuje jejich kvalitu pro všechny uživatele.

2. Dostupnost bydlení

Forma krátkodobého ubytování v bytech je právně validně neodůvodněná a nezakotvená. Neregulovaný trh s krátkodobým ubytováním prohlubuje jeden ze závažných aktuálních problémů některých českých měst tím, že vytěsňuje jejich původní funkci, snižuje nabídku bytů určených pro dlouhodobé bydlení a ve svém důsledku zhoršuje dostupnost bydlení.

3. Dodržování stavebních norem, bezpečnost

Jednotky užívané ke krátkodobému ubytování mimo ubytovací zařízení (nejčastěji přes platformu Airbnb) jsou obvykle kolaudovány jako byty, nikoli jako ubytovací jednotky. To může být v konfliktu např. u splnění požárních předpisů, zejména v případech, kdy jsou pro poskytování ubytovacích služeb využívány celé budovy.

Možné přístupy k regulaci krátkodobého ubytování mimo ubytovací zařízení uvádí analýza IPR na příkladech Amsterdamu, Paříže, Barcelony a Vídně. Regulace obvykle kombinují požadavek registrace, časového limitu, po který je provozování služby povoleno, prostorových limitů (resp. limitů pro počty hostů), kvantitativní/geografická omezení včetně výběru místních daní, účinné kontroly či udělování pokut. Uvedené možnosti však není možné využívat bez potřebných kompetencí a nástrojů.

ČKA má za to, že je třeba iniciovat vznik právní úpravy (např. novelizací zákona o obcích a hlavním městě Praze), který municipalitám svěří pravomoc dle místních podmínek regulaci Airbnb zavést, účinně kontrolovat, případně vymáhat sankce. Česká komora architektů je připravena přispět nominací architektů a urbanistů pro účast v diskusi problému.

ČESKO MŮŽE BÝT BOHATŠÍ A ÚSPĚŠNĚJŠÍ, POKUD BUDE VYUŽÍVAT PROFESNÍ KOMORY

Profesní komory zřízené ze zákona jsou nevyužitou příležitostí k prosperitě Česka. Sdruží klíčové profesionály a jsou schopny nabízet řešení problémů, ladit mnohé detaily.

Bohužel přetrvává myšlenka, že o medicíně, advokacii, auditech a dalších oborech ví více úředník na ministerstvu či politik, často však úplně jiné odbornosti. Ministerstva a kraje mají nedostatek profesionálů – profesní komory jich mají 100 %. Bohatá města a země v Evropě stojí po staletí na práci komor, které mají nejen opravdu obrovský počet profesionálů, ale i pracovníků v administrativě. Tento povzdech provázel tradiční výroční setkání vedení profesních komor, které letos pořádala Česká stomatologická komora v Královské kolegiální kapitule sv. Petra a Pavla na Vyšehradě.

Na jednání se diskutovala řada zákonů, které jsou aktuálně projednávány. Zákony stojí, neboť ten či onen úředník „toho má moc a nestíhá“. Nebo někdo do připraveného složitěho textu vložil „lidovou tvořivost“, trochu populismu, aniž se zeptal profesionálů. V některých případech jsou bez spolupráce s komorami legislativní návrhy připravovány tak, že jsou po jejich zveřejnění jednotky dní na odborné posouzení a nutnou korekci, nebo bez znalosti kontextu EU, na kterou jsou profesní komory i prostřednictvím svých evropských asociací napojené. Katastrofální je nadále situace týkající se soudních znalců, která paralyzuje výkon spravedlnosti. Je potřeba získat řadu nových odborníků a obnovit instituce, které byly schopny sofistikovaných posudků.

Profesní komory podporují činnost České komory architektů a snahu vlády o věcnou novelu nového stavebního zákona. Komora auditorů ČR sleduje možné změny o auditech s obavami.

Profesní komory nejsou lobbisté. Vykonávají část veřejné správy, dohlížejí na odbornost a v opodstatněných případech také disciplinárně trestají svoje členy. Úředníci si je však dodnes pletou s jinými organizacemi, které nepřesně používají slovo „komora“ a lobbisty skutečně jsou. Naprosto odmítáme, aby profesní komory spadaly pod regulaci lobbistů, což by je ochromovalo v kontrolní činnosti a snižovalo jejich kredit.

Premiér ČR prof. Petr Fiala letos na jednání s komorami slíbil větší a intenzivnější spolupráci, abychom všichni zefektivnili Česko. Chceme nabídnout tisíce svých specialistů státu, ať se Česko posune ze stagnace. Spolupráce musí být systematická, pravidelná a se zápisy, úkoly a veřejnými výstupy.

V roce 2022 profesní komory vyřešily desítky tisíc drobných i větších kauz a problémů. Přispěly k mnoha zákonům. Pokud se ale podíváme do Německa či Rakouska, nelze se ubránit pocitu, že spolupráce se státem „jede na půl plynu“ – a to musíme v roce 2023 změnit.

Česká stomatologická komora, Česká lékařská komora, Česká lékárnická komora, Komora veterinárních lékařů ČR, Česká advokátní komora, Česká komora architektů, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, Exekutorská komora, Komora auditorů ČR, Komora daňových poradců ČR, Komora patentových zástupců ČR, Notářská komora ČR

Společná tisková zpráva z 12. 12. 2022.

OTTA – ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽE

Dne 24. ledna se uskutečnilo tradiční diskusní setkání OTTA (Otevřený Think Tank architektů), které se zaměřilo na rekapitulaci architektonických soutěží 2022, statistiku, změny Soutěžního řádu ČKA a zkušenosti se soutěžemi.

Úvodní prezentace statistik ukázala, že loňský rok byl rekordní z hlediska počtu regulérních soutěží (61 vyhlášených). Statistiku soutěží a realizací za rok 2022 představil architekt Tomáš Zdvihal (více viz s. 11). V porovnání s předchozími lety se jedná o mírný nárůst a pozitivní zprávu, zároveň se ale nesmí zapomenout kontext, kdy architektonické soutěže stále představují malé procento, nebo spíš promile z celkového počtu zadaných projekčních prací. Přestože ČKA tento způsob zadávání prosazuje dlouhodobě, tak se jejich echo šíří pomalu. Opravdovým úspěchem by nebyl nárůst počtu soutěží v jednotkách procent, ale v mnohem vyšších řádech. Bohužel i čerstvě vydané znění Politiky architektury a stavební kultury ČR (PASK 2022) Ministerstva pro místní rozvoj architektonické soutěže pouze podporuje, ale neprosazuje. Prosadit se tedy architektonické soutěže musí nadále zejména prokázáním vlastní kvality, úspěchy a realizacemi, což se daří. V roce 2022 bylo dokončených realizací ze soutěží 16 – vesměs stavby nebo projektové práce s velmi vysokou kvalitou. Úkolem pracovní skupiny Soutěže ČKA je přitom zejména odstranit bariéry, které většímu rozšíření tohoto způsobu zadávání zakázek stojí v cestě, při zachování vyváženosti práv architektů a zadavatelů.

Nesouhlasná stanoviska památkové péče k vybranému soutěžnímu návrhu

Na letošním OTTA zaznělo jako velmi citlivé téma zapojení památkové péče do procesu architektonických soutěží. Opakovaně narazily výsledky soutěží na překážky při následném udělení stanovisek těmto orgánům, aktuálně je v řešení vstupní prostor ústředního hřbitova v Brně a Muzeum Ghetta Terežín. Snahou pracovní skupiny bude pomocí aktivní spolupráce s těmito orgány sestavit do budoucna návod, jak umést cestu návrhům vzešlým ze soutěží v okolí kulturních památek. Výsledky architektonických soutěží mohou v budoucnosti přinášet mnohem významnější stavby, než je nyní okolí, do něhož jsou zasazené.

Zkušenosti s organizací soutěží o návrh

Během OTTA proběhlo i několik představení práce městských architektů a jejich zkušeností se soutěžemi – Zbyňka Ryšky z Refuelu, který působí ve Žďáru nad Sázavou a Novém Městě na Moravě, Ivo Tučka, který je od loňského roku městským architektem Šumperka a představil zkušenost se soutěžním dialogem ve Zlíně, a Tomáše Pavlička z Kanceláře architekta města Brna a jejich zkušeností s přípravou soutěží. Na těchto případech bylo jasné vidět, že tam, kde si proces soutěží „osahají“, se stává tento způsob hledání zpracovatele projektové dokumentace standardem.

Návrh změn Soutěžního řádu ČKA

O návrhu změn v soutěžním řádu hovořila na OTTA Barbora Veselá z právního oddělení Kanceláře ČKA.

Školení pro organizátory soutěží

V polovině února také proběhlo pravidelné školení pro organizátory nebo zájemce o organizování soutěží. Vzdělávací program akreditovaný ministerstvem vnitra obsáhl podrobně témata soutěže o návrh a architektonické soutěže, postup podle zákona o zadávání veřejných zakázek včetně dalších, architektonické soutěži podobných způsobů výběru.

ČKA připravuje komunikační rozhraní pro administrativu soutěží

Samotná práce pracovní skupiny vyžaduje pro větší rozvoj soutěží též změny. Jarní přívál soutěží, jejichž výsledky se měly prezentovat ještě před komunálními volbami, dostal kapacitu skupiny na pokraj možností. Zejména proto je nyní v řešení typizované komunikační rozhraní včetně vzorových soutěžních podmínek, které by usnadnilo administrativu kolem soutěží. Ta je doposud stále velmi závislá na individuálním přístupu, který ale naráží při vyšších počtech soutěží na své hranice.

OTTA tedy přinesl mnoho cenných podnětů pro pracovní skupinu. I v letošním roce se opět těšíme na množství soutěží, z probíhajících například očekávaný návrh pavilonu EXPO 2025 v Ósace, po delší době pavilon, který bude výsledkem otevřené soutěže, a podoba „Nového hlaváku“ – rekonstrukce části hlavního nádraží v Praze a jeho předprostoru.

Mirko Lev
předseda PS Soutěže

Záznam diskuze OTTA k architektonickým soutěžím viz t.ly/8SNP

Prezentace přednášek ke stažení na www.cka.cz

ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽE V ROCE 2022

Rok 2022 byl co do počtu vyhlášených architektonických soutěží rekordní. Ještě v polovině roku celkový počet soutěží mířil k osmdesáti, nakonec se i vlivem podzimních komunálních voleb zastavil na čísle 61.

Z hlediska typu stále převažují soutěže otevřené (54 %), výrazněji se ale prosazují soutěže užší (31 %). Svě místo si mezi soutěžemi nadále budují soutěžní workshopy a soutěžní dialogy (11 %), které díky své specifitě a náročnější organizaci budou pravděpodobně i v budoucnu hrát spíše doplňkovou roli. Drtivou většinu soutěží stále vyhláší obce, jejich dobrovolné svazky a města (82 %), nejvíce pak ta dvě největší – Praha v zastoupení městských částí a příspěvkových organizací (14 soutěží) a Brno (6). Za své začaly soutěže přijímat některé státní organizace (5) v čele se Správou železnic (2), pozadu stále zůstávají kraje a soukromí investoři (2). Z pohledu typologie je pozornost upřena na ty dříve zcela opomíjené – základní školy (10) a městské nájemní bydlení (4).

Smlouva o dílo se uzavírá obvykle s vítězem soutěže

Že se stal z architektonických soutěží seriózní nástroj pro výběr zpracovatele projektové dokumentace, potvrzuje několik dalších čísel. Mezi lety 2016 a 2020 (tato čísla sledujeme s určitým časovým odstupem) byla u 80 %

proběhlých soutěží uzavřena smlouva o dílo, a to téměř výhradně s účastníkem, který se umístil na nejvyšším místě. Ještě zajímavější je celkový pohled na navazující proces od projektu po realizaci za o něco delší období 2012–2020, kdy proběhlo celkem 345 soutěží. Přes 28 % z těchto soutěží již bylo zakončeno stavbou nebo vydaným plánem (územním či regulačním plánem nebo územní studií), dalších 9 % je před dokončením a dalších 42 % v projektové přípravě.

Realizace ze soutěží

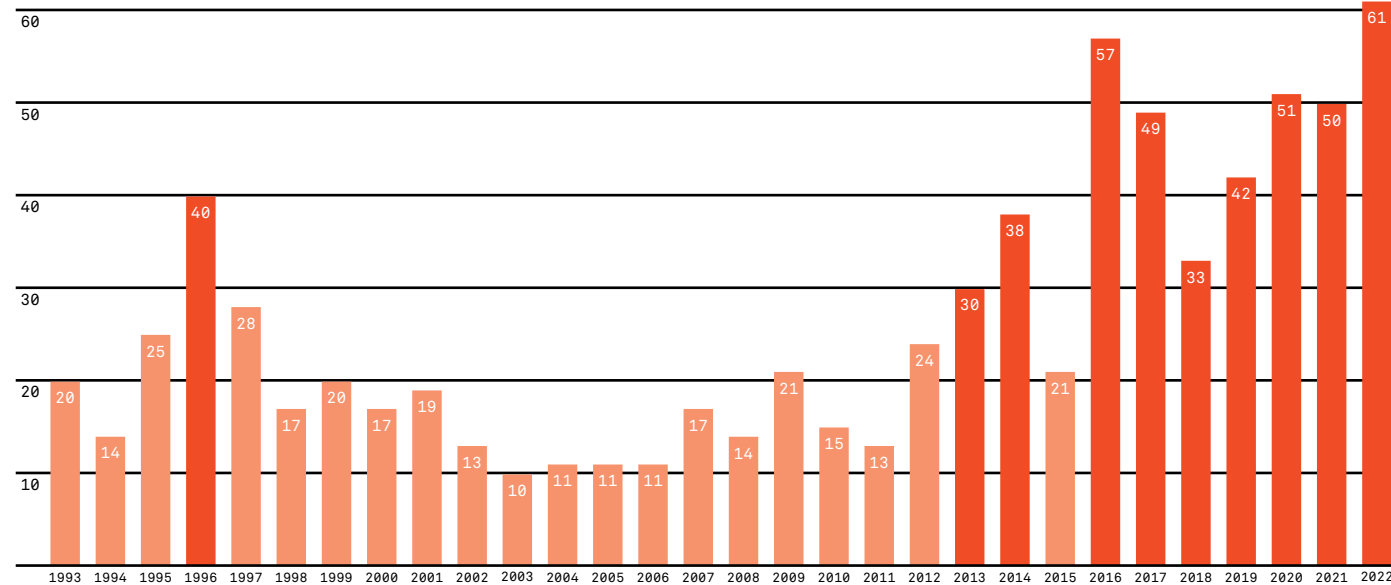
Jen v loňském roce bylo dokončeno 12 staveb. Jedná se výhradně o veřejné stavby různého měřítka a typologie – od největších staveb pro zvířata (pavilon goril v pražské zoo) a umění (rekonstrukce bývalých jatek v Ostravě) přes stavby sociálního charakteru (Centrum pro seniory v Táboře, dětská léčebna se speleoterapií v Ostrově u Macochy a bytovým dům pro seniory v Křenovicích), mateřskou školu v Semilech a radnici v nedalekých Lázních Bělohrad, nový most přes Mezibořskou ulici v Litvínově až po zásahy ve veřejném prostoru (revitalizace bývalých kasáren ve Vysokém Mýtě, veřejné prostranství mezi školami v Červeném Kostelci a zahrady se hřbitovem v Praze-Suchdole), drobnou architekturu (veřejné toalety v Janských Lázních) a výtvarné dílo (vodní prvek na Karlově náměstí v Třebíči, památník válečným veteránům v Ostravě a světelné girlandy v ulicích města Brna). Většina staveb (až na ty úplně nejmenší) má jedno společné – vznikly pět a více let od soutěže, tedy vždy minimálně s přesahem do dvou volebních období, což se dá obecně považovat za český průměr.

Architektonická soutěž nezdržuje proces zadání zakázky a výstavbu

Z toho plyne, že zdržujícím faktorem v celém kontextu přípravy stavby není několik měsíců trvající architektonická soutěž, ale spíše zdoluhavost povolovacích (státní správa) a schvalovacích (samospráva) procesů. Takže s chutí do soutěží, další komunální volby jsou za necelé čtyři roky.

Tomáš Zdvihal
CBArchitektura,
člen Pracovní skupiny Soutěže

POČET VYHLÁŠENÝCH REGULÉRNÍCH SOUTĚŽÍ V ČR

SOUTĚŽE PODLE TYPU V ROCE 2022

- vyzvané 3 %
- workshop
- soutěžní dialog 11 %
- užší 31 %
- otevřené jednofázové 36 %
- otevřené dvoufázové 18 %

OTTA – KVALITA JAKO VEŘEJNÝ ZÁJEM

Dne 23. února se uskutečnilo diskusní setkání OTTA k tématu rekodifikace stavebního zákona a fenoménu kvality vystavěného prostředí v oblastech územního plánování, povolování staveb a hmotného práva.

BUDEME MÍT STAVEBNÍ ZÁKON PODPORUJÍCÍ KVALITU VYSTAVĚNÉHO PROSTŘEDÍ?

Debaty k proměně českého stavebního práva probíhá v naší zemi už neuvěřitelných 33 let, intenzivně pak posledních 7 let. Rekodifikace stavebního práva není stále uzavřena, letos v březnu má být přijata „věcná novela“¹ k novému stavebnímu zákonu z roku 2021 (NSZ). Uchování a rozvíjení kulturní hodnoty prostředí našich měst, vesnic a krajiny je v popředí zájmu zemí napříč evropským kontinentem, toto téma je přes různé kulturní a historické odlišnosti pro všechny společné. Česko se v řadě dokumentů² zavázalo k podpoře kvalitní stavební kultury, mimo jiné i úpravou svých legislativních nástrojů. Jak si v této oblasti stojí příprava NSZ? Únorový OTTA shrnuje reflexi k tématu péče o kvalitu vystavěného prostředí, svěšenému nám architektům Zákonem o výkonu povolání.

Před čtyřmi lety jsme se s kolegy architektky z kanceláří architektury a rozvoje pěti největších českých měst začali scházet nad otázkou, jak má vypadat připravovaný nový stavební zákon (NSZ) z pohledu měst a jejich odborných institucí. Ze spolupráce nad rekodifikací vzniklo následně sdružení městských odborných institucí architektury, plánování a rozvoje *CityDeal*³. S kolegy Ondřejem Vysloužilem z MAPPA Ostrava a Jaroslavem Hollerem z ÚKR Plzeň jsme si téma OTTA rozdělili podle jednotlivých částí NSZ na podtémata:

- **procesní integrace** povolování staveb,
- **hmotného práva** reprezentovaného v debatě především Městskými stavebními předpisy (MSP),
- **územního plánování** a problematiky pořizování ÚPD v samostatné působnosti měst a obcí a na závěr shrnutí
- **stavebního řádu** s otázkou, kdo je vlastně na straně veřejné správy, tedy nositele procesu, partnerem nás architektů v hájení veřejného zájmu vysoké kvality stavební kultury⁴.

Jinými slovy, hledali jsme v prezentacích a společné debatě nositele veřejného zájmu „měřítko kvality“ vystavěného prostředí, který v současném (a patrně i budoucím) nastavení procesu rozhodování považujeme za upozaděný „plejádou“ jiných, kvantitativně měřitelných parciálních „veřejných zájmů“.

V září 2017 formulovala Komora v dopise předsedovi vlády ČR svých *Deset tezí k novému stavebnímu zákonu*⁵. Dokument prokázal svou nadčasovost, NSZ bohužel očekávání vkládaná do rekodifikace nenaplní. Následně v říjnu 2018 vydalo Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s Hospodářskou komorou ČR osnovu rekodifikace *Teze věcného záměru k rekodifikaci* (pracovní verze 10/2018). Nový stavební zákon (NSZ) byl schválen Parlamentem ČR v roce 2021, převážná část předpisu nabývá účinnosti k 1. 7. 2023. Rekodifikace není dosud uzavřena, v březnu 2023 má být v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR schválena předloha tzv. „věcné novely“ stavebního zákona⁶ a s ní zbrusu nový Zákon o jednotném environmentálním stanovisku (JES). Předloha se, stejně

jako při projednávání NSZ v roce 2021, opravuje na poslední chvíli v Parlamentu s cílem odstranit alespoň její nejzákladnější chyby. Komora je v procesu přípravy aktivní, po zkušenosti z projednávání NSZ iniciovala v letošním roce vznik *Platformy pro zdravý stavební zákon*⁷, sdružující významné instituce stavebnictví pověřené připomínkováním vládní legislativy. Iniciativní přístup k rekodifikaci potvrdila opakovaně jako prioritu činnosti valná hromada ČKA v roce 2021 a 2022.

Hypotéza vzešlá z debaty je jednoduchá: **samospráva měst a obcí je přirozeným partnerem architekta na straně veřejné správy (tedy v povolovacím procesu) z hlediska vytváření kvalitního vystavěného prostředí (High-Quality-Baukultur)**. Takovou roli může samospráva hrát za podmínek vyvážení rolí v procesech stavebního práva a předání nástrojů, které si v současnosti uzurpuje státní správa. Respektive měla by mít tu možnost, zejména pokud je na to připravena (odborná pracoviště na lokální či krajské úrovni, městští architekti...). Státní správa má zajišťovat legislativní rámec a kontrolní roli v případě ze zákona hájených veřejných zájmů, a případně nadále poskytovat metodickou a pořizovatelskou pomoc obcím, kterým vyhovuje stávající model. Současné nastavení se ale přijetím novely NSZ téměř nezmění. Rekodifikace selhala v naplňování svého zadání a smyslu. Úprava NSZ tedy musí bohužel pokračovat další novelou, zaměřenou tentokrát na územní plánování jako východisko dohody v území, formulující veřejný zájem cílové kvality našich měst, obcí a krajiny.

Martin Kloda
člen PS Legislativa ČKA a doktorand
Ústavu urbanismu FA ČVUT

1, 6
Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR schválila věcnou novelu NSZ a související zákony 24. 3. 2023.

2
Politika architektury a stavební kultury ČR, 2023. [online] dostupné z [www.mmr.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/koncepce-a-strategie/politika-architektury-a-stavebni-kultury-ceske-\(1\)](http://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/koncepce-a-strategie/politika-architektury-a-stavebni-kultury-ceske-(1))

Davos Declaration, 2018. [online] dostupné z davosdeclaration2018.ch/en/dd/nav/index/davos-declaration

Nice Declaration, 2022. [online] dostupné z www.housingeurope.eu/resource-1679/eu-housing-ministers-historical-meeting-ends-with-unanimously-adopted-declaration-that-commits-to-building-and-investing-in-affordable-and-sustainable-housing

The Governance of Land Use in the Czech Republic. The Case of Prague, 2017. [online] dostupné z www.oecd.org/czech/the-governance-of-land-use-in-the-czech-republic-9789264281936-en.htm

Analysis, recommendations and legislative proposals for a Building Act reform in the area of spatial planning, 2021, [online] dostupné z www.mmr.cz/getmedia/ac99a8f4-1bc0-46eb-8c87-685c5beb36f8/Deloitte_SPA_Final_report_D2_4_v10.pdf.aspx?ext=.pdf

3
CityDeal, 2022. [online] dostupné z www.citydeal.cz

4
High-Quqlity-Baukultur, viz např. Davoská deklarace a Davoský proces

5
ČKA, 2017. [online] dostupné z www.cka.cz/komora/o-komore/pro-media/stanoviska-vyjadreni-cka/cka-predstavuje-teze-k-novemu-stavebnimu-zakonu

7
Platformy pro zdravý stavební zákon, 2022. [online] dostupné z www.cka.cz/komora/tema-cka/novy-stavebni-zakon

KULATÝ STŮL ČTK NA TÉMA STAVEBNÍ ZÁKON

Dne 2. března se uskutečnil kulatý stůl věnovaný novému stavebnímu zákonu.

Pozvání ke kulatému stolu přijali místopředsedkyně Poslanecké sněmovny a bývalá ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová, předseda České komory architektů Jan Kasl, zástupce iniciativy *CityDeal* Ondřej Boháč, ředitel Asociace developerů ČR Tomáš Kadeřábek a viceprezident Svazu podnikatelů ve stavebnictví Zdeněk Soudný.

Záznam viz t.ly/55s8

PS PAMÁTKOVÁ PÉČE A JEJÍ VÝVOJ

Pracovní skupina Památkové péče ČKA se konstitovala koncem roku 2021 a v roce 2022 zahájila svoji činnost. Podobná pracovní skupina ČKA již v nedávné minulosti existovala a jejím cílem bylo ovlivňovat vznik nového zákona o ochraně památkového fondu. Příprava nového zákona byla zahájena v roce 2012 a intenzivně probíhala mezi lety 2014 a 2019, kdy byl tento proces bohužel ukončen – především kvůli silné provázanosti na stavební zákon.

Stavební zákon měl u minulé vlády absolutní prioritu, ale jeho definitivní podoba vlastně není známa dodnes. Protože se zdálo, že činnost pracovní skupiny Památková péče ČKA ztratila smysl, svoji činnost uzavřela formulací tezí, které by měly být prostřednictvím ČKA prosazovány ve chvíli, kdy se práce na novém zákoně ochráně památkového fondu znovu rozběhnou, a ukončila svoji činnost.

S odstupem doby se ale ukazuje, že podobně defenzivní vyčkávací postoj nestačí. ČKA nese velký díl zodpovědnosti za udržení, oživení a rozvoj architektonického dědictví a nemůže čekat. Musí reagovat na všechny aktuální změny včetně klimatických změn, energetické krize, akcentu udržitelnosti atd. A musí to dělat bez ohledu na zcela překonaný zákon.

Zákon o státní památkové péči č. 20/1987 vstoupil v platnost 1. 1. 1988, a přes 28 novel

- se neoprostil od dobové terminologie („kulturně politické hodnoty“, „estetická výchova pracujících“, „organizace a občané“, „politickoorganizační role státu“ atp.;
- postrádá systémové navázání na platnou právní úpravu – Listina základních práv a svobod, právo EU, správní řád (2004), stavební zákon (2006 a 2021), zákon o základních registrech (2009), občanský zákoník (2012), zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (2016) atp.;
- Ústavní soud opakovaně obecně zdůrazňuje, že úprava práv a povinností není obsažena v zákoně, ale v podzákoně předpisu;
- náleží Ústavního soudu konstatuje, že „Celá koncepce zákona o státní památkové péči, zrcadlící dobové ideologické axiomy, vychází z naprosté prevalence veřejného (státního) zájmu a popření ochrany práv jednotlivce“;
- atd.

To byly a jsou důvody, které vedly k zno-
vuustavení pracovní skupiny Památkové péče, která vě-

novala celou svoji aktivitu v roce 2022 mapování všech slabých míst současné „památkářské“ praxe z nejrůznějších úhlů pohledu – nejenom praktikujících architektů, ale také majitelů a investorů oprav a oživení chráněných objektů, odborných a výkonných orgánů památkové péče, památkové inspekce atd. Mimo jiné jsme získali kulturně vzdálený, ale velmi poučný materiál o uspořádání památkové péče v USA. Členové pracovní skupiny se zúčastnili několika konferencí zaměřených na ochranu památkového fondu (Festival Týden Bata – 16. 9. 2022 ve Zlíně, Výzvy současné památkové péče – 8.–10. 11. 2022 v Praze). Kromě tří řádných zasedání v mezidobí zpracovávala PS PP ČKA podklady pro stanoviska ČKA: stanovisko k návrhu příručky Magistrátu hlavního města Prahy, Odboru památkové péče, tematicky zaměřené na budoucí sjednocení památkářské rozhodovací praxe v oblasti projednávání fotovoltaiických systémů v památkově chráněných územích Hlavního města Prahy a dále stanovisko k novému expozičnímu prostoru Muzea ghetta Terezín.

Má vůbec smysl, aby PS PP ČKA existovala, když není v moci Komory vznik nového funkčního zákona o ochraně památkového fondu reálně urychlit? Jsem přesvědčen, že ano. V rámci přežitého zákona je totiž možné hledat cesty, jak funkčnost systému zlepšit. V kvalitě procesu, v kvalitě kompetentnosti, v kvalitě vztahů.

Stašek Žerava
předseda PS Památková péče ČKA

ŽELEZNIČNÍ MOSTY POD VYŠEHRADEM

Bourat, či opravit ikonický železniční most v centru Prahy? Most je památkově chráněný a jeho správce, Správa železnic, uvažuje o jeho zbourání a nahrazení novou mostní konstrukcí, jejíž návrh byl vybrán na základě mezinárodního soutěžního dialogu. Proti zbourání se nyní postavila řada odborníků včetně architektů. Pražští zastupitelé schválili 23. března rekonstrukci mostu ve stávající podobě a doplnění třetí koleje. Finální rozhodnutí je na ministerstvu dopravy a Správě železnic.

Železniční mosty pod Vyšehradem jsou soumostím, které začíná u ulice Na Děkanec na Novém Městě a končí u Strakonické ulice na Smíchově. Zahrnuje mosty na Výtoni s kamennými klenbami a na kamenných pilířích, most přes Vltavu a mosty na Smíchově. Železniční most na Výtoni byl ve své původní podobě zprovozněn 15. srpna 1872. Na přelomu 19. a 20. století byl nahrazen novou konstrukcí, která je podle odborníků významnou technickou kulturní památkou v exponované části Pražské památkové rezervace.

Soumostí je dlouhodobě ve špatném stavu. Správa železnic představila v lednu vítězný návrh nového mostu, který vzešel z mezinárodního soutěžního dialogu. Ze stávajícího mostu měla podle návrhu zůstat zachována jen spodní část s pilíři a nynější nýtovaná konstrukce měla nahradit nová. Přestavba měla stát zhruba dvě miliardy korun. Nově měl být most tříkolejný a měla přibýt zastávka na Výtoni.

Proti záměru zbourat železniční most na Výtoni vystoupila řada odborníků, mezi nimi zástupci ČNK ICOMOS, Klubu Za starou Prahu, desítky architektů se podepsaly pod otevřený dopis ministru dopravy a občanská iniciativa Nebourat.cz, která se snaží o záchranu mostu, již posbírala více než 13 000 podpisů. S postupem Správy železnic nesouhlasila ani Praha 5 či bývalé vedení města.

Ve dnech 21.–22. února proběhlo mezinárodní kolokvium odborníků, které svolalo ministerstvo dopravy a Správa železnic. Na něm sedm z deseti odborníků doporučilo nahrazení konstrukce, považují to za praktičtější a efektivnější. Nynější konstrukci doporučili případně zachovat například jako lávku pro pěší a cyklisty, jak to plánuje SŽ.

Ministr dopravy Martin Kupka uvedl, že rozhodnutí o budoucnosti mostu přes Vltavu mezi pražským Podskalím a Smíchovem by mělo padnout do konce letošního roku.

Více informací
novymostvyton.cz
nebourat.cz
t.ly/5-wTA
t.ly/sBvD

Železniční most na Výtoni byl ve své původní podobě zprovozněn 15. srpna 1872. Na přelomu 19. a 20. století byl nahrazen mostem, který se klene přes Vltavu dosud. Současný most je tvořen třemi příhradovými nosníky s rozpětím 69,9 metru, široký je 8,1 metru a dlouhý 298,4 metru. Konstrukce je podle památkářů významnou technickou kulturní památkou v exponované části Pražské památkové rezervace. Foto Alena Tučimová

Vítězný soutěžní návrh Železničních mostů pod Vyšehradem, mezinárodní soutěžní dialog, 2022, autoři: Iveta Torkoniaková, Marek Torkoniak, Dominika Procházková, Jonáš Klvaň (2T engineering, s. r. o.), Libor Marek, Ondřej Lojík, Adam Petrásek (TOP CON SERVIS, s. r. o.), Petr Bouřil, Andrej Dvořák (ABM architekti, s. r. o.), Petr Musílek (JIKA-CZ, s. r. o.). Vizualizace z archivu Správy železnic

CENY VLADIMÍRA KARFÍKA

Československý BLOK architektů a výtvarníků udělil 13. prosince 2022 v obřadní síni radnice města Zlína od F. L. Gahury další Ceny Vladimíra Karfíka za období 2019/2021.

Ceny uděluje s tříletou periodicitou BLOK založený po sametové/něžné revoluci přáteli architektury z obou stran řeky Moravy, jejichž díla byla výrazná navzdory normalizačnímu režimu, který je tlačil do pozadí. Cena, pojmenovaná na počest tvorby a života jejího prvního čestného nositele, se tradičně předávala s podporou města, s nímž je Vladimír Karfík a jeho architektura ikonicky spojena. Laureáty ceny se v minulosti stalo 33 osobností československé architektury, mezi nimi například Karel Prager, zakladatel a první předseda BLOKu, Štefan Světko, Alena Šrámková, Věra Mecková, Josef Pleskot, Vladimír Dedeček a další.

CENA ZA CELOŽIVOTNÍ DÍLO – ŠTEFÁNIE KRUMLOVÁ

Za celoživotní dílo si Cenu převzala Ing. arch. Štefánia Krumlová. Bratislavská rodačka (* 1932) absolvovala studium architektury (1949–1955) na Fakultě architektury a pozemního stavitelství diplomovou práci u jejího zakladatele, Akademika prof. Emila Belluše. Stala se součástí skupiny mladých žen, které vytvořily první generaci slovenských architektek v době, kdy architektura byla spíše mužskou doménou. Hned po nástupu z bratislavského Stavoprojektu v kolektivu architekta Ludvíka „Baldyho“ Jendrejáka spolupracovala na 48třídni škole s první exponovanou lanovou konstrukcí nad tělocvičnou od statika Jozefa Poštulky, dvakrát osazenou v Bratislavě. Ale jejím největším přínosem byla zejména předškolní zařízení v těžištích obytných souborů a malá architektura. Vynikaly rozehranou a důmyslnou hmotovou skladbou, drobným měřítkem a propojením interiéru s exteriérem. Její korektní mezilidské vztahy se promítly i do její profese. Jako spolupracovnice Štěpána Světky, autora sídliště „Únor“, ale i jako jeho dlouholetá obyvatelka, se stala jeho patronkou. Už léta se snaží zabránit „zahušťování“ původní zástavby a zničení jeho autenticity. „Eje“ Krumlová, jak jí říkají přátelé, je „svěží dáma s excelentním myšlením a názory. Sleduje internet, píše maily, 15 let studuje na univerzitě třetího věku počítače a fotografii a stále se zajímá o svět kolem sebe“, jak uvedl ve svém projevu za BLOK doc. Ivan Gürtler.

Štefánia Krumlová projektovala mateřské školy na sídlištích v Bratislavě. Foto Robert Hüttner

CENA ZA CELOŽIVOTNÍ DÍLO – MIROSLAV MASÁK

Cenu za celoživotní dílo udělil BLOK také výrazné osobnosti české architektonické a společenské scény prof. Ing. arch. Miroslavu Masákovi, dr. h. c. (* 1932). Po absolvování Fakulty architektury a pozemního stavitelství ČVUT nastoupil do libereckého Stavoprojektu a tento krok předurčil jeho odbornou i osobní životní dráhu. Jako tvůrčí architekt stál často s kolegy ze SIALu u zrodu významných staveb, jako jsou výstavní pavilon F v Liberci, obchodní dům Máj v Praze, nákupní středisko Ještěd v Liberci a rekonstrukce Veletržního paláce Národní galerie v Praze (za kterou je držitelem CVK v r. 2010). Stavoprojekt ovlivnil i jeho společenskou a pedagogickou činnost. V roce 1968 spoluzakládá SIAL a jeho Školku – samostatný ateliér čerstvých absolventů studia architektury. Po srpnu 1968 byl nucen této činnosti zanechat, přesto pokračoval v neoficiálních skupinách. Po roce 1989 se stává poradcem prezidenta Václava Havla, se kterým ho spojoval vztah ještě z dob disentu. Jako tvůrčí architekt je například autorem rekonstrukce prezidentské rezidence v Královské zahradě Pražského hradu. Ve výchově architektů pokračoval jako externí pedagog Fakulty architektury Vysokého učení technického v Brně, kde v roce 1999 získává titul profesora v oboru architektura. Jeho život a dílo se staly trvalou součástí dějin české architektury a společnosti druhé poloviny 20. století.

Rektor Technické univerzity v Liberci Miroslav Brzezina uděluje titul doctor honoris causa profesoru Masákovi u příležitosti 30. výročí sametové revoluce. Foto Radek Petrášek

KONVERZE JURKOVIČOVY TEPLÁRNY

V kategorii za významnou realizaci získali cenu autoři konverze Jurkovičovy teplárny – Ing. arch. Martin Paško a tým DF CREATIVE GROUP. Zástupce BLOKU Peter Žalman vyzdvihl „výjimečný příklad úspěšné konverze opuštěné industriální budovy a její zakomponování do nového urbanistického celku“ a „koncept vložený do budovy, novotvaru do stávající chráněné hmoty industriální stavby. Vznikla tak přidaná hodnota zejména v téměř dokonalém domyšlení a realizování detailů. Ať už ve výběru materiálů nebo různých architektonických prvků díla. Objekt má precizně obnovené a doplněné fasády na bázi pohledové cihly, což byl oblíbený materiál architekta Jurkoviče v jeho industriální etapě tvorby. Vzniklo nadčasové dílo, které k původním hodnotám přidalo originální řešení s výsostně současným výrazem spojující více funkcí, které golemovsky působícím betonovým násypníkem vneslo novou silnou energii“. Jurkovičova teplárna vznikla v letech 1941–1942 na průmyslovém předměstí Bratislavy. Provoz zahájila v roce

1944, nedlouho poté se však oblast dostala do hledáčku spojeneckých bombardérů, které zde způsobily velké škody. Teplárna se naštěstí zachovala v poměrně dobrém stavu a po opravě dál sloužila svému účelu. V roce 2008 se stala národní kulturní památkou. Developer Penta Real Estate zde zorganizoval výstavbu nové čtvrti s rezidenčními a kancelářskými věžemi podle návrhu Zaha Hadid Architects. Teplárna zde má sehrát roli emblému a kulturního centra, takže proběhla architektonická soutěž na její rekonstrukci a adaptaci. Vítězný architekt Martin Paško s kanceláří DF Creative Group zachovali, co nejvíce šlo, a dovnitř vestavěli novou strukturu.

Jurkovičova teplárna v Bratislavě, konverze 2020, ADOM. M STUDIO, s. r. o.

Laureáti, s výjimkou neúčasti profesora Masáka ze zdravotních důvodů, si ceny převzali z rukou předsedy BLOKu Ing. arch. Zdeňka Trefila, viceprimátora statutárního města Zlína Mgr. Pavla Brady a předsedy slovenské sekce Ing. arch. Rudolfa Žákovského.

PETR KEIL OSLAVIL 80. NAROZENINY

Architekt Petr Keil, který patří k zakládajícím členům ČKA (číslo autorizace 0047), oslavil osmdesáté narozeniny. V letech 1993–1994 byl členem představenstva ČKA.

Prof. akad. arch. Petr Keil (* 30. ledna 1943, Louny) po absolvování základní dvouleté vojenské služby studoval v letech 1964–1970 na Uměleckoprůmyslové škole u Adolfa Benše. V letech 1970–1972 pracoval v architektonickém ateliéru A13, v letech 1972–1974 v Projektovém ústavu výrobních družstev a následně až do roku 1990 v Pragojektu. Od roku 1993 vedl na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze katedru architektury a byl vedoucím jednoho z architektonických ateliérů. S kanceláří KMS – Keil Svoboda architects, kterou založili společně se společníkem Ing. arch. Petrem Svobodou, realizoval desítky staveb různých typologií. Z nejznámějších stojí za připomenutí Hasičská zbrojnice, Praha 5 (1998), bytový dům Budějovická, Praha, továrna na zpracování mořských ryb DELIMAX v Hodoníně s rybí ploutví na střeše, Pragojekt České Budějovice (1987), Hotel Hoffmeister Pra-

Okresní správa silnic v Jindřichově Hradci, 1982. Foto archiv COISA

ha (1993) nebo třeba Okresní správa silnic v Jindřichově Hradci (1982), která je odbornou veřejností vysoce ceněna. Jedná se o třípatrovou stavbu z železobetonového montovaného skeletu MS 71 na čtvercové půdorysné síti o velikosti modulu 6 x 6 m. Kompozice budovy, symetrická podle diagonální osy, s půdorysem ve tvaru písmene L má objem na přední straně kaskádově po patrech odstupňovaný, zatímco dvě zadní průčelí jsou plochá, členěná pouze pravidelným rastrem oken. Přední průčelí jsou prosklená typovými výkladci se žlutě natřenými rámy. „Architektonickým řešením založeným na využití přirozených skladebných možností nosné konstrukce se zde autorovi podařilo vytvořit hodnotné dílo celorepublikového významu, které se řadí k úspěšným pokusům předních českých architektů 70. a 80. let dát svébytný výraz budovám realizovaným za pomoci běžně dostupných typizovaných konstrukčních systémů,“ píše se v časopise *Architekt*, roč. 29, 1983, č. 25, s. 3.

Markéta Pražanová

Více viz např. cosa.tv/postmoderni-stavby-petra-keila

VÁCLAV MENCL SLAVÍ OSMDESÁTINY

Architekt Václav Mencl patří mezi zakladatele České komory architektů (číslo autorizace 0087), v prvních dvou letech její existence působil jako člen představenstva, v letech 1995–1998 jako člen autorizační rady.

Václav Mencl (* 5. dubna 1943, Brno) vystudoval v roce 1967 architekturu na Vysokém učení technickém v Brně (roku 1962 byl vyloučen ze studia kvůli účasti na studentském protestním shromáždění, ve studiu pokračoval od roku 1963) a poté až do roku 1990 pracoval jako urbanista ve Stavoprojektu Brno a ve Výzkumném ústavu výstavby a architektury. V komunálních volbách roku 1990 byl za Sdružení pro Brno zvolen do zastupitelstva Brna a do roku 1992 byl primátorem Brna. Spolu s firmou Bovis stál u založení Technologického parku, který významně nasměroval rozvoj Brna jako centra výzkumu a vývoje nových technologií. V období let 1992–1995 pracoval jako vedoucí Ústavu územního plánování na Fakultě architektury Vysokého učení technického v Brně. V letech 1995–1998 byl

Šanghajské himalájské muzeum (Shanghai Zendai MoMA), návrh 2003, realizace 2012, foto Sergio Pirrone

náměstkem ministra hospodářství a ministra pro místní rozvoj pro regionální politiku, územní plánování a stavební řád. V letech 1996–1998 byl senátorem a v letech 2002–2013 poslancem Poslanecké sněmovny. Po celou dobu svého působení v různých pozicích se zasazoval o kvalitní architekturu a podporoval správné nastavení právních předpisů v oblasti stavebního řádu a výkonu profese. Od roku 2015 je členem Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, od června 2021 radě předsedá.

Markéta Pražanová

ZEMŘEL ARATA ISOZAKI

Ve věku 91 let zemřel 28. prosince 2022 známý japonský architekt Arata Isozaki, držitel Pritzkerovy ceny 2019. Architektka proslavily stavby v Japonsku, Číně, USA, Španělsku či Itálii.

Isozaki byl jedním z prvních japonských architektů, kteří začali stavět i v zahraničí. Mezi jeho slavné stavby patří Muzeum soudobého umění v Los Angeles, realizace pro olympijské hry v Barceloně v roce 1992 či veřejné stavby v Číně a Japonsku. Podle odborníků se v Isozakiho návrzích protínal Východ se Západem. Během šedesáti let své kariéry navrhl více než 100 budov.

Isozaki také vzpomínal na své dospívání v poválečném Japonsku. S odkazem na osobně prožité bombové útoky v Hirošimě tvrdil, že vyrůstal ve spálené zemi. „Takže moje první zkušenost s architekturou byla její nepřítomnost a začal jsem uvažovat o tom, jak by lidé mohli přebudovat svoje města a své domovy,“ uvedl Isozaki. Za celoživotní tvorbu získal Isozaki v roce 1986 Zlatou medaili Královského institutu britských architektů (RIBA) a v roce 2019 Pritzkerovu cenu.

Narodil se 23. července 1931 v Oitě na nejjižněji položeném ostrově Japonska Kjúšú. Od roku 1953 navštěvoval Fakultu architektury na Tokijské univerzitě, kterou ukončil v roce 1954. Po studii získal práci u architekta Kenzō Tangeho. V roce 1963 si založil vlastní ateliér Arata Isozaki & Associates. Roku 1964 měl svou první přednášku na Tokijské univerzitě a od té doby přednášel na mnoha univerzitách po celém světě.

Nejdříve podlehl japonskému metabolismu, pak se přiklonil k plug-in megastrukturám. Společně s Kazuo Šinoharou později dospěli k přesvědčení, že v současnosti již nelze dosáhnout významuplného vztahu mezi budovou a městem jako celkem a že každá stavba je solitér.

Z jeho staveb je důležité připomenout Elektrický labyrint ze 14. trienále v Miláně – multimediální představení hirošimské tragédie. Za vyvrcholení jeho tvorby se považuje Muzeum Gunma v Japonsku (1971–1974). Tato stavba byla reakcí na mizení tradiční japonské architektury, a to zejména na ztrátu tradičního japonského „prostoru šera“, tedy zákoutí s tlumeným osvětlením.

Muzeum moderního umění Gunma, Takasaki, Japonsko, 1971–1974, foto Wikimedia Commons

ZAHRANIČNÍ AKTIVITY ČKA A ČINNOSTI ACE

PRACOVNÍ SKUPINA ZAHRANIČNÍ AKTIVITY V ROCE 2022

Pracovní skupina v loňském roce nadále koordinovala vztahy mezi ČKA a zahraničními komorami, asociacemi a organizacemi, především pak s ACE.

Evropská rada architektů – ACE (Architects' Council of Europe)

Pavel Martinek vede pracovní skupinu (Practice committee), jejíž hlavní náplní byla v roce 2022 příprava konference o výzkumu umělé inteligence v architektuře v rámci programu Creative Europe. Konference proběhla v listopadu v Bruselu, vedle známých jmen AI komunity jako Daniel Bolojan, Matias del Campo či Marjan Colleti byla příležitost představit také české architektky jako Jiří Vítek. Po konferenci byla předsedou Janem Kaslem v rámci společenského rautu přítomným představena projekce České ceny za architekturu.

Nový evropský Bauhaus –

NEB (New European Bauhaus) a evropské projekty

Yvette Vašourková se stala členkou pracovní skupiny, která přináší aktuální informace o NEB a příležitostech účasti v grantových projektech.

Evropská konference pro politiky architektury – ECAP (European Conference for Architectural Policies)

Participace na organizaci konference politik architektury, v rámci níž byla jedním z témat poválečná obnova měst. Podrobněji viz Bulletin ČKA č. 4, 2022, s. 7.

Kreativní Evropa – Creative Europe –

Peer Learning Group on Architecture Awards

David Hlouch se na návrh představenstva účastní v mezinárodním projektu programu Creative Europe.

Mezinárodní kontakty

Italská unie svobodných povolání (Unione Italiana Libere Professioni) – Unie projevila zájem o spolupráci, výměnu informací zejména na poli digitalizace, udržitelnosti a veřejných zakázek, dále vzájemné pracovní příležitosti. Jsou ochotni poskytnout finanční prostředky pro zahájení konkrétních kroků.

Záhřeb – ve dnech 13.–14. října 2022 Jaroslav Šafer prezentoval ČKA na konferenci Chorvatské komory architektů o standardech a honorářích (více informací viz Bulletin ČKA č. 4, 2022, s. 36). V roce 2023 bude Jaroslav Šafer zastupovat naši Komoru v rámci ACE – Practice committee, jejíž náplní pro rok 2023 bude právě tato témata.

Bulharsko – setkání s delegátem Bulharska na půdě ČKA v rámci jeho návštěvy galavečera ČKA. Zájem o spolupráci zejména při výměně porotců v rámci soutěžních přehlídek staveb a architektonických soutěží.

Rumunsko – v prosinci proběhla ve městě Oradea konference o udržitelnosti. Na pozvání Rumunské komory architektů (Ordinul Arhitecților din România) vyslala ČKA architektku Hanu Maršíkovou z ateliéru Ellement Architects, která přednášela o zkušenostech s rekonstrukcí baťovských domků ve Zlíně.

Taiwan – Taiwan Acts! Spolupráce na přípravě třídní konference a výstavy v NTM, komunikace s taiwanskou delegací a příprava podpisu memoranda. Více viz s. 7.

Ukrajina – vedle setkání v rámci ECAP proběhla schůzka na půdě Komory, kde se řešila budoucnost spolupráce a nastavení podmínek pro účast našich architektů na veřejných zakázkách obnovy Ukrajiny. Opačným směrem zazněla žádost o pomoc při zaměstnání a propojení kontaktů ukrajinských architektů žijících v ČR. V prosinci přišla také žádost ukrajinské obce o jejich podporu dopisem u ukrajinské vlády. Důvodem byly obstrukční situace vzniklé nesouhlasem obce s legislativními změnami prováděcí vyhlášky stavebního zákona. O tuto podporu byly požádány také další národní organizace, ACE i UIA.

Další agenda

V rámci skupiny došlo k personálnímu rozdělení jednotlivých oblastí Evropy, jejichž monitoringu se budou jednotliví členové věnovat. Větší pozornost chceme také směřovat vůči dění v UIA.

Pavel Martinek
Předseda PS Zahraničí

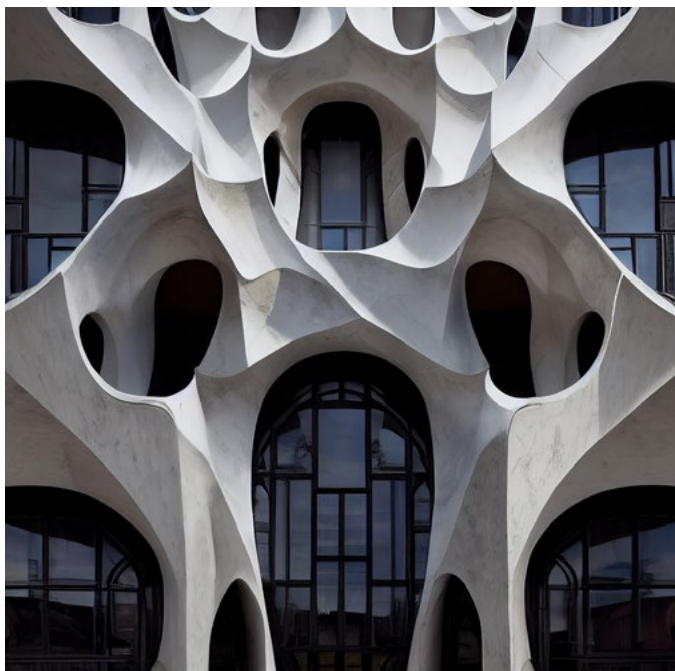
KONFERENCE ARCHITECS FOR INNOVATION

V listopadu 2022 proběhla v Bruselu konference o umělé inteligenci v architektuře, která vznikla v rámci pracovní skupiny Practice committee. Podíleli se na ní zejména Pavel Martinek a Diego Zoppi.

Koncept konference se připravoval během uplynulého roku, kdy se uskutečnila řada setkání s experty v oboru. Program se skládal ze čtyř základních okruhů – urbanismus, praxe architekta, kreativita a otázka regulace. Konferenci provázela uznávaná německá novinářka Gry Hasselbalch, která má za sebou řadu vlastních publikací na téma umělé inteligence v architektuře. Její moderování diskuse bylo samo o sobě hodnotným příspěvkem k problematice. Na konferenci bude navazovat grantem podpořený výzkum.

Vlastní téma umělé inteligence (AI – Artificial Intelligence) vzniklo ze zájmu podnítit diskusi o budoucnosti digitalizace v architektuře z jiného pohledu, než představuje BIM. AI technologie je současnou realitou, jsou však na ni architekti připraveni? Výběr příspěvků Julie Angwin, Daniała Bolojana, Matiase del Campo a Andreewa Van de Moera se na tuto otázku pokoušel nabídnout odpověď.

Více informací viz
www.cka.cz/svet-architektury/aktualne/novinky/ai-architect-for-innovation
www.ace-cae.eu/activities/events/2022/conference-on-ai-architects-for-innovation-24112022

Posthumální estetika v architektuře v pojetí Matiase del Campo, 2022. Foto archiv autora

SEKTOROVÁ STUDIE ACE 2022

Evropská rada architektů (ACE) zveřejnila výsledky již osmé Sektorové studie o stavu architektonické profese v Evropě.

Sektorovou studii vydává ACE každé dva roky. Sbírá a analyzuje statistická, sociologická a ekonomická data o evropských architektech, architektonickém trhu a architektonické praxi. Informace o všech členských státech ACE jsou prezentovány formou grafů, tabulek a map, které jsou doprovázeny vysvětlujícími texty.

Na základě odpovědí více než třiceti tisíc architektů ze šestadvaceti evropských států byla edice sektorové studie v roce 2022 obohacena o nové výzkumné oblasti, což z ní činí nejrozsáhlejší studii na téma architektonické profese v Evropě.

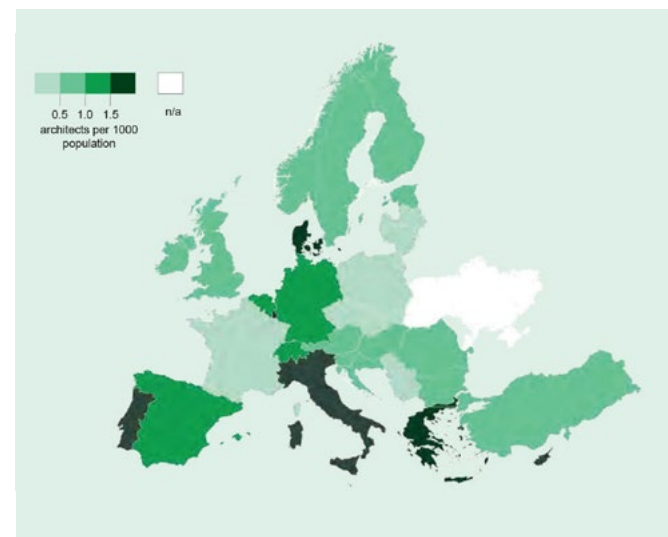
Ze závěrů výzkumu

- v roce 2022 bylo v Evropě 620 tisíc architektů, více než polovina z nich působí ve třech zemích – Itálii, Německu a Turecku;
- 46 % architektů navrhuje „často“ nízkoenergetické stavby;
- 21 % architektů získalo vzdělání v zahraničí, 19 % architektů vážně zvažuje práci v zahraničí;
- profese se po pandemii zotavuje – výdělek se zvýšil od roku 2020 o 6 %, celková velikost trhu je o 24 % větší než v roce 2020, 86 % architektů pracuje na plný úvazek, nezaměstnanost architektů klesla na 2 % (v roce 2020 byla 7 %);
- v oboru pracuje 46 % žen (v roce 2012 to bylo 36 %);
- 32 % architektů je mladších 40 let;
- 92 % kanceláří v Evropě má pouze 1–5 zaměstnanců;
- polovina architektů používá nástroje 3D modelování „často“ a čtvrtina používá nástroje BIM;
- 7 % architektů pracovalo v uplynulém roce na zakázkách v zahraničí;

- v ČR se 32 % ateliérů zúčastnilo architektonických soutěží (evropský průměr účasti ateliérů v architektonických soutěžích je 16 %);
- plat architektů vzrostl v posledních dvou letech o 6 %;
- vedoucí architektonické kanceláře vydělává průměrně 46 800 eur ročně a pracuje v průměru 47 hodin týdně; řadový architekt vydělává průměrně 37 500 eur (průměr zvyšují země jako Německo, Norsko, Dánsko, Rakousko, kde se mzda pohybuje okolo 55 000 eur ročně, zatímco v ČR je to průměrně 32 000 eur ročně).

Více informací
www.ace-cae.eu/activities/publications/ace-2022-sector-study

Přehled (grafy)
aceobservatory.com

Počet architektů v Evropě. Zdroj Sektorová studie ACE 2022

ÚNOROVÝ NEWSLETTER ACE

Součástí obsahu newsletteru ACE (Evropské rady architektů) z února 2023 jsou mimo jiné tyto články:

- postřehy z konference evropských ministrů kultury s názvem „Common Good – Shared Responsibility“, která proběhla ve dnech 14.–16. ledna ve švýcarském Davosu;
- dne 20. dubna proběhne hybridní Conference on Education & Skills, kterou pořádá ACE společně s EAAE (the European Association for Architectural Education) a zaměří se na rekvalifikaci, zvyšování kvalifikace a inovace v poskytování vzdělávání;
- o otevřené výzvě k podání návrhů na výzkum umělé inteligence v architektuře;
- aktuality k revizi směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD);
- o EU Work Plan for Culture 2023–2026;
- také výsledky 7. ročníku České ceny za architekturu.

Celé znění newsletteru naleznete na
eye.sbc08.com

Více informací na www.cka.cz

INŽENÝRSKÉ OKÉNKO

NAVRHOVÁNÍ MOSTŮ

Navrhování mostů je složitý dlouhodobý proces, který musí respektovat řadu okolností a podmínek, často zcela nečekaných a zdánlivě s mostem nesouvisejících. Cílem článku je upozornit ve velké stručnosti na hlavní faktory návrhu mostu.

Most je inženýrská stavba, která má sloužit společnosti, a tak je třeba k ní přistupovat. Vzhledem k tomu, že často tvoří významný prvek v krajině, je třeba věnovat pozornost i jejímu architektonickému zpracování. Základní princip pro navrhování takových konstrukcí deklaroval již Vitruvius, vojevůdce z doby císaře Cézara za římských dob, definicí tří základních požadavků na stavbu: firmitas (pevnost, bezpečnost), utilitas (funkčnost, použitelnost) a venustas (elegance, krása). Tyto požadavky jsou neustále platné, přibývají však další hlediska, jako např. požadavky udržitelného rozvoje společnosti.

Most – součást dopravní infrastruktury

Most je inženýrská konstrukce, která převádí komunikaci přes překážku. Tou může být údolí, řeka, komunikace, mořská úžina nebo jiná překážka. Podle podmínek se pak volí druh mostní konstrukce. Mosty vždy tvoří zvláštní místo na komunikaci. V dřívějších dobách, kdy ještě technologie výstavby mostů nebyly tak vyspělé, se hledala místa přechodu překážky tak, aby konstrukce mostu byla co nejjednodušší. Trasa komunikace se hodně přizpůsobovala možnostem stavby mostu. Bylo tomu tak např. i v Praze. Místo pro stavbu Karlova mostu bylo vybráno tam, kde vody v řece bylo nejméně, aby se usnadnilo zakládání pilířů. Plošné založení, které v době výstavby bylo použito, se prokázalo jako nevhodné a během času byly všechny pilíře založeny hlubinným způsobem. V současné době jsou možnosti výstavby mostů poměrně velkorysé, a proto je možné navrhovat vedení trasy komunikace společně s mostní konstrukcí, aby se dosáhlo optimálního dopravního řešení i řešení mostní konstrukce. Tento proces u nás začal již v první polovině 20. století, což je vidět na příkladu mostu přes Vltavu u Podolska (obr. 1).

Místo aby komunikace sjížděla k malému mostu přes řeku a pak stoupala zpět na úroveň okolní krajiny, byl navržen dlouhý most vysoko nad terémem. V tomto případě zde byl ještě druhý důvod, a to očekávaná výstavba přehradní nádrže Orlik, která významně zvedla hladinu Vltavy. Např. v sousedním Německu byla tato filozofie návrhu užívána při výstavbě dálniční sítě již od 30. let. Starší mosty byly navrhovány často přímé a trasa komunikace se tomu přizpůsobovala. Dnes se konstrukce mostu přizpůsobuje vedení komunikace tak, aby průjezd po ní byl plynulý. Příkladem může být most Terenez v Bretani. Původní visutý most byl postaven v roce 1925 přímý a pak nahrazen podobným mostem v roce 1951 na rozpětí hlavního pole 272 m (obr. 2). V roce 2011 byl visutý most nahrazen zavěšenou konstrukcí o rozpětí 285 m, která již byla

v půdorysném oblouku a lépe tak vyhovovala podmínkám provozu (obr. 3). Geometrie mostu vedla k návrhu neobvyklých jednostranných pylonů, které jsou navrženy tak, aby jejich ohyb byl minimalizován a aby byly namáhány převážně osovou silou.

U železnic je náročnost na návrh trasy ještě větší, protože železnice má výrazně menší přípustné podélné sklony. U vysokorychlostních tratí a mostů na nich jsou požadavky ještě přísnější. Při návrhu trasy komunikace je proto nutné podrobně konzultovat dopravní řešení již v rané fázi i s mostními inženýry, aby bylo možné nalézt optimální řešení.

Most – součást okolního prostředí

Most v krajině vždy byl a je obdivovaným dílem, přitahujícím pozornost. Po mostech se pohybovala velká zatížení (dle doby stavby mostu). Zvláště v horských oblastech, kde i menší mosty překračovaly hluboká údolí a prudké horské řeky, byla jejich stavba obdivuhodná (obr. 4). S rozvojem železnic musely mosty přenášet velká zatížení vlaků. Vývoj mostních konstrukcí a přístup k tomu, jak překračovat překážku, se dlouhodobě vyvíjí a mění. Mostů bylo dříve méně, protože jednak dopravní síť zdaleka nedosahovala takové hustoty jako nyní, ale také se mosty stavěly jen tam, kde to bylo skutečně nutné. Dnes se, jak bylo uvedeno výše, trasa komunikace optimalizuje, a proto se mosty stavějí i tam, kde by se dříve hledalo řešení bez nich. Přesto jsou mosty nepřehlédnutelnými stavbami v krajině a je třeba i jejich začlenění do krajiny a vzhledu věnovat velkou pozornost. Navíc jde o stavby, které se navrhují na životnost 100 a více let, a už jen proto by měly v krajině esteticky příznivě působit. Je proto třeba věnovat mimořádnou pozornost volbě konstrukčního systému, který nejvíce ovlivňuje vzhled mostu. Zásady jeho volby byly popsány v řadě publikací. Jiná konstrukce se hodí do ploché krajiny, pro překročení řeky a jiná je vhodná pro překročení hlubokého údolí v horách. Do volby konstrukčního systému promlouvají i další faktory, jako např. základové poměry, dostupné pozemky, dílčí překážky pod mostem a možnosti technologie výstavby. K tomu, aby konstrukční systém byl správně zvolen, je nutné rozumět jeho působení a vědět, co je technicky možné. Vždy se vyplatí se seznámit s konstrukcemi, které v podobném prostředí byly postaveny již dříve, a zjistit, jaké jsou zkušenosti s jejich návrhem a provozem. Volba konstrukčního systému mostu je proto úkol pro odborníka – mostního inženýra, který má příslušné vzdělání k tomu, aby byl schopen výše uvedené okolnosti zhodnotit a odpovědně navrhnout vhodné varianty řešení.

Most – složitá stavební konstrukce

Mosty patří mezi složité stavební konstrukce. Jednak jde o konstrukce velké, hodně zatížené, a to staticky i dynamicky (ani nemluvíme např. o účincích zemětřesení), a jednak o konstrukce ekonomicky náročné, kde kvalita návrhu výrazně ovlivňuje veškeré náklady. Dále jsou na mosty kladeny další požadavky jako trvanlivost, dlouhodobá spolehlivost všech součástí, minimalizace údržby a v poslední době přístupují i požadavky na šetrný přístup k životnímu prostředí. Návrh konstrukčního systému nelze odpovědně učinit bez návrhu technologie výstavby a zhodnocení následné údržby. I když existují různá variantní řešení, musí být návrh konstrukce realizovatelný (za přiměřených nákladů). U složitějších konstrukcí je nutné zvažovat, kolik materiálu se vloží do konstrukce mostu a kolik do pomocných konstrukcí, které se po skončení výstavby dále nevyužijí. Existují velmi efektivní nosné systémy (např. síťové oblouky nebo skořepinové konstrukce), které se však velmi obtížně realizují. Proto se musí pečlivě zvážit, zda se takové konstrukce v daném konkrétním případě hodí, či

Obr. 1: Podolsko, most o délce 510 m byl postaven v letech 1939–1943, aby nahradil starý řetězový most z roku 1848 (ten byl v roce 1960 demontován a později přemístěn do Stádlece), projekt mostu připravili V. Janák, J. Brebera a L. Pacholík ve spolupráci s J. Blažkem, sken ze staré fotografie, archiv Jana L. Vítka

Obr. 2: Mírně proti proudu od současného mostu stál do roku 2015 původní přímý most Térénez z roku 1951, foto Strukurae.net

Obr. 3: Most Térénez v půdorysném oblouku spojuje Bretaň s ostrovem Crozon, 2011, autoři: architekt Charles Lavigne a mostní inženýr Michel Virlogeux, foto wikipedia.com

nikoli. Proto návrh konstrukce a postup výstavby tak úzce souvisí. V poslední době se rovněž klade velký důraz na minimalizaci údržby a omezení výluk provozu na mostech z důvodu výměny těch částí, které nemají tak dlouhou životnost, jako je plánovaná životnost mostu. Navrhují se tzv. integrované (obr. 5) nebo semiintegrované mosty, které však mají větší nároky na návrh mostu, např. z hlediska rozdělení tuhostí, ale zase omezují nároky na údržbu. To jsou ryze technické problémy, které opět musí řešit mostní inženýr.

Bohužel se někdy setkáváme s tím, že se mostní inženýr označuje jako statik. Statika je pouze jedna z oblastí, která se musí u mostu řešit. Je sice velmi důležitá, ale je to pouze dílčí činnost v celém procesu návrhu mostu. Mostní inženýr je ten, kdo musí rozumět celému oboru, tedy statickému a dynamickému působení, konstrukčnímu řešení, detailům, technologiím výstavby, mostnímu příslušenství a mnoha dalším věcem, které s návrhem a výstavbou souvisí. Nazývat jej statikem je proto značně zjednodušující až dehonestující, neboť jeho role je podstatně širší.

Výstavba mostu

Technologie výstavby mostů se stále vyvíjejí stejně jako mostní konstrukce. Staré betonové mosty bývaly betonovány na pevných skružích, vývoj předpjatého betonu umožnil postupnou výstavbu velkých konstrukcí po částech bez náročných skruží. Ocelové konstrukce bývaly nýtované, dnes se svařují a probíhá rychlý vývoj v protikorozní ochraně. Vyvíjejí se nové výtuzné materiály (zejména na bázi karbonových vláken), zavádějí se ultra-vysokohodnotné betony a historické technologie se opouštějí. Strojní vybavení pro zvedání konstrukcí a montáž se za poslední léta též velmi zdokonalila. To jsou jen příklady, které ovlivňují konstrukční řešení a zejména výstavbu. Mostní inženýr proto musí už při návrhu konstrukce zvažovat reálný způsob její výstavby nebo montáže tak, aby bylo možné ji realizovat s požadovanými tolerancemi. Výhodné je používat standardní vybavení stavebních firem. U velkých projektů se setkáváme s nestandardními požadavky, které je třeba řešit individuální výrobou montážních prostředků. Právě v této oblasti vzniká nejužší souvislost mezi projektem mostu a projektem postupu výstavby. Dle způsobu organizace projektu je nutná velmi úzká spolupráce mostního inženýra a zhotovitele mostu.

S výstavbou jsou spojeny další činnosti jako např. měření na konstrukci, protože most se obvykle staví v jiné poloze, než je vyprojektován. Do vyprojektované pozice se dostane teprve na konci výstavby. S tím souvisí rozsáhlá činnost mostního inženýra, který rovněž vyhodnocuje měření ze stavby a upravuje geometrii mostu tak, aby po skončení výstavby byl most v optimální poloze.

Konstrukční detaily mostu

Konstrukční detaily mostu jsou mimořádně důležité pro jeho dlouhodobou funkci a trvanlivost. Zdánlivé detaily jsou to, co nakonec rozhoduje o postupu degradace mostu. Jde např. o ochranu předpínací výtuzy a uspořádání kotvení, odvodnění, hydroizolaci, mostní závěry, ložiska a související konstrukční úpravy, římsy, které jsou u silničních mostů vystaveny agresivnímu slanámu prostředí, apod. Tyto konstrukční úpravy musejí být navrženy dle dlouhodobých zkušeností, zakotvených např. u nás v dílčích předpisech ŘSD nebo SŽ. Pokud má být zajištěna dlouhodobá trvanlivost mostu a optimalizovány celkové náklady na údržbu, nelze navrhnout nevyzkoušená individuální řešení, která by mohla v konečném důsledku vést k nefunkčnosti a ohrožení celého mostního díla.

Obr. 4: Nejužší místo mezi Airolo a Göschenen na silnici v Gotthardském průsmyku ve Švýcarsku spojuje tzv. Ďáblův most (Teufelsbrücke). Původní dřevěný most byl v roce 1595 nahrazen prvním kamenným mostem, který se nakonec v roce 1888 zřítíl. Mezitím byl v roce 1830 dokončen druhý most a vedle něj pak v roce 1958 třetí most, foto Jan L. Vítka

Obr. 5: Most Sunniberg z roku 1998 v údolí řeky Landquart ve Švýcarsku, délka mostu 526 m, příklad velkého integrovaného mostu, autoři: Christian Menn a Dialma Jakob Baenziger, foto Jan L. Vítka

Provoz, údržba a demolice mostu

Po uvedení mostu do provozu nastupuje proces údržby. Ta začíná udržováním konstrukce v čistém stavu, včasným odstraňováním drobných závad a pokračuje výměnou některých částí mostu dle projektu údržby mostu. Při zjištění závad během pravidelných prohlídek je nutné je neprodleň odstraňovat. Ponechání závad bez včasné opravy často vede k jejich zvětšování a podstatně náročnější pozdější opravě. Z toho je vidět jednoznačná souvislost návrhu konstrukce a procesu údržby. Při správném návrhu jsou údržbové práce jednoduché, snadno a spolehlivě proveditelné. Pokud návrh vyústí v konstrukční detaily, které nelze udržovat, pak vzniká významné riziko zkrácení životnosti mostu, přestože procesy údržby mostu coby součástí dopravní komunikace se v čase významně proměnily. Jako příklad lze uvést staré nýtované ocelové konstrukce, kde je řada detailů, kam není přístup a kam zároveň zatéká voda. Tato místa trpí korozí a často dochází k významným úbytkům materiálu a ohrožení bezpečnosti mostu. S procesy údržby též souvisí i dlouhodobě podceněné financování oprav mostů. S tím je třeba počítat asi i do budoucna, proto správný návrh mostu z hlediska údržby je velmi významný.

Po skončení životnosti konstrukce, popř. při ztrátě dostatečné únosnosti z nejrůznějších důvodů se investor rozhoduje, zda konstrukci zachovat (rekonstruovat), nebo ji nahradit novou. V takovém případě musí mít mostní inženýr představu o postupu demontáže mostu. Většina mostů dosud postavených je z betonu nebo oceli. To jsou materiály, kde bourání je možné, a navíc materiály lze alespoň částečně recyklovat. Tak i z pohledu udržitelného rozvoje jde o poměrně příznivou situaci.

Názory významných světových odborníků na navrhování mostů

V mostním stavitelství působila řada vynikajících osobností, které ovlivňovaly výstavbu významných mostních konstrukcí. Jen pro ilustraci jsou dále uvedeny názory některých z nich. Protože jsou to osobnosti, které mají za sebou mimořádné výsledky ve světovém měřítku, stojí za to se nad jejich názory zamyslet.

Paul Bonatz (1877–1956), poradce pro stavby mostů a dálnic v Německu: „Krása mostu není v příkrasách, nýbrž ve skutečné, rozumné a pravdivé základní formě, v jednoduchosti, ve vnechání a zabránění všeho libovolného, náhodného a módního. Módní se stane staromódní a pomine, ale jednoduchost a pravdivost zůstanou.“

Le Corbusier (1887–1965), architekt, urbanista: „Oprostit se od okázalosti a kultu strojené estetiky.“ „Dekorace je smyslné a primitivní povahy stejně jako barva, a hodí se toliko pro nižší třídy, sedláky a divochy.“

Fritz Leonhardt (1909–1999), profesor na TU Stuttgart, autor mnoha mostů a inženýrských konstrukcí: „Inženýr navrhuje mosty, architekt mu pomáhá jako umělecký poradce.“

Leonardo Fernandez Troyano (* 1938) autor mnoha významných mostů: „Most je dílo inženýrů, ačkoli při jeho výstavbě působí mnoho profesí. Tvůrčí proces musí být jednotný, ale lze v něm rozlišit tři základní části: návrh, analýzu a postup výstavby.“ „Spolupráce na mostním návrhu mezi inženýry a architekty existuje od doby, kdy se tyto profese oddělily. V mnoha případech byl výsledek pozitivní, ale musí jít o jednotnou činnost a nikoli superpozici několika činností, jak už se mnohokrát stalo.“

Michel Virlogeux (* 1946), autor velkých světových mostů: „Elegance vychází z mnoha rozhodnutí autora návrhu, ale výběr konstrukčního řešení, tj. organizace toků sil, je hlavní předmět návrhu, který určuje vše ostatní.“

Architektura mostu

Most je především součástí dopravní cesty a jeho účelem je převádět dopravu (silniční, železniční, lodní nebo jinou) přes překážku. Tak potřeba mostu vznikla a to je jeho základní účel. Protože jde o objekt s dlouhou dobou funkce začleněný do prostředí extravilánu nebo intravilánu, je na místě, aby byl esteticky začleněn do okolního prostředí. Jeho tvar však musí být takový, aby účelně přenášel zatížení a jeho prvky byly uspořádány tak, aby odpovídaly svým charakterem a rozměry způsobu namáhání, které mají přenášet. Nesmějí být příliš štíhlé nebo naopak mohutné, ale mají odpovídat fyzikální potřebě plynoucí z jejich namáhání. Kromě návrhu vlastní konstrukce je třeba uvážit další faktory ovlivňující návrh stručně zmíněné v předcházejících odstavcích. Zkušenosti ukazují, že pokud se konstrukce takto navrhne, dá se očekávat, že bude nejen ekonomická, ale i estetická. Např. nová lávka v Nymburce (obr. 6) byla navržena dle těchto zásad a zís-

Obr. 6: Lávka přes Labe v Nymburce, 2021, architektonicko-konstrukční soutěž 2018, autoři: Jiří Stráský, Leonard Šopík, Jan Pozdíšek, Karel Zlatuška / Stráský, Hustý a partneři (SHP) Brno, foto Jan L. Vítek

kala cenu Grand Prix Architektů v kategorii Novostavba v roce 2022. To vše, včetně výše uvedeného shrnutí, je hlavním důvodem, proč by dominantní a nezastupitelnou roli ve všech stadiích celoživotního cyklu mostu, tedy v přípravě, návrhu, realizaci, následné údržbě a odstranění mostu, měl hrát mostní inženýr. Pro další ztvárnění mostních prvků je vhodné přizvat architekta, který z titulu svého vzdělání může přispět k vylepšení celkového dojmu mostní konstrukce. Je proto vhodné, aby se návrh zvláště významných mostních konstrukcí realizoval ve spolupráci mostního inženýra a architekta. Lze asi souhlasit s názorem prof. Leonhardta, že architekt by při návrhu mostu měl působit jako umělecký poradce.

Soutěže na návrh mostu

Soutěž přirozeně povzbuzuje kreativitu a inovace, tím pomáhá zadavateli vybrat vhodné řešení pro danou lokalitu. Pro umístění mostu do památkově chráněného území, v oblasti citlivé pro veřejnost nebo v přírodně chráněném prostoru mohou soutěže o návrh mostu představovat rozumnou variantu pro přípravu této významné stavby, která je nejen částí dopravní infrastruktury, ale také orientačním bodem pro širší okolí a atraktivním cílem pro diváky i návštěvníky. Soutěže by se měly využívat uvážlivě tam, kde se požaduje výjimečný konstrukční návrh, vizuální kvalita a současně přiměřená cena za nadstandardní požadavky. Soutěž není vhodná pro místa, kde běžné typy mostů vyhovují všem požadavkům na projektovou přípravu, výstavbu a následnou údržbu mostu. Pro kvalitně uspořádanou soutěž musí zadavatel připravit přesné a kompletní zadávací podmínky, vybrat kvalitní a vyváženou odbornou porotu a zajistit odpovídající financování. Bohužel v našich podmínkách nejsou tyto požadavky vždy splněny. Někdy jsou vítězné návrhy mimořádně nákladné pro výstavbu i následný provoz a údržbu mostu. Soutěžní řád pro inženýrské stavby a mosty není v ČR dobře nastaven, vlastně pro tyto specifické stavby neexistuje. Inspirací pro jeho vytvoření by nám mohl být Soutěžní řád pro mosty vydaný IABSE (Mezinárodní asociace pro mosty a inženýrské stavby) v roce 2013.

Autorský tým
Prof. Ing. Jan L. Vítek, CSc., FEng.; Ing. Michal Drahorád, Ph.D.; Ing. Milan Kalný; Ing. Milan Komínek; Prof. Ing. Jiří Stráský, DSc., FEng.; Doc. Ing. Lukáš Vráblík, Ph.D., FEng.; Ing. Dana Wangler

LEDVANCE.CZ

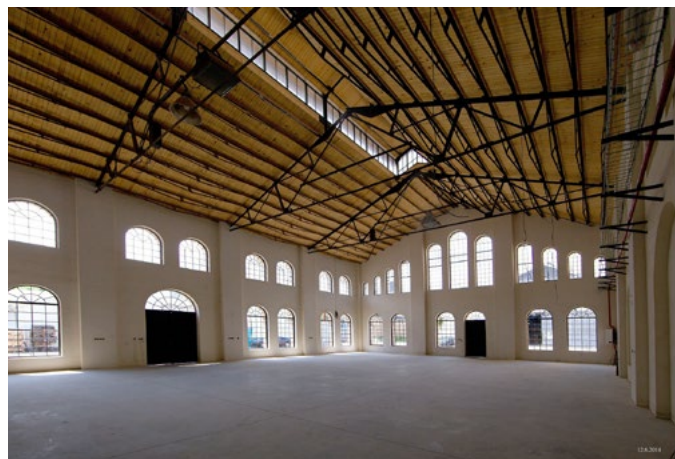
ENERGETICKY ÚSPORNÉ VEŘEJNÉ OSVĚTLENÍ OD LEDVANCE

- Snadná instalace bez použití nástrojů díky pouzdru a zásuvné svorkovnici
- Vysoce rovnoměrné světlo
- Venkovní použití (IP66)
- Parkoviště, veřejné prostory, silnice třídy M, C a P (EN13201)
- Funkční a minimalistický design
- Nízké náklady na údržbu a provoz

Více informací zde:

Revitalizace budovy strojovny Bessemerovy ocelárny, Kladno, ARX Studio, 2014, foto archiv organizátorů konference

Diener & Diener, Novartis Campus v Basileji, Forum 3, 2005, foto Andreas Schwarzkopf

Schlaich Bergermann Partner, návrh konstrukce pro zakrytí Vítězného oblouku v Paříži, 2021, foto archiv sbp

BROWNFIELDSY 2023

Konference

Záštitu ČKA

6. 6. 2023

Kladno, hala Strojovna

Města a jejich atraktivita se neustále proměňují. Z průmyslových center se stávají periferie a ty se časem mění v žádané lokality pro bydlení i podnikání. Přerod periferie v sebevědomé město je dlouhodobý a komplikovaný proces, který vyžaduje jasnou vizi, dobré plánování a v neposlední řadě finance. O tom všem bude pátý ročník konference Brownfieldsy 2023 v Kladně. Organizátor: Asociace developerů České republiky, z. s.

www.kfbrownfieldsy.cz

AKCE

BORIS REYHER

Přednáška

Záštitu ČKA

1. 6. 2023

CAMP, Vyšehradská 51, Praha 2

Boris Reyher je jedním z ředitelů německé inženýrské kanceláře schlaich bergemann partner (sbp), která je činná ve svém oboru více než 40 let. Sami sebe nazývají vizionáři v lehkých a velkorozponových, efektivních a udržitelných konstrukcích a pracují na zakázkách po celém světě. Jsou spoluautory řady unikátních staveb, jako je například pavilon Porsche ve Wolfsburgu, pěší lávka Trumpf v německém Ditzingenu, zastřešení tramvajových zastávek hlavního nádraží v Berlíně. Výjimečným projektem byla také spolupráce při realizaci dočasné umělecké instalace navržené již v roce 1961 uměleckou dvojicí Christo a Jeanne-Claude, kteří se kdysi rozhodli zahalit Vítězný oblouk v Paříži. K projektu L'Arc de Triomphe, Wrapped v roce 2021 navrhl ateliér sbp pomocné konstrukce. Jako jedni z prvních se zabývali rozvojem a možnostmi fotovoltaiky.

kruh.info

ROGER DIENER

Přednáška

Záštitu ČKA

4. 5. 2023

Kino Světozor, Vodičkova 791, Praha 1

Švýcarský architekt Roger Diener vystudoval renomovanou fakultu architektury na ETH Curych, kde dnes působí jako profesor. Zde spolu s architekty Jacquesem Herzogem, Marcelem Meiliem a Pierrem de Meuronem založil Studio Basel. Jako hostující profesor vyučoval mimo jiné na Harvard University Graduate School of Design, na vídeňské Škole architektury, v Amsterdamu na Academie van Bouwkunst nebo v Kodani na Royal Danish Academy of Fine Arts. Diener se dlouhodobě zajímá o rekonstrukce památek a je členem několika nadací a komisí, které se tomuto tématu věnují. Kancelář Diener & Diener byla založena již v roce 1942, Roger Diener zde působí od roku 1980 a je tedy druhou generací projektantů. Mezi hlavní realizace studia patří například dokončení východního křídla Přírodovědného muzea v Berlíně nebo švýcarská ambasáda tamtéž. Kancelář se dlouhodobě věnuje rezidenčním projektům, urbanismu a rekonstrukcím budov.

kruh.info

bod architekti, Nová radnice Prahy 7, 2019, foto Tomáš Slavík

Reiulf Ramstad Arkitekter, bytový dům Saga Panorama, Norsko, návrh 2021, foto archiv Reiulf Ramstad Arkitekter

Tsuyoshi Tane Architects, Muzeum současného umění v Hiroasaki, 2020, foto Daici Ano

Bruce Goff, Al Struckus House v Los Angeles, 1982, foto archiv Adama Štěcha

RETHINK ARCHITECTURE: VEŘEJNÉ BUDOVY

Záštitá ČKA

11. 5. 2023

Centrum městského plánování, Vyšehradská 51, Praha 2 a on-line

Jsou veřejné budovy jen historické, zanedbané, bez dostatku financí na kvalitní rekonstrukci? Nebo to může být i jinak? Proč bychom se neměli s tímto vnímáním veřejných staveb spokojit? Jak může šetrně provedená rekonstrukce zároveň zavést udržitelné technologie a šetřit náklady provozovateli? Jak skloubit veřejnou funkci budov a prostranství, která jsou ve vlastnictví soukromých majitelů? A jak citlivě kombinovat tradiční architekturu veřejných budov s moderními prvky?

Každý přednášející v 15 minutách představí základní koncepty, které používá ve své praxi. Následuje panelová diskuse, kde jsou možné dotazy publika v sále, i těch, kteří sledují online přenos. Mezi přednášejícími budou specialisté i specialistky z mnoha oborů: architekti, krajinářští architekti, městští zastupitelé a další.

On-line stream bude na Facebooku CAMP

rethinkarch.cz

SALON DŘEVOSTAVEB 2023

Veletrh

Záštitá ČKA

19. 4.–17. 5. 2023

Praha

18. ročník festivalu je určený pro všechny zájemce o moderní stavby ze dřeva a udržitelný životní styl a nabídne bohatý program s řadou zahraničních i tuzemských hostů. Slavnostní zahájení proběhne v Centru architektury a městského plánování a hlavní přednášky budou patřit norskodánskému ateliéru Reiulf Ramstad Arkitekter a rakouskému studiu Dietrich Untertrifaller Architekten. Salon dřevostaveb je festival a výběrová přehlídka současné dřevěné architektury v Čechách a na Slovensku.

www.salondrevostaveb.cz

TSUYOSHI TANE ARCHITECTS

Výstava

8. 6.–27. 8. 2023

Galerie současného umění a architektury, nám Přemysla Otakara II. 38, České Budějovice

Tsuyoshi Tane je japonský architekt působící v Paříži. Vystudoval Hokkaido Tokai University v roce 2002 a odborné zkušenosti získal v Londýně, Dánsku a Japonsku. Založil Atelier Tsuyoshi Tane Architects v roce 2017. Získal řadu mezinárodních ocenění, například za Estonské národní muzeum (2016), Muzeum současného umění v Hiroasaki (2020), stadion Kofun na japonských olympijských hrách 2020 (2012), Todoroki – Dům v údolí (2018) a mnoho dalších. Tsuyoshi je považován za představitele generace nastupujících architektů, kteří navrhují architekturu, která propojuje paměť místa se současností. Jedná se o princip konceptu „Archeologie budoucnosti“.

dumumenicb.cz

MEZI PŘÍRODOU A ČLOVĚKEM: PO STOPÁCH ORGANICKÉ ARCHITEKTURY

Výstava

30. 3.–9. 7. 2023

Winternitzova vila, Na Cihlářce 10, Praha 5

Výstava zahajuje nový cyklus. Ten v průběhu roku 2023 uvede tři odlišně pojaté výstavní projekty, tentokrát zaměřené na téma organické architektury jako důležitého, ale v tuzemském odborném prostředí jen málo reflektovaného fenoménu vývoje moderní architektury 20. století. Výstava je koncipována jako obsáhlý fotografický atlas rozmanitých forem a tendencí organické architektury od začátku až do sedmdesátých let 20. století. Všechny stavby jsou prezentovány tak, jak je během svých cest zachytil kurátor a publicista Adam Štěch, který se tématu organické architektury věnuje dlouhodobě.

www.loosovavila.cz

Zámecké návrší v Litomyšli. Foto Michal Bělka

POJĎME DĚLAT MĚSTO

Konference

Záštitá ČKA

18.–19. 5. 2023
Litomyšl

Čtvrtý ročník konference Pojďme dělat město má podtitul Kvalitní veřejný prostor = srdce města i komunity. Opět se zaměřením spíše na menší města a obce.

Více viz s. 6.

www.pojdmedelatmesto.cz

Z exteriérové výstavy Má vlast cestami proměn, foto archiv pořadatelů

MÁ VLAST CESTAMI PROMĚN – PŘÍBĚHY DOMOVA

Záštitá ČKA

17. 6. 2023–30. 5. 2024
Svatá Markéta, Praha 6 – Břevnov a celá ČR

Celoroční česko-slovenská putovní výstava rekonstrukcí objektů a prostranství. Přináší svědectví o proměnách zanedbaných míst v místa upravená a užitečná. Výstava je neustále v pohybu. Tento 15. ročník výstavy je jubilejní a první oficiálně česko-slovenský. Po slavnostním zahájení v Praze se rozdělí do několika kolekcí a cestuje po celé zemi. Letos poprvé byli na slavnostní zahájení pozváni pan prezident Petr Pavel a také paní prezidentka Zuzana Čaputová.

www.cestamipromen.cz

Kongres UIA se letos uskuteční v Kodani. Foto archiv UIA

SVĚTOVÝ KONGRES UIA V KODANI

Konference

2.–6. 7. 2023
Kodaň

28. světový kongres Mezinárodní unie architektů (UIA) je věnovaný tématu Udržitelná budoucnost – nikoho nenechávejte pozadu (Sustainable Futures – Leave no one behind).

uia2023cph.org
MĚSTO V BOUŘI
URBANISMUS A ARCHITEKTURA
HISTORICKÉHO CENTRA PRAHY
(1830–1970)Richard Biegel
Karolinum 2022Formát: 768 stran, 24 × 28,5 cm
Orientační cena: 2400 Kč

Knihy představuje urbanistické a architektonické osudy historického centra Prahy v období, kdy se měnilo z malebného historického souměstí v ambiciózní velkoměsto. Téma otevírají první romantické zásahy, které městu daly nábreží a promenády. V poměrně dramatickém protikladu následuje období radikální asanace, která znamenala demolicí celých čtvrtí domů a vyvolala neméně radikální reakci ochránců „staré Prahy“. Samostatnou kapitolu představuje doba pozoruhodných meziválečných proměn města v metropoli nového státu, stejně jako temné protektorátní období megalomanských urbanistických plánů. S poválečnou euforií přicházejí nejen nové představy a sny, ale také brzký nástup komunistické totality, jejíž urbanistické vize jako by přímo navazovaly na protektorátní projekty. Finále knihy pak tvoří období let 1958–1970, které přineslo nejen návrat modernismu, ale také zásadní diskuse, jakou roli má vlastně historické centrum v organismu moderního města hrát.

Překotné formování metropole otrásl téměř vším, co staleté město do té doby představovalo. Práce proto sleduje nejen zrod a prosazení nových idejí, ale také čím dál silnější vědomí památkové hodnoty města, které v roce 1971 vyvrcholí jeho prohlášením za Pražskou památkovou rezervaci. Bylo-li to možné, dostávají v textu slovo přímo aktéři jednotlivých diskusí a ideových bojů. Jejich prostřednictvím lze nejlépe pochopit nejen dobové postoje a dilemata, ale také hlubokou vnitřní kontinuitu, která se s odstupem let ukazuje jako mnohem významnější, než by se z klipovitých střídání architektonických stylů i politických režimů mohlo na první pohled zdát.

NOVÉ KNIHY

OFF GRID LIFE – ŽIVOT BEZ SÍTÍ

Foster Huntington
Grada 2021Formát: 240 stran, 16,3 × 21 cm
Orientační cena: 450 Kč

Foster Huntington se vrací k zakotvenému, avšak nekonvenčnímu životu mimo síť. Provádí nás netradičními lidskými obydlími prostřednictvím stovky fotografií unikátních domů a přístřešků na velmi nečekaných místech. Zavítáme do chat, chatek, jurt, stanů, karavanů, boudiček i lodí a poznáme jejich obyvatele i jejich soběstačný život. A také svobodnější. Bez zbytečností moderního světa. A bez sítě.

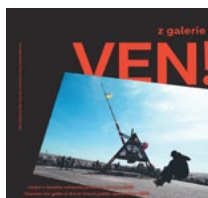
ŽIVÁ PAMÁTKA

Markéta Fantová, Petr Hájek, Edith Jeřábková, Igor Machata, Pavla Melková (ed.), Martina Mertová, Jorge Otero-Pailos, Radoslava Schmelzová, Norbert Schmidt, Rostislav Švácha
Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy 2022

Formát: 240 stran, 17,5 × 24,5 cm
Orientační cena: 450 Kč

Památky nechráníme pouze pro ně samotné, ale především pro kulturní hodnoty, jichž jsou nositeli a které jsou důležité pro člověka a společnost. Mohli bychom tedy říci, že památky chráníme proto, aby zlepšovaly lidský život, současný i budoucí.

Kniha spojuje do dialogu eseje Jorgeho Otero-Pailose, profesora a ředitele památkové péče na Kolumbijské univerzitě v New Yorku, a texty přizvaných českých a slovenských autorů, mezi nimiž nejsou pouze architekti či odborníci na památkovou péči, ale také lidé z dalších kulturních oborů. Jorge Otero-Pailos zkoumá možnosti ochrany památek jako nové formy kulturní produkce. Rozšiřuje význam památek za hranice institucionálně chráněných objektů, stejně jako škálu tvůrčích nástrojů, jakými zjevovat, a tedy i chránit paměť. Texty dalších autorů jsou reakcí na témata a otázky, které Jorge Otero-Pailos ve svých úvahách předkládá, někdy reagují adresněji, jindy jsou pro ně spíše iniciační. Zkoumají možné uplatnění podobných přístupů a zkušeností ve specifických zdejšího prostředí a doplňují je o vlastní pohledy na problematiku, osobní postoje, náměty či příklady z praxe. Publikace obohacuje diskusi na téma památkové péče o širší možnosti vnímání pojmů památka a její ochrana, a to zejména v oblasti začlenění památek do současného života.

Z GALERIE VEN! UMĚNÍ V ČESKÉM VEŘEJNÉM PROSTORU PO ROCE 1989

Petr Kratochvíl, Petra Vlachynská, Ludvík Hlaváček, Dan Merta, Denisa Václavová, Radoslava Schmelzová, Marie Foltýnová, Radek Horáček, Tomáš Knoflíček, Kateřina Kostková, Klára Pučerová
Architektura & Galerie Jaroslava Fragnera 2022

Formát: 332 stran, 20,5 × 21,6 cm
Orientační cena: 440 Kč

Veřejný prostor a umění mají jedno společné – slouží komunikaci. Město poskytuje veřejný prostor fyzickému pohybu, chůzi, dopravě, ale i setkávání a navazování sociálních kontaktů, je místem vyslovené i mlčenlivé vzájemné komunikace lidí. Umělecká díla vystavená pod širým nebem hrají v utváření tohoto veřejného

prostoru komunikace důležitou roli. Oslovují procházející diváky, připomínají cosi ze společné minulosti komunity a posilují tak identitu místa, nebo naopak probouzejí veřejnou debatu provokativně novými tématy. Komunikují však nejen s lidmi, ale i s okolními stavbami a fyzickým prostorem města, jemuž vtiskují důležité akcenty, povyšují jeho estetickou úroveň. Právě tyto dvě role uměleckých děl ve veřejném prostoru jsou osou našeho projektu. Zajímalo nás, jak umělecká díla vnášejí do veřejného prostoru témata veřejného zájmu a jak dotvářejí fyzickou tvář města, ať formou stálých objektů, dočasných uměleckých intervencí, venkovních galerií nebo sochařských festivalů. Ve čtyřech oddílech je představeno přes 60 uměleckých děl, jež byla vytvořena po roce 1989, krátký historický úvod připomíná i starší období od 60. let. Eseje pak reflektují toto téma z různých perspektiv – z hlediska smyslu a role uměleckých děl ve veřejném prostoru, jednotlivých forem uměleckých intervencí, historického vývoje i situace ve vybraných městech i v krajině.

EXPATI – PŘÍBĚHY ČESKÝCH ARCHITEKTŮ A ARCHITEKTEK V ZAHRANIČÍ

Adam Gebrian, Eugen Liška
Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy 2022

Formát: 252 stran, 12,7 × 21 cm
Orientační cena: 350 Kč

Expati přináší příběhy, které se odehrávají do slova po celém světě. Od Spojených států amerických přes Velkou Británii, Portugalsko, Dánsko, Švýcarsko, Vietnam a Japonsko. Příběhy, v nichž se setkáte s takovými jmény světové architektury, jako jsou Norman Foster, Bjarke Ingels, Thomas Heatherwick, Kenzo Tange a další. Osobní vyprávění českých architektů a architektek poprvé zazněla v CAMPu ve stejnojmenném cyklu vedeném architektem Adamem Gebrianem. Kniha Expati – Příběhy českých architektů a architektek v zahraničí je jejich literárním zpracováním a je určena všem zájemcům o světovou architekturu a design. Ačkoliv mají všechny kapitoly stejnou strukturu v podobě souvislého vyprávění v první osobě, každá z nich je jedinečná ve svém obsahu a zaměření, stejně jako jsou jedinečné osudy lidí, o kterých vypráví. A tak zatímco Jan Vranovský podává velmi zaslíbený, a přitom srozumitelný exkurz do japonské kultury, Ondřej Tichý detailně popisuje způsob fungování velké mezinárodní kanceláře, Bára Šafářová a Dana Čupková vyprávějí každá ze svého úhlu pohledu o působení na americké akademické scéně, Jan Magasanik poutavě přibližuje nejen tvorbu, ale také osobnost dánského architekta Bjarkeho Ingelse, Matěj Draslar vysvětluje kontext obdivované švýcarské architektury, Marek Obtulovič rozkrývá pravidla fungování vietnamské společnosti, Petr Štefek a Lenka Holcnerová čtenáře provázejí meandry cesty architekta, který hledá vlastní cestu v cizím

prostředí, a Veronika Martykán rozebírá komplexnost takového obřího projektu, jakým byla konverze památkově chráněné elektrárny Battersea na jižním břehu Temže.

KAREL MALICH & UTOPICKÉ PROJEKTY / KAREL MALICH & UTOPIAN PROJECTS

Denisa Kujelová (ed.)
Fait Gallery 2021

Formát: 364 stran, 17 × 23 cm
Orientační cena: 1000 Kč

Publikace rozvádí a kontextualizuje téma Malichových utopických projektů v rámci soudobých architektonických vizí i sociálních a environmentálních témat. Obsahuje texty dobových a současných teoretiků a především rozsáhlou fotodokumentaci skic, modelů i realizací, které se podařilo dohledat a vzájemně propojit.

ARCHITEKTURA 58–89: STRHUJÍCÍ PŘÍBĚH ČESKÉ PŘEDREVOLUČNÍ ARCHITEKTURY

Kolektiv autorů
BIGGBOSS 2022

Formát: 1376 stran,
23,6 × 31,6 cm
Orientační cena: 2200 Kč

ARCHITEKTURA 58–89 je dosud nejrozsáhlejší publikací o stigmatizované předrevoluční architektuře z let 1958–1989. Dva svazky o bezmála čtrnácti stech stranách, vážících 5,6 kg, jsou pevným stavebním základem pro narovnaní vztahů mezi širokou veřejností a stigmatizovanou architekturou předrevolučních desetiletí. Ambiciózní počin na poli dokumentární literatury vznikl téměř deset let, na třicet odborníků pod vedením Vladimíra 518 v něm představuje více než čtyřicet architektů, autorských dvojic či skupin, které ve vymezeném období razantně zasáhly do dějin naší architektury.

Vizuální charakter publikace z dílny 20YY Designers (Robert Jansa & Petr Bosák) utváří historické výkresy, návrhy a plány a především unikátní dobové, mnohdy dosud nepublikované fotografie z archivů z celé republiky. Oba rozsáhlé knižní svazky přitom čtenářům nenabídnou pouze přehled naší předrevoluční architektury – poskytnou jim také detailní orientaci v kompletním dobovém kontextu, od politického systému přes základní architektonické styly, technologie nebo aplikovaná umělecká díla až po pozice žen v architektuře či nadčasové otázky památkové ochrany. V knize hovoříme o takových jménech jako Jaroslav Fragner, František Cubr, Antonín Tenzer, Zdeněk Plesník, Karel Filsak, Karel Prager, Sial, Ivan Ruller, Zdeněk Kuna, Viktor Rudiš, Věra a Vladimír Machoninovi, Jan

Šrámek, Alena Šrámková, Miroslav Řepa, Růžena Žertová, Pavel Kupka, Jan Bočan / Zdeněk Rothbauer, Jan Líněk / Vlado Milunić, Václav Aulický / Ivo Loos / Jindřich Malátek, Emil Příkrýl atd.

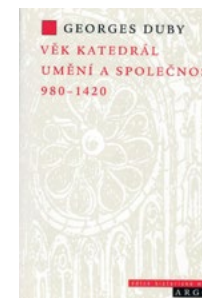
Autoři textů: Lukáš Beran / Pavel Směťák, Matěj Beránek, Klára Brůhová, Eva Erbanová, Hubert Guzik, Jindřich Chatrný / Lucie Valdhansová, Michaela Janečková, Klára Jenišťová, Petr Klíma, Martina Koukalová, Matyáš Kracík, Irena Lehkoživová / Tomáš Řepa, Lucia Mlynčková, Terezie Nekvindová, David Neuhäusl, Jakub Potůček, Klára Pučerová, Lenka Popelová, Barbora Řepková, Radomíra Sedláková, Martin Strakoš, Šárka Svobodová, Rostislav Švácha, Jana Zajoncová, Tanzmannová, Klára Ullmannová, Jan Zikmund, Markéta Žáčková.

CESTY K NOVÉMU STAVEBNÍMU SLOHU: A STAVBA SE STÁVÁ ČLOVĚKEM

Rudolf Steiner
Franea 2023

Formát: 206 stran, 16 × 23,5 cm
Orientační cena: 480 Kč

Stavbou prvního Goetheana založil Rudolf Steiner nový stavební sloh, nový, převratný směr architektury. V přednáškách vysvětluje jeho principy, které vycházejí z naléhavých potřeb současné epochy ve vývoji lidstva, a ukazuje též zákonitosti vývoje architektury jako takové. Kromě toho si všímá umění reliéfu, estetických zákonů forem a prožívání vnitřní síly barev. Kniha je vybavena řadou fotografií dokumentujících vznik organické antroposofické architektury.

VĚK KATEDRÁL: UMĚNÍ A SPOLEČNOST 980–1420

Georges Duby
Argo 2022

Formát: 334 stran, 15 × 21 cm
Orientační cena: 498 Kč

Základní práce francouzského medievalisty, autora i u nás známé vynikající knihy Neděle u Bouvines, přináší jedinečný a u nás zcela netradiční pohled na dějiny středověkého umění. Katedrála jako sociální prostor, v němž se v nejrozvinutější podobě uplatnily dobové představy o uspořádání středověkého světa i vesmíru, Duby mu posloužila jako středobod uvažování o době mezi 8. až 14. stoletím, především v prostředí západní Evropy. Na příkladu proměny umělecké výzdoby katedrál a vývoje jejich architektonického ztvárnění autor mistrným způsobem zachycuje vztah člověka k Bohu, ke smrti a k posmrtnému životu, probuzení se lidské individuality a vedle toho i syrovost středověkého světa v jeho každodenním snažení a strádání.

CELOŽIVOTNÍ PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

AKCE

H2 Heating – Vodíková konference
Využití vodíkových technologií v oblasti vytápění budov
31. 5. 2023, Praha
Počet bodů: 2

Seminář – Zákon o vodovodech a kanalizacích
30. 5. 2023, Olomouc
Počet bodů: 2

**Seminář – Řešení správních deliktů v oblasti
památkové péče**
25. 5. 2023, Praha
Počet bodů: 2

XXV. konference Ocelové konstrukce 2023
17. 5. 2023, Pasohlávky
Počet bodů: 3

Seminář – Stavební zákon stávající i nový
16. 5. 2023, Praha
Počet bodů: 2

**Webinář – Jak navrhovat nové budovy po roce 2022
– teorie a praxe nZEB**
11. 5. 2023, online
Počet bodů: 2

Seminář – Energetická náročnost staveb
10. 5. 2023, Praha
Počet bodů: 2

**Konference – Rekreace a ochrana přírody
– s prostředím ruku v ruce?**
9.–11. 5. 2023, Křtiny + online
Počet bodů: 3

CPV

V souladu se zákonem o výkonu povolání autorizovaných architektů a autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě patří do působnosti ČKA mimo jiné také podpora odborného vzdělávání a napomáhání šíření odborných informací.

Aktivní zapojení do programu celoživotního vzdělávání (CŽV) nabývá v současné době stále více charakteru nutnosti, nicméně je založeno na dobrovolnosti a individuální volbě forem vzdělávacích aktivit.

Dvouletý cyklus CŽV předpokládá splnění minimálního počtu 72 bodů, a to 40 bodů v předepsaných oblastech a 32 bodů může být zajištěno aktivitami v jiných oblastech CŽV.

Jak se zapojit do CŽV?

1. Účastněte se vzdělávacích akcí a absolvujte činnosti a aktivity, viz Seznam činností a aktivit. Vzdělávací akce jsou pořádány ČKA nebo jinými subjekty (mohou být zpoplatněny). Všechny vzdělávací akce jsou hodnoceny body, které uděluje Certifikační rada.
2. Nasbírejte 72 bodů.
3. Zašlete vyplněný Formulář pro záznam absolvovaných aktivit včetně čestného prohlášení na e-mail: katerina.slana@cka.cz, tel.: +420 542 211 809, mobil: + 420 778 755 235.
4. Obdržíte osvědčení o absolvování CŽV a 50% slevu na spoluúčasti při profesním pojištění.

www.cka.cz/sluzby/clenum/celozivotni-vzdelavani

CAMP

pro malé i velké

Programy pro **školy**, **děti** i **rodiče**

více na www.praha.camp/edu
nebo na edu@ipr.praha.eu

C entrum A rchitektury a M ěstského P lánování
Vyšehradská 51, Praha 2, úterý–neděle, 9.00–21.00, vstup zdarma
www.praha.camp

IPR
PRAHA

CAMP je financován Magistrátem hlavního města Prahy.

NOVELA STAVEBNÍHO ZÁKONA MÍŘÍ DO SENÁTU

Novela stavebního zákona nenaplnila svůj možný potenciál, částečně zlepšení a zrychlení ale přinese.

Novela stavebního zákona, kterou v pátek 24. března 2023 projednala ve třetím čtení Poslanecká sněmovna a která nyní míří do Senátu, přinese částečné zlepšení současného stavu a zrychlení procesu povolování staveb. Na druhou stranu nenaplní potenciál, který schválení nového stavebního zákona mělo, a to zejména v oblasti integrace rozhodování, vymahatelnosti lhůt či v oblasti územního plánování. V mnoha ohledech tak neodpovídá programovému prohlášení vlády ČR ani skutečným potřebám české ekonomiky.

Opuštění principu fyzické integrace stavebního řízení pod státní správu a zavedení nedůsledné procesní integrace zároveň znamená nemožnost dodržení „pravidla jednoho razítka“, které politici opakovaně slibovali, či zastupitelnosti úředníků stavebních úřadů, která je také velmi potřebná. Odmítnutí některých důležitých změn, mimo jiné v oblasti územního plánování, potom přináší předpoklad budoucí další rozsáhlé novelizace zákona. Chybou je také vytvoření dalšího razítka v podobě Jednotného environmentálního stanoviska. Nešťastný je zbytečný boj státu s velkými městy o městské stavební předpisy.

„Je dobře, že se původní návrh MMR podařilo změnit a dosáhnout podoby, která i přes její současnou nedokonalost přinese některé pozitivní změny v podobě zrychlení povolovacího procesu, na které čekají jak soukromí, tak veřejní investoři,“ shodují se zástupci Platformy pro zdravý stavební zákon. Jak nicméně dodávají, opuštění fyzické integrace, která byla základem rekodifikace stavebního práva, přijaté v minulém funkčním období, je chybou. „Bohužel se z věci ryze odborné stala věc ryze politická, obsah šel stranou,“ podotýkají.

Současnému návrhu Platforma pro zdravý stavební zákon vytýká především nedotažení úpravy integrace rozhodování o povolování staveb. „I v rámci nového návrhu bylo možné dosáhnout důslednější integrace. Bohužel uzavřenost a rigidnost ministerstva neumožňovala výraznější změnu. Bylo kupříkladu možné – a logicky se to nabízelo – navrhnout integraci povolování záměru a vydávání závazných stanovisek tam, kde stavební úřad i dotčený orgán jsou na jednom úřadě, například u obcí s rozšířenou působností. Bohužel ani k tomu nebyla vůle. Namísto hledání cest, jak tento podobný princip zavést, se hledaly důvody, proč to nejde,“ popisuje zkušenosti Tomáš Kadeřábek, ředitel Asociace developerů.

Diskuse se často točí také kolem počtu potřebných „razítek“. „Bohužel došlo k tomu, co lze v boji o razítka v České republice očekávat vždy – vzdát se jich nechce nikdo, a nakonec se ve snaze je redukovat objeví nová,“ říká prezident Svazu podnikatelů ve stavebnictví Jiří Nouza. Totéž se stalo v tomto případě. Zatímco například vyjádření o odpadech či ovzduší byla v původní rekodifikaci nezávazná, nově implementované jednotné environmentální stanovisko z nich dělá opět stanoviska závazná. Zcela nešťastné je potom Jednotné environmentální stanovisko. „Prostě další razítko, které dělá z JESu další běžné řízení. Naštěstí se v diskusi s Ministerstvem životního prostředí alespoň podařilo dosáhnout určitých změn původního návrhu, který již neobsahuje zásadní negativní prvky, jako byla např. snaha automaticky propojit EIA a JES,“ popisuje Nouza.

Zástupci Svazu průmyslu a dopravy kvitují vytvoření specializovaného úřadu, který bude zajišťovat schvalovací proces u klíčových infrastrukturních staveb. „Smyslem je, aby o takto velkých a specifických stavbách rozhodoval jeden speciální úřad, disponující dostatkem odborníků, kteří se na takové stavby specializují a velmi dobře je znají. Proto by se už nemělo docházet k chybám a průtahům v řízení, což se stávalo kvůli neznalosti „obyčejných“ stavebních úřadů, které obvykle povolují například stavby rodinných domů a nemohou mít expertizu na povolování dálnic. Nutné je ale zajistit dostatečný

počet odborníků a plné fungování Dopravního a energetického úřadu od 1. ledna 2024“, popisuje za svaz Jan Šebesta. „Bohužel pod tento úřad, ani pod krajský úřad, nebude spadat povolování výstavby telekomunikačních sítí, které by dávalo velký smysl. Jsou to stavby, které jsou téměř vždy skoro na chlup stejné a telekomunikační společnosti se pravidelně setkávají s tím, že různé stavební úřady mají v povolovacích řízeních různé požadavky a výklady,“ doplňuje Šebesta.

V navržené podobě byla dnes novela stavebního zákona Poslaneckou sněmovnou schválena. „Firmy a občané po zveřejnění věcného záměru před přibližně 6 lety očekávali změnu a vytvoření podmínek podstatně příznivějších pro výstavbu, než jaká je ve sněmovně. Očekávali jsme řízení jednodušší, rychlejší, transparentnější a předvídatelnější. Oproti prvnímu návrhu MMR se však ve sněmovně podařila řada pozitivních věcí dohodnout. Schválený návrh tak bereme jako konsenzuální, se kterým lze, i přes jeho nedostatky, pracovat,“ říká za Hospodářskou komoru Hana Landová.

Rozhodně se ale nejedná o konec procesu modernizace stavební legislativy. Nyní se naplno rozběhne proces finalizace nových technických požadavků na stavby. Tato norma může být ve svém důsledku stejně významná jako novela zákona. „Vyzýváme touto cestou MMR, aby v případě vyhlásek o obsahu projektové dokumentace, požadavků na stavby a dalších postupovalo maximálně transparentně, aby všechny současné návrhy vyhlásek zveřejnilo a do jejich přípravy zapojilo širokou odbornou veřejnost. Bylo by nešťastné, kdyby vznikaly za zavřenými dveřmi, tak jako věcná novela NSZ a souhrnný pozměňovací návrh, a její finální podoba byla opět kontroverzní a přinesla široký odborný nesouhlas,“ apeluje Jan Kasl, předseda České komory architektů.

Kromě toho, jak již bylo uvedeno, čeká samotný stavební zákon v nedaleké budoucnosti další zásadní novelizace, přinejmenším v oblasti územního plánování. Podle Platformy pro zdravý stavební zákon by bylo velmi žádoucí a potřebné, aby se rovněž na přípravě této novely od počátku podílel široký tým odborníků.

Tisková zpráva Platformy pro zdravý stavební zákon
z 24. 3. 2023

ČKA A NOVÝ STAVEBNÍ ZÁKON

Komora se jako součást Platformy pro zdravý stavební zákon podílela na přípravě řady pozměňovacích návrhů podporujících vyšší míru integrace rozhodování úřadů, změny v územním plánování, zachování PSP, definice dozoru projektanta a dalších. Vyjeden se podařilo nápravu vymezení rozsahu působnosti krajinářských architektů, který je předmětem jak balíčku pozměňovacího návrhu Platformy, tak souhrnného pozměňovacího návrhu Ministerstva pro místní rozvoj.

I v novém roce 2023 se intenzivně věnujeme snaze o zlepšení dosud neúčinného nového stavebního zákona č. 283/2021 Sb., respektive změně tzv. věcné novely zákona, která je od prosince v PSP ČR, projednává se ve výborech a v březnu se dostala do druhého čtení v Poslanecké sněmovně. Díky spojení sil s dalšími aktéry činnými v procesu přípravy a realizace vystavěného prostředí do Platformy za zdravý stavební zákon, jejíž vznik jsme vloni iniciovali, se podařilo vyvolat tlak na změny věcné novely, a především s ministrem dopravy Martinem Kupkou se snažíme prosadit takové pozměňovací návrhy (PN), které by napravily jak původní Babišův zákon, tak i navrhované ministerské změny.

Vlastní komplexní pozměňovací návrh připravilo rovněž Ministerstvo pro místní rozvoj. Protože úředníci MMR nenaplnili při jeho tvorbě politické zadání ministrů Bartoše a Kupky a ignorovali většinu Platformou navržených změn, pokusila se ČKA o oslovení všech koaličních klubů, aby si osvojily naše pozměňovací návrhy, a ty byly zakomponovány do ministerského komplexního pozměňovacího návrhu (KPN). Opakuje se tak situace z roku 2021, kdy vláda předložila vládní návrh, ale ve sněmovně pak její členové podporovali poslanecký KPN. A některé poslanecké PN se pak podařilo schválit.

Shrnuji pro vás pozměňovací návrhy k návrhu novely stavebního zákona (sněmovní tisk 330) a souvisejícím tiskům – návrhu zákona o jednotném environmentálním stanovisku (sněmovní tisk 328) a návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o jednotném environmentálním stanovisku (sněmovní tisk 329).

Nejde o příliš zábavné čtení, ale vám, kteří se o legislativní prostředí pro výkon naší profese zajímáte více, umožní získat přehled o Platformou konsenzuálně podporovaných návrzích.

Předkládané návrhy si kladou za cíl zásadně zvýšit efektivitu výkonu stavební agendy, tedy

- umožnit prostřednictvím koordinace sjednocení a praktickou aplikaci metodického řízení, jeho kontrolovatelnosti a zvýšení míry předvídatelnosti rozhodování,
- zvýšit transparentnost procesu,
- podstatně zkrátit průměrnou dobu povolovacího procesu kvůli eliminaci menšího počtu soudních řízení – chceme, aby délka doby na získání povolení stavby nebyla násobně delší než samotná doba realizace stavby,
- odstranit části administrativních byrokratických překážek při realizaci politiky,
- Green Deal, implementace OZE a cílů stanovených v rámci udržitelnosti a cirkulární ekonomiky,
- snížit náklady na povolovací a přezkumná řízení – získat úspory ve státní rozpočtu.

A. NÁVRHY SOUVISEJÍCÍ S PROCESNÍ INTEGRACÍ ROZHODOVÁNÍ O POVOLOVÁNÍ STAVEB

Povolování staveb v ČR je neefektivní, složité a trvá nepřiměřeně dlouho. Nový stavební zákon (dále „NSZ“), v původně schváleném znění, usiloval o řešení těchto problémů především zavedením integrovaného rozhodování, vykonávaného novou soustavou státních stavebních úřadů. Aktuálně projednávána novela NSZ má nahradit institucionální integraci integrací procesní. Pokud však má rozhodování být skutečně integrované, musí být založeno na komplexním posouzení záměru v jednom řízení. K tomu předložená novela NSZ a s ní návrhy zákona o jednotném environmentálním stanovisku (dále jen „JES“) a o změnách dalších souvisejících zákonů nesměřují.

I z vyhodnocení RIA, zpracovaného samotným předkladatelem, vyplývá, že tato varianta neumožňuje skutečnou integraci rozhodování.

Při respektování východiska novely, podle něž mají být základními články struktury stavebních úřadů „obecní“ a „krajské“ stavební úřady, je možné těchto cílů dosáhnout s využitím institutu společného řízení podle § 140 správního řádu, zahrnujícího vydání JES i dalších samostatných závazných stanovisek. To umožní zejména:

- komplexní posouzení všech zákonných podmínek pro povolení záměrů (staveb) v jednom správním řízení, při zachování vyhodnocení jejich vlivů na specifické veřejné zájmy specializovanými dotčenými orgány, resp. úředními osobami,
- možnost účastníků řízení vyjádřit se před vydáním rozhodnutí ke všem podkladům a řešeným otázkám, v rozsahu dotčení jejich práv,
- menší míru přenášení konečného rozhodnutí v případě střetu více dílčích veřejných zájmů na nadřízené správní orgány a na soudy,
- aplikaci a vymahatelnost lhůt pro vydání rozhodnutí na řízení o povolení záměru jako celku,
- efektivní a neobstrukční účast veřejnosti – procesní integrace umožní vrátit do řízení účastenství spolků, neboť ve společném řízení se bude rozhodovat i o „otázkách životního prostředí“ podle zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Podle § 140 správního řádu může správní orgán spojit různá řízení, která sám vede, pokud se týkají téhož předmětu řízení. Společné řízení v sobě zahrnuje i všechny podmiňující úkony, tj. závazná stanoviska a vyjádření dotčených orgánů, která se mohou stát součástí procesně integrovaného povolovacího řízení zakončeného jediným společným rozhodnutím. Pokud jsou k řízení příslušné obecní úřady obcí s rozšířenou působností (tj. 205 obcí III. typu, „ORP“), je možné vyjít z obecné úpravy společného řízení podle § 140 správního řádu. Totéž platí i pro řízení vedená na krajských úřadech včetně odvolacího řízení. Pro stavební úřady v menších obcích (obce II. typu) je navržena úprava vydávání integrovaného podkladu (koordinovaného závazného stanoviska). Tento integrovaný podklad bude zahrnovat i závazné stanovisko JES, pokud bude v dané věci vydáváno. Pozměňovací návrh zavádí povinnost vést společné řízení, pokud je to možné, a tím nutí jednotlivé odbory příslušného úřadu koordinovat své postupy a vydat společně rozhodnutí. Koordinace a řešení rozporů budou řešeny na vnitřní organizační úrovni ORP/krajského úřadu, obdobně jako u současných koordinovaných závazných stanovisek. Nedochozí tedy k rušení a přesunům kompetencí dotčených orgánů, ale k úpravě jejich povinností spolupracovat a podílet se na vydání jeho (jediného) rozhodnutí z hlediska jejich kompetencí a jimi hájených veřejných zájmů. U dotčených orgánů, které stojí mimo úřady obcí a které činí podkladové úkony k velkému počtu řízení (zejména krajské hygienické stanice) a nelze na ně aplikovat společné řízení, se navrhuje integrace posuzování těchto otázek do ORP. Ačkoliv se tedy jedná o dva procesní postupy, podle toho, který stavební úřad je příslušný (ORP/krajský úřad nebo úřad menší obce), vedou k obdobnému výsledku, tedy k posílení vzájemné spolupráce stavebních úřadů a dotčených orgánů.

B. DALŠÍ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

- Územní plánování – Navržené změny v oblasti úpravy územního plánování směřují především ke zrychlení některých postupů, snížení administrativní zátěže obcí při zavádění tzv. jednotného standardu územně plánovací dokumentace a k dalšímu posílení možnosti využití plánovacích smluv.
- Požadavky na výstavbu a Pražské stavební předpisy – Navrhují se, v souladu se schváleným NSZ, zachovat i nadále v platnosti stávající Pražské stavební předpisy, aby nedošlo k narušení kontinuity zpracovaných a projednávaných projektů na území Prahy.
- Stavebník a vlastník stavby jako účastníci soudního řízení – Návrh na zachování platného znění § 305 NSZ směřuje k zachování rovnoprávného postavení stavebníka a vlastníka stavby v soudním řízení o žalobě proti rozhodnutí stavebního úřadu, pokud stavebník nebo vlastník stavby není sám žalobcem.
- Definice obytné místnosti – Navrhuje se vypustit požadavek na „přímé“ denní osvětlení obytné místnosti (§ 13 písm. l) NSZ). V blokové výstavbě 1. poloviny 20. století a starší historické zástavbě s vysokými úhly stínění takový požadavek nelze vždy splnit. Požadavky na osvětlení obytné místnosti mohou být dále konkretizovány prováděcím předpisem, s možností povolení výjimky. Použití pojmu „přímé“ denní osvětlení přímo v zákonné definici by tuto možnost zrušilo, s nechtěným důsledkem v zamezení kolaudování bytů v centrech měst a při jiné než sídlištní typologii zástavby.
- Silnice a místní komunikace I. třídy jako vyhrazené stavby – Navrhuje se doplnit stavby místních komunikací I. třídy mezi vyhrazené stavby (Příloha 3 NSZ). Znamenalo by to vedení povolovacích řízení pro tyto stavby v gesci Dopravního a energetického SÚ (nahrazuje původní Speciální a odvolací SÚ), a tím i eliminaci námitek systémové podjatosti. Zároveň by se tak zajistilo vedení řízení erudovanými a zkušenými úředními osobami, specializovanými na řízení o tomto typu staveb. Ve výsledku by tak úprava omezila průtahy povolovacích řízení tohoto druhu staveb.

- Energetické stavby – Řeší víceméně technické úpravy NSZ řešící podmínky povolování a kolaudování energetických staveb včetně jejich vymezení.
- Dozor projektanta – Upřesnění způsobu výkonu dozoru projektanta a oprávněných osob k jeho zajištění, vyplývající z přesunu dnešní podrobné dokumentace pro povolení stavby do povinné prováděcí dokumentace na stavbě.
- Oprávnění krajinářských architektů – Pozměňovací návrhy v § 4 odst. 3 zákona a § 17 zákona č. 360/1992 Sb., autorizačního zákona, se týkají dvou skupin oprávnění architektů autorizovaných v oboru krajinářská architektura. První skupinu tvoří oprávnění, o která tito architekti při novelizaci autorizačního zákona zákonem č. 284/2021 Sb. přišli (ať už věcně anebo právně). Druhou skupinu tvoří oprávnění, která autorizační zákon v dosud účinné verzi nepřiznával, přestože tato oprávnění patří do rozsahu výkonu povolání autorizovaného krajinářského architekta, a je proto namístě tuto diskrepanci napravit.
- Přechodné ustanovení k vybraným činnostem autorizovaných osob – K zajištění možnosti uplatnění dosavadní projektové dokumentace ve stavebním řízení podle 334a a § 329 odst. 1 písm. b) NSZ je třeba zajistit odpovídající oprávnění autorizovaných osob provádět změny a vypracovávat projektovou dokumentaci. Navrhované doplnění přechodného ustanovení § 34a do autorizačního zákona zaručí oprávněnost vyhotovení a využití projektových dokumentací, vytvořených či změněných po 1. 7. 2023 zejména pro účely dosud probíhajících řízení o umístění staveb.

Na výše uvedených PN se shodli všichni členové Platformy. K té se v rámci jednání v Radě pro výstavbu SIA připojily následně i ČSSI a CACE. Bohužel se nepodařilo vysvětlit kolegům z ČKAIT, aby se stali součástí Platformy, navzdory jejich odmítavému postoji k zachování platnosti Pražských stavebních předpisů a vzniku MSP pro Brno a Ostravu.

Jan Kasl

Text byl publikován v únorovém Newsletteru ČKA

ZMĚNY V ÚZEMNÍM PLÁNOVÁNÍ OD 1. LEDNA 2023

K prvnímu lednu vstoupila v účinnost novela vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, která přináší změny ve způsobu členění tzv. ploch s rozdílným způsobem využití v územních plánech.

Novela vymezuje nově podrobnější úroveň členění, jehož vymezení v ÚP je nově povinné (ve výjimečných případech lze přitom užít kategorie „jiné“, např. pro případ území se specifickými požadavky). Přechodné ustanovení novely stanoví, jak postupovat v případě pořizování územních plánů, které jsou již v procesu. Nové znění vyhlášky s vyznačenými změnami je k dispozici na odkazu [t.ly/Xcvtl](https://www.mvcr.cz/legislativa/2023/01/01/501-2006-sb).

Novelizace vyhlášky č. 500/2006 Sb., která má zavést tzv. jednotný standard, prozatím v účinnosti není.

STAVEBNÍ POVOLENÍ MŮŽE NAPADNOUT ÚČASTNÍK ŘÍZENÍ I SPOLEK

V situaci, kdy má stavebník pravomocné stavební povolení, nemusí mít ještě zcela jistotu, že jeho stavba v této podobě vznikne. Stavební povolení je totiž možné napadnout žalobou u správního soudu. Lhůta pro podání žaloby je dva měsíce od doručení stavebního povolení žalobci, kterým bývá nejčastěji účastník stavebního řízení. Typicky jde o některého z vlastníků sousedních nemovitostí, který se záměrem nesouhlasí.

Není však vyloučeno ani to, že žalobu podá environmentální spolek, pokud bude namítat, že by stavební záměr mohl určitým způsobem negativně zasáhnout do životního prostředí. Správní žalobou lze napadnout prakticky vše, co se stavebním povolením souvisí – ať už po stránce právní, věcné nebo procesní, a to včetně podkladových závazných stanovisek dotčených orgánů.

Jak soudní řízení probíhá a jak ovlivní stavbu?

Stavebník se o tom, že byla podaná žaloba, dozví od soudu. Žalobce je totiž povinen označit tzv. osoby zúčastněné na řízení, tedy osoby, jejichž práv a povinností se stavební povolení nebo jeho zrušení může dotýkat. Typicky se jedná o osoby, které byly předtím účastníky řízení před stavebním úřadem. Předseda senátu tyto osoby vyrozumí o řízení a vyzve je, aby se do něj ve stanovené lhůtě přihlásily.

Účast stavebníka v řízení před soudem tedy není samozřejmá a je nutně na výzvu soudu včas reagovat. V závislosti na tom, jak komplexní žaloba je, může být vhodné zvážit i oslovení advokáta, který zajistí efektivní hájení práv stavebníka před soudem, zejména přípravu vyjádření k žalobě či účast na jednání před soudem.

Samotné probíhající soudní řízení stavebníkovi v prováděné stavbě zásadně nebrání. Žaloba totiž nemá automaticky odkladný účinek a rozhodnutí stavebního úřadu je nadále pravomocné a vykonatelné. Žalobce však může navrhnout, aby soud přiznal žalobě odkladný účinek. Aby jej soud přiznal, musí žalobce prokázat, že by realizací stavby vznikla nepoměrně větší újma než přiznáním odkladného účinku a zároveň že odkladný účinek nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Při splnění těchto podmínek budou účinky stavebního povolení pozastaveny až do skončení soudního řízení. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu je nutné návrhum na přiznání odkladného účinku vyhovoat. Je nutné podotknout, že odkladný účinek je žalobám typicky přiznáván v případech, kdy realizací stavby hrozí nenávratný zásah do životního prostředí.

Přiznání odkladného účinku žaloby

Co ale s rozestavěnou stavbou? Pokud soud přizná odkladný účinek žalobě, nebo nakonec rozsudkem zruší stavební povolení, nesmí stavebník v realizaci stavby pokračovat. V takovou chvíli totiž nemá žádný právní titul k provádění stavby a jakákoliv stavební činnost je fakticky prováděním černé stavby. Nejenže se tím vystavuje riziku pokuty za přeštepku podle stavebního zákona, ale pokud se o tom stavební úřad dozví, může zahájit řízení o odstranění stavby.

Pokud chce stavebník v takové situaci zabránit škodám na již provedené části stavby a jejímu znehodnocení, musí to udělat způsobem, který nebude považován za stavební práce. Když dojde k přerušení či zastavení provádění stavby, může dále sám stavební úřad nařídít stavebníkovi nezbytné úpravy, které spočívají v její konzervaci.

V případě, že správní soud zruší stavební povolení, vrací celou věc k novému projednání stavebnímu úřadu, který je vázán jeho právním názorem. Může se stát, že stavební úřad stavbu znovu povolí, protože se v opakovaném řízení povede odstranit vady, na které správní soud upozornil. Může ale dojít i k situaci, že na základě právního názoru soudu stavební úřad žádost o stavební povolení zamítne a následně zahájí řízení o odstranění stavby. Stavba však může být v tuto chvíli už v pokročilém stadiu realizace a stavebník na ni mohl vynaložit nemalé náklady. Právní úprava mu v takovém případě umožňuje obrátit se na stát s nárokem na náhradu škody, která mu vznikla v důsledku

zrušení nezákonného rozhodnutí, který lze uplatnit prostřednictvím Ministerstva pro místní rozvoj.

Alžbeta Nemeškalová Rosinová, Julie Balážová,
Frank Bold Advokáti

ZMĚNY VE SJEDNÁVÁNÍ LICENČNÍ ODMĚNY

Na počátku ledna vstoupila v účinnost úprava občanského zákoníku v § 2374, která se týká způsobu sjednávání licenční odměny. Novelizace, k níž došlo v souvislosti s transpozicí směrnic v oblasti autorského práva, byla iniciována poslancekým pozměňovacím návrhem a přináší nový princip sjednávání odměny za poskytnutí licence v licenční smlouvě.

Návrh uvádí, že odměna může být stanovena pevnou částkou pouze v odůvodněných případech a s ohledem na zvláštnosti jednotlivých odvětví.

Důvodem pro tuto změnu bylo dle odůvodnění pozměňovacího návrhu krácení práv řady tvůrčích profesí podílejících se na tvorbě audiovizuálních i čistě audiálních děl, kde se v praxi výše licenční odměny stanoví nespravedlivě jako jednorázová, bez ohledu na míru dalšího užívání díla („reprízné“), a následně už nebývá zvyšována bez ohledu na to, jaké zisky nabyvateli přinese.

Nová právní úprava svou obecností dopadne i na licenční smlouvy uzavírané pro užití autorských děl vznikajících v oblasti architektury. Dle názoru právního oddělení ČKA patří licenční smlouvy v oblasti architektonického designu do skupiny citovaných „odůvodněných“ případů, kdy je s ohledem na zvláštnost odvětví sjednání jednorázové odměny namístě. Způsob a míra budoucího využití díla architekta jsou (na rozdíl od děl umělců, jako jsou skladatelé, spisovatelé atd.) v okamžiku uzavírání smlouvy v zásadě známé a na straně nabyvatele práv nedochází ke vzniku neočekávatelných zisků, které by výši jednorázové licenční odměny činily nepřiměřenou.

Do doby, než bude známá rozhodovací praxe soudů v souvislosti s touto novelou, doporučujeme pro odstranění všech pochybností v licenčních smlouvách na ustanovení § 2374 explicitně anebo implicitně odkázat, např. uvedením, že smluvní strany souhlasí, že s ohledem na zvláštnosti užití autorských děl je smluvní odměna důvodně stanovena jednorázovou částkou.

Upozorňujeme přitom na případy typových projektů staveb, kde je dle našeho názoru v souvislosti s představenou novelizací vhodné stanovit odměnu v „pohyblivé“ výši, např. v souvislosti s každou provedenou realizací.

NOVÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Pro lepší obeznámenost architektů s relevantní legislativou si dovoluujeme upozornit na některé předpisy, které souvisejí s výkonem profese a k jejichž změnám došlo v poslední době. Ve Sbírce zákonů České republiky jsou zákony a vyhlášky pravidelně zveřejňovány, viz www.mvcr.cz v rubrice Legislativa.

Z předpisů uveřejněných ve Sbírce zákonů České republiky od 22. 11. 2022 do 15. 3. 2023 upozorňujeme zejména na:

Zákon č. 471/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Zřizuje se Digitální a informační agentura jako ústřední správní úřad pro elektronickou identifikaci a informační systémy veřejné správy. Dle důvodové zprávy je cílem, aby

vše spojené s elektronizací a digitalizací nadále řešil jeden úřad, namísto současné roztržštěné úpravy.

→ Zákon nabývá účinnost postupně, první část od 1. 1. 2023, v celém rozsahu pak od 1. 1. 2026

Zákon č. 366/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Hlavní změnou z hlediska daně z přidané hodnoty je zvýšení limitu pro povinnou registraci k DPH z 1.000.000,- Kč na 2.000.000,- Kč. Dále dochází k úpravě paušálního režimu pro poplatníky daně z příjmu fyzických osob či k prodloužení mimořádných odpisů.

→ Zákon nabyt účinnost v plném rozsahu 1. 1. 2023.

Zákon č. 429/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Novela implementuje dvě evropské směrnice (2019/789 a 2019/790). Zavádí některé nové zákonné licence (tedy případy, kdy k užití díla není vyžadován souhlas autora), například licenci k rozmnožování díla pro účely automatizované analýzy textů nebo dat, licenci pro digitální výuku či licenci pro užití díla nedostupného na trhu. Upravuje také pravidla pro užití díla subjektem, který poskytuje služby pro sdílení obsahu online (úložiště).

→ Zákon je účinný od 5. 1. 2023.

Zákon č. 19/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Novela směřuje k podpoře výroby energie z obnovitelných zdrojů. Její součástí je i změna stavebního zákona (zákon č. 183/2006 Sb.), kde se v § 79 odst. 2 doplňuje výčet staveb nevyžadujících rozhodnutí o umístění stavby ani územní souhlas o stavbu pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů s celkovým instalovaným výkonem do 50 kW, pokud jsou v souladu s územně plánovací dokumentací, s výjimkou stavby vodního díla, kulturní památky a stavby ve zvláště chráněném území, památkové rezervaci nebo památkové zóně (nové písm. v), a o připojení k distribuční soustavě pomocí elektrické přípojky nebo smyčky, to vše v hladině nízkého napětí a v maximální délce do 25 m od vedení stávající distribuční soustavy zřízované provozatelem distribuční soustavy, jehož distribuční soustava je připojena k přenosové soustavě a k jehož soustavě je připojeno více než 90 000 odběrných míst (nové písm. w). Dále je do stavebního zákona doplněn nový paragraf (nesouvisející s výše uvedenými změnami), a to § 19a, vymezující pro účely územního plánování pojem „charakter území“.

→ Zákon je účinný od 24. 1. 2023.

Vyhláška č. 418/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 360/2021 Sb., kterou se mění vyhláška

č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů, ve znění vyhlášky č. 164/2022 Sb.

Hlavní změnou je vložení nové části upravující jednotný standard územně plánovací dokumentace do vyhlášky č. 500/2006 Sb. Dle přechodných ustanovení je třeba stávající územně plánovací dokumentace uvést do souladu s požadavky vyhlášky při první změně nebo aktualizaci dané územně plánovací dokumentace. Ve vyhlášce 501/2006 Sb. se zavádí podrobnější členění ploch bydlení, zeleně a dopravní infrastruktury.

→ Vyhláška je účinná od 1. 1. 2023.

Vyhláška č. 3/2023 Sb., kterou se mění vyhláška č. 420/2008 Sb., kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón

Novela zpřesňuje obsah textové části plánu ochrany, který nově bude obsahovat též určení urbanistických a krajinných hodnot a nemovitostí, které jsou architektonicky nebo urbanisticky cennou stavbou nebo souborem staveb, historicky významnou stavbou, místem nebo souborem staveb, významnou dominantou, znakem historické kulturní krajiny.

→ Vyhláška nabyde účinnosti 1. 7. 2023.

Daniela Rybková

OTÁZKY A ODPOVĚDI

V průběhu roku dostává Právní oddělení Kanceláře ČKA desítky dotazů týkajících se výkonu profese architektů, na něž autorizovaným osobám i jiným subjektům odpovídá. Vybíráme některé z nich.

K možnosti uzavřít dodatek nevýhodné smlouvy

Zúčastnil jsem se zadávacího řízení na veřejnou zakázku zpracování projektové dokumentace, jehož přílohou byl návrh smlouvy označený jako závazný. Smlouva však nekorespondovala s podmínkami zadávací dokumentace – plnění ve smlouvě bylo naformulováno jako širší a obsahovala další vadná ustanovení. Upozornil jsem na to zadavatele, ten mě ubezpečil, že chyby zhojíme hned po uzavření smlouvy jejím dodatkem. Nyní mu však advokát uzavření dodatku nedoporučil, a zadavatel ho proto nyní uzavřít odmítá. Advokát mu ale zároveň tvrdí, že lze na smlouvu pohlížet jako na neuzavřenou, zadavatel ji podepsal elektronicky a já následně paré vytiskl a podepsal ručně. Jak nyní postupovat?

Na úvod sděluji, že vaše situace nemá jednoduché právní řešení – v první řadě jste neměl podepisovat smlouvu, kterou nemáte v úmyslu se v plném rozsahu řídit. Nelze se odvolávat na mimosmluvní sliby zadavatele – jako profesionál máte znát právo do takové míry, abyste věděli, že není možné po uzavření smlouvy na plnění veřejné zakázky její obsah libovolně měnit a už vůbec ne zužovat její plnění za zachování výše ceny. Tím by byli poškození potenciální účastníci zadávacího řízení, kteří se jej na rozdíl od vás rozhodli neúčastnit právě z důvodu formulace smlouvy. Možná řešení závisí na tom, zda se zadavatel „chytne za nos“ a bude ochoten ve spolupráci s vámi napravit, co v procesu uzavření smlouvy planými sliby způsobil. Můžete se pokusit od smlouvy odstoupit (což však zadavatel nemusí akceptovat, jelikož smlouvu neporušuje). Pokud obec spolupracovat na řešení situace nebude, pak je vaše pozice právně složitá. Osobně proto považuji za nejvýhodnější přistoupit na návrh argumentace, že smlouva nebyla kvůli dvěma formám podpisu vůbec uza-

vřena (jakkoliv s tímto výkladem nesouhlasím, smlouva může být uzavřena i podpisy na různých paré). Takový výklad by vás alespoň zbavil možné odpovědnosti za neplnění smlouvy.

K oprávnění architekta s autorizací A.1 zpracovávat změnu územního plánu

Chtěl jsem se zeptat, zda s autorizací A1 mohu zpracovávat změnu územního plánu.

Ano, můžete. Pozor ale, od 1. 7. 2023 bude možné autorizovat ÚP jen s autorizací A.2 a architekti autorizovaní v oboru A.1 musí požádat o výměnu razítka a osvědčení, aby mohli v oblasti územního plánování projektovat.

Architekti autorizovaní v oboru architektura se od 1. 7. 2023 považují za osoby autorizované v oborech architektura a územní plánování. Do 12 měsíců od 1. 7. 2023 budou mít povinnost předložit České komoře architektů osvědčení o autorizaci a autorizační razítko k výměně za nová osvědčení o autorizaci a nová autorizační razítka, na nichž budou uvedena oprávnění pro obory architektura a územní plánování.

K povinnosti autorizovaného architekta potvrdit praxi

Pracuji již třetím rokem jako zaměstnanec v projekční kanceláři a žádám zaměstnavatele o potvrzení praxe na projektech pro možnost přihlásit se k autorizační zkoušce. Zaměstnavatel v tuto chvíli není nakloněn k tomu mi takové potvrzení vydat s odůvodněním, že nepracuji a nevěnuji se činnosti. Toto tvrzení není pravdivé, což lze doložit i tak, že mi byla aktuálně potvrzena pracovní smlouva uzavřená na dobu neurčitou. Jak mám postupovat?

Váš zaměstnavatel má povinnost vám rozsah a obsah skutečně provedené praxe potvrdit, v případě že byla vykonávána řádně. Pokud řádně vykonávána nebyla, měl by prokázat, že se proti nedbalosti (nebo jiném druhu „neřádnosti“) prováděné praxe bránil – např. by měl doložit nějakou výtku, kterou proti vám vznesl. Jak sama píšete, prodloužení pracovního úvazku lze chápat jako důkaz, že se způsobem výkonu vaší praxe zaměstnavatel spokojen byl. V případě, že se zaměstnavatel (v tomto případě architekt) rozhodne vám praxi nepotvrdit, můžete využít možnosti podání stížnosti na jeho osobu dozorčí radě ČKA pro porušení Autorizačního řádu ČKA.

K právu změnit realizovanou stavbu

Zpracováváme pro investora zatím „ideovou studii“ rekonstrukce fasádního pláště. Jedná se o administrativní budovu z 90. let, typickou svou pseudopostmoderní „hravostí“. Fasádní plášť je na hranici životnosti, vykazuje poruchy, je zastaralý jak technicky, tak morálně. Investor uvažuje o totální rekonstrukci budovy. Po jeho předchozích zkušenostech by měl rád vyřešit autorských práv v pořádku, byť by tuto otázku chtěl vyřešit až v rámci následujících projekčních fází. Bylo by vhodné např. uvědomit autora o záměru totální rekonstrukce, která kromě konstrukce bude v podstatě znamenat demolici díla a vytvoření nového, v současném administrativním standardu? Z mnoha důvodů (od tepelné techniky přes energetické řešení budovy až po současné řešení veškerého TZB apod.) by byla rekonstrukce, která by dílo zachovala, naprosto nepředstavitelná a ekonomicky nesmyslná. Hrozí, že by autor bez důvodu takový souhlas odepřel? Případně by našel důvod, který by vedl ke sporu?

U realizovaných děl je autorským zákonem stanoven zvláštní režim ochrany – viz § 38d autorského zákona, který uvádí, že do autorského práva nezasahuje ten, kdo architektonické dílo vyjádřené stavbou, výkresem nebo plánem užije pro účely udržovacích prací anebo změny dokončené stavby, v míře nezbytně nutné a při zachování hodnoty architektonického díla; je-li to opodstatněné významem architektonického díla a lze-li to na něm spravedlivě požadovat, je povinen předem uvědomit o svém

úmyslu autora a na vyžádání mu poskytnout dokumentaci stavby včetně vyobrazení, vystihující stav před provedením změn.

Je tedy třeba posoudit, zda by byl zásah proveden v mezích § 38d (za respektování § 11) autorského zákona. Ustanovení § 38d připouští zásah do realizovaného architektonického autorského díla i bez souhlasu autora, pokud jde o zásah v míře nezbytně nutné a je přitom zachována architektonická hodnota díla. Pojem „míra nezbytně nutná“ je podle komentářové literatury třeba vykládat spíše restriktivně. Nezbytnost změn může vyplývat např. z faktického stavu stavby (nutnost oprav, přizpůsobení změnám v obvyklém užitném standardu v důsledku běhu času apod.) nebo z nutnosti vyhovět předpisům veřejného, zejména stavebního práva. Ne/zachování hodnoty díla je v českém právním prostředí posuzováno jako objektivní skutečnost, závazně je tedy posoudit až soud.

Ustanovení § 38d dále uvádí, že je-li to opodstatněné významem architektonického díla a lze-li to na něm spravedlivě požadovat, je ten, kdo architektonické autorské dílo užívá, povinen předem uvědomit o svém úmyslu autora a na vyžádání mu poskytnout dokumentaci stavby včetně vyobrazení, vystihující stav před provedením změn. Obdobné právo ukládá autorovi také ustanovení § 11, dle něhož je osobnostním právem autora kontrolovat, že dílo není užíváno způsobem, který snižuje jeho hodnotu.

Současně máte jako autorizovaný architekt povinnost dostat § 26 Profesního a etického řádu ČKA, v tomto případě především odst. 5:

(5) Architekt nepřevzme zakázku, jejímž předmětem je změna zrealizovaného díla, zejména pokud jde o dílo zrealizované podle návrhu, projektu nebo plánu žijícího architekta, bez předchozího upozornění zadavatele na tuto skutečnost. Před převzetím zakázky musí architekt neprodleně a prokazatelně informovat o zakázce autora původního návrhu, projektu nebo plánu a podle možností si od něj vyžádá stanovisko nebo konzultaci k zakázce, popřípadě ho vyzve ke spolupráci.

Upozorňuji, že změnu stavby, jak ji popisujete, nelze dle mého názoru považovat za demolici, která by vedla k zániku díla, byť je to zajímavý nápad. Tento výklad je přinejmenším sporný a nemyslím, že je podpořen existující judikaturou.

Optimální cestou je tedy opatřit od původního projektanta souhlas se zásahem do díla. Pokud to nebude možné, případně bude možné za nějakých neúnosných finančních podmínek, je třeba zvážit, zda je na místě argumentace, že jsou splněny podmínky zákonné licence § 38d.

Eva Faltusová

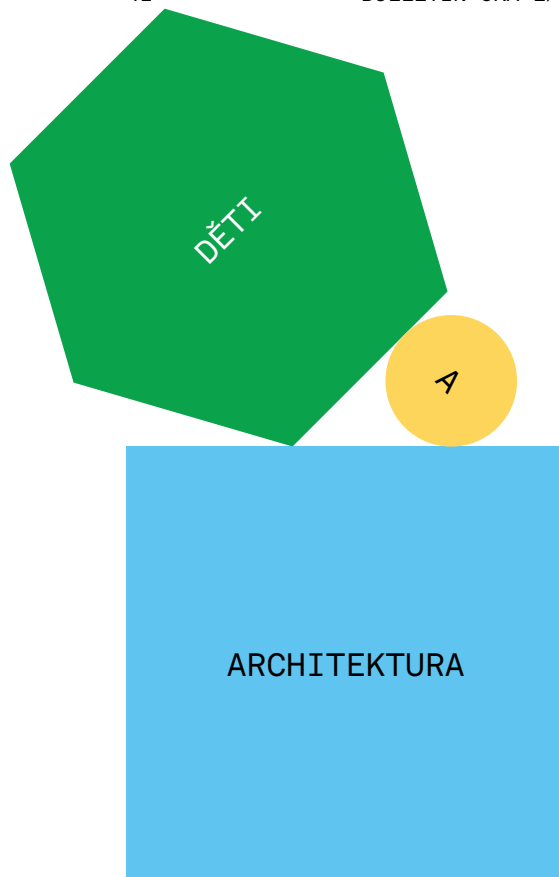
40

TÉMA

DĚTI

A

ARCHITEKTURA

Vzdělávání veřejnosti v tématu architektury a vystavěného prostředí je v ČR dlouhodobě opomíjenou oblastí. Od roku 1989 vyrostlo již několik generací, kterým nebyl přiblížen význam vystavěného prostředí a které se o něj právě proto příliš nezajímají.

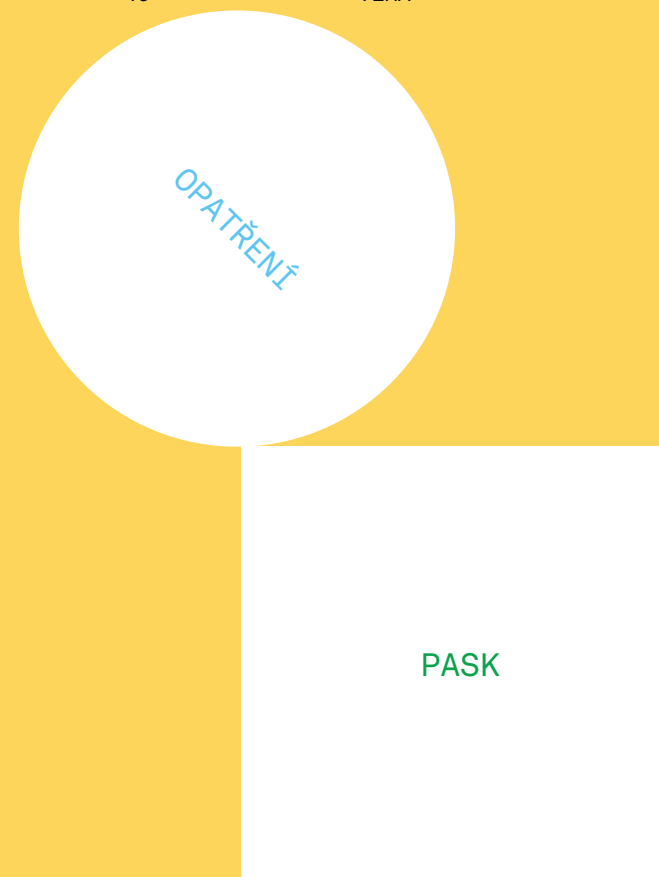
Vyrostly ve školách s interaktivními tabulemi, počítačovými učebnicemi a někdy nuceným větráním, ale se starou olejovou malbou na schodišti, novými plastovými okny a zanedbanou zahradou, kterou z velké části vyplnilo nové umělohmotné hřiště. Před vstupem do školy je stále staré červenobílé zábradlí a není si kde sednout a počkat na rodiče nebo spolužáky. Cesta do školy vede po nepříjemné komunikaci, a tak byli vozeni autem. Takový svět nyní považují za normální. Neví, že by mohl vypadat jinak. Ze zahraničí znají jen pláže, apartmány a historická centra měst. Nikdo se jich neptal na jejich názor a mají pocit, že nemá cenu se k prostředí, ve kterém žijí, vyjadřovat. Město je tu pro ně, aby zajistilo čisté chodníky a parkovací místa. Žijí v obývacích a posilovnách.

Mám za to, že kvalita prostředí, ve kterém žijeme, je důležitá a že architekti by měli usilovat o osvětu a vzdělávání v této oblasti. Nejen proto, že jen poučený klient chce kvalitu. Poučená veřejnost, která se zasadila o kvalitu města a místa, kde ten který občan žije, ji požaduje od vedení města, váží si jí a pečuje o ni. Ví, že záleží na tom, v jakém prostředí stráví svůj život, a že usilovat o kvalitu prostředí je úkol každého občana. Ví, že obecná hesla o evropské kultuře a hodnotách, o regionální a místní tradici a hrdosti se vizualizují právě ve vystavěném prostředí. Poctivý patriot je hrdý na své město, svůj kostel, svoje náměstí. Velké stavební firmy často pláčou nad nezájmem mladých o práci ve stavebnictví a volají po zásahu státu. Přitom právě absence tématu péče o vystavěné prostředí ve vzdělávání k tomuto nezájmu výrazně přispěla. Kdo si nevyzkoušel radost z tvoření, považuje za nejlepší povolání kancelář s kávou zdarma a poukážkou do fitka.

ČKA se tématu Vzdělávání veřejnosti s důrazem na děti a mládež věnuje již více let. V roce 2009 bylo uzavřeno memorandum s ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, v roce 2011 proběhla debata OTTA v Plzni na téma Vzdělávání. Do aktualizace Politiky architektury a stavební kultury ČKA prosadila řadu opatření k tématu vzdělávání. V současné době se architekti a pedagogové, kteří vnímají důležitost tématu vystavěného prostředí, zapojili do revize Rámcových vzdělávacích programů.

V tomto čísle Bulletinu se tak snažíme zhodnotit situaci, ve které se nacházíme. Smyslem ale není jen rekapitulace. Záměrem je na důležitost tématu vzdělávání upozornit a architektky inspirovat k aktivitě. Nejde totiž jen o to, aby veřejnost pochopila, že kvalitní prostředí jí něco zásadně důležitého přináší. Jde i o to, že výukou k zapojení se do společného úsilí budujeme demokratické cítění budoucích občanů.

Hodně inspirací přeje
Petr Lešek

V lednu vláda schválila Politiku architektury a stavební kultury České republiky (PASK) – Aktualizace 2022 (více viz s. 8). Přetiskujeme přehled opatření Aktualizace PASK. Jejich naplňováním se budou postupně zabývat jednotlivé pracovní skupiny ČKA. S ohledem na tematické zaměření tohoto čísla Bulletinu jsou zvýrazněna opatření týkající se vzdělávání.

- 1.1.1 Vyhodnocovat stav a vývoj sídelní struktury České republiky v celostátních územně analytických podkladech.
- 1.2.1 Koordinovat dokumenty strategického a územního plánování.
- 1.2.2 V jednotlivých sídlech, zejména pak ve městech, stanovit v územním plánu dlouhodobě platnou urbanistickou koncepci vycházející mimo jiné z role sídla v sídelní struktuře, z respektování hodnot okolní krajiny i významu sídelní zeleně, urbanistických hodnot a charakteru prostředí, pestrosti a rozmanitosti prostředí, ze sledování bezpečnosti a zdraví obyvatel a ekonomické prosperity.
- 1.2.3 Podpořit aktivní pozemkovou a majetkovou politiku obcí a měst (strategie nakládání s majetkem, pronájmu, prodeje a nákupu nových ploch a budov), zejména pomocí poradenství a sdílení dobré praxe.
- 1.3.1 Při návrhu ÚP efektivně využívat především rezervy zastavěného území (zejména transform. plochy) a omezovat rozrůstání sídel do krajiny a záborů zemědělské půdy. Toto opatření uplatňovat s přihlédnutím k lokálním specifikům a aplikovat ho jak pro využití obytné, tak i průmyslové a logistické.
- 1.3.2 Podporovat revitalizace opuštěných a zanedbaných zastavěných ploch (po ukončené průmyslové a zemědělské výrobě a těžbě surovin, opuštěných vojenských areálů apod.) s cílem motivovat stavebníky a investory (včetně obcí) k jejich obnově a novému využití, včetně případného nestavebního využití. Zvážit možnost finanční podpory pro tyto plochy.
- 1.3.3 Podporovat projekty dočasného využití nevyužívaných ploch a budov, zejména prostřednictvím sdílení dobré praxe.

- 1.4.1 V ÚAP analyzovat dostupnost zařízení veřejné infrastruktury. Poznatky o nevyhovující dostupnosti aplikovat při formulaci problémů k řešení v příslušných ÚAP a dále zohlednit v územně plánovací dokumentaci. Zohlednit spolupráci sídel při využití zařízení občanského vybavení.
- 1.4.2 V územně plánovací dokumentaci prosazovat polyfunkční využití městských center.
- 1.4.3 Koordinovat rozvoj obslužných center nadmístního významu z úrovně kraje.
- 1.4.4 Podporovat kvalitně a komplexně připravené investice do zelené infrastruktury v sídlech a její údržbu.
- 1.5.1 Důsledně koordinovat územně plánovací dokumentace a pozemkové úpravy.
- 1.5.2 Zpracovat metodický pokyn pro koncepci uspořádání krajiny v územním plánu.
- 1.5.3 Při tvorbě územně plánovacích dokumentací a územních studií na všech správních úrovních důsledně řešit krajinu, včetně vazby na vymezování nových zastavitelných ploch. Identifikovat hodnoty, využití, funkčnost a dostupnost veřejných prostranství v ÚAP. Závěry hodnocení veřejných prostranství v ÚAP promítat do zadání a návrhu územně plánovacích dokumentací.
- 2.1.1 Při tvorbě ÚP, případně územních studií, strukturovat a hierarchizovat systém veřejných prostranství a ploch zelené infrastruktury v sídlech.
- 2.1.2 Využívat územní studie pro prověření systémů veřejných prostranství, systémů sídelní zeleně a jejich konkrétního řešení.
- 2.1.3 Využívat regulační plány pro stabilizaci návrhu parcelace zastavitelných ploch s vymezením veřejných prostranství. Prosazovat v nich adekvátní využití a měřítko objektů obklopujících veřejná prostranství, dbát na respektování charakteru lokality.
- 2.1.4 Parcelaci zastavitelných ploch řešit na základě komplexního návrhu s vymezením veřejných prostranství, nepřipustit jejich využití po částech bez celkové koncepce řešení.
- 2.1.5 Nástroji územního plánování zamezovat vzniku souborů budov, které znemožňují prostupnost území.
- 2.2.1 Vypisovat architektonicko-urbanistické soutěže na významná veřejná prostranství financovaná z veřejných rozpočtů.
- 2.2.2 Podporovat kvalitní výtvarné realizace ve veřejném prostoru s výběrem pomoci výtvarných či architektonicko-výtvarných soutěží.
- 2.2.3 V návrzích veřejných prostranství zajistit jejich komplexní řešení, včetně dopravní, technické a zelené infrastruktury. Podporovat multioborové týmy zpracovatelů (architekt, krajinářský architekt, dopravní inženýr, vodohospodář, památkář, výtvarník apod.).
- 2.2.4 **Zlepšit péči o stávající veřejná prostranství, podpořit jejich úpravy a kultivaci, zapojovat při tom veřejnost včetně dětí a mládeže.**
- 2.2.5 **Připravit celostátní koncepci podpory veřejných prostranství vhodných pro různé aktivity, hru a odpočinek s ohledem na všechny věkové skupiny.**
- 2.2.6 **Podporovat veřejná prostranství vhodná pro všechny věkové skupiny, zejména pro děti, mládež a seniory. Podporovat integraci hry a prostorů pro hru jako nedílnou součást veřejných prostor. Podporovat integraci relaxačních a cvičebních prvků. Podporovat využívání areálů škol i mimo školní čas.**
- 2.2.7 **V dotačních programech podporovat udržitelnost úprav stávajících hřišť, případně doplnění nových herních prvků. Zabránit dotacím na zdravotně závadné materiály.**
- 2.2.8 Prosazovat regulaci reklamy (vizuální smog) a světelných zdrojů ve veřejném prostoru.
- 2.3.1 Prověřit potřebu úpravy předpisů pro stavbu komunikací, které v rámci veřejných prostranství využívají zejména pěší a cyklisté.
- 2.3.3 V normě o ochranných pásmech technických sítí zohlednit zelenou infrastrukturu.

3.1.1	Zpracovat metodiku na standardizaci nástrojů prostorové regulace v územním a regulačním plánu.	5.2.3	Zohlednit a v maximální možné míře aplikovat principy oběhového hospodářství v odvětví stavebnictví v celém životním cyklu stavby. Zpracovat technický standard k dekonstrukcím staveb a přípravě recyklace stavebních materiálů. Řešit konflikt normových požadavků a použití recyklovaných stavebních prvků a materiálů.
3.1.2	Podpořit zpracování a využívání regulačních plánů včetně případné dotační podpory zpracování.		
3.1.3	Provést analýzu, zda a která ustanovení právních předpisů a které normové požadavky ovlivňující parametry nových staveb neumožňují jejich vhodné začlenění do stávajícího prostředí, a případně navrhnout jejich možnou úpravu.	5.2.4	Provést přístup ke snižování energetických ztrát domů s historicky cennou fasádou včetně zateplení z vnitřní strany fasád nebo stanovení mírnějších požadavků pro tyto stavby. Provést výzkum v této oblasti.
3.2.1	Podporovat pomocí sdílení dobré praxe zachování regionálního charakteru prostředí včetně regionální architektury, a současně podporovat zachování a využití tradiční venkovské zástavby včetně drobných sakrálních staveb.	5.2.5	Připravit osvětové a vzdělávací materiály o kvalitě vnitřního prostředí budov (větrání, zvuková izolace).
3.2.2	Podporovat užívání lokálních stavebních technik a materiálů (včetně materiálů s malou uhlíkovou stopou). Upravit příslušné normy, aby umožňovaly inovace (např. novelizovat protipožární předpisy pro dřevostavby).	5.3.1	Stavby dopravní a technické infrastruktury připravovat v multioborových týmech (inženýři, architekti, krajinářští architekti apod.). Připravit vzorový příklad takového přístupu. Při přípravě investice do dopravní a technické infrastruktury dbát na kvalitní urbanistické, krajinářské a architektonické zpracování a jejich začlenění do prostředí, a to i u drobných staveb. V případě významných staveb pro jejich přípravu preferovat využití architektonické soutěže.
4.1.1	Zajistit, aby při výběrových řízeních na územně plánovací a projektovou činnost (včetně krajinářských úprav) byla hlavním kritériem výběru kvalita. Cena za územně plánovací a projektové práce by neměla být jediným nebo hlavním kritériem, a to ani u zakázek malého rozsahu.	5.3.2	Prohlubovat kvalifikaci úředníků veřejné správy formou kurzů zaměřených na představení tendencí a dobrých příkladů z oblasti architektury, urbanismu, územního plánování, krajinářské architektury, památkové péče, archeologie, investování do nemovitostí či rozvoje území a dalších oborů souvisejících s výstavbou a stavební kulturou. Zaměřit se též na odbornost a kompetenci státní správy při zadávání veřejných zakázek. Zavést kurzy PASK pro úředníky veřejné správy.
4.1.2	Zpracovat metodiku využívání systému Design and Build (společně zadání na projekt a realizaci) u veřejných zakázek ve stavebnictví včetně určení, kdy je vhodné tento systém využít.	6.1.1	Rozvinout systém celoživotního vzdělávání projektantů a ostatních osob podílejících se na výstavbě, a to zejména v oblasti stavebního práva, využití nástrojů digitalizace a BIM, udržitelného rozvoje, správních procesů včetně participace, zelené infrastruktury apod., využívat v této oblasti i Národní soustavu kvalifikací. Podpořit mezinárodní setkávání a přenos příkladů dobré praxe.
4.1.3	Zpracovat metodiku, která by umožnila stanovit kromě pořizovacích nákladů i náklady na provoz (včetně energetické náročnosti), údržbu a dekonstrukci stavby. Připravit návrh systému získávání a využití základních dat o ekonomice realizace, provozu a údržby staveb financovaných z veřejných prostředků.	6.2.1	Prohlubovat vzdělávání projektantů a ostatních osob pracujících ve stavebnictví v aktuálních trendech navrhování staveb, jednotlivých typologických druhů staveb, nových materiálů a technologií. Vedle klasických forem dalšího vzdělávání (semináře, konference) rozvíjet nové formy (webináře, e-learning).
4.1.4	Podporovat sdílení zkušeností, propagaci výsledků a publikování informací o veřejných zakázkách financovaných z veřejných rozpočtů.	6.2.2	Pořádat kurzy prohlubující vzdělávání projektantů v oblasti ochrany životního prostředí včetně podpory biodiverzity či prevence ohrožení volně žijících živočichů.
4.1.5	V zadávacích řízeních preferovat při hodnocení celkové náklady životního cyklu stavby.	6.2.3	Podpořit vznik a fungování platformy k pravidelné výměně informací, setkávání a koordinaci a zabývající se implementací vzdělávání o architektuře a stavební kultuře na mateřských, základních a středních školách a metodikou prezentace tématu v širších souvislostech. Stanovit zodpovědné osoby v jednotlivých institucích, které budou mít spolupráci v pracovní skupině ve své agendě.
4.2.1	Při přípravě významných budov financovaných z veřejných rozpočtů se doporučuje přednostně využívat architektonické soutěže.	6.3.1	Revidovat rámcové vzdělávací programy tak, aby obsahovaly témata spojená s architekturou a stavební kulturou, přizpůsobená jednotlivým stupňům škol. Začlenit architekturu, urbanismus, územní plánování, krajinářskou architekturu, památkovou péči a stavební kulturu do jednotlivých souvisejících vzdělávacích oblastí a příslušných průřezových témat. Zaměřit se zejména na vztah jedince k jeho domovu a městu, včetně péče o prostředí, které jej obklopuje.
4.3.1	Provést hodnocení kvality staveb s vybranými dotačními programy a při tvorbě programových dokumentací zahrnout kvalitu mezi hodnotící kritéria.	6.3.2	Podpořit vznik metodik pro začleňování výuky a výuku tématu architektury a stavební kultury. Při výuce využívat příklady kvalitní architektury jako učební materiál. Nabídnout pedagogům potřebné výukové materiály a odbornou podporu pro zajištění výuky. Zapojit do vzdělávání metodická centra.
4.3.2	Upravit pravidla dotací, které se týkají vystavěného prostředí, tak, aby umožňovala zadání formou architektonických soutěží (dostatečná lhůta, započitatelnost nákladů architektonických soutěží) a jejich využití zohlednila v hodnocení.	6.3.3	Sestavit databázi architektů, stavebních inženýrů a neziskových organizací se zájmem o spolupráci s učiteli a o zapojení do vzdělávání pedagogů i vlastní výuky tématu.
4.3.3	Pravidelně vypisovat výzvy z dotačního programu na podporu architektonických a urbanistických soutěží.		
4.4.1	Analyzovat různé formy zadávání zakázek ve stavebnictví (na služby i na stavební práce).		
4.4.2	Propojit Akademii veřejného investování s tématem kvality vystavěného prostředí a zahrnout je do odborného vzdělávání.		
4.4.3	Identifikovat, která data o veřejných zakázkách v oblasti stavebnictví a výsledných stavbách by bylo účelné systematicky sbírat.		
5.1.1	Prosadit uplatnění standardů výkonu (objem času) při zpracování územně plánovacích a projektových dokumentací. V návaznosti na německý model prověřit možnost vydání honorářových řádů jako doporučených cen projekční praxe.		
5.1.3	Provést právní úpravu, která umožní v územně plánovací dokumentaci vymezit veřejně prospěšné stavby, případně architektonicky nebo urbanisticky významné stavby, u kterých je podmínkou rozhodování o změnách v území předchozí realizace architektonické soutěže.		
5.2.1	Provést a řešit energetický management obcí.		
5.2.2	Dbát na hospodaření s dešťovou vodou, podporovat realizaci systémů hospodaření s šedými vodami a realizace zelených střech a fasád a v rámci managementu budov sledovat uhlíkovou stopu.		

6.3.5	Podporovat učňovské školství a jeho prestiž, přeshraniční spolupráci a související odborné kurzy pro veřejnost.	8.2.2	Podporovat publikování výsledků výzkumů (českých i zahraničních), které se zaměřují na vliv kvality prostředí na člověka.
6.3.6	Posílit informovanost o přínosu kvalitního vystavěného prostředí, včetně ekonomického a společenského významu, na společenskovedních školách. Rozvíjet vzdělávání v oblasti zadávání stavebních zakázek, facility managementu a developerských činností na středních a vysokých školách a v navazujících programech, s ohledem na zaměření školy.	9.1.1	Založit a provozovat samostatnou webovou stránku věnovanou Politice architektury a stavební kultury České republiky.
7.1.1	Zajistit zpracování podkladů a následně iniciovat u veřejnoprávních médií vytvoření většího prostoru věnovaného tématům architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura, památková péče a stavební kultura.	9.1.2	Zřídít odbornou platformu pro aktualizaci a sledování vyhodnocování PASK a naplňování Davoské deklarace.
7.1.2	Prezentovat kulturní prostředí jako národní bohatství, o které je třeba pečovat a nést za něj zodpovědnost.	9.1.3	Pravidelně sledovat a hodnotit plnění jednotlivých opatření a jejich účinnost.
7.2.1	Podporovat soutěže a přehlídky propagující kvalitní příklady architektonických, inženýrských, krajinářských a urbanistických děl, např. Stavba roku, Česká cena za architekturu, Cena Inženýrské komory, Grand Prix architektů, Urbanistický projekt roku apod.	9.1.4	Posílit pracoviště pro implementaci Politiky architektury a stavební kultury České republiky včetně jeho finančního zajištění.
7.2.2	Zajišťovat propagaci kvalitní historické i soudobé architektury jako turistického cíle.	9.1.5	Posílit roli nadací podporujících cíle Politiky architektury a stavební kultury České republiky.
7.2.3	Vytvořit tematické trasy spojující a propagující kvalitní příklady soudobé architektury.	9.1.6	Zpracovat materiál srozumitelný široké veřejnosti, shrnující základní principy Politiky architektury a stavební kultury.
7.3.1	Podporovat osvětovou činnost o kulturně historickém kontextu sídel (jak měst, tak i vesnic), jejich vývoji, o významu jednotlivých dochovaných prostorů a objektů, o jejich hodnotě umělecko-historické, o přírodním bohatství a zázemí sídla a jeho jednotlivých částí. Upozorňovat na hodnoty krajiny a potřebu její prostupnosti. Informovat o významu a problémech památkové péče a archeologie.	9.2.1	Podněcovat a podporovat vznik místních a regionálních politik architektury a stavební kultury.
7.3.2	Zužitkovat příklady dobré praxe ke zvyšování kvality požadavky klientů. Podporovat vycházky s architektu a dalšími odborníky či komentované prohlídky novostaveb.	9.2.2	Podpořit vznik organizací, které budou ve spolupráci s odbornou platformou pro aktualizaci a sledování vyhodnocování PASK a naplňování Davoské deklarace podporovat a koordinovat uplatňování Politiky architektury a stavební kultury ČR v krajích a obcích – krajská či regionální centra architektury apod. Využít při tom zkušenosti ze zahraničí, např. z Rakouska. Zajistit pro ně finanční zdroj.
7.3.3	Provádět osvětu o vhodnosti prostředí pro hru a o vhodnosti jednotlivých herních prvků.	9.3.1	Podporovat platformu pro sdílení znalostí a zkušeností městských architektů a městských krajinářských architektů.
7.4.1	Zajišťovat propagaci české architektury a stavebnictví v zahraničí, představovat významné stavby a osobnosti, např. formou webových aplikací, publikací, sborníků, kalendářů či diářů.	9.3.2	Podporovat roli městských architektů jako realizátorů vzdělávání a osvětových aktivit v oblasti architektury a stavební kultury.
7.4.2	Zajišťovat propagaci PASK v zahraničí. Podporovat mezinárodní debatu a aktivně se účastnit na mezinárodních akcích souvisejících s architekturou a stavební kulturou, včetně akcí řešících případnou evropskou politiku architektury.	9.3.3	Podporovat sdílení městských architektů v rámci mezinárodní spolupráce po vzoru center sdílených služeb.
8.1.1	Podporovat zadávání projektů a grantů a naplňovat výzkumné potřeby v oborech architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura a stavební kultura.	9.3.4	Definovat roli městských inženýrů v rozvoji sídel a způsob jejich spolupráce s městskými architekty.
8.1.2	Evidovat a jednotně prezentovat granty vypisované různými institucemi v České republice, zejména granty zaměřené na obory architektura, urbanismus, územní plánování, krajinářská architektura a stavební kultura.	9.3.5	Sdílet zkušenosti s funkcí městských kurátorů výtvarných děl a způsobem jejich spolupráce s městskými architekty.
8.1.3	Normativní a kvantitativní výzkumy doplnit kvalitativními výzkumy v „měkkých“ oblastech, jako je identifikace hodnot, vnímání charakteru území obyvateli, přínos kvalitního prostředí a míra citlivosti obyvatel k jeho změnám ve středoevropském kontextu. V odůvodněných případech a v odpovídajícím rozsahu zapojovat do výzkumu veřejnost.	9.3.6	Provést účelnost zřízení krajských architektů (osob či institucí) jako koordinátorů PASK, garantů prosazení kvality architektury a urbanismu v regionech a podpory měst a obcí v regionu.
8.1.4	Podporovat výzkumné projekty, které budou iniciovat výzkum tradičních, nových i recyklovaných materiálů, způsob jejich zpracování a jejich dopad na užitné vlastnosti konstrukcí, životní prostředí a energetickou účinnost.	9.3.7	Provést účelnost zavedení institutu státního architekta (osoby či instituce) a případně navrhnout rozsah jeho kompetencí včetně koordinace krajských architektů. Zprostředkovat zahraniční zkušenosti v této oblasti.
8.1.5	Iniciovat založení či rozvoj odborných výzkumných pracovišť zabývajících se tématy architektury, urbanismu, územního plánování a krajinářské architektury.	9.3.8	Posílit vzdělávání pro úlohu městského architekta jako koordinátora urbanistické koncepce a kompozice sídel a mediátora mezi zájmovými skupinami. Posílit vzdělávání pro úlohu městského inženýra.
8.2.1	Využívat v praxi výsledky výzkumných projektů zaměřených na vzdělávání a osvětu v oblasti architektury a stavební kultury.		Politika architektury a stavební kultury ČR – Aktualizace 2022 – www.uur.cz/uzemni-planovani/politika-architektury-a-stavebni-kultury-cr

INTEGRACE
ARCHITEKTURY

DO

RÁMCOVÉHO
VZDĚLÁVACÍHO
PROGRAMUZÁKLADNÍ
VZDĚLÁVÁNÍ

PRO

„Revize RVP ZV prosazuje školu, která rozvíjí v žácích dovednosti a kompetence, díky nimž budou lépe připraveni na svět zítřka, o němž zatím mnoho nevíme. Taková škola umožňuje uspět každému žákovi nezávisle na jeho socioekonomickém prostředí a pomáhá rozvíjet jeho talenty a silné stránky. Učitelé v ní nejsou svázáni přeplněnými učebnicemi, ale mají prostor pro kreativitu, objevování a využívání inovativních metod.“

„Žáci budou ve své ‚škole budoucnosti‘ díky revizím RVP motivováni převzít odpovědnost za vlastní učení. Škola je více podpoří v kognitivních soft skills, zejména v tvořivosti, kritickém myšlení a také v jejich komunikačních kompetencích obecně. Kompetence sociální a personální budou explicitně rozšířeny o principy wellbeingu. Občanské kompetence budou rozšířeny o vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Kompetence pracovní se více zaměří na podnikavost. Digitální vzdělávání zahrne přípravu na to, jak se bránit dezinformacím a manipulacím. Kulturní kompetence budou nadoborové, nikoliv vázané pouze na oblast umění a kultury.“

Z tiskové zprávy MŠMT z 15. 6. 2022

V současné době probíhá velká revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV). Revize je jedním z pilířů, které mají podpořit změnu ve vzdělávání v České republice. Snahou Národního pedagogického institutu (NPI ČR), který nese odpovědnost za vytvoření revidovaného RVP ZV, proto bylo zapojit do příprav těchto hlavních kurikulárních dokumentů široké spektrum pedagogů i dalších odborníků. Mezi nimi se nachází také řada architektů a teoretiků, kteří usilují o integraci architektonických témat do vzdělávání. Dokument by měl být dokončen v roce 2024.

Rámcové vzdělávací programy (RVP) tvoří obecně závazný rámec pro tvorbu školních vzdělávacích programů škol všech oborů vzdělání v předškolním, základním, základním uměleckém, jazykovém a středním vzdělávání. Do vzdělávání v České republice byly zavedeny školským zákonem (zákon č. 561/2004 Sb.). Tyto rámcové vzdělávací programy plně nahradily v roce 2007 dřívější jednotné osnovy, což byl v podstatě soupis učiva, které by mělo být probráno v jednotlivých ročnících. Na rozdíl od osnov se v RVP náplň učiva v jednotlivých ročnících přesně nedefinuje, ale vzdělávací obsah je popsán formou očekávaných výstupů, které určují úroveň znalostí a dovedností, jež by měli zvládnout všichni žáci. V současné době probíhá velká revize části RVP, které jsou zaměřené na základní vzdělávání.

RVP ovlivňují sestavení školních
vzdělávacích programů jednotlivých škol

Jednotlivé školy si vytvářejí své realizační programové dokumenty – školní vzdělávací programy (ŠVP), které musí být v souladu s rámcovým vzdělávacím programem a pravidly v něm nastavenými. RVP dávají školám určitou volnost pro tvorbu vlastních školních vzdělávacích programů, které se tak od sebe mohou lišit. Obsah vzdělávání může být ve školním vzdělávacím programu uspořádán do předmětů nebo jiných ucelených částí učiva (například modulů), záleží na záměru konkrétní školy.

Zásadní dokument – Hlavní směry revize
RVP ZV

Od roku 2005 proběhla řada dílčích revizí RVP pro základní vzdělávání.¹ Přesto se už několik let hovoří o tom, že jsou současné rámcové programy zastaralé a předimenzované. Zástupci škol a zaměstnavatelů, pedagogické fakulty, školní inspekce, oborové asociace ve vzdělávání i další instituce se v roce 2021 zapojili do přípravy podkladů k velké revizi učiva pro základní školy. Spolupracovali v expertním panelu, který na začátku září 2021 ustavilo ministerstvo školství jako poradní orgán pro revizi RVP ZV. Expertní panel připravil dokument Hlavní směry revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Do dubna 2022 byl tento dokument k připomínkování veřejnosti a 15. června 2022 byl předán ministru školství. Hlavní směry popisují směr a změny, ke kterým by mělo v rámci RVP ZV dojít. Patří mezi ně například výběr klíčových kompetencí a způsob práce s nimi, modernizace vzdělávacího obsahu a jeho rozdělení na jádrový a rozvíjející, výběr průřezových témat a způsob práce s nimi, změny v rámcovém učebním plánu a ve struktuře školních vzdělávacích programů atd.

Inspirace v zahraničí (wellbeing, ekologie,
lidská práva atd.)

Hlavní směry vycházejí z několika dalších důležitých dokumentů, nejdůležitějším z nich je Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ z roku 2020. Kromě toho se vychází ze zkušeností v zahraničí, kde došlo v posledních letech ve vzdělávacích politikách k řadě reforem. Další významný dokument, který určuje kroky, jimiž by se vzdělávání mělo ubírat, sestavila nadnárodní organizace UNESCO v roce 2021. V kapitole zabývající se kurikulem upozorňuje na to, že by kurikulum mělo zlepšit schopnosti žáků získávat znalosti, upozorňuje na problém ekologické krize atd. Klíčovými stavebními kameny pro učení by měla být lidská práva a demokracie. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) ve svém dokumentu Learning compass 2030 z roku 2018 akcentuje jako klíčový vzdělávací cíl wellbeing.

Zapojení odborníků do tvorby RVP ZV

Při tvorbě RVP ZV se vychází především z výše zmíněného dokumentu Hlavní směry, obsahujícího základní zadání, vizi a hodnoty, a dále je aplikováno Zadání pro NPI ČR, které bylo na konci loňského roku projednáno a schváleno MŠMT. Při přípravě velké revize RVP ZV se Národní pedagogický institut rozhodl pro participativní proces sestavování RVP ZV a založil proto několik pracovních skupin: koncepční pracovní skupina, pracovní skupina pro klíčové kompetence a gramotnosti, pracovní skupina pro průřezová témata, koordinační pracovní skupina pro 1. stupeň a 2. stupeň ZV, koordinační skupina pro společné vzdělávání a také pracovní skupiny pro jednotlivé vzdělávací oblasti a jejich obory / vyučovací předměty.² Tyto pracovní skupiny jsou složeny z učitelů z praxe, didaktiků z pedagogických fakult a expertů z nestátních organizací i dalších odborníků. Garanty pracovních skupin jsou kmenoví odborní pracovníci NPI ČR. Revidovaný RVP ZV nyní pracovní skupiny postupně připravují (od řešení koncepčních otázek, tvorby metodik a textů jednotlivých kapitol až po předání k připomínkovému řízení a tvorbu finální verze RVP ZV). Odborníci plní roli buď řádného člena užší pracovní skupiny, člena širší pracovní skupiny, nebo opoenta. Celkem se jedná o téměř 600 osob, mezi nimiž je několik těch, které prosazují do RVP ZV význam kvality vypracovaného prostředí (vyjádření některých z nich viz s. 48).

Čerpáno z: [velke-revize-zv.rvp.cz](https://www.mpsv.cz/velke-revize-zv-rvp-cz)
a tiskové zprávy MŠMT z 15. 6. 2022

Markéta Pražanová

1
Např. v roce 2009 byly do RVP zavedeny doplňující vzdělávací obory Etická výchova, v roce 2010 pak Taneční a pohybová výchova a Filmová a audiovizuální výchova. V roce 2013 došlo k úpravě některých kapitol RVP ZV a zařazení dalšího cizího jazyka. Od školního roku 2017/2018 bylo mezi závazně očekávané výstupy zařazeno plavání. Poslední zásadní změnou bylo nové pojetí informatiky, které bylo aktualizováno v roce 2021.

2
Vzdělávací oblasti – obory:
Člověk a společnost – Dějepis, Výchova k občanství;
Jazyk a jazyková komunikace – Český jazyk a literatura,
Cizí jazyk a další cizí jazyky; Matematika – Matematika;
Informatika – Informatika; Člověk a příroda – Fyzika,
Geografie, Chemie, Přírodopis; Umění a kultura – Hudební
výchova, Výtvarná výchova, Dramatická výchova, Filmová/
audiovizuální výchova, Taneční a pohybová výchova;
Člověk a zdraví – Tělesná výchova, Výchova ke zdraví,
Etická výchova; Člověk a svět práce – Člověk a svět
práce

Některé změny v revidovaném RVP ZV

RVP ZV bude digitální nástroj
jednoduchý na orientaci.

Názvy a klasifikace klíčových
kompetencí budou zachovány

Bude zpřesněno jejich vymezení včetně stanovení úrovní jejich dosahování, dojde k propojení klíčových kompetencí a očekávaných výstupů, přibude kulturní kompetence. Kompetence k učení – včetně rozhodování a převzetí odpovědnosti za vlastní učení. Kompetence k řešení problémů – budou explicitně obsahovat kognitivní soft skills, např. kritické myšlení. Kompetence komunikační – navazují na čtenářskou gramotnost, ale jsou širším pojmem. Kompetence sociální a personální – budou explicitně rozšířeny o principy wellbeingu. Kompetence občanské – budou explicitně rozšířeny o vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Kompetence pracovní – včetně zaměření na podnikavost. Kompetence digitální – budou explicitně obsahovat schopnost bránit se dezinformacím a manipulacím. Kompetence kulturní – bude se jednat o nadoborové kompetence, budou obsahovat např. tvořivost.

Gramotnosti

Kromě kompetencí bude v RVP ZV zaveden pojem gramotnost. V jeho aktuálním znění je tento koncept obsažen, ale není v něm jednoznačně pojmenován. V revidovaném RVP ZV budou gramotnosti definovány na dvou úrovních:

1. Základní gramotnosti (prolínající se všemi oblastmi a obory): čtenářská (včetně pisatelské); matematická;
2. Oblastní/oborové gramotnosti: budou stanoveny odborníky na jednotlivé vzdělávací oblasti, případně obory při práci na RVP.

Modernizace vzdělávacího obsahu

V rámci vzdělávacího oboru budou i nadále závazně očekávané výstupy. Učivo zůstává nepovinné. Jedním z hlavních cílů revize je obsah modernizovat tak, aby byly očekávané výstupy více propojeny s klíčovými kompetencemi. Tim bude vzdělávání reagovat na jevy ve světě a společnosti jako např. digitalizace, klimatická změna nebo nárůst populismu a autoritářství, zaměří se na udržitelnost, wellbeing žáků nebo kariérové dovednosti a podnikavost. Zároveň dojde k redukci vzdělávacího obsahu, čímž vznikne časový prostor pro využívání forem a metod výuky, které podporují rozvoj klíčových kompetencí a gramotností žáků.

Rozdělení vzdělávacího obsahu
na jádrový a rozvíjející

Návrh na vymezení jádrového a rozvíjejícího obsahu má řadu zastánců i odpůrců a představy o pojetí a funkci „jádra“ jsou velmi rozdílné. Expertní panel proto zpracoval alternativy z hlediska věcných kritérií pro rozdělení obsahu, organizace diferencované výuky a hodnocení žáků.

Průřezová témata

Průřezová témata budou stanovena prostřednictvím očekávaných výstupů, které budou zejména zkušenostní. Budou obsahovat to, co žák zažije, vyzkouší. Měla by být méně obsahová a naplňovat dovednostní i postojovou složku klíčových kompetencí. Konkrétní průřezová témata jsou vztažena k žákovi, ke společnosti a ke světu.

Rámcový učební plán

Zachováno bude aktuální rozdělení vzdělávacích oblastí a oborů. Zároveň bude zachována alespoň současná svoboda škol při tvorbě vlastního učebního plánu. Navýšen bude počet disponibilních hodin, a to např. tím, že minimální počet hodin v učebním plánu bude stanoven pro jádrový vzdělávací obsah jednotlivých oblastí.

Modelový školní vzdělávací
program (ŠVP) a podpora škol

Jedním z prostředků podpory škol je příprava modelových částí ŠVP. Tyto budou připraveny v digitálním prostředí (jako RVP), a to v několika variantách. Prostřednictvím prokliků bude možné se dostat až na úroveň výukových materiálů. Školy tyto části mohou převzít, inspirovat se jimi, ale také mohou pouze využít poskytnutý elektronický systém a vytvořit si své ŠVP. Kromě přípravy nových školních vzdělávacích programů dojde k podpoře inovativních přístupů k výuce, sdílení příkladů dobré praxe i tvorbě výukových materiálů a metodiky. Nutná bude také změna praxi-orientované přípravy učitelů, podpora feditelů atd.

Více informací, dokument Hlavní směry RVP ZV
a další viz [velke-revize-zv.rvp.cz](https://www.mpsv.cz/velke-revize-zv-rvp-cz)

VYJÁDRĚNÍ
ODBORNÍKŮ,

KTEŘÍ SE SNAŽÍ O INTEGRACI KVALITY VYSTAVĚNÉHO PROSTŘEDÍ DO RVP ZV

Zeptali jsme členů pracovních skupin, konzultačních skupin a oponentů, kteří se podílejí na velké revizi RVP ZV a dlouhodobě usilují o začlenění architektonických témat do vzdělávání.

V rámci dlouho očekávané a připravované revize RVP je prosazování architektonických témat nadále spíše okrajovým problémem, i když bylo přislíbeno a MŠMT mělo být garantováno na úrovni vládního dokumentu Politika architektury a stavební kultury (PASK), schváleného již v lednu 2015.

Není to zaviněno „pouze“ tím, že hlubší revize RVP byla odkládána a když byla v roce 2018 konečně zahájena, nebyla dokončena. Ani připravované dílčí revize jednotlivých vzdělávacích oblastí, kde se cíle PASK mohly také uplatnit, se kromě výjimek neuskutečnily. Příčin je více, hlavní asi spočívá v tom, že aktuálních témat, která je třeba řešit, jako posilování role klíčových kompetencí, redukce rozsahu zátěže ve znalostní oblasti a zároveň začlenění nových společenských i osobnostních témat, včetně udržitelnosti, mediální výchovy, jazykové a počítačové gramotnosti atd., je mnoho a na jejich aplikaci i rozsah uplatnění se velmi těžko hledá shoda.

Dlouhodobě jsme si uvědomovali, že kromě již fungující, ale v globální rovině spíše ojedinělé aktivní spolupráce jednotlivých týmů architektů se školami při výchově dětí v oblasti architektury a krajiny je nezbytné se snažit ovlivnit především transformaci vlastních RVP, které hrají klíčovou roli v obsahu i formě vzdělávání dětí. A když byla revize RVP konečně zahájena, využili jsme této příležitosti k aktivnímu zapojení do procesu její přípravy. V této souvislosti jsme v roce 2022 také rozšířili podskupinu naší PS pro vzdělávání zaměřenou na vzdělávání na ZŠ o Markétu Hossingerovou, Zuzanu Pechovou a Kristýnu Starou.

Ladislav Lábus
předseda PS Vzdělávání ČKA

LADISLAV
LÁBUS

V jaké roli prosazujete architektonická témata do revidovaného RVP ZV? (Jako člen jaké skupiny?)

Ve výběrovém řízení na jaře 2022 jsem byl přijat do užší pracovní skupiny zaměřené na tzv. Průřezová témata (PT), kam problematika vystavěného a krajinného prostředí, kromě vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Umění a kultura, patří. Průřezová témata mají za cíl učit propojovat vědomosti a dovednosti nabyté v jednotlivých vzdělávacích oblastech a zejména posilovat potřebu i schopnost hledání a zastávání celistvých postojů založených na hodnotovém, nikoli jen praktickém vnímání světa.

Jak proces revize RVP ZV probíhá?

Vlastní proces přípravy a projednávání konkrétních návrhů revize RVP ZV, na základě dlouho diskutovaného zadání Hlavních směrů revize RVP, byl pojat velmi demokraticky – otevřeně až participačně, se zapojením široké platformy členů jednotlivých pracovních skupin, sestavených na základě otevřených výběrových řízení, orientovaných většinou do řad odborné veřejnosti. Pracovní skupiny revize RVP jsou rozčleněny na týmy zaměřené na jednotlivé dílčí vzdělávací oblasti a na tři pracovní skupiny zabývající se společnými kategoriemi, které jednotlivé oblasti vzdělávání prostupují – zaměřené na Konceptci RVP, Klíčové kompetence a Průřezová témata. Všechny pracovní skupiny jsou navíc členěny na užší skupiny, které konceptci obsahu RVP navrhnou, a širší, které oponentují pracovní verze výstupů užších skupin. V další fázi práce budou výsledky podrobeny připomíncek vnějších oponentů.

Zvolený otevřený přístup, založený na zapojení široké platformy odborníků, s sebou nese problémové příznaky. Množství účastníků, rozdělených do mnoha pracovních skupin, se obtížně vede. Složitá struktura nemá nastavenou hierarchii, koordinace spolupráce jednotlivých skupin je omezená, práce probíhá v časovém stresu, a přitom nebyly včas schváleny ze strany MŠMT klíčové dokumenty, jako je zadání Hlavních směrů revize RVP. Přesto je otevřenost zpracování revize RVP, motivovaná zřejmě snahou obrusit ostří očekávaných reakcí při jejich projednávání, svým způsobem účtyhodná a většinou snad i prospěšná.

Co konkrétně by se podle vašeho názoru mělo v oblasti architektury v RVP ZV změnit / doplnit / vyjasnit?

V případě RVP ZV nejde o vlastní architekturu, ale o schopnost vnímat, rozpoznávat kvalitu a pečovat o vystavěné a krajinné prostředí. Kromě vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Umění a kultura toto téma zapadá zejména do tzv. průřezových témat RVP. Stávající RVP obsahují 6 průřezových témat, z čehož jedno je osobnostní, tři společenská a další dvě environmentální a mediální výchova. Hlavní směry revize RVP se snaží redukovat počet RVP na tři hlavní linie – osobnostní, společenskou a environmentální – věnovanou zejména tématu udržitelnosti. Mediální výchova nezískala vlastní platformu či linii, ale díky jejímu významu se propisuje do všech tří linií PT. V dosavadním nastavení PT je Environmentální výchova prozatím pojata čistě ekologicky, životní prostředí není chápáno jako pro-

středí pro lidi, ale jako péče a ochrana přírody, ve které lidé, a tudíž i vystavěné a krajinné prostředí ve smyslu formování kulturní krajiny, jakoby nehrají roli.

Nikdo neopouje, že je třeba pojmut do spektra zájmu i vystavěné a krajinné prostředí, které má na úrovni ZŠ výhodu možnosti lokálního vymezení, ale mezi členy PS, kteří se věnují tématu udržitelnosti dlouhodobě, převládá názor, že vystavěné i krajinné prostředí jsou součástí životního prostředí a není třeba pro ně vymezovat samostatná průřezová témata či dílčí kategorie. Bohužel tomu tak u nás však stále není, problematika životního prostředí je v praxi i v dikci zákona o životním prostředí dosud chápána úzce vymezeně, jako péče o přírodu – faunu a flóru, vyjma lidí, kteří jsou v tomto pojetí spíše rušivým elementem ochrany přírody.

Obávám se, že toto chápání bude mít na školách obrovskou setrvačnost, i když se v průřezovém tématu věnovaném udržitelnosti zmíní i vystavěné a krajinné prostředí. Nejen v RVP, ale i ve společnosti je dnes životní prostředí chápáno čistě ekologicky, nikoli jako téma úzce provázané i se stavební kulturou a kulturní krajinou. Při vymezování koncepce PT se v jejich navržené struktuře nepodařilo uplatnit samostatné téma, či alespoň tematický okruh věnovaný vystavěnému a krajinnému prostředí, mimo jiné i z důvodu argumentované celistvosti systému. Nepomohly ani komentáře a připomínky ke koncepci PT od Kristýny Staré.

Co by se mělo změnit (co chybí) v celém vzdělávacím systému?

V oblasti vzdělávání na základních a středních školách se vede dlouhodobě diskuse o potřebě snížení nároků na obsah kurikul a naopak posílení osvojení si kompetencí a schopností praktického uplatnění nabytých znalostí a dovedností. Názorová diference je v této věci velmi vyhraněná a rozštěpená na zastánce vědomostního systému výuky a na zastánce kompetenční výuky. Hlavní směry revize RVP navozují potřebu posilovat roli kompetencí a gramotností, ale ne zcela revolučním způsobem, což se však v procesu definování koncepcí jednotlivých PS, zejména té zaměřené na klíčové kompetence, zcela neprojevovalo.

Je zajímavé sledovat, jak nevráživá atmosféra panuje v těchto diskusích, překvapivá u pedagogů, kteří by měli být otevření projevům empatie, pokory, respektování rozdílných individualit žáků a nakonec i pedagogů. Ze zkušenosti navyklých vnímat a reflektovat skutečnost, že někdo má předpoklady spíše pro osvojování kompetencí a někdo si zase snadno osvojuje vědomosti a znalosti. Nezbytnou dualitu systému nemá smysl omezovat radikální eliminací jedné složky.

Při poznávání problematiky revize RVP je zajímavé zjištění, že v obecné rovině je téma potřeby transformace obsahu výuky na ZŠ, z důvodu reflexe rozsahu a rychlosti zásadních změn ve světě, velmi podobné diskurzu o vzdělávání na VŠ.

Budete pokračovat v implementaci architektonických témat do vzdělávacího systému i po dokončení revize RVP ZV?

Dokončení a zejména aplikace revize RVP je „během“ na dlouhé trati. V mém věku již nesprintuji a nikdy mne tato disciplína i v architektuře nebo ve vzdělávání nezajímala. Sleduji spíše dlouhodobé horizonty, ale nikoli „během“, ale stále jdu za tím, co považuji za důležité. Zahájení aplikace revize RVP bylo cíleno na školní rok 2025/26. Přitom nejde jen o nalezení shody na revizi RVP, její projednání v tak kontroverzním prostředí diskusí o vzdělávání, ale zejména o její aplikaci na školách. Posun systému vzdělávání, založeného více na osvojování si kompetencí, bude dlouhodobým procesem, který nelze změnit ze dne na den. Totéž

platí o implementaci problematiky vystavěného a krajinného prostředí.

Uskutečnění revize RVP, pokud se podaří do ní aplikovat témata a cíle daná PASK, bude znamenat výrazné posílení potřeby účasti architektů na tomto procesu. Nejen na úrovni konkrétní spolupráce architektů na výchově žáků na školách jako dosud, ale i na účasti při vzdělávání pedagogů v této oblasti. Jak na úrovni VŠ vzdělávání na pedagogických fakultách, tak v rámci celoživotního vzdělávání pedagogů v praxi.

KRISTÝNA
STARÁ

V jaké roli prosazujete architektonická témata do revidovaného RVP ZV? (Jako člen jaké skupiny?)

Jsem členkou dvou širších konzultačních skupin, a to pro Průřezová témata a pro obor Umění a kultura.

Co konkrétně by se podle vašeho názoru mělo v oblasti architektury v RVP ZV změnit / doplnit / vyjasnit?

Podle mého názoru by se měla:

- 1) podpořit mezioborová spolupráce;
- 2) vyjasnit užívaná terminologie související s architekturou a rozvojem prostředí, tak, aby nedocházelo k mylným interpretacím či šíře tématu prostředí a krajiny nebyla redukována na třídění odpadu a ochranu přírody;
- 3) podpořit vlastní zkušenost a zážitek (ideálně vně školních zdí), lokální tematiku a vztah k místu.

Co by se mělo změnit (co chybí) v celém vzdělávacím systému?

Podle mého názoru by se mělo:

- 1) začít změnu již u studentů pedagogiky a zároveň nezapomenout na pedagogy v praxi a jejich další vzdělávání;
- 2) podpořit mezioborovou spolupráci, a to nejen mezi studenty, kteří se teprve připravují, mezi pedagogy na školách, ale také vně mezi pedagogy a odborníky na daná témata;
- 3) podpořit vznik v mezioborové spolupráci systematické metodické podpory k RVP, která by pedagogům v praxi umožnila čerpat inspiraci, nové poznatky z oborů, práci s lokálními tématy a v našem případě ukázat, jak lze tématu architektury a urbanismu využívat v běžné praxi nenásilnou formou, aniž bychom náš obor redukovali na dějiny architektury.

Budete pokračovat v implementaci architektonických témat do vzdělávacího systému i po dokončení revize RVP ZV?

Budu se dále věnovat projektu Architekti ve škole, otevřené knihovně materiálů a námětů, jak s tématy architektury pracovat v rámci vzdělávání i volnočasových aktivit. A stejně tak budu pokračovat i v „praktickém vzdělávání“ prostřednictvím zapojování dětí do skutečných projektů.

IRENA
ŠESTÁKOVÁ

V jaké roli prosazujete architektonická témata do revidovaného RVP ZV? (člen jaké skupiny)?

Členka širší konzultační skupiny Průřezová témata. Proces probíhá za účasti mnoha renomovaných odborníků ze všech řešených oblastí, což je zárukou kvalitního výsledku.

Co konkrétně by se podle vašeho názoru mělo v oblasti architektury v RVP ZV změnit / doplnit / vyjasnit?

Architektura jako taková je v RVP ZV uváděna pod pojmem vystavěné prostředí a je zahrnuta do průřezového tématu Udržitelnost prostředí. Cílem tohoto tématu je vybavit žáky schopností vnímat, poznávat a rozvíjet kompetence směřující k udržitelnosti života na Zemi a vztahu k životnímu prostředí, které je dále definováno jako přírodní, sociální, kulturní a vystavěné. V další fázi revize bych považovala za přínosné podrobněji definovat vystavěné prostředí ve vazbě na architekturu.

Co by se mělo změnit (co chybí) v celém vzdělávacím systému?

Podle mého názoru chybí hlavně zkušenostní učení „learning by doing“. Zážitek a vlastní zkušenost se ukazuje jako správná a přirozená cesta k poznání.

Budete pokračovat v implementaci architektonických témat do vzdělávacího systému i po dokončení revize RVP ZV?

Ano, zejména v práci s mými doktorandy, kteří se věnují právě tématu zkušenostního učení.

MARKÉTA
HOSSINGEROVÁ

V jaké roli prosazujete architektonická témata do revidovaného RVP ZV? (Jako člen jaké skupiny?)

V rámci revize RVP působím v širší konzultační skupině pro vzdělávací oblast Člověk a společnost, která se týká dvojice předmětů dějepis a občanská výchova, které jsou vyučované na 2. stupni ZŠ. Má role je poměrně okrajová a spočívá v připomínkování předkládaných dokumentů. Na přelomu roku jsme měli možnost vyjádřit se k jednotlivým bodům návrhu koncepce vzdělávací oblasti, kterou vytvořila tvůrčí pracovní skupina dané oblasti. Koncepce jednotlivých vzdělávacích oblastí jsou přístupné na velke-revize-zv.rvp.cz

Co konkrétně by se podle vašeho názoru mělo v oblasti architektury v RVP ZV změnit / doplnit / vyjasnit?

Vzhledem ke stávající situaci by bylo velkým úspěchem, pokud by se architektura ve smyslu vystavěného prostředí stala ve vzdělávání nosným a reflektovaným tématem – takovým, které by se zcela samozřejmě objevilo, nebo ještě lépe objevovalo, v každém vyučovaném předmětu, buď přímo jako konkrétní obsah vzdělávání, nebo jako prostředek k osvojení oborových vědomostí. Ideálně pokud by se vystavěné prostředí stalo zkoumaným terénem, jehož tvůrčím objevováním by žáci klíčové kompetence přímo získávali.

Co by se mělo změnit (co chybí) v celém vzdělávacím systému?

Ve vztahu k vystavěnému prostředí by bylo vhodné seznámat s jeho potenciálem pro výuku již studenty pedagogických fakult. A v zásadě nejde o žádné novátorství – podobné myšlenky bychom mohli najít i u pedagogických reformátorů minulosti (Jan Amos Komenský nebo Eduard Štorch). I dnes se lze opřít o již existující koncept místně zakotveného učení, které u nás rozvíjí projekt Škola pro život. Co se týče základních škol, je podle mého názoru výuka strukturovaná do 45minutových úseků, které se věnují jednomu oboru, již překonaná. Svět a život v něm se nedělí na matematiku, historii a tělocvik. Setrvání v tomto modelu považuji za hlavní překážku učení v souvislostech.

Budete pokračovat v implementaci architektonických témat do vzdělávacího systému i po dokončení revize RVP ZV?

Ano, jistě. Byť zde hovoříme o celonárodní strategii, v posledku vždycky záleží (a bude záležet) na každém jednom konkrétním učiteli – minimálně tedy v okolí veškerého svého budoucího působení.

ZUZANA
PECHOVÁ

V jaké roli prosazujete architektonická témata do revidovaného RVP ZV? (Jako člen jaké skupiny?)

Byla jsem přijata do užší tvůrčí pracovní skupiny pro revizi RVP ZV „Umění a kultura – Výtvarná výchova“ vzhledem ke svému vzdělání ve výtvarné pedagogice, pedagogické zkušenosti v sekundárním i terciárním školství a také zkušenosti s odbornou prací např. v rámci koncipování akreditačních dokumentů či publikování výsledků výzkumu apod.

Co konkrétně by se podle vašeho názoru mělo v oblasti architektury v RVP ZV změnit / doplnit / vyjasnit?

Vzhledem k tomu, že v době přípravy tohoto textu není od NPI úplně jasné, jak celá oblast Umění a kultura bude koncipována a v podstatě ani jakým časem pro své součásti bude reálně disponovat, je složité odhadovat možnosti, které by mohla poskytnout. Nejen odborná veřejnost, ale veřejnost obecně přijímá narativ odtrženosti školství od skutečného života a bez ohledu na opodstatněnost, či stereotypizaci tohoto pohledu je to jistě základem odpovědi

na tuto otázku. Architektura je nedílnou součástí každodenního života dětí a zprostředkovává takový edukační potenciál, který by škola měla umět využít a propojit vzdělávání ve škole s jejím okolím, komunitou a celkově prostředím.

Co by se mělo změnit (co chybí) v celém vzdělávacím systému?

Jako zásadní vnímám promyšlené systémové změny, kontinuitu v politické sféře této oblasti, oborovou diskusi založenou na skutečných poznatcích a spolupráci (a podporu) při zavádění změn na poli ministerstvo-příprava pedagogů-školy-učitelé. Ač by se to na první pohled nemuselo zdát, je to podle mne právě toto „podhoubí“, které fakultám připravujícím učitelky a učitele, vedením škol a samotným učitelkám a učitelům pak umožní připravovat si a vést výuku moderně a efektivně z pohledu aktuálnosti, vývoje společnosti, technologií apod.

Budete pokračovat v implementaci architektonických témat do vzdělávacího systému i po dokončení revize RVP ZV?

Tato témata jsou nedílnou součástí přípravy učitelek a učitelů na 1. stupni ZŠ a v předmětech, které garantují a vyučují, se tak budou objevovat stále. Primární školství má z mého pohledu navíc výhodu v tom, že se tato témata pedagožkám a pedagogům snadněji implementují např. z organizačního hlediska.

MARKÉTA
PRAŽANOVÁ

V jaké roli prosazujete architektonická témata do revidovaného RVP ZV? (Jako člen jaké skupiny?)

Jelikož jsem se kdysi ve své rigorózní práci věnovala zkvalitnění výuky architektury v rámci předmětu výtvarná výchova na ZŠ (a mám tudíž tento obor vystudovaný), stala jsem se nyní oponentkou pro vzdělávací oblast Umění a kultura – obor výtvarná výchova. Primárně se tedy zamyslím nad obsahem a pojetím oboru výtvarná výchova v rámci oblasti Umění a kultura, a to i ve vztahu k ostatním oborům v této oblasti (hudební výchova a doplňující vzdělávací obory – dramatická výchova, taneční a pohybová výchova a filmová a audiovizuální výchova).

Co konkrétně by se podle vašeho názoru mělo v oblasti architektury v RVP ZV změnit / doplnit / vyjasnit?

Výuka v oblasti Umění a kultura by měla být podle mého názoru více spjata s každodenním životem, lokálním prostředím a našim životním stylem / slohem (móda, textil, grafický design, volné a užité umění, design výrobků, kvalita vystavěného prostředí včetně veřejného prostoru, estetika interiéru a exteriéru domova a školy – s čímž souvisí také wellbeing atd.). Teprve pokud se vystavěné prostředí a fungování v něm stane přirozeným předmětem zájmu obyvatel (tedy i žáků), vyvolá se tím potřeba kvality prostředí a okolních věcí (a to nejen estetické) rozpoznávat, pochopit kulturní a umělecké hodnoty a usilovat o jejich zachování a vytváření, což může vést k lepšímu bytí nás všech. Poučení jedinci pak budou usilovat o symbiózu člo-

věka s prostorem, vystavěným prostředím, krajinou a přírodou (a budou pak třeba lépe čelit klimatickým změnám a environmentálním výzvám – které jsou spojené nejen s faunou a flórou, jak je často mylně vnímáno).

Co by se mělo změnit (co chybí) v celém vzdělávacím systému?

Společnost a potřeby lidí se v posledních letech zásadním způsobem proměňují. O to intenzivněji se stavím za posun současného vzdělávání směrem k celostnímu rozvoji osobnosti žáka, který by harmonizoval všechny jeho složky. Kromě racionálního (naukového) poznávání světa, na které je v posledních letech kladen důraz, by se mělo prohlubovat smyslové vnímání a emocionální prožívání a rozvíjet také duševní schopnosti, které se propojí s tělesnými schopnostmi.

Je obdivuhodné, s jakým nasazením mnozí odborníci ve svém volném čase bojují v rámci pracovních skupin (i mimo ně) za co nejlepší revizi RVP ZV a za přístup všech k co nejkvalitnějšímu vzdělávání žáků v jednotlivých oblastech. O totéž jistě jde i Národnímu pedagogickému institutu, který velké revize řídí. Zároveň je patrné, že nám všem chybí odvaha k zásadnějším změnám. Zcela pochopitelně panuje strach z nepochopení záměru, z nepřijetí navrhovaných změn odbornou i laickou veřejností, z nedostatečné metodické a finanční podpory škol a pedagogů a jejich motivace ke změnám atd. Snad se další diskusi dostaneme k RVP ZV, s jehož podporou získáme sebevědomého, vyrovnaného a spokojeného jedince, kterému nebude kvalita okolí lhostejná.

ZUZANA
ZBOŘILOVÁ

V jaké roli prosazujete architektonická témata do revidovaného RVP ZV? (člen jaké skupiny)

Jsem členkou širší konzultační skupiny pro téma Člověk a společnost. V této roli se člověk může zapojit ve fázi připomínek k rozpracovaným dokumentům. V průběhu jednotlivých fází práce na RVP ZV dále probíhají on-line workshopy. Nejbližší fází je samotná práce na RVP ZV.

Vůči ostatním vzdělávacím oblastem revidovaného kurikula je oblast Člověk a společnost specifická v tom, že se zde rozvíjejí kompetence potřebné pro život v demokratické společnosti, historické poznání, myšlení v souvislostech a kompetence směřující k udržitelnému životu, včetně orientace v současném globálním světě a zodpovědnému plánování budoucnosti. Vzdělávací oblast je zásadní pro utváření a budování postojů a významně se podílí na utváření hodnotové orientace žáků. Znalost problémů architektury a veřejného prostoru souvisí se všemi výše uvedenými kompetencemi.

Oblast Člověk a společnost se dále dělí na Dějepis a Výchovu k občanství. Architektura rámuje a zpřítomňuje dávno minulé příběhy lidí a dějinné události. Lepším poznáním minulosti míst se buduje vztah k prostředí a zájem o jeho zlepšování, což má zase přesah do druhé oblasti Výchova k občanství.

Co konkrétně by se podle vašeho názoru mělo v oblasti architektury v RVP ZV změnit / doplnit / vyjasnit?

- 1) Snaha o změnu vnímání samotného pojmu architektura, který je širokou veřejností redukován pouze na budovy. V RVP ZV by měl být minimálně zmíněn, jako jiné formy umění. Architektura by měla být vnímána v širších souvislostech, měla by zahrnovat veřejný prostor, design, vizuální smog, ekosystémy měst, ekologická řešení dopravy atd.
- 2) Ve Strategii vzdělávání 2030+ se zmiňuje, jak je důležité propojovat vzdělávání s reálným životem. Skrze zážitek se získané dovednosti lépe upevní. Zdá se mi důležité, aby děti měly možnost zapojit se do změn, nebo alespoň získaly znalost toho, jak je možné ovlivňovat změny v místě, které důvěrně znají, což je okolí jejich školy a domova.
- 3) Poslední bod souvisí s celým systémem. Kvalita veřejného prostoru je do jisté míry závislá na zapojení komunity, která ji obývá. Do tohoto procesu se mohou zapojovat i školy. V našich podmínkách to však bohužel vyžaduje hlubší celospolečenskou změnu. Stát by měl mít zájem na tom podporovat větší spolupráci škol s rodinami a lidmi, kteří žijí v okolí, a proto, pokud je škola takto aktivní, měla by být zásadněji podpořena například formou různých grantů (Šablon MŠMT, které jsou čerpány z fondů EU).

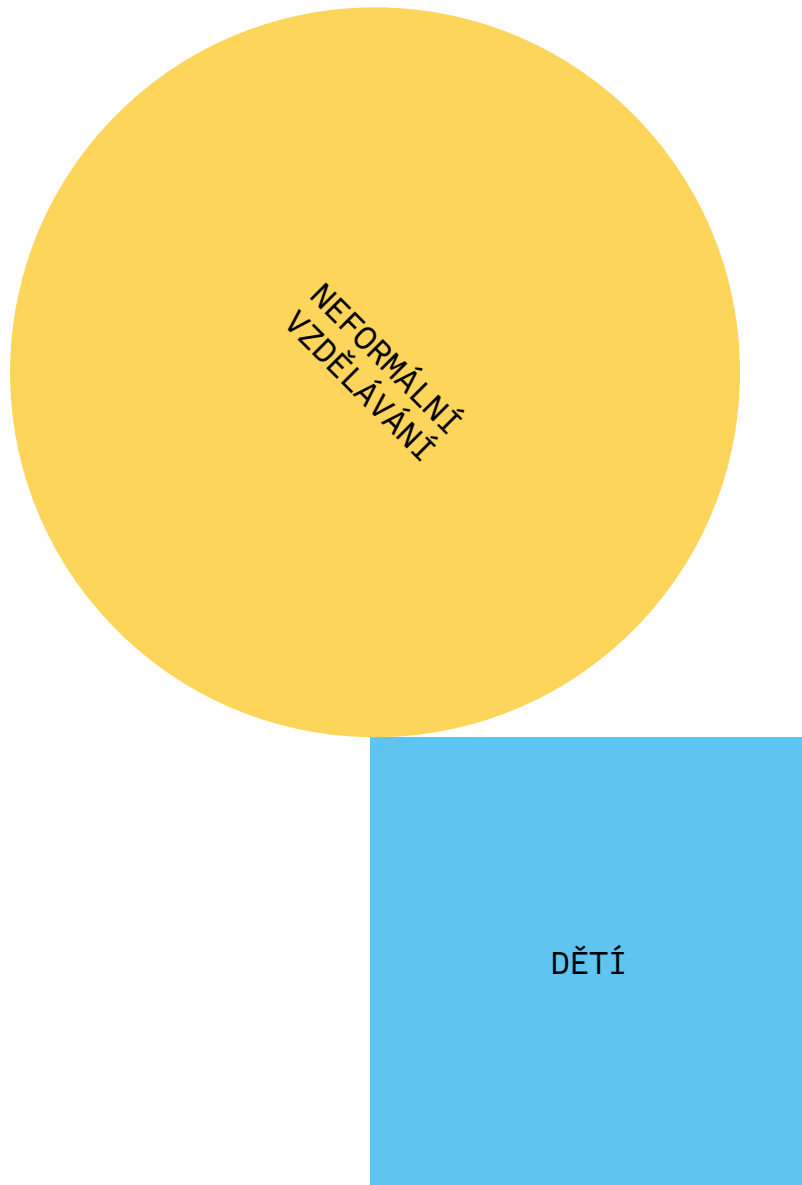
Co by se mělo změnit (co chybí) v celém vzdělávacím systému?

Důležitá je mnohem hlubší osvěta zasahující široké vrstvy o tom, proč je důležité stávající vzdělávací systém změnit. Je to z toho důvodu, že ve školství panuje velká setrvačnost a lpění na tradici a to jak mezi velkým množstvím učitelů, tak hlavně mezi rodiči, kteří od vzdělávání dětí vyžadují to, čím prošli sami. Bohužel kvůli malé osvětě není změna přijímána širšími skupinami lidí a je mylně redukována pouze na snížení množství znalostí. Cíl je však opačný, naopak klade důraz na prohloubení získaných znalostí a zároveň na mnohem širší škálu dovedností potřebných pro život, tzv. klíčových kompetencí, bez kterých bude velmi těžké se prosadit v současném rychle se měnícím globalizovaném světě. Děti se mají například učit lépe komunikovat, budovat schopnost spolupráce, schopnost neustále se učit něco nového atd., Strategie vzdělávání 2030+ je v tomto velmi progresivní, pokud však zůstane nepochopena, může se stát, že její cíle zůstanou pouze na papíře.

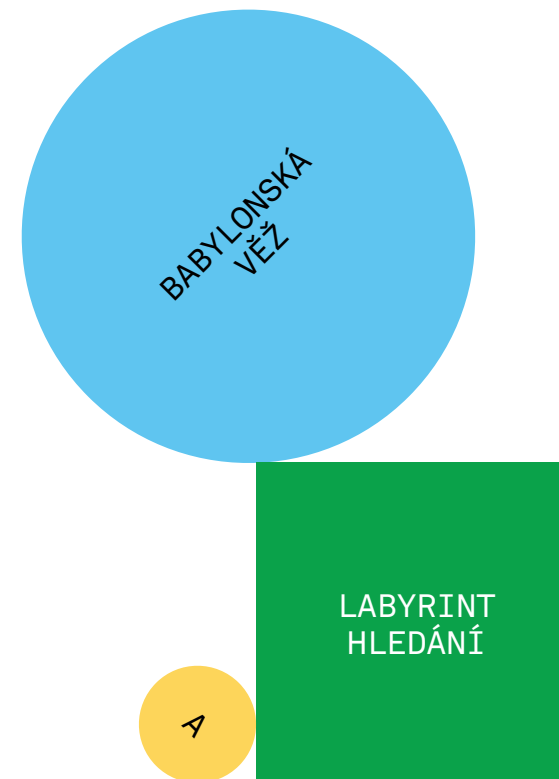
Budete pokračovat v implementaci architektonických témat do vzdělávacího systému i po dokončení revize RVP ZV?

Již třetím rokem se věnuji propojování komunity v místě svého bydliště v Plzni. Zatím se účastníme celorepublikových akcí, jako je Den sousedů a Zažít město jinak na malých plátcích před školou. Akce organizujeme na vlastní pěst, ale v budoucnu bychom rádi na těchto aktivitách spolupracovali se školou. Také jsme v jednání s místním úřadem a snažíme se o vylepšení veřejného prostoru, zejména se zasazujeme o hřiště pro starší děti. Přitom narážíme na nízkou znalost toho, jak se běžný člověk může zapojit do změn prostředí. Logickým vyústěním našich aktivit by v budoucnu mohl být i nenásilný tlak rodičů na změny v místních školách. Chceme tak podpořit změnu zdola, protože si myslíme, že takto k ní budou školy nejvíce motivovány.

Přípravila
Markéta Pražanová

Jelikož se architektura a vystavěné prostředí zatím nestaly běžnou součástí výuky na všech stupních škol, snaží se řada aktivních architektů a pedagogů dostat toto téma k dětem neformálními způsoby a aktivitami.

Moje cesta ke vzdělávání široké veřejnosti v architektuře nebyla hladká ani přímá. Na začátku byl životní otřes hodnot v mnoha vrstvách moji lidské existence. Na jeho konci dnes existuje Lidské mraveniště, neškola architektury pro veřejnost.

Po prvotní obnově ztracených sil, iluzí a nadějí se uvnitř mého já začala rodit velká budoucí skládačka v rozsahu domova lesních mravenců rodu Formica. Do pohybu se dala před deseti lety. Zpětně mohu říci, že opravdu každý den přibýlo stéblo, kámen, list, někdy větev, jindy ropucha, ale i ta patří do ekosystému, stejně jako slepé cesty, odbočky a omyly. Nicméně velká vašeň a vnitřní hlas mě neustále vedly dál. Zní to nadneseně? Zmíněná novostavba ukrojila kus mých úspor i dědictví po mém, znamenala úvěr v bance, vynutila si absolvování školy marketingu, poznávání nových lidí, nástrojů, aplikací, programů. Práce po nocích a o víkendech měla ale jiný předdech než obvykle. Nesla až dětsky pohádkovou vnitřní víru, že člověk na rozcestí si zvolil pravou cestu.

Jsem různí a o barvitost mi jde i v neškole. Kdo jiný než architekt má lidem ukázat fantazii převedenou do reality? Všechny nové akce zahajují otázkou: Co je architektura? Ulita šneka? Kostra člověka? Dům na náměstí? Sázím na emoce i logiku zároveň, jedno bez druhého považuji za nerovnováhu. Moje lekce spojují výuku přes aktivaci lidských smyslů i pátrání po kvintesenci, rozvíjejí představivost a fantazii. Vedu však adepty krásy a harmonie zároveň do hloubky porozumění, aby neklouzali jen po povrchu líbivého obalu, ale zůstali ukotveni v realitě. Někdo vnímá svět přes barvy a tvary, jiný prostřednictvím textu a hudby, další raději ochutnává, očichává, hmatá. Zároveň vycházím ze zkušeností výuky jazyků, kdy člověk musí zvládnout naslouchání, mluvení, čtení a psaní. Pracuji s asociacemi a mnemotechnickými pomůckami. Propojuji nemožné do skutečného. S dětmi prostřednictvím pohádek, které jim píši. Objevujeme světadily, země, sídla a konkrétní stavby, aby informace byla kompletní. Město nebo stavbu pak vytvoříme výtvarně, ideálně jakkoli prostorově. Při časově rozsáhlejších akcích, jako jsou tábo-

ry, jezdíme i přímo do terénu a dílo završujeme typickým jídlem vázaným k tématu. Koupíme, uvaříme a sníme, aby prožitek byl úplný. Pokud pátráme po dělnických kolonách, vaříme brambory na loupačku nebo jíme suchary se suchary. Při objevování rokoka si dáme opulentní hostinu plnou koláčů a dortů. Baroko zvládneme např. přes výrobu papírové naondulované paruky z roliček od toaletáku. Čtete dobře, nakolik to situace umožní, jsme u výtvorů ekologičtí i ekonomičtí, zpracujeme obaly z domácností, zbytky materiálu ze staveb, přebytky z pozůstalostí, materiál z lesa, luk a zahrad. Neničíme, tvoříme! U starších adeptů vážného zájmu o architekturu samozřejmě nestačí pouze „cukr“ v podobě her, hříček a cvičení jemné motoriky stavěním modelů, je nutné zapojit i „bič“ zavádějící návyky a v dobré míře brnkající o vůli. Mým cílem je vyvolat zájem, podporovat nadšení objevovat souvislosti do větší hloubky a předávat bohaté zkušenosti.

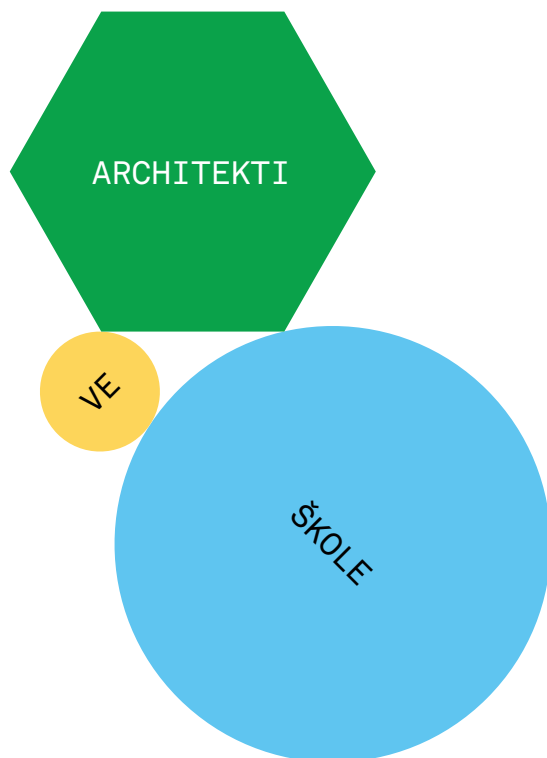
Součástí neškoly jsou dnes ad hoc programy pro mateřské školy, základní a střední školy, skupinová i individuální příprava na přijímací zkoušky na VŠ a k autorizaci ČKA, kafe s architektem nad dispozicí, hmotami nebo paragrafy, procházky s architekty i pravidelné kroužky. Neškola již trvale spolupracuje s festivaly Den architektury a Open House, s Muzeem města Brna, vilou Tugendhat, a poslední rok také se zahradnickou fakultou Mendelovy univerzity. Rozhodující mírou se neškola podílela na zaběhnutí festivalu Film a architektura v Brně. Několik posledních let neškolu podpořila Nadace české architektury. Osobně připravuji libreta i konkrétní náplň dětských příměstských táborů a jeden pravidelně vedu, neboť nejvíc energie patří dětem ve věku přibližně od 6 do 15 let. S dětmi jsem jedna duše, malá Jana ožívá s příchodem každého z nich a velká Jana jim pomůže odpovědět na jejich zvědavé otázky, udrží jejich fantazijní svět a nechá jim ho bořit jinými velkými, třeba zrovna nešťastnými. Připravuji další studium a projekční ateliér rozšiřuji o výtvarný. Jde o vyvažování rovnováhy mentality versus obou motorik. Pokud člověk nekoná, talent sice nezanimne, ale zakrní. Mladým lidem mohu snadno předat to, co jsem sama kdysi potřebovala a někdy marně hledala, mohu je přátelsky povzbudit nebo laskavě usměrnit. To ale můžeme každý, kdo máme odžito víc křížků, nemyslíte?

www.lidskemraveniste.cz

Jana Kaštánková
architektka, urbanistka, vysokoškolská
pedagožka

Den architektury, workshop Minimum, 2020, foto archiv Lidské mraveniště

Architekti ve škole představují projekt rozvíjející uvědomělý a odpovědný vztah ke krajině skrze vzdělávání dětí od nejútlejšího věku s využitím tematiky architektury, urbanismu a prostorového plánování.

Základ projektu tvoří databáze určená pro sdílení zkušeností a výukové materiály pro školy, pedagogy i neformální vzdělávání. Cílem je inspirace pro výuku, ale též neustálé hledání možností interpretace témat architektury a urbanismu, forem jejich zprostředkování a postupného začleňování do vzdělávacího systému ČR.

Vznik webových stránek v roce 2014 podpořila Nadace české architektury, která dále spolu s Fakultou architektury ČVUT a Přírodovědně-humanitní a pedagogickou fakultou TUL poskytla podporu třem ročníkům studentského workshopu Architektura ve vzdělávání (2014–2016). Více než stovka studentů architektury a pedagogiky hledala a ve svých rodných městech zkoušela, jak prolnout vybraná témata s obsahem konkrétních předmětů tak, aby učitelům umožnila vyučovat dle rámcových programů a žáky vedla k pochopení probírané látky, jejímu přesahu do běžného života a zároveň podporovala vztah k místu.

Projektové dny, programy i krátké aktivity využitelné v průběhu vyučovací hodiny nezprostředkovávají pouze architektonicko-urbanistickou tvorbu. Usilují o postupné provázání tematiky se všemi vzdělávacími obory. Prostor pro osvětu však skýtají i komunitní a rozvojové projekty. Děti jsou častými uživateli venkovních i vnitřních veřejných prostor – nejen dětských hřišť a sportovišť, ale také parků, otevřené krajiny, místních knihoven nebo komunitních center. Přesto bývají spíše ojediněle zapojovány do diskuse, když se takové prostory navrhnou či se plánuje jejich revitalizace.

Zapojením dětí do projektu lze navázat na školní osnovy, a tak vedle předmětových vědomostí a dovedností podporujeme také znalosti, dovednosti, postoje a hodnoty, které budou moci využít nejen ve škole, ale především v běžném osobním životě. Zábavná a podnětná forma spolupráce přiměřená věku dětí upoutá jejich pozornost, podporuje občanskou angažovanost, vztah

Dívej se kolem sebe, didaktický materiál pro mateřské školy. Autoři: A. Pokorný, A. Krážíková, T. Kovalčík (v rámci projektu Architektura ve vzdělávání)

Zapojení žáků blízkých škol do vize budoucí stanice metra D Nové Dvory. Foto archiv projektu Architekti ve škole

a osobní zodpovědnost k místu. Oproti dospělým účastníkům participativních setkání se můžete těšit na záplavu nápadů k diskusi.

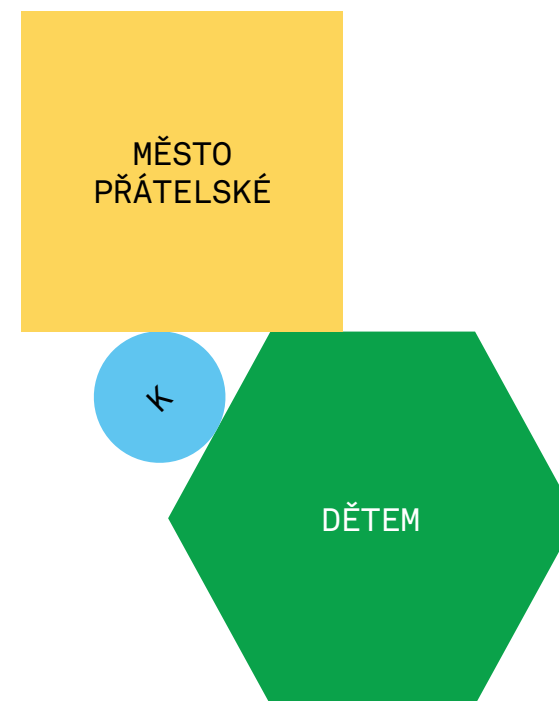
Na webové stránce projektu Architekti ve škole naleznete ke stažení i příručku „Zapojování dětí a mladých lidí do tvorby sídel: metodická příručka participace“, která vznikla v rámci projektu „Mladá místa“ podpořeného programem Erasmus+. Její obsah je rozdělen na dvě části, teoretickou a praktickou. Teoretická část odpovídá v krátkých statích na základní otázky:

- Proč zapojovat děti a mládež?
- Jaká jsou specifika plánování ve městě a na venkově?
- Jaký je vzdělávací rozměr participace?
- Do jakých projektů zapojit děti a mládež?
- Jak probíhá příprava zapojení dětí a mládeže v praxi?
- Jak poskytnout a získat zpětnou vazbu k programu?

Praktická část kromě doporučené literatury a rad lektorům přináší přehled vyzkoušených metod.

Více informací na www.architektiveskole.cz

Kristýna Stará
architektka, urbanistka, spoluzakladatelka platformy Architekti ve škole

Projektům propojujícím architekturu a sociální skupinu dětí a mládeže se věnují od roku 2008 prostřednictvím vzdělávání a osvěty, městského plánování a realizace konkrétních zásahů ve vystavěném prostředí. Participace čili přímé zapojení nejmladších občanů je samozřejmou součástí.

Studie posouzení parametrů města přátelského k dětem – ve spolupráci s místními samosprávami se organizace Město přátelské k dětem snaží integrovat potřeby dětí do městského plánování, mapuje a hodnotí veřejný prostor např. z pohledu mobility a nabídky pro pobyt a hru, doporučuje parametry města přátelského k dětem, vytváří strategické studie a navrhuje konkrétní prostory (např. Studie hodnocení a doporučení parametrů města přátelského k dětem na území MČ P3, 2014, Sběr dat MČ Praha 7, 2016, Průzkum herních příležitostí na sídlišti Červený vrch, 2018, Okolí ZŠ Jihlava, 2019). Projekty aktivně zapojují děti a mládež do všech fází procesu. Více viz články v Hobuletu Prahy 7: bit.ly/3zqdnkn nebo upoutávací video Praha 3: bit.ly/3MiaVEd.

Participačně-vzdělávací aplikace MyHood je projekt mezinárodní spolupráce podpořené grantem Erasmus+, který se věnuje tvorbě metodiky a digitálního nástroje pro zapojení mladých lidí do spoluvytváření udržitelných měst prostřednictvím vývoje vhodných vzdělávacích materiálů k dopadům změny klimatu a vhodných adaptačních řešení. Aplikace zaměřená na mladou generaci (13–18 let) nabídne možnost aktivního zapojení do poznávání a zkoumání svého sousedství a do rozhodování a tvorby města. Více www.myhood-app.eu.

Architektonické workshopy pro děti na základních a středních školách realizujeme od roku 2013 se širokou paletou témat propojujících architekturu s ostatními oblastmi našich životů. Např. s finanční podporou hl. města Prahy jsou v posledních letech realizovány **workshopy Moje čtvrť a klimatická změna: zelená/modrá/šedá**. Výukové a plánovací workshopy seznamují žáky ZŠ s palčivými tématy týkajícími se našeho životního prostředí (urbálního a přírodního), adaptací na změny a předávají jim současné poznatky z oboru ekologie, krajinářské architektury a městského plánování. Workshopy nabízejí dětem možnost pohlédnout novými očima na prostor v blízkos-

Workshop Město přátelské k dětem, rok 2022.

Festival Děti a město, 2016. Foto archiv Mirjany Petrik

ti školy, zamyslet se nad ním, získat tak k němu pevnější vztah. V neposlední řadě děti přicházejí na možná řešení, jak na úrovni jedince (co může udělat každý z nás), tak na úrovni komunity, městské části a celého města. Workshopy v souvislostech, na praktických příkladech a zábavnou interaktivní formou předávají poznatky, které se průřezově dotýkají učiva řady školních předmětů, jako je např. občanská výchova, dějepis, biologie, zeměpis, matematika, výtvarná výchova atp. Více www.kreativnicesko.cz/clanky/vse-co-delame-je-o-participaci.

Festival Děti a město (grant Nadace Proměny: Proměň své město, 2016) uskutečnil jednodenní proměnu veřejného prostranství na základě výstupu participativního projektu **Bubeneč s dětmi pro děti** s cílem ukázat, jak snadno se město stane atraktivní nejen pro děti, ale i pro všechny kolemjdoucí. Akce přináší téma navrhování veřejného prostoru měst široké veřejnosti (bit.ly/3zsR79p).

Mezinárodní konference Architektura dětem konající se od roku 2017 se postupně věnovala tématům vzdělávání dětí v architektuře, dětské hře ve městech a participaci dětí a mládeže v rozhodovacích a plánovacích procesech. Záznamy z konference jsou k dispozici na webu www.architekturadetem.cz.

První konference se zaměřila na téma Vzdělávání (představeny byly i úspěchy ze zahraničí, např. Arki School of Architecture), druhá se pak věnovala tématu Děti a město / Prostor pro hru. Zaměřena byla na pobyt a hru dětí v městském prostředí. Výstupem byl vznik memoranda, které formulovalo společnou dlouhodobou vizi o postupném vylepšení a zefektivnění procesu navrhování, realizace, certifikace a kontroly herních prostor. Více na www.architekturadetem.cz/memorandum.

Poslední ročník se věnoval tématu Participace dětí a mládeže, řešilo se, jak efektivně zapojit děti do participativních procesů a využít jejich potenciál v procesu

navrhování. Více bit.ly/3KdGooq. Brožura **Participace dětí a mládeže** viz bit.ly/3U8ENoq.

Vzdělávací projekt EduScape: Learning through landscape – Krajina a adaptace na změnu klimatu ve vzdělávání se zaměřením na děti ze základních škol probíhá na Ústavu krajinářské architektury FA ČVUT a je podpořen grantem EU. Vychází z myšlenky, že krajina („landscape“ v nejširším významu slova) může ve své komplexnosti velmi dobře sloužit jako prostředek pro výuku témat týkajících se adaptace na změnu klimatu i dalších témat vyžadujících interdisciplinární přístup při aplikaci místně zakotveného učení a dalších progresivních metod výuky. Cílem projektu je vyvinout komplexní vzdělávací materiály pro děti ve věku 6–15 let a jejich učitele, které by se zabývaly širokou škálou oblastí školních předmětů se současným významem. www.eduscape.online a newsletter bit.ly/3nBJB9r.

Webinář Jak na krajinu ve vzdělávání? se pokusil zmapovat aktuální situaci na poli environmentálního vzdělávání dětí na ZŠ v ČR. Konal se na půdě Fakulty architektury ČVUT v Praze v rámci prvního mezinárodního setkání v červnu 2022. Záznam bit.ly/3m8frdt.

www.childfriendlycity.cz

Mirjana Petrik
pedagog FA ČVUT, zakladatelka neziskové organizace **Město přátelské k dětem, z. s.**, spoluzakladatelka online platformy **Architektura dětem**

KDE ŽIJU

Společně s architektkou Šárkou Sodomkovou jsme ve Středočeském kraji na pozvání neziskových organizací či škol realizovaly řadu architektonických workshopů pro děti.

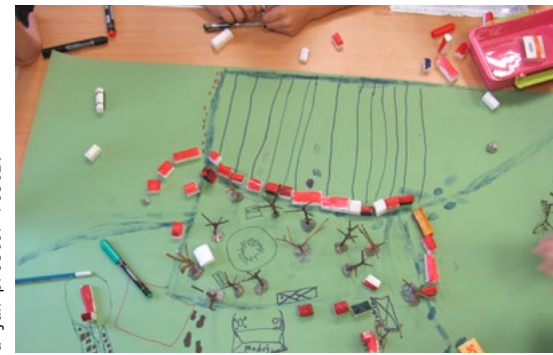
Mám zkušenost, že pokud v (základní) škole zazní téma architektury, obvykle se redukuje na poznávání historických slohů. To jistě patří k všeobecnému vzdělání, ale s vnímáním a později i chápáním prostředí, ve kterém žijeme, to valně nesouvisí. Vzniká tak navíc dojem, že architektura se odehrává někde na pražské Malé Straně či kolem místního barokního kostelíka – a cestou do školy ani za domem ji nepotkáme. Proto jsme se při workshopech zaměřily na lokální podmínky: Jak své místo znáš, jak ho „používáš“, co si o něm jako obyvatel myslíš? Co se ti „líbí/nelíbí“ a pojďme rozklíčovat, proč. Jde to hravě, protože o architektuře lze komunikovat mapou, modelem, slovy, obrázky, komiksem, scénkou – to (nejen) děti baví. Jeden klučina shrnul dopoledne, strávené intenzivní a soustředěnou prací: „A nejlepší na tom bylo, že jsme se neučili!“

S dětmi z řevnické ZŠ jsem dále podnikla několik „realizací“ drobné architektury. Při nich samovolně a kýženě došlo na diskusi o architektuře: jak dlouho to vydrží, co tím změníme a jak to vypadá. Řečeno s Vitruviem: firmitas, utilitas, venustas. A tak jsme například navrhovali a stříkali graffiti na školní přístřešek na koloběžky, instalovali výstavu České ceny za architekturu. Při té se odehrála následující scénka. Kolemjdoucí: „Co to tady děláte?“ kluci: „Stavíme výstavu.“ – „A o čem?“ – „O architektuře.“ – „A koho to zajímá?“ Proto to má smysl.

Daria Balejová
architektka, městská architektka v Řevnicích, pedagog FA ČVUT

Úkol: Vyznač do mapy svou cestu do školy. S tátou autem, sám na kole a taky pěšky, když máš hodně času. Halasná diskuse, jak to kdo má. Zakroužkuj pojmy (škola, vodovod, alej atd.), které podle tebe potřebuje město. Vyber ty, které jsou důležité pro tebe. Škrtni, co považuješ za zbytečné (školu ne!). Do mapy nalep piktoqramy s činnostmi: co kde děláš. Ukáže se, že jsou ve vsi místa, kam NIKDO ze třídy NIKDY nechodí. Nikdo neví proč. Poznávka fotek – detailů z ulic. Nakresli auto v půdorysu. Cyklistu, les, tvůj dům. Tu legrace, tu fascinace grafičkou zkratkou. Model návsi, jak asi vypadala na začátku historie, pak postupný růst do dneška. Polystyren, klacky, papír, barvy, silnice jsou otisky lego pneumatik od inkoustu. A ven. V terénu – veřejném prostoru pak hledání improvizovaných kešek, lovení detailů mobilem. Svačina, tykání, respekt. Náročná příprava, živelný průběh.

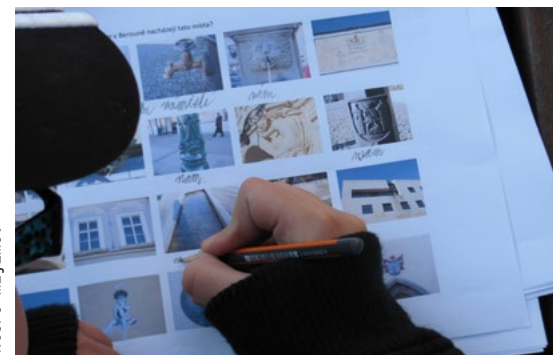
Řevnické náměstí: hra na lokátora a jak prostor roste!

Poznávka v terénu: detaily, které milujeme.

Poznávka v terénu: detaily, které milujeme.

Graffiti na přístřešku na koloběžky se 4. B řevnické ZŠ.

Sedmáci instalují výstavu ČCA v Řevnicích.

Foto a piktoqramy archiv Darii Balejové

DĚTSKÁ UNIVERZITA

NA

TUL

Kroužky neformálního vzdělávání pro děti a mládež úspěšně pořádá Technická univerzita v Liberci již několik let. Od roku 2009 si proto každé září mohou zájemci vybrat z několika desítek kurzů organizovaných pod hlavičkou Dětské univerzity. Všechny kurzy jsou technicky zaměřeny a jejich obory odpovídají profilům jednotlivých fakult univerzity.

Obor architektura se do portfolia nabízených kurzů zařadil až později. Nejprve pouze ve formě jednorázových kurzů pro děti o víkendech nebo svátcích. Následně pedagogové spolu se studenty Fakulty umění a architektury (FUA) připravili celoroční kurz Architektura určený pro středoškolské studenty. Cílem kurzu bylo podpořit zájem o architekturu a představit studentům různých středních škol FUA jako možný cíl pomaturitního studia.

Myšlenka na opětovnou realizaci kurzů pro děti ze základních škol se vrátila s vyhlášením programu přeshraničních mikroprojektů Euroregionu NISA. Lákavá byla nejenom finanční podpora umožňující komfortní materiální zabezpečení kurzů, ale také snaha vyzkoušet si mezinárodní spolupráci při společné aktivitě.

Poloha Liberce na trojmezí tří států umožňovala výběr partnera na německé nebo polské straně. Výběr polského regionu pro hledání projektového partnera měl více důvodů. Jedním z hlavních bylo povědomí o aktivitách členů Polské komory architektů (SARP) organizující kurzy architektury pro děti v blízké Jelení Hoře. Organizátoři kurzů Malí architekti se spoluprací na projektu nadšeně souhlasily a aktivně se podíleli na jeho přípravě.

Přes geografickou blízkost a jazykovou příbuznost je povědomí Čechů o Polsku stále zatíženo řadou stereotypů. Jedním z cílů projektu proto bylo představit nejmladší generaci Polska jako zemi jazykově, historicky i kulturně velmi blízkou.

Připravený projekt s originálním programem byl z Fondu mikroprojektů Euroregionu Nisa bez omezení podpořen.

Vladimír Balda

Zakončení workshopu Horská architektura

Workshop Konstrukce

Workshop Konstrukce

Workshop v ateliéru FUA. Foto archiv Vladimíra Baldy

MALÍ

ARCHITEKTI

Cílem rok trvajících česko-polského projektu Malí architekti / Malí architekti bylo seznámit žáky základních škol s architekturou jako mnohostranným oborem spojujícím v sobě techniku a výtvarné umění. Zapojením účastníků z dvou sousedních zemí přidalo projektu další rovinu.

Architektura se v rámci primárního vzdělávání nevyučuje jako samostatný předmět. Žáci se na základních školách setkávají s tímto oborem pouze doplňkově a jako součásti kmenových předmětů, dějepisu nebo výtvarné výchovy. Architektura je přitom oborem, který v sobě spojuje technické a humanitní vědy v míře, kterou u jiných druhů lidské činnosti nacházíme jen málokdy. Je oborem, který pracuje a rozvíjí prostorovou představivost, přibližuje techniku humanitně založeným žákům, a naopak dětem s intenzivnějším vztahem k technice ukazuje význam a důležitost humanitních věd.

Příhraniční oblast severních Čech a Dolního Slezska dosud nemá ustálené vazby a propojení, jako je tomu v jiných regionech na společné hranici. Je to důsledek poválečné výměny obyvatelstva a stejného politického vývoje. Přes geografickou blízkost a jazykovou příbuznost se intenzivnější kontakt oživuje jenom pomalu a oboustranné povědomí je zatíženo řadou stereotypů.

Projekt Malí architekti / Malí architekti se snažil přispět k vzájemnému poznání. Nedílnou součástí projektu bylo představit nejmladší generaci partnerskou zemi jako jazykově, historicky i kulturně velmi blízkou. Děti poznaly vrstevníky z blízkého sousedního státu a díky podobnosti obou jazyků si uvědomily malou jazykovou bariéru.

Projekt se skládal z šestihodinových workshopů (exkurzí a dílen) a architektonických kempů (stavění přístřešků s přespáním) doprovázených výstavou v Liberci a v Jelení Hoře. Lektory i děti byli zastoupeni ve stejném poměru z Polska i České republiky. Projekt byl financován z Fondu mikroprojektů v Euroregionu Nisa.

Vladimír Balda
architekt, pedagog FUA TU v Liberci, spoluorganizátor česko-polských projektů přeshraniční spolupráce

Návštěva vysílače Ještěd

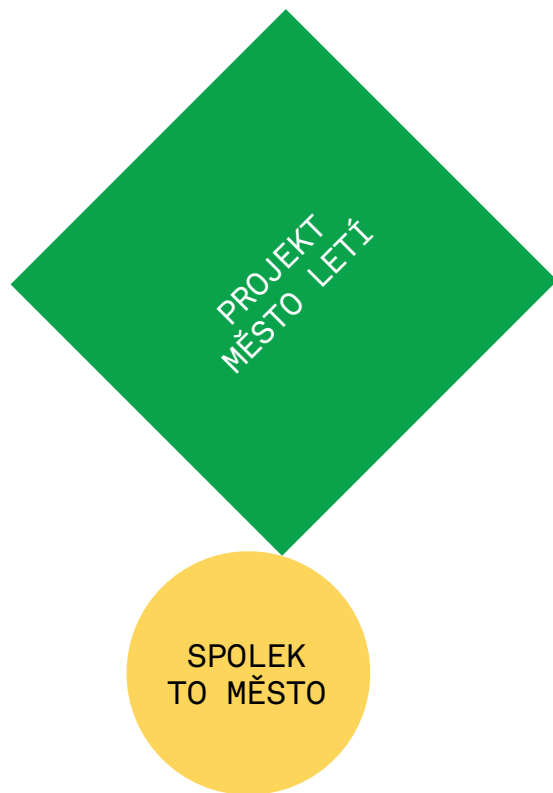

Výsledky workshopu Mosty

Workshop Zahrady. Foto archiv Vladimíra Baldy

Iniciovali jsme projekt Město letí, který se zaměřuje zejména na architektonické programy pro školy v Plzni. Dále pro menší děti a jejich rodiče vymýšlíme dílničky v rámci větších akcí, jako je Den architektury nebo Zažít město jinak, v Praze např. Věda Fest apod.

Naše iniciativa vznikla v roce 2015 v rámci titulu Evropské hlavní město kultury, kdy jsme díky spolku Pěstuj prostor já a lektorka Galerie města Plzně Aleška Čeňková obdržely menší grant na vzdělávací projekt o architektuře. Navázaly jsme tak na další iniciativy jako například Architektury ve škole. Důležité pro nás bylo právě propojení architektky a pedagožky, která uměla srozumitelně složité téma architektury dětem předat. Založily jsme spolek To město a první workshopy pro školy se staly základem projektu Město letí. Později jsme spolupracovali s Markétou Markgraf Hossingerovou a staly se součástí širší platformy Architektura dětem při Fakultě architektury ČVUT v Praze.

Naším cílem je napomoci tomu, aby se děti naučily vnímat architekturu a veřejný prostor jako důležitou součást kultury, podobně jako je to samozřejmě u jiných forem umění. Snažíme se dětem zprostředkovat, že architektura nás spojuje nejen s minulostí, ale i s budoucností. Chceme, aby děti pochopily souvislosti vývoje města, ve kterém žijí, a poučily se o nástrojích, které umožňují být aktivním občanem, aby chtěly ovlivňovat fungování svého bydliště, což je důležité, protože taková výchova má přesah do komunální politiky.

V našich programech děti mohou zažít na vlastní kůži, co to obnáší navrhovat dům, veřejný prostor okolo, ale i celou čtvrť. Děti si sice hrají na „architektky“, ale mají si odnést zejména to, že navrhování architektury je proces, který zasahuje do mnoha vzájemně propojených oblastí, na němž se podílí mnoho profesí. Oproti vnímání nejširší veřejností tedy v našem pojetí není architektura zúžená jen na vzhled domů, ale témata, kterých se dotýkáme, jsou: vztah k historii a architektonicky hodnotným stavbám, vizuální smog, ekologie, doprava, ekonomie města, udržitelné technologie, chytrá města, zelenomodrá architektura, využití brownfieldů atd.

Město letí, 2016. Foto archiv Zuzany Zbořilové

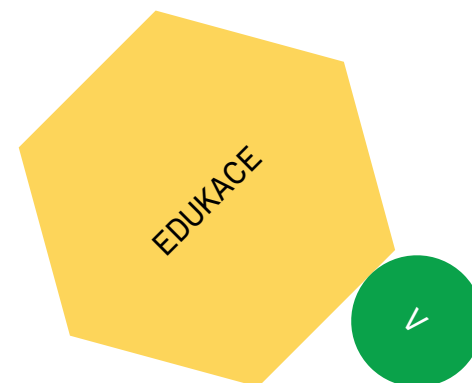
Programy pro školy jsou navrženy tak, aby odpovídaly potřebě vazby na RVP ZV (závazné kurikulum). Jeden z námi nejoblíbenějších je například projektový den Město všemi smysly, kde na základě inspirace Janem Gehlem děti 4.–6. třídy navrhují celý prostor tak, aby město dobře fungovalo a žilo se v něm příjemně. Některé děti mají na starost výstavbu domů, jiné komunikace, další zeleň. O návrhu se pak společně bavíme, děti si oponují, dostávají o nás zpětnou vazbu. Učí se tak spolupracovat, vzájemně se musí domlouvat, na konci musí svůj návrh představit. Na tomto programu jsme si uvědomili, jak velmi návrh ovlivňuje vlastní zkušenost dětí, životní styl jejich rodiny, tedy to, jak tráví volný čas, jestli používají auto ke každodenní přepravě do školy, atd.

V jiném workshopu pro rodiny Postav dům – zasaď strom, který byl součástí programu Dne architektury, děti navrhovaly udržitelnou čtvrť na místo v prostoru bývalé plzeňské Papírny.

Dílnu jsme přizpůsobili vnímání malých dětí. Po vzoru francouzského architekta Edouarda Françoise děti stavěly pro skřítky modely ekodomů / stromodomů, které vymyslely na místě budoucí plánované zástavby. Právě tuto oblast skřítkové chtěly zabydlet. Líbí se jim architektura, která zlepšuje klima, zachytává dešťovou vodu a ochlazuje příjemně okolí v parném létě. Některé děti, které chtěly o svém návrhu promluvit, jsme pak natočili na video.

Po covidu jsme rozšířili naše snahy o komunitu propojující aktivity na Jižním předměstí v Plzni. Už dvakrát jsme zde na plácku před školou zorganizovali Zažít město jinak a naše aktivity chceme postupně rozšířit.

Zuzana Zbořilová
architektka, pedagožka, spoluiniciátorka projektů Město letí a Zažít město jinak

DOMĚ UMĚNÍ ČESKÉ BUDĚJOVICE

V Domě umění působím již od roku 2008 jako lektorka a připravuji ke každé výstavě originální vzdělávací program určený pro všechny věkové kategorie, včetně skupin vyžadujících speciální přístup, jako jsou lidé s hendikepem, senioři nebo rodiče s dětmi.

Překládat svět umění není snadné, pokud má být cílem nabourat zaběhlé stereotypy, nastavit dialog, podpořit kritické myšlení, rozvíjet fantazii, a to vše v omezeném časovém limitu. Zároveň nechat čas pro zážitek a naladění. To vše přenést do ateliéru a pomocí výtvarné techniky, pohybu, hry nebo stavebnice zachytit onen okamžik.

Učitelé reagují na programy pozitivně, vracejí se. Na vernisážích jsou zvědaví, co nového bude v programu, své zkušenosti sdílí s dalšími kolegy a někteří pedagogové rozvíjí téma z výstavy dál nebo se v nich posiluje jejich umělecká ambice. Ale hlavně jsou více otevření a tolerantní. Děti, s nimiž učitelé přicházejí pravidelně, stepují nedočkavě před dveřmi a jsou napnuté, jak se galerie proměnila. Tyto děti doslova rostou s galerií a za pět let prožijí i 72 hodin mezi uměním. Umělci dostávají zpětnou vazbu v podobě fotodokumentace. Místo, kde je nám dobře, nás ovlivňuje.

Galerie současného umění a architektury časem zvýšila četnost architektonických výstav. Architektura se tak stala dalším důležitým zdrojem pro osobnostní rozvoj dítěte. Je mu bližší, protože v ní vyrůstá, a otevírá se mu snáze prostor pro argumentaci, diskusi a vyhodnocování. Pomocí vzdělávacích programů se vyjasňuje role a působení architekta, reflektují se její vlivy na člověka, společnost i okolí. Rozmanitost jednotlivých programů je dána charakterem autora výstavy a jeho způsobem přemýšlení. Podle jeho zaměření se více věnuje např. urbanismu nebo sakrálnímu prostoru, světlu, materiálům, detailu,

Gutgut – Otevřené, 2021

Pezo von Ellrichshausen – Konečný formát, 2015. Foto archiv Šárky Kosové

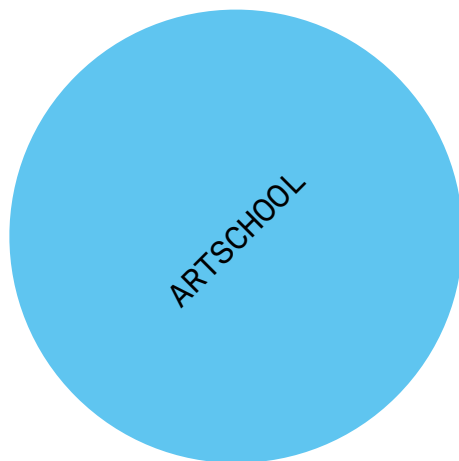
barvě či měřítku, ale také odvaze a snům, bez kterých to nejde. Klademe si otázky, k čemu je umění dobré, proč se nám něco líbí a nelíbí, zda jsme po porozumění či seznámení s obsahem změnili pohled na svět autora apod. Za mého působení vzniklo 570 pořadů o architektuře, které navštívilo více než 10 300 lidí. Ročně projde edukací okolo tří tisíc osob.

Ateliér ve třetím patře Domu umění má pro edukaci výrazně přidané hodnoty, které ověřil sedmiletý provoz za mnohdy „polních“ podmínek (finanční omezení, prostor nepřizpůsobený aktivitám s dětmi apod.). Nabízí architektům, úředníkům – a nejen jim – jedinečnou šanci naslouchat potřebám dětí a podpořit jejich objevy, když to nikoho neomezuje.

Profese lektora znamená bytí mostem, prostředníkem, portálem mezi odlišnými světy, ovšem i vědomí, že je ten most pevný, ale také křehký a potřebuje tedy podporu.

dumumenicb.cz/program-pro-deti-a-skoly/foto-z-probehlych-programu

Šárka Kosová
lektorka a kulturní historička

BRNO

U tradičních kroužků – sporty, skaut, hudební a výtvarné kroužky aj. – mají rodiče jasnou představu o tom, jak bude kroužek probíhat, co je jeho cílem, jaké dovednosti si děti osvojí. U architektury pro děti tuto představu často nemají ani rodiče, ani děti. Je tedy nezbytné znovu a znovu představovat a vysvětlovat, o co půjde, jak to bude vypadat a proč to děláme. Krátká historka za všechny: po architektonickém workshopu pro 4. třídu na základní škole přišla holčička, workshop pochválila, protože ji obsah překvapil – myslela si, že bude celou dobu rysovat.

„A co že to tam s těma dětma děláte?“ aneb architektura pro děti nepochopená. Je středa, 16:30. V našem atelieru v prostorách Artschool.cz leží na zemi několik pruhů baličích papíru, na něm jsou různé „rozložené“ děti ve věku 8 až 10 let. Na plátno promítám fotografie zatopených bývalých dolů v severních Čechách. „Tohle jsou dnes jezera, klidně byste se tam mohli koupat. Kdo umí plavat?“ Zvedne se šest rukou. Plavat umí všichni. „Ale dřív, dřív to byly doly. Těžilo se tam uhlí. Proto tam taky dneska nikdo nebydlí. Jak by to tam mělo vypadat, abyste tam chtěli bydlet?“ Pojem revitalizace krajiny dětem ve 3. a 4. třídě nic moc neřekne. Ale tohle je baví. Navrhují vodní skluzavky, rozhledny, stánky s občerstvením, lanovku, molo pro lodičky, přírodní park pro zvířata, kam bude lidem vstup zakázán... Hrajeme si, vymýšlíme. Fantazii se meze nekladou, kdyby chtěli heliport pro mimozemšťany, mají ho mít.

Pod povrchem této hry je ale víc. Porozumění krajiny. Chápání vztahů v prostředí, kde se projevuje činnost člověka. Přemýšlení nad tím, co se děje v našem okolí, jak má či může svět kolem nás vypadat a jak se k němu můžeme chovat. Děti se učí propojovat reálný svět s abstraktním, rozvíjí své prostorové myšlení a objevují prostorové vztahy mezi jednotlivými předměty a jejich měřítky. V neposlední řadě poznávají vlastnosti a využití různých materiálů, zkoušejí různé výtvarné a řemeslné techniky a buďují si pozitivní vztah k tvoření a manuálnímu činnosti.

Model vytvořený dětmi na kroužku v Artschool Brno, téma: život a domy na náměstí, 2022, foto Adéla Hajšmanová

V architektonické obci panuje jednoznačná shoda: výuka architektury pro děti je důležitá. Rozvoj těchto aktivit probíhající zejména v posledních letech je přijímaný s nadšením (důkazem budiž např. ocenění, které získaly Jana Kostecká a Silvie Lubénová za dětský program v CAMPu v rámci České ceny za architekturu). To, co je podstatným tématem architektů, ale zatím neproniklo k laické veřejnosti, která si pod pojmem „architektura pro děti“ dokáže jen obtížně něco představit.

Jak mají tedy vypadat kroužky architektury pro děti? Mají být zábavné, hravé, mají v nich nenásilnou formou probouzet zvědavost a zájem o jejich okolí. To všechno se děje, když vymýšlíte, jak by vypadalo bydlení na Marsu. Když navrhujete do veřejného prostoru lavičku, která má zároveň funkci veřejné budovy (lavička jako galerie, lavička jako knihovna...). Když tvoříte mosty ze špaget nebo skládáte na čas kostky lega podle cihelných skladebných vazeb... Témat pro zábavné hry a aktivity pro děti je nevyčerpatelné množství. Stejně rozmanité mohou být i formy aktivit – od soutěží až po týmovou spolupráci na společném díle, od bojovek či luštění rébusů k pohybovým hrám a senzorickým aktivitám, přes průzkum okolí a užití reálných příkladů po úplné uvolnění fantazie „ze řetězu“, protože architektura pro děti je především bezpečný prostor, kde není nic nemožného.

Cestou, jak pojem „architektura pro děti“ naplnit obsahem srozumitelným laické veřejnosti, je mimo jiné zapojení těchto aktivit do školního vyučování. Ukotvení tohoto tématu v rámci revize Rámcového vzdělávacího programu může v důsledku naučit další generace lépe se dívat kolem sebe a lépe vnímat svoje okolí.

Článek vznikl ve spolupráci s kanceláří Life4Arch a projektem Kids4Arch

Adéla Hajšmanová
lektorka kurzů a workshopů architektury pro děti v Artschool.cz, Brno

POZNEJ
SVOU

ZAHRADU

Které místo na zahradě je moje nejoblíbenější? Kam se bojím chodit? Kde můžu v zimě bobovat a v létě pozorovat motýly? I takové otázky kladou lektori dětem během dílny Poznej svou zahradu.

Dílna podporuje inspirativní proměny školních zahrad. Patří mezi sérii aktivit Nadace Proměny Karla Komárka, které děti podporují v přímém kontaktu s přírodou a prostředím kolem nich a předávají jim myšlenku, jak je důležité pečovat o jeho kvalitu.

V průběhu dílny lektori pozorně sledují, co kde na zahradě roste, kde by mohla být bezúdržbová zóna nebo třeba nádrž na dešťovou vodu. Zjišťují, kde se tvoří bahno, kde to v zimě klouže nebo kudy vedou vyšlapané cestičky. Všechny tyto poznatky ověřují společně s dětmi a zapojují je do mapování zahrady pomocí her a připravených cedulí s obrázkem. Děti označují cedulemi různá místa na zahradě, a pomáhají tím lektorům vizualizovat její funkce.

„Prostřednictvím cedulí děti ukazují, kde si rády hrají, kde rády odpočívají nebo kde jsou bezva schovy. Mohou nám ukázat i strašidelná místa nebo „prásknout“, že do některých částí zahrady se nesmí chodit a proč,“ přibližuje mapování zahrady Jana Štěpančíková, specialista programu pro děti a mladé lidi z Nadace Proměny Karla Komárka.

Aby děti dílna bavila, inspirovali se její tvůrci pohádkou Zahradka od Jiřího Trnky. Společně s lektory přijdou děti navštívit i tři zvířecí postavy z knihy. „Předškolní děti se mohou díky návštěvě Kocoura, Slona a Velryby podívat na svou školní zahradu jejich očima. Při navrhování prostoru myslí třeba na Velrybu, aby se měla kde opláchnout, a to jim pomáhá uvědomovat si důležitost vody na zahradě,“ vysvětluje Jana Štěpančíková význam hry pro proces plánování proměny.

V rámci dílny si děti také vytvářejí svoje mini-zahradu. Rozdělí se do skupinek a každá z nich dostane provázek pro vymezení obvodu zahrady, spoustu roztrhnutých přírodnin a dalších stavebních prvků, jako jsou špejle, hlína nebo karton. „Při stavění modelu vysněné za-

Jana Štěpančíková z Nadace Proměny Karla Komárka podněcuje děti k přemýšlení o využití veřejného prostoru zahrady. Foto Pavla Hartmanová

hrady mohou děti naplno rozvinout svoji fantazii. Učí se také sestavit tým a na procesu plánování spolupracovat,“ přibližuje Štěpančíková vzdělávací rozměr aktivit. Modely svých zahrad pak děti představují nejen zvířecím postavčkám, ale hlavně pedagogům, kteří konkrétní nápady a postřehy předávají architektovi. „Děti společně navrhování baví i proto, že se podílejí na reálném projektu s velmi konkrétními výsledky. Zapojením do proměny si navíc budují dlouhodobý vztah k místu a změny snáze přijmou za své,“ doplňuje Jana Štěpančíková.

S tvorbou městského prostředí seznamuje Nadace Proměny Karla Komárka děti prostřednictvím programu Parky. Děti se zapojují se do workshopů, kde mohou ukázat své návrhy soliterních prvků – například originální fontánu nebo křídlové sprejování rozety na chodník coby podklad pro mozaiku na náměstí v Plzni. Účastní se provizorních výsadeb zeleně nebo se na modelu vsakovacích ploch učí, jak fungují konkrétní adaptační opatření na změnu klimatu. V rámci akce Zažij město nabízí nadace výtvarné dílny, naposledy v pražské Bořislavce na téma: Kudy chodím, tam jsem. Děti měly během dílny možnost výtvarně ztvárnit své cesty městem s důrazem na vodní a zelené prvky.

Nadace také podpořila aktivity žáků Základní školy U Červených domků v Hodoníně, kteří se zapojili do plánování obnovy prostoru před školou, zničeného v roce 2021 tornádem. Pomocí ankety zjišťovali, jak by měl poničený prostor v budoucnu vypadat, a vytvořili tak ceněné podklady pro architektonický tým. „Hlasoval každý žák od první po devátou třídu. Celkem se sešlo 467 odpovědí. Přišlo mi zajímavé, že žákovský parlament vnímal při vyhodnocování celý prostor jako celek. Děti důkladně posuzovaly výhody a nevýhody jednotlivých návrhů a přitom odhlížely od zájmu jednotlivce a soustředily se na přínosy pro život celé školy,“ shrnula aktivitu vedoucí školního klubu a žákovského parlamentu Marta Hanková.

www.nadace-promeny.cz/cz/vzdelavani.html

Jana Odstrčilová
komunikační strateg se zaměřením na ochranu klimatu, ekologii, udržitelnou energetiku a vzdělávání

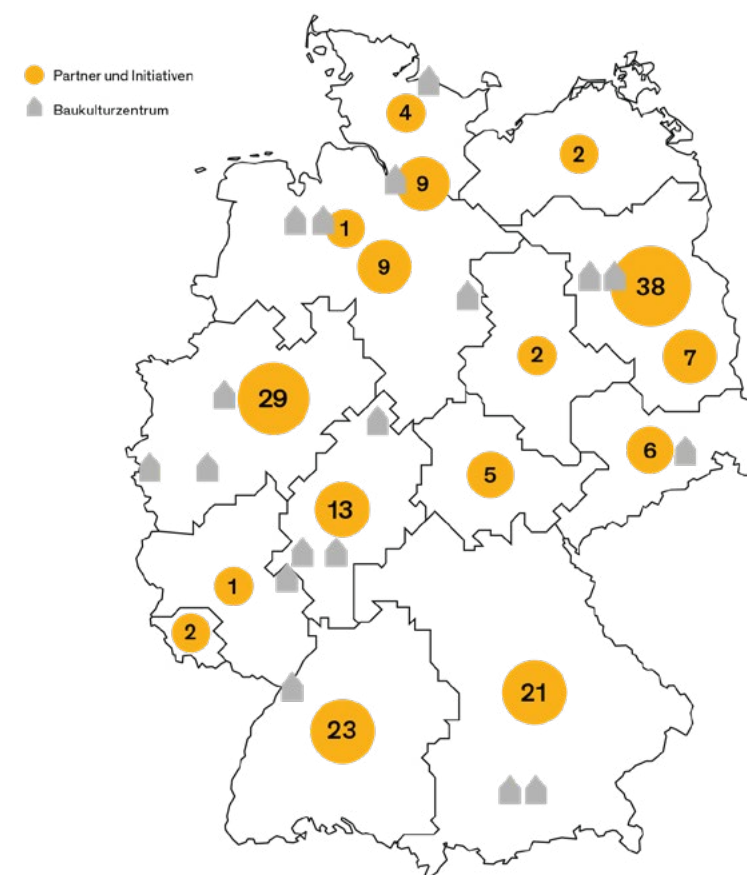
PROSTŘEDÍ UTVÁŘÍ ČLOVĚKA A ČLOVĚK UTVÁŘÍ PROSTŘEDÍ

Klíčovou institucí v Německu je pro celé téma vystavěného prostředí/politiky architektury nadace Bundesstiftung Baukultur (BSBK). Ta byla založena v roce 2006 spolkovým ministerstvem pro dopravu, stavby a rozvoj měst šest let od první iniciativy Spolkové rady německých architektů a Spolkového sdružení architektů.

Specifikum německojazyčných zemí je, že namísto pojmu politika architektury používají výlučně pojem baukultur (do češtiny doslovně překládaný jako „stavební kultura“, nebo „kultura stavění“). Nadace vydává řadu publikací. Základem je vždy po dvou letech vydávaný Baukulturbericht s určitým tématem (je dostupný i v angličtině) a dále speciální publikace. Vzhledem k tomu, že se Nadace věnuje i tématu vzdělávání v baukultur, v roce 2020 vydala brožuru Baukultur braucht Bildung (stavební kultura potřebuje vzdělávání). Ta v prvé řadě uvádí řadu argumentů, proč je vzdělávání velmi zásadní součástí celého tématu baukultur (politiky architektury), představuje určitý základní přehled stavu v Německu a nabízí 17 konkrétních příkladů z celého Německa, za kterými stojí jak jednotlivé komory architektů v jednotlivých spolkových zemích, tak různé instituce. V publikaci je též vysvětleno osm podnětů, které lze využít k zahájení vzdělávacích projektů. Na závěr pak přináší pět doporučení: zakotvit vzdělávání v baukultur pevněji do vzdělávacího procesu, zajistit kvalifikované vyučující, zajistit stabilní veřejné financování pro smysluplný dlouhodobý účinek, zaměřit se na participaci s dětmi a mládeží a jako poslední doporučení podpořit celostátní síť ke sdílení zkušeností.

Jaké argumenty pro vzdělávání publikace přináší? Především že vzdělávání je zcela zásadní pro smysluplnost a přínosnost celé aktivity vedoucí ke kvalitnímu vystavěnému prostředí (baukultur / politika architektury). Dále že důležitost tématu péče o vystavěné prostředí je

ZAHRANIČÍ

Mapa institucí zapojených do projektu Architektura dělá školu školou v Německu. Zdroj Baukultur braucht Bildung / Baukultur potřebuje vzdělávání

ohromná a tomu neodpovídá jeho zastoupení ve vzdělávání dětí (to už nicméně hovoříme o samotné péči o vystavěné prostředí, nikoliv o vzdělávání v něm). S tím souvisí konstatování, že prostředí působí na člověka již od dětství, a to dokonce díky jeho otevřenosti v počátku života, o to intenzivněji. I proto je hlavní heslo německé baukultur: prostředí utváří člověka a člověk utváří prostředí. Konkrétněji pro vzdělávání je dále zdůrazněno, že vzdělávání k zájmu o prostředí utváří citlivost a vnímavost člověka a stimuluje zájem o přírodní i vystavěné prostředí (parafráze Goetha: člověk vidí to, čemu rozumí). Baukultur je od dětství klíč k poznání osobního světa. Poznání učiněné v dětství nás provází celý život. Vzdělávání je považováno za důležité v budování důležitých osobních kompetencí: předmětové kompetence, úsudek, sociální dovednosti a jednání, tj. znalostí a individuálních kognitivních schopností a také kreativity.

V prosinci 2017 byla založena celoněmecká vzdělávací síť v tématu baukultur: Netzwerk Baukulturelle Bildung, a to na základě workshopu expertů sezevané nadací BSBK a sdružením jejich příznivců. Tomu ale předcházela příprava: od roku 2010 probíhaly kampaně „bauTraum“ díky iniciativě Spolkové komory architektů, Německé nadace památkové ochrany (Deutscher Stiftung Denkmalschutz) a nadace BSBK se sdružením jejich příznivců. Od února do září pak bylo shromážděno přes 500 aktérů tématu. Učitelé, projektanti, celostátní i komunální politici, mládežnické, sousedské a kulturní instituce ve více než 350 aktivitách a projektech ukázali, jak se témata baukultur dají integrovat v běžném školním i mimoškolním procesu a jak se mohou děti a mládež zapojit. Na základě uvedeného workshopu v roce 2017 a druhého expertního jednání v dubnu 2018 byla síť aktérů na konventu baukultur v roce 2018 v Postupimi konsolidována a rozší-

řena. V publikaci je mapa aktérů v rámci Německa a jejich seznam. Ten zahrnuje kromě jednotlivých zemských komor architektů a spolkové komory architektů (heslo Architektura dělá školu školou) také spolkovou komoru inženýrů, Bavorskou komoru inženýrů, komoru inženýrů Severního Porýní-Vestfálska (heslo Junior ING), instituce památkové péče a kulturního dědictví (spolkové i zemské a také německou komisi UNESCO), muzea (Muzeum architektury Technické univerzity Mnichov, Bauhaus-Desava, Německé muzeum architektury, Dětské muzeum v Hamburku), nadace (Nadace Wüstenrot, nadace průmyslových památek, dětské nadace), univerzity a akademie a nakonec různé spolky a iniciativy. Jejich seznam je dostupný právě na stránkách vzdělávací sítě Netzwerk Baukulturelle Bildung.

Zajímavý je povzdech, že prostředí ve Švýcarsku a Skandinávii je na kvalitativně vyšší úrovni než v Německu, což v úvodu předseda představenstva nadace přičítá právě tamnímu vzdělávání dětí v tématu péče o prostředí.

Petr Lešek

Prostředí ovlivňuje, zda máme pozitivní, nebo negativní pohled na svět. Lidé se identifikují s kvalitními stavbami a prostředím ve svém okolí a jezdí za ním na dovolenou. Utváření začíná už v dětství. V Německu mají za to, že ve Švýcarsku a Skandinávii je kvalita prostředí vyšší, a to je díky vzdělávání dětí v tématu péče o prostředí. Těžiště publikace je vedle základního shrnutí k tématu v 17 příkladech z celého Německa. Za nimi stojí jak komory architektů v jednotlivých spolkových zemích, tak různé instituce. Na závěr je pak pět doporučení k zakotvení lepšího utváření a spoluutváření prostředí. Zajímavé je upozornění, že představená doporučení fungují navzdory rozdílům ve vzdělávacích systémech jednotlivých spolkových zemí. V publikaci je též vysvětleno osm podnětů, které lze využít k zahájení vzdělávacích projektů.

Překlad dokumentu Baukultur braucht Bildung! viz www.cka.cz – PS Vzdělávání.

ARCHITEKTURA
PRO DĚTI

VÝUKA
ARCHITEKTURY PRO DĚTI
A MLÁDEŽ

ŠKOLA ARCHITEKTURY V ESTONSKU

Škola architektury (Arhitektuurikool) je volnočasová škola, kde děti ve věku 7 až 19 let zkoumají a vytvářejí prostor. Kromě týdenních lekcí konaných v Tallinnu škola architektury také organizuje inspirativní akce po celém Estonsku, vydává studijní materiály na podporu kreativního myšlení a poskytuje vzdělávání v oblasti vystavěného prostředí. Na všechny vzdělávací projekty přispívají výraznou částkou ministerstva a dále granty pro regionální rozvoj.

Proč potřebujeme školu architektury? Protože nás učí, jak si všimnout, vnímat, chápat a tvořit.

Škola je neziskovou organizací, která od roku 2011 organizuje výukové kurzy, při nichž spolupracuje s předními odborníky. Kurzy se konají každý týden v Muzeu estonské architektury v Tallinnu. Tvoření a diskuse pomáhají dětem vidět, pochopit a vážít si prostředí, v němž žijí. Školní osnovy byly zaregistrovány v Estonském vzdělávacím informačním systému.

Workshopy

Workshopy se zabývají vystavěným prostředím s důrazem na lidsky orientovaný prostor a udržitelný rozvoj. Cílem různých jednorázových akcí je inspirovat mladé lidi, aby si všimli svého prostředí a využívali ho aktivně, pozitivně a vynalézavě. Každý rok se na různých místech po celém Estonsku konají veřejné workshopy (školy i kulturní akce, jako je Opinion Festival, Design Night, Tallinn Architecture Biennale, Plektrum Festival atd.). Akademický rok vyvrcholí letním táborem na stavbu chatrčí inspirovaným finskou školou architektury Arkki.

Projekty

Škola architektury se kromě běžné výuky zapojuje také do různých projektů, jejichž cílem je popularizovat témata související s vystavěným prostředím. Zvláštní pozornost je věnována základním a středním školám. Studijní materiály vydávané School of Architecture podporují nový přístup ke vzdělávání se zaměřením na explorativní a investigativní učení, kde studenti hrají aktivní roli, a také praktická témata, která kombinují různé obory.

Volitelný kurz architektury

Estonské ministerstvo školství a výzkumu, ministerstvo kultury a estonské centrum architektury spolupracovaly se školou architektury na vytvoření programu pro volitelný kurz architektury: dokumentu, který stanoví zásady a obsah architektonických studií pro všechny estonské základní a střední školy. Volitelný předmět je pro studenty školy k dispozici od akademického roku 2017/2018 a je doplněn knihou a vzdělávacími kurzy pro učitele. Učitelská kniha k volitelnému předmětu architektury obsahuje základy architektury potřebné pro výuku volitelného předmětu a slouží také jako základ pro opakovací školení a programy přípravy učitelů pro kurz architektury.

Školní prostředí

Projekt, kde studenti z celého Estonska používají různé vědecké a designové metody, aby prozkoumali povahu dnešní školy a vytvořili vizi nové školy. Během pěti měsíců dostanou studenti osm výzkumných a kreativních úkolů vedoucích k pochopení, jak zlepšit svůj vlastní školní prostor, které jsou poté prezentovány řídicímu orgánu školy nebo ostatním účastníkům setkání. Více informací o projektu www.kooliruum.ee.

Prozkoumejte prostor

Prozkoumejte prostor (Uuri ruumi!) je webová sbírka bezplatných vzdělávacích aktivit o architektuře pro základní školy, které lze integrovat do ostatních výukových předmětů. Architektura je skvělou platformou pro praktické kombinování know-how z různých oborů, které nám pomáhá lépe porozumět životně důležité části našeho každodenního života. Aktivity podporují a usnadňují výuku a učení základů architektury a stavebního prostředí na všeobecně vzdělávacích školách, ale také nabízí metodickou rozmanitost – aktivity pro zpestření každodenního učení –, rozvíjí kompetence studentů a zabývá se různými hlavními tématy. Více www.ruumiharidus.ee.

Škola pro cvičení

Brožura Škola pro cvičení! (Koolimaja kutsub liikuma!) se zaměřuje na prostorová řešení ve školních budovách a kolem nich, která podporují cvičební návyky. Obsahuje více než padesát ilustrovaných příkladů učeben a jiných prostorů (www.b210.ee/koolimaja.pdf). Na tento projekt navazuje také Ping!Pong!, návod pro žáky, jak si zkonstruovat pingpongový stůl (www.arhitektuurikool.ee/wp-content/uploads/2018/04/ping-pong.pdf)

Gazillion Houses

Dvě sady stavebnice na skládání papíru „A Gazillion Houses“ (Mustmiljon maja) obsahují celkem 29 různých prostorových forem.

Arhitektuurikool, workshop, Heilsinky, 2015, foto archiv Arhitektuurikool

Škola vydává řadu publikací a pracovních sešitů pro děti a mládež

Video o architektuře

Nejnovějším projektem Školy architektury je série videoklipů na témata spojená s prostorem.

www.arhitektuurikool.ee/eng

Kirke Päss
Ann Kristiin Entson
Karolin Kaup

PROJEKT

DETI A ARCHITEKTÚRA

Od roku 2014 organizujeme celoslovenský osvetovo-vzdělávací projekt, který je online. Záměrem projektu je naučit děti vnímat architekturu a prostředí, v kterém žijí, a umožnit jim spoznat významné stavby na Slovensku, ale aj v Európe a aj ich tvorcov a celkovo podporiť u detí záujem o architektúru a stavebníctvo.

E-kurz je každý rok zameraný na inú hlavnú tému a je pripravený v dvoch mutáciách, v slovenskej a anglickej, a žiaci si sami môžu zvoliť jazyk, v ktorom budú e-kurz študovať. Cieľom projektu je vzdelávať deti (10–14ročným žiakom ZŠ, 8ročných gymnázií a ZUŠ) o architektúre a prostredí hrovou a kreatívnou formou.

Projekt je zastrešovaný učiteľmi buď výtvarnej výchovy, alebo dejepisu. Účasť v projekte je pre školy bezplatná. Učitelia prihlasujú svojich žiakov prostredníctvom e-mailu a do projektu sa môžu zapojiť deti aj individuálne. Keďže každý rok spúšťame nový ročník projektu v septembri, teda vždy v novom školskom roku, kampaň na prihlasovanie do projektu spúšťame každý rok už v júni. Do projektu sa nám zapája každý rok viac škôl. V roku 2022 to bolo už vyše 600 škôl a spolu až 15 tisíc žiakov.

Organizátorom je Občianske združenie EU-ROARCH, ktorého hlavným cieľom je robiť osvetu medzi deťmi a mládežou o architektúre a stavebníctve, popularizovať tému ochrany životného prostredia, zelenej architektúry, atď. Založené bolo v roku 2012 a projekt DETI A ARCHITEKTÚRA v súčasnej podobe funguje už od roku 2014. Projekt je financovaný prostredníctvom finančnej podpory od partnerov a z grantov a dotácií.

Na vernisáž a tematickú prechádzku po architektúre Bratislavy sú pozvaní vždy autori 20 najkrajších výtvarných prác zo súťaže, ktoré vyberie odborná porota. Týchto žiakov pozve organizátor na svoje náklady aj s jednou sprievodnou osobou do Bratislavy na dva dni.

Slávnostná vernisáž sa koná vždy v piatok a sobotu je tematická vychádzka.

Medzi učiteľmi a rodičmi máme na tento projekt veľmi pozitívne odozvy.

- E-kurz z roku 2022 na tému Výnimočné školy: kurz.detiaarchitektura.sk
- E-kurz z roku 2021 na tému Budovy pre kultúru: kurz.detiaarchitektura.sk
- E-kurz z roku 2020 na tému Mosty: kurz2020.detiaarchitektura.sk
- E-kurz z roku 2019 na tému Vysoké budovy: kurz2019.detiaarchitektura.sk

www.detiaarchitektura.sk

Darina Lalíková
predsedníčka OZ EUROARCH

Vernisáž súťaže spojená s prochádzkou po architektúre Bratislavy pro ocenené autory súťažných prací, 2022

Vítězná práce súťaže Deti a architektúra, 2022, téma Moje predstavu výnimočné školy. Foto a kresba z archívu Deti a architektúra

FRANCOUZSKÁ

PRAXE

Ve Francii od roku 1977 existuje státní organizace CAUE – Conseils d'architecture, d'urbanisme et de l'environnement. Působí na všech úrovních: v malých obcích, ve velkoměstech, ve všech 92 departementech.

Představme si ji jako Kruh, pražský CAMP, městského architekta, spolky Architektura dětem a třeba Architektky bez hranic dohromady. Jejím cílem je „poskytovat poradenství, učit, informovat, zvyšovat citlivost pro kvalitu prostředí“. Velkou energii věnuje proto též práci s dětmi. Kromě toho, že sama pořádá vzdělávací programy, školení učitelů, vychovatelů a vedoucích, také poskytuje pracovní materiály pro výuku a pedagogické manuály. Ve spojení s profesní komorou dále organizuje dobrovolníky z řad architektů a krajinářů a propojuje je se školami, školkami, gymnázii. Jako učitel se přes jednoduchý webový formulář můžete přihlásit o odbornou podporu, jako architekt můžete tamtéž nabídnout svůj dobrovolnický čas. Každý rok tak ve Francii proběhne: 580 exkurzí, 1200 přednášek, 6200 vzdělávacích stáží pedagogů. CAUE se chlubí každoročním „impaktem“ na 63 tisíc žáků – ve výuce a v kroužcích. Kultura prostředí, zájem o místo, kde žijí, se neponechává náhodě, ale patří ke vzdělání, k občanské společnosti.

Zdroj: www.fncaue.com/portail-pedagogique

Daria Balejová

Brožura vydaná C.A.U.E. obsahuje pracovní listy pro malé architektky

Škola architektury pro děti. Interiér učebny. Foto archiv C.A.U.E. de Paris

Urbanismus měst diskutovaný na škole architektury pro děti v Paříži

Workshop organizovaný asociací Môm'Art spojený s rodinnou prochádzkou po Le Corbusierově architektúre ve Firminy. Foto archiv Môm'Art

VÝSLEDKY
SOUTĚŽÍ

PAMÁTNÍK FERDINANDA PEROUTKY

Jednofázová otevřená projektová výtvarná
soutěž

Vyhlašovatel	Městská část Praha 5
Sekretář	David Mateáško
Předmět soutěže	Návrh uměleckého díla, které by mělo připomínat osobnost spisovatele a publicisty Ferdinanda Peroutky, který bydlel a tvořil v domě v Matoušově ulici v blízkosti parku Portheimka.
Datum konání soutěže	20. 12. 2021–11. 3. 2022
Počet odevzdaných návrhů	23
Porota	Lukáš Herold, Zuzana Hamanová, Jan Šépka, Petr Dub, Karolína Jirkalová, náhradníci Viktor Čahoj, Štěpánka Endrle
Ceny a odměny celkem	170 000 Kč
1. cena (90 000 Kč)	Radek Talaš

Návrh „Jací jsme“ oceňuje porota jako výrazný solitér. Projekt kombinuje jasný symbol a konkrétní citaci Peroutkovy knihy Jací jsme. Tvarově odkazuje k ikonické dýmce, s níž je Ferdinand Peroutka neodlučně spjat na řadě dobových fotoportrétů, ale posouvá ji k abstrahované formě. Jako bychom zároveň slyšeli Magrittovo „Toto není dýmka“, tematizující rozdíl mezi zobrazením a skutečností. Předpokládaná realizace sází na precizní technologické řešení kombinující různé kvality leštěného kovového povrchu, jenž odráží okolí parku i bezprostřední blízkost domu, ve kterém Peroutka bydlel. Dílo nenuceně zahrnuje i interaktivní prvek v podobě plochy věrně zrcadlící chvilkové portréty jednotlivých kolemjdoucích či návštěvníků parku. V nepo-

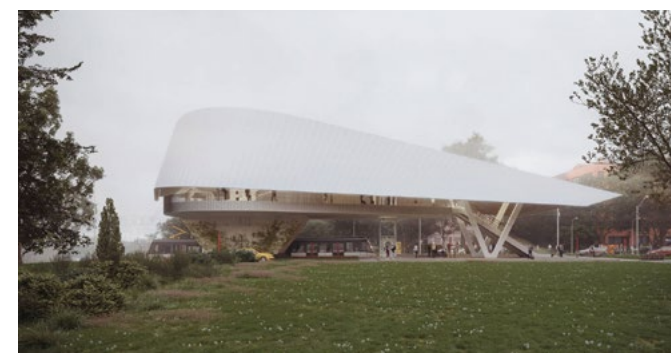
slední řadě lze konstatovat, že dílo nepředpokládá nadstandardní náklady spojené s údržbou či energetickým provozem.

2. cena (50 000 Kč)	Ondřej Běllica
3. cena	Neudělena
Odměna (15 000 Kč)	Petr Pištěk
Odměna (15 000 Kč)	Alexandr Kotačka, Eva Pyková

LANOVÁ DRÁHA PO DBABA–TROJA–BOHNICE

Jednofázová užší projektová
architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Dopravní podnik hl. m. Prahy, akciová společnost
Organizátor	MOBA studio, s. r. o.
Sekretář	Igor Kovačević
Předmět soutěže	Zpracování návrhu objektů a stanic nové lanové dráhy spojující pražské čtvrti Podbaba, Troja a Bohnice: objekty stanic (3 objekty) a podpěry (5 objektů). Účelem je získat nejvhodnější architektonické řešení stavby s přihlédnutím k její významné roli nejen na území hl. města Prahy, ale rovněž i v kontextu celé České republiky.
Datum konání soutěže	6. 5.–22. 7. 2022
Počet odevzdaných návrhů	5
Porota	Lukáš Vacek, Jan Šurovský, Adam Scheinherr, Eva Smutná, Tomáš Brykner, Patrik Kotas, Dalibor Hlaváček, Arjan Dingste, Christiane Bausback, Ivan Němec, Henrieta Nezpěváková, náhradníci Irena Neškudlová Mádlová, Tomáš Drdácký, Bohumil Beránek, Petra Kunarová, Jindřich Ráftl
Ceny a odměny celkem	4 500 000 Kč
1. cena (1 800 000 Kč)	William Matthews Associates, Boele Architects a Expedition Engineering / Petr Šuma, William Matthews, David Walker, George Oates, Andrew Weir, Fred Labbé, Pavel Fajfr, Jan Tomšů

Porota považuje tento návrh v rámci soutěže za celkově nejlepší. Klíčovým prvkem jeho úspěchu je citlivost a ucelenost – autorům

se podařilo propojit všechny prvky a zároveň zachovat jejich jedinečné vlastnosti. Návrh, který je svým způsobem ikonický, se vyznačuje rafinovaností a taktlností – namísto prostého opakování designu vytváří členitou architektonickou rodinu. To je nejsilnější stránka, kterou je třeba při dalším vývoji zachovat. Porota rovněž vysoce ocenila kontextuální přístup, urbanistické začlenění a zohlednění stávajících podmínek. Návrh využívá krajinu jako svou nedílnou součást a vytváří velmi dobré propojení s nábřežím. Ve všech stanicích je mnoho příležitostí, které nyní potřebují strategické vstupy. Porotci ocenili volbu materiálů a horizontalitu, přičemž jejich doporučením by bylo prozkoumat a věnovat pozornost skutečnému působení ocelové střechy – zaměřit se na spojení materiálnosti a tvaru. (kráceno redakcí)

2. cena (1 200 000 Kč)	ov-a/Olgoj Chorchoj, Jiří Opocenský, Ondřej Králík, Štěpán Valouch, Jan Němeček, Michal Froněk, spolupráce Barbora Juříčková, Michal Mráz, Matěj Štěpánek, Kateřina Bondarenko / The Hong Nhung, Tom Šindelář
3. cena (800 000 Kč)	SNØHETTA STUDIO INNSBRUCK / Patrick Lüth, Thomas Wirtl, Thomas Niederberger, Andreas Glatzl, Alen Karic, Jonas Längenfelder, Claudio Bertagnolli, Luisa Sauerhammer

SENOVÁŽNÉ NÁMĚSTÍ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Dvoufázová užší architektonická soutěž
o návrh

Vyhlašovatel	Statutární město České Budějovice
Organizátor	HAVEL & PARTNERS, s. r. o., advokátní kancelář
Sekretář	Kamila Kulháňková
Předmět soutěže	Návrh nové podoby Senovážného náměstí v Českých Budějovicích. Senovážné náměstí historicky patří mezi nejvýznamnější veřejná prostranství v Českých Budějovicích, které stojí v hierarchii na nejvyšší úrovni vedle náměstí Přemysla Otakara II. a Mariánského náměstí a má potenciál být centrem „kulturního okrsku“ kolem budov kulturního domu, spolkového domu, muzea, divadla a knihovny. V současnosti Senovážné náměstí neslouží funkci náměstí, protože urbanistické, architektonické a dopravní řešení takové využití v řadě míst nepodporuje. Od konce 60. let město hledá jeho podobu a funkci a současné řešení je z po-

hledu možného potenciálu území spíše provizorního charakteru. Jeho rekonstrukce a dostavba je příležitostí vytvořit kvalitní veřejné prostranství pro 21. století, které může vhodně doplnit některé funkce stávajícího historického centra a zároveň mu částečně odlehčit.

Datum konání soutěže 19. 10. 2021–16. 6. 2022
Počet odevzdaných návrhů 8
Porota

Juraj Thoma, Viktor Vojtko, Andrea Nádravská, Pavel Hroch, Jan Jehlík, Michal Fišer, Pavel Nasadil, Vladimír Krátký, Tomáš Jiránek, náhradníci poroty Ivo Moravec, Petr Holický, Michal Šebek, Patrik Červák, Luboš Zemen, Jiří Brůha

Ceny a odměny celkem 3 000 000 Kč

1. cena (700 000 Kč)

Pavel Hnilička Architects+Planners, s. r. o. / Jan Pačka, Pavel Hnilička, Antonín Topinka, Marie Záhorová, Terezie Mervartová, spolupráce Magdaléna Myšková Kaščíková

Porota považuje za vhodné jasné vymezení a zároveň logické propojení jednotlivých plochami přiměřené velikosti a funkce, které logicky dotvářejí parter všech významných objektů; umístění a regulace galerie v širším kontextu vhodně urbanisticky dotváří kompozici stávajících soliterních objektů významných institucí; celková kultivace území podél ulice Karla IV. posiluje a zkvalitňuje prostor hlavního vstupu do centra města; řešení zpevněného prostoru (piazzetty) mezi nábřežím náhonu a ulicí Karla IV. umožňuje plynulost funkce s objektem galerie i bez něj; definování charakteru a funkčního využití jednotlivých prostranství v průběhu celého roku je přesvědčivé; umístění dostatečného počtu stromů na terénu a zároveň ponechání přiměřené velké volné plochy prostranství obyvatelům odpovídá požadavkům na toto území; forma propojení zeleného pásu od Sadů k Muzeu posiluje a zkvalitňuje tento významný městský fenomén; řešení prostranství kolem pošty reálně naplňuje všechny potřeby ze zadání; řešení parkovacího objektu je dobré. (kráceno redakcí)

2. cena (400 000 Kč)

Atelier 111, s. r. o. / Jiří Weinzettl, Barbora Weinzettlová, Miroslava Šešulková, Ondřej Havlín, Jan Makovička, Michaela Zudová, Dina Ziková, Anastázie Zemanová, spolupráce Ondřej Zenkl

3. cena (300 000 Kč)

Projekt architekti, s. r. o. / Adam Halíř, Petr Lešek, Ondřej Hofmeister, Ondřej Hart, Diana Lučková, Thu Huong Phamová, spolupráce Aleš Steiner, Klára Concepcion, Miroslav Vondřich, Vít Havránek, Pavel Štěpán

REKONSTRUKCE A PŘÍSTAVBA POLIKLINIKY POD MARJÁNKOU

Dvoufázová užší projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel
Organizátor
Sekretář
Předmět soutěže

Městská část Praha 6
MOBA studio / CCEA MOBA
Yvette Vašourková
Zpracování návrhu na rekonstrukci a přístavbu polikliniky Pod Marjánkou. Zadavatel hledal takovou formu řešení, které výrazně neomezí současný provoz polikliniky a zároveň bude efektivní, ekonomické a citlivé k architektuře objektu.

Datum konání soutěže 3. 9. 2021–26. 5. 2022
Počet odevzdaných návrhů 18
Porota

Eva Smutná, Jakub Stárek, Bohumil Beránek, Petr Vávra, Irena Šestáková, Michal Juha, Boris Redčenkov, náhradníci Marián Hošek, Michal Volf, Jana Jelínková, Klára Příkrylová

Ceny a odměny celkem 3 600 000 Kč

1. cena (1 600 000 Kč)

ov architekti / Jiří Opočenský, Ondřej Králík, Štěpán Valouch, Michal Mráz, Michaela Křížáková, spolupráce Viktor Žák, Martin Hložka, Jan Hájek, Alena Richterová, krajinné řešení: REHWALDT LANDSCAPE ARCHITECTS: Eliška Černá, Richard Labanc

Návrh přináší kompaktní propracované řešení, které je prostorově úsporné, přesto provozně komfortní a logické. Čistá podélná hmota přístavby s výraznými pásovými okny je harmonickým soudobým doplňkem budovy F. R. Podzemného. Použití keramického obkladu v komplementární barevnosti je vůči stávající budově pokorné a sémantické. Současně návrh představuje udržitelné pojetí fasády, které je schopno flexibilně reagovat na změny vnitřních dispozicí a adekvátně kompenzovat problémy spojené se změnou klimatu. Nabídka vnitřních atrií, do kterých se orientují čekárny, je řešení preferované a přehledné. Současně návrh prezentuje propracovanou úvahu nad uspořádáním rekonstruované části. Konstruktivně se jedná o realizovatelně pojatou rekonstrukci, která je v návrhu velmi kvalitně a podrobně rozpracována. Environmentální koncept udržitelného rozvoje, který je dnes nezbytným parametrem návrhu občanské stavby, ukazuje komplexní přístup autora.

2. cena (1 200 000 Kč)

Sdružení „Pod Marjánkou“ – Roman Brychta Architekti, s. r. o. a Karlínblok, s. r. o. / Roman Brychta, Jan Karásek, Petr Jileček, Dalibor Stejskal, Jan Žemlička (Zemlička-Pruy – koncepce vnitřního prostředí)

3. cena (800 000 Kč)

DKarchitekti, s. r. o., LT PROJEKT, a. s. / Jan Kocmánek, Dagmar Pokšeftlová

VSTUPNÍ BRÁNA UHŘÍNĚVSI – REVITALIZACE OKOLÍ NÁDRAŽÍ

Užší dvoufázová urbanisticko-architektonická projektová soutěž

Vyhlašovatel
Organizátor
Sekretář
Předmět soutěže

Městská část Praha 22
City Upgrade, s. r. o.
Lucie Kadmanová Chytilová
Zpracování urbanisticko-architektonického návrhu na území kolem vlakového nádraží v Uhříněvsi a stanovení způsobu začlenění území do stávajícího živelně se rozrůstajícího organismu městské části s cílem vytvořit novou vstupní bránu. Výsledný návrh bude podkladem pro zpracování navazující územní studie celého řešeného území a projektové dokumentace na přednádražní prostor. Tyto nové reprezentativní veřejné prostory by měly kompletně zabezpečit nejen potřebné urbanistické propojení nesoudržných městských struktur, ale také vyřešit dopravní vztahy v území včetně detailních potřeb obyvatel samotných.

Datum konání soutěže 25. 11. 2020–9. 6. 2022

Počet odevzdaných návrhů 11

Porota

Jiří Hejda, Václav Brejška, Pavel Buryška, Jiří Klokočka, Lenka Burgerová, náhradníci Štěpán Zmátl, Lukáš Tittel, Jiří Knesl

Ceny a odměny celkem 810 000 Kč

1. cena (410 000 Kč)

Pavel Hnilička Architects + Planners, s. r. o. / Jan Pačka, Pavel Hnilička, Marie Záhorová, spolupráce Magdaléna Myšková Kaščíková, Josef Filip

Porota ocenila zejména sympatický, realistický a citlivý přístup k zlepšování veřejného prostoru. Autorský tým vytvořil přehledný, jednoduchý a realizovatelný návrh, který svým pojetím minimalizuje možné komplikace při realizaci záměru. Návrh nemá funkční slabiny v rámci fungování města, nejvíce z předložených návrhů reaguje na zadání a zohledňuje nutnost postupné realizace. První části návrhu jsou realizovatelné už v časovém horizontu jednoho roku. Práce autorského týmu svou mírou komplexnosti a detailem výrazně převyšuje ostatní hodnocené návrhy. V oblasti jižního vznikajícího přednádraží autorský tým ukazuje racionální přístup k výstavbě – nové objekty lze stavět podle návrhu postupně, aniž by to ohrozilo funkci již dříve realizovaných etap. Návrh nové lávky má přesah na další návazné prostory a vytváří novou vazbu v území nad rámec svoji primární funkce. Porota vnímá řešení veřejné dopravy jako jednoznačně nejlepší, cestující z autobusů jsou vždy ve vizuálním kontaktu s vlaky. Kvalitní je i pojetí cyklistické infrastruktury. Autorský tým ukázal, že je schopen dosáhnout kvalitních kompromisů.

3. cena (200 000 Kč)

Apropos Architects, s. r. o. / Michal Gabaš, Tomáš Beránek, spolupráce Eva Gabaš Rosenová, Nikoleta Slovácová, Rudolf Nikerle, Kryštof Jireš, Magdalena Havlová, Tereza Prácheňská, Bohumil Rachůnek

3. cena (200 000 Kč)

Moba studio, s. r. o. / Eliška Málková, Matěj Čunát, Marie Štefánová, Yvette Vašourková

SPORTOVNÍ HALA V ŽATCI

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Město Žatec
Organizátor	CCEA MOBA: MOBA studio, s. r. o.
Sekretář	Yvette Vašourková
Předmět soutěže	Zpracování návrhu nové Sportovní haly, která bude sloužit především pro míčové hry. Nová sportovní hala musí umožnit konání soutěžních utkání i tréninkových procesů.
Datum konání soutěže	20. 12.–18. 3. 2022
Počet odevzdaných návrhů	31
Porota	Radim Laibl, Jiří Karas, Břetislav Sedláček, Jakub Našinec, Ján Studený, Gabriela Kaprálová, Jakub Vašek, náhradníci Václav Rusňák, Jan Skoček
Ceny a odměny celkem	1 500 000 Kč
1. cena (700 000 Kč)	Carlos Maristany Ortiz, Luís Bellera Fernández de la Cruz, Eduardo Palao Valverde, Laia Gelonch Llongarri, Marc Subirana Ribera

Oceňujeme výrazný, krajinářský a architektonický koncept, úzké provázání s přilehlým veřejným prostorem a parkem. Zelený kampus, magnet v parku záměrně odlišný od pravoúhlého plánu přilehlého sídliště. Kladem je důraz na místní komunitu, snaha o interakci sportovců i návštěvníků parků. Šikmé střechy s odkazem na lokální architekturu dávají hale příjemné měřítko, výřezy do hmoty pro jednotlivé vstupy budou výrazným výtvarným prvkem a mají zajímavý prostorový potenciál. Dispozice je řešena přehledně, ve funkčních blocích, s promyšleným pohybem sportovců i návštěvníků, s logickým umístěním všech vstupů. Konstruktivní řešení haly je srozumitelné a kladně hodnotíme využití prefabrikovaných dřevěných a betonových prvků. Detailně zpracovaný je rovněž energetický koncept budovy s důrazem na udržitelnost. V tomto ohledu je návrh ze všech nejpracovitější a počítá i s mezinárodní certifikací. (kráceno redakcí)

2. cena (450 000 Kč)	PROGRES ARCHITEKTI / Jan Kalivoda, Vojtěch Kaas
----------------------	---

3. cena (250 000 Kč)	Tomáš Hanus, Jan Holub
Odměna (50 000 Kč)	Christophe Beraldin, Jorge Torres Martinez
Odměna (50 000 Kč)	Atelier bod architekti / Jakub Straka, Vojtěch Sosna, Anna Laubová, Žaneta Krutinová, Pavel Galbavý (statika)

NOVÝ EDEN – DŮM PRAHY 10

Dvoufázová otevřená projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel	Městská část Praha 10
Organizátor	CCEA MOBA: MOBA studio, s. r. o.
Sekretář	Igor Kovačević
Předmět soutěže	Návrh městského domu pro městskou část Praha 10 a návrh konceptu okolních veřejných prostor. Byty, které budou zabírat přibližně 50 procent HPP, doplnění o kulturní a obchodní funkce.
Datum konání soutěže	7. 6. 2021–11. 2. 2022
Počet odevzdaných návrhů	6
Porota	Martin Valovič, Jana Komrsková, Milan Maršálek, Ivan Kroupa, Martina Buřičová, Günter Katherl, Oana Radeş, náhradníci Martin Sekal, Michal Kočí, David Kašpar, Alexandra Georgescu
Ceny a odměny celkem	3 000 000 Kč
1. cena (1 200 000 Kč)	ohboi a JIKA-CZ

Projekt „Zcela nový Eden“ s respektem spojuje všechny důležité funkční prvky požadované soutěží a zároveň dodává oblasti

Živost a nový životní styl. Urbanistický návrh respektuje nejen polohu původního domu Eden, ale na úrovni mikroměřítkka navazuje i na linii panelových domů. Navíc je efektivně řešena automobilová doprava, aby byl ponechán prostor veřejným funkcím, zelení, pěším a cyklistickým trasám. Z architektonického hlediska budova využívá požadované kulturní a multifunkční služby jako inteligentní městskou spojnicí v přízemí, a poskytuje tak živou platformu veřejného života mezi interiérem a exteriérem. Tyto prostory jsou rozmanité, přístupné, inspirativní a zajišťují sociální interakce mezi nájemníky a kolemjdoucími. Porota oceňuje důraz na zelené plochy, které jsou dále obohaceny propojením lávky s jižním zeleným pásem. Koncepty zapojení komunity, rozmanitosti a přístupnosti jsou nejlépe zdůrazněny v návrhu typologie bydlení, který umožňuje sdílené prostory interakce na balkonech a v průchodech v každém patře. Tento odvážný krok by mohl být dokonce typologickým řešením pražské bytové problematiky, neboť poskytuje novou a svěží myšlenku, stále respektující historické a kulturní zvyklosti českých občanů.

2. cena (900 000 Kč)	Martinez Morero Recabarren Estudio, spolupráce Carlos Nahuel Recabarren, Manuel Martinez Catalán, Franco Emiliano Morero, Juan Córscico, Gimena Ponce, Rocío Palacios, Nahuel Soto, Candela Brizuela, Hernán Cruz
3. cena (450 000 Kč)	Petr Bureš, spolupráce Jan Skoček, Adam Šustek, Vojtěch Tecl

ZÁKLADNÍ ŠKOLA JANA VODŇANSKÉHO, PRAHA 7

Dvoufázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Městská část Praha 7
Předmět soutěže	Novostavba Základní školy Jana Vodňanského, která bude jednou z prvních staveb, jež předurčí vzhled nově vznikajícího bloku domů na území pražských Holešovic. Předmětem soutěže je návrh nové základní školy včetně venkovních prostor a obnovení uličky Přádelní pro pěší a cyklisty (případně nezbytné zásobování). Cílem je nalézt takové řešení, které s přiměřenými ekonomickými náklady na výstavbu, ale i na provoz budovy definuje smysluplný urbanismus místa a zároveň kreativní a kultivovanou architekturu, dále definuje jasnou představu o škole pro 21. století, která bude respektovat současné ekologické, sociální i estetické nároky.

Datum konání soutěže	27. 1.–3. 6. 2022
Počet odevzdaných návrhů	30
Porota	Jan Čížinský, Lenka Burgerová, Hana Šišková, Zdeněk Chmel, Martin Rusina, Ilham Laraqui, Gaofei Tan, náhradníci Pavel Zelenka, Ondřej Synek, Petr Bureš, Lenka Milerová
Ceny a odměny celkem	3 350 000 Kč
1. cena (1 200 000 Kč)	Josef Choc, Filip Rašek, Jonáš Mikšovský, Natálie Kristýnková, Barbora Lopraisová, Emily Hillová

Porota v tomto návrhu vyzdvihla vynikající urbanistické řešení podpořené lapidární a kvalitně promyšlenou architekturou. Budova školy je dobře a funkčně propojená se svým okolím, má dobře řešené vstupy pro různé věkové skupiny a bezbariérový přístup umožňuje díky práci s okolním terénem. Kompaktní objem umožňuje budoucí zástavbu v okolí, ať už bude jakákoli, a samotný projekt to neovlivní. Kompaktní objem přináší také ekonomickou efektivitu, stejně jako efektivitu prostorovou – budova je vůči pozemku úsporná a návrh tak nabízí kvalitní prostor přímo na terénu navazující na jídelnu a družinu. Skvělým aspektem tohoto návrhu je také to, že samotný školní provoz je pouze ve dvou podlažích. Výjimka, kdy jsou prvňáčci v přízemí, je chytrým řešením, jak je opatrně a pomalu začlenit do školního systému. Navržená konstrukce je dle názoru poroty jednoduchá, efektivní a realistická. Dispozice celkově i na úrovni klastru nabízí variabilitu a flexibilitu využití. Porota dále ocenila dobře zvolenou velikost atria s dobrým propojením s přízemím, kde „nepřeřčený“ prostor vytváří dostatek potenciálu pro mnohostranné využití.

2. cena (900 000 Kč) Martin Neruda, Jana Šťastná, Marie Smetana
 3. cena (650 000 Kč) ATELIER HORKÝ / Jan Horký, Petr Blažka, Petr Jón, Jiří Petlach, Jitka Ondráčková, Karel Šnajdr, Miroslav Černý

INTERAKTIVNÍ EXPOZICE ČESKÉ ŠVÝCARSKO

Soutěžní workshop

- Vyhlašovatel České Švýcarsko, o. p. s.
 Organizátor CZECHDESIGN CENTER, s. r. o.
 Sekretář Jana Čepková
 Předmět soutěže Návrh ideově-technologické koncepce budoucí podoby expozice v Domě Českého Švýcarska v Krásné Lípě, která by měla moderním způsobem zprostředkovat zážitky z návštěvy pomocí nevědního vyprávění příběhu přírody, kulturní krajiny a lidí z destinace Českého Švýcarska.
- Datum konání soutěže 27. 1.–24. 2. 2022
 Počet odevzdaných návrhů 3
 Porota Jan Kolár, Bronislav Stratil, Katerina Knappová, náhradníci Jan Šmíd, Martin Rusina
- Ceny a odměny celkem 100 000 Kč
1. cena (100 000 Kč) Studio COSMO + KNOW HOW Solutions + Sdružení pro interpretaci místního dědictví České republiky

Autoři přistupují k tématu odborně a s pokorou. Fundovaně přistoupili rovněž k práci v rovině distančního managementu a analytickému přístupu ke směřování instituce. Oproti druhému kolu autoři představili univerzálnější řešení. Zlepšena byla také intuitivnost pohybu návštěvníků předkládanou expozicí. Autorský tým pojal práci s kulisami spíše než se stěnami, autorům se povedlo udělat z expozice divadlo s pohlcujícím zážitkem. Scénografie, jednotlivé mikrosvětly a práce s kulisami jsou navrženy na míru cílové skupině. Elegantně je vyřešen požadavek na proměnnost expozice. Autoři vhodně rozpracovali také úpravy vstupu do objektu a rozcestí mezi expozicemi a IC. Porota oceňuje návrh práce s interaktivitou v mikroscéno-

grafii expozice pomocí exteriérových prvků včetně obelisku, které vybíjí návštěvníky i místní trávit volný čas v okolí Domu Českého Švýcarska a současně odráží náplň expozice. (kráceno redakcí)

2. cena Qubus + Petr Stolín Architekt + Oficina + Jakub Jansa
 3. cena JinJan

VELKÉ KINO MODERNÍHO ZLÍNA

Mezinárodní architektonická soutěž na revitalizaci kina firmy Baťa

- Vyhlašovatel Statutární město Zlín
 Organizátor CCEA MOBA
 Sekretář Yvette Vašourková
 Předmět soutěže Řešení revitalizace objektu Velkého kina ve Zlíně navrženého architektem Františkem Lydií Gahurou a postaveného firmou Baťa v roce 1933. Ve své době šlo o největší biograf v tehdejší Československu s počtem 2270 míst pro diváky. Záměrem soutěže je navrácení k využívání kina v optice potřeb města 21. století.
- Datum konání soutěže 25. 9.–29. 10. 2019
 Počet odevzdaných návrhů 6
 Porota Jiří Korec, Miroslav Adánek, Pavel Brada, Vladimír Šlapeta, Jitka Ressorová, Pierre Hebbelinck, Martin Jančok, náhradníci Bedřich Landsfeld, Aleš Dufek, Ivo Tuček, Jana Kostecká
- Ceny a odměny celkem 1 500 000 Kč
1. místo re:architekti studio / David Pavlišta, Michal Kuzemský, Ondřej Synek, Jan Vlach, Jiří Žid, Michaela Hudečková, Vojtěch Ružbatský, Dušan Sabol, Alžběta Widholmová

Odvážná a imaginativní současná reinterpretace odkazu architektury moderního Zlína. Konsekventní univerzalistická koncepce s velkou flexibilitou využití pro kulturní i ko-

merční programy. V tomto smyslu navazuje na původní smysl Gahurovy stavby. Dům je strojem pro tvorbu programu – nabízí dva hlavní prostory, menší sál pro běžné (každodenní) využití a univerzální velký sál pro prostorově náročnější akce. Hlavní hmota sálu je zmenšena o vloženou hmotu druhého sálu, čímž je redukována celková velikost prostoru, zůstává ale zachována jeho šířková proporce včetně celého rozponu památkově ceněné konstrukce. Návrh je z hlediska nosné konstrukce promyšlený a umožňuje i další varianty, které mohou vést k úspěšné realizaci se zachováním nosné funkce stávající konstrukce. Výborně je řešen provoz a zásobování budovy. Možnost otevření velkého sálu do exteriéru ještě umocňuje původní záměr stavby jako přestřešeného veřejného prostoru. Hlavní sál tak bude možno bezprostředně zapojit do dění na náměstí, což zásadně otevírá spektrum možného využití. Velkorysé otevření vstupní fasády vhodně artikuluje úmysl vytvořit přístupný veřejný prostor s každodenním využitím a komunikující s náměstím Práce. (kráceno redakcí)

2. místo Építész Stúdió/ Budapešť
 3. místo A B.K.P. Š / Slovensko
 4. místo Petr Hájek ARCHITEKTI
 5. místo ov architekti
 6. místo Christophe Hutin Architecture/ Francie

NOVÁ ZŠ A MŠ PRO DOLNÍ MĚCHOLUPY

Jednofázová projektová architektonická soutěž o návrh

- Vyhlašovatel Městská část Praha – Dolní Měcholupy
 Organizátor MOBA studio / CCEA MOBA
 Sekretář Igor Kovačević
 Předmět soutěže Najít nejlepší řešení na novou mateřskou a základní školu pro Dolní Měcholupy v lokalitě Malý háj. Realizace novostavby areálu škol bude rozdělena do dvou fází. V první fázi novostavby bude realizována mateřská škola s kapacitou 4 tříd s kuchyní a jídelnou. V druhé fázi pak základní škola s dvěma třídami v každém ročníku, 2 x 9 tříd. Návrh musí toto fázování umožnit bez narušení fungování již postavených částí.
- Datum konání soutěže 6. 1.–29. 5. 2020
 Počet odevzdaných návrhů 54
 Porota Jiří Jindřich, Petr Hlaváček, Ondřej Tuček, Markéta Smrčková, Vít Beran, náhradníci Luboš Ježil, Jana Doláková, Václav Škarda
- Ceny a odměny celkem 2 400 000 Kč
1. cena (1 000 000 Kč) architektonický ateliér PROJEKTOR / Václav Matějka, Eva Šarochová

Návrh dle názoru poroty předložil koncept školy 21. století. Nabízí vysokou míru variability a flexibility i rezervu pro rozvoj. Porota oceňuje architektonickou formu otevřené struktury, která bude teprve postupně naplněna životem. Funkční členění domu je dobře propasáno do jeho hmotové konfigurace a kladně bylo hodnoceno přehledné členění do čtyř pavilonů a využití přízemí pro komunitní funkce – nová škola má ambici stát se komunitním středem nové čtvrti. Chválíme různorodost a pestrost intimitu venkovních prostor.

2. cena (700 000 Kč) MASCO / Adam Novotník, Tomáš Kotas, Tomáš Gelien
 3. cena (500 000 Kč) Építész Stúdió / Richárd Hönnich, Gergely Kenéz, Máté Pálfi, Luca Mudry
 Odměna (100 000 Kč) BBCTA / Alberto Brunello, Christophe Beraldin, Alberto Cumerlato, Jorge Torres Martínez
 Odměna (100 000 Kč) Ateliér CHEN TAN / Yajun Chen, Gaofei Tan

REKONSTRUKCE ŠKROUPOVA NÁMĚSTÍ VČETNĚ ULICE PROKOPA HOLÉHO V ČESKÉ LÍPĚ

Jednofázová otevřená projektová architektonicko-krajinářská soutěž o návrh

- Vyhlašovatel Město Česká Lípa
 Organizátor MOBA studio / CCEA MOBA
 Sekretář Igor Kovačević
 Předmět soutěže Řešení Škroupova náměstí včetně ulice Prokopa Holého a schodiště spojujícího Škroupovo náměstí s ulicí Jindřicha z Lipé. Cílem soutěže bylo pro město Česká Lípa najít partnera pro vytvoření kvalitního veřejného prostoru v památkově chráněném, avšak dlouhodobě zanedbaném historickém centru.
- Datum konání soutěže 22. 11. 2019–31. 1. 2020
 Počet odevzdaných návrhů 15
 Porota Jitka Volfová, Martin Brož, Roman Málek, Ondřej Synek, Miroslav Cikán, Martina Forejtová, David Kotek, náhradníci Jolana Nebřenská, Hana Ezrová, Petra Novotná, Marek Žáček

Ceny a odměny celkem 750 000 Kč

1. cena M2AU / Lýdia Šušlíková, Filip Musálek, Linda Boušková, Norbert Obršál, David Helešic

2. cena Rehwaldt Landscape Architects
 3. cena Helena Hlávková, Iva Erlebachová, Kateřina Tomanová, Pavel Schneider, Milan Koloušek
 Mimořádná odměna Jiří Žentel

MUZEUM GHETTA TEREZÍN

Veřejná zakázka na služby zadávaná v řízení se soutěžním dialogem

Vyhlašovatel Památník Terezín, státní příspěvková organizace
 Organizátor MOBA studio, s. r. o.
 Sekretář Igor Kovačević
 Předmět soutěže Stěžejním záměrem Památníku Terezín je vytvořit moderní expozici, která pro prezentaci daného tématu využije množství vhodných výrazových prostředků a audiovizuálních prvků. Vedle moderního expozičního prostoru chceme vybudovat komfortní zázemí pro návštěvníky, které bude odpovídat současným trendům. Naším přáním je, aby se návštěva Muzea ghetta stala pro návštěvníky po všech stránkách silným zážitkem a podnítila jejich zájem o historii.
 Datum konání soutěže 11. 11. 2021–31. 5. 2022
 Počet odevzdaných návrhů 5
 Porota Stanislav Krejtný, Ivana Rapaová, Pavel Hynčica, Ondřej Synek, Markéta Bromová, Petr Hájek, náhradníci Tomáš Rieger, Petra Husáková, Jiří Biza, Jan Hrciník
 Ceny a odměny celkem 1 500 000 Kč

1. místo (300 000 Kč)

Marcela Steinbachová & Skupina / Marcela Steinbachová & Skupina (celkový architektonický návrh), Steven Holl (Tower of Light), Jan Sulzer, Lada Veselá (krajinařské úpravy), David Korecký (spolupráce na koncepci expozice), Jan Matoušek (grafické řešení výstavy)

Mezi opravené a zrekonstruované historické budovy Muzea ghetta je vložen nový objekt Věže světla. Inspirací k jejímu návrhu byla ikonická kresba Měsíční krajina terezínského vězně-chlapce Petra Ginze. Na vrcholu věže je umístěn světlík přivádějící do útrob světlo. Návrh respektuje historické konstrukce stávajících budov. Novostavba má navrženou ocelovou konstrukci opláštěnou měděnými šablonami. Přístavba není v dálkových pohledech dominantní a velmi citlivě doplňuje historický kontext místa. Vložený objekt propojuje jednotlivé části provozu do jednoho celku. Výsledkem je jak po provozní, tak i architektonické stránce komplexní a harmonický areál nového muzea. Parkoviště je komisí hodnoceno jako vysoce kvalitní veřejný prostor stejně jako návrh a dispozice informačního centra. Komise hodnotí jako kvalitní prostor pro pochyby, který je oddělen od automobilové dopravy. Jiráskovy sady jsou součástí několika veřejných prostor, které mají jasnou hierarchii a funkci. Komise kladně hodnotí funkce přidělené jednotlivým veřejným prostorům, jako jsou umělecké intervence v Jiráskových sadech, muzejní zahrada klidu, a uzavřený Park terezínských dětí.

2. místo (300 000 Kč)

žalský architekti / Jan Žalský, Tomáš Nováček, Lenka Levíčková, Daniel T. Rodríguez Pino, Jakub Cibula, Adam Kocík

3. místo (300 000 Kč)

Loom on the Moon / Lenka Hejlová, Martin Hejl
 4. místo (300 000 Kč) Aoc architekti / Filip Rašek, Josef Choc, Ondřej Císler, Barbora Lopraisová, Jonáš Mikšovský, Natálie Kristýnková, Emily Hillová, Mikuláš Vavřín (krajina), Martin Šmok (kurátor), Klára Kvízová, Matyáš Bartoň (grafický design), Lukáš Fišárek (motion design)
 5. místo (300 000 Kč) Plural / Martin Jančok, Michal Janák, Gabriela Smetanová, Miroslava Mišurová, Zuzana Kovalová, Lubica Segečová, Maroš Kostelanský, Matej Krempaský, Peter Liška (spoluautor expozice), Ján Augustín (krajinná architektura)

NOVÉ MĚSTSKÉ LÁZNĚ V AREÁLU KOUPALIŠTĚ V KRNOVĚ

Dvoufázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Město Krnov
 Organizátor CCEA MOBA: MOBA studio, s. r. o.
 Sekretář Igor Kovačević
 Předmět soutěže Návrh nových městských lázní města Krnova na pozemcích v severní části města vedle stávajícího letního koupaliště. Propojením venkovního koupaliště s novými městskými lázněmi vznikne sportovně-relaxační centrum navazující na sportovní infrastrukturu města podél ulice Petrovická. Součástí nových městských lázní jsou plavecký bazén (25 m), relaxační bazén, saunový svět, fitness a doplňkové služby k uvedeným provozům. Součástí návrhu je řešení parkování a dopravní napojení areálu.
 Datum konání soutěže 5. 7. 2021–4. 2. 2022
 Počet odevzdaných návrhů 14
 Porota Tomáš Hradil, Miroslav Binar, Roman Šigut, Roman Brychta, Zdeněk Sandler, Ondřej Chybík, Barbora Šimonová, náhradníci Zuzana Stanjurová Matejciucová, Zuzana Matelová, David Kotek, Marek Juránek
 Ceny a odměny celkem 2 750 000 Kč

1. cena (1 000 000 Kč)

Aoc architekti / Filip Rašek, Josef Choc, Ondřej Císler, Natálie Kristýnková, Jonáš Mikšovský, Barbora Lopraisová, Emily Hillová, Mikuláš Vavřín (krajina), Klára Kvízová, Matyáš Bartoň (grafický design)

Návrh uvažuje vícevrstevnatě v měřítku krajiny i v detailu a je jedinečný svým urbanisticky silným konceptem. Krajinařsky jedinečné řešení, prostor „lázeňského parku“, působí uvolněně, přirozeně, příjemně. Ponechává maximum volné plochy pro společný park a sjednocuje areál koupaliště a bazénu, propojení obou částí areálu je synergické, otevírá se na jih po celé délce pozemku. Pozitivní je také dialog s řekou Opavici. Zde by nemuselo zůstat pouze u řešení jednoho břehu. Umístění nové budovy do severní části vytvořilo zelenou kapsu, která je největším pozitivem návrhu. Dům je provozně přehledný a čitelný. Porota oceňuje umístění bazénových hal k parku a maximální kontakt návštěvníků v rámci areálu. Kompaktnost a lapidárnost řešení zároveň pracují s jemným půdorysným prohnutím, se světlem i s konstrukcí domu. Výraz domu je naopak spíše schematický a to spolu s řešením západního rohu oslabuje celkový koncept. Může chybět pocit lázeňské intimity. Mírnou nedůvěrou vzbuzují dřeviny na konstrukcích střechy (jejich velikost ve vztahu k mocnosti péstebního substrátu).

2. cena (750 000 Kč)

WMA architekti / Martin Materna, Vendula Bažová, Adam Weczerek, Zdeněk Strnadel (krajinařské řešení), Jan Homola (konstrukční řešení), Natálie Balková, Adéla Kudlová, Markéta Káňová, Renata Valentová, Janoušek & Havlíček (vizualizace)

3. cena (500 000 Kč)

Studio Perspektiv / Martin Stára, Ján Antal, Sebastian Sticzay, Tomáš Pavlakovič, Silvia Snopková

MEZIPOSTORY PRAŽSKÉ TRŽNICE

Dvoufázová otevřená projektová architektonicko-krajinařská soutěž

Vyhlašovatel Magistrát Hlavního města Prahy
 Organizátor CCEA MOBA: MOBA studio, s. r. o.
 Sekretář Igor Kovačević
 Předmět soutěže Návrh úprav veřejného prostoru areálu Pražská tržnice. Cílem je podpořit kvality veřejného prostoru a přine-

se zlepšení funkčnosti, kultivovanosti, bezpečnosti, ekologie a estetiky veřejného prostranství mezi objekty tvořící tržnici. Pražská tržnice je památkově chráněná od roku 1993 jako nemovitá kulturní památka České republiky.

Datum konání soutěže 9. 7. 2021–28. 1. 2022

Počet odevzdaných návrhů 23

Porota Jaromír Hainc, Pavel Vyhnanek, Alexandra Udženija, Štěpánka Endrle, Gabu Heindl, Irakli Eristavi, Régis Guignard, náhradníci Petr Lešek, Lenka Burgerová, Petr Kubíček, Jiří Žid, Jiří Kotal, Marek Obtulovič

Ceny a odměny celkem 4 750 000 Kč

1. cena (1 500 000 Kč) Studio Perspektiv / Martin Stára, Ján Antal, Jakub Herza, Silvia Snopková, Barboara Kuciaková, Radek Prokeš, Eduard Herrmann, Matěj Coufal, Matěj Vojtuš, Josefina Karlíková

Oceňujeme jasný přístup řešení, který vynikal oproti ostatním projektům, a to nejen v řešení krajinářském a řešení veřejných prostor, ale i práci s tématy, jako je globální oteplování. Dále oceňujeme práci s širokou a zároveň podmínkám přizpůsobenou paletou rostlin, které jsou navrženy v značné rozmanitosti a rozumně míře. Porota ocenila dobré zpracování celkového návrhu a vysoce si cení práce na propojení tržnice s okolím, tj. penetrace obvodové zdi a otevření areálu, které se zdá být optimální a vysoce funkční. Porota doporučuje pracovat citlivěji s vodními plochami, zejména s vodní plochou mezi objekty 24 a 25, zároveň porota podporuje vodní plochu mezi věží 39 a objektem 19. Vyhlídková věž je nadbytečná a představuje investici s nejasným významem. Výše investice 353 mil. Kč se jeví věrohodně, včetně údržby navrhovaného řešení, porota ji považuje za promyšlenou a optimální.

2. cena (1 000 000 Kč) BETWEEN / Katarína Fejo, Tomáš Hanáček, Tomáš Danko, Natália Marková, Zuzana Mihaľová, Patrik Domanický, Katarína Ďurišová

3. cena (750 000 Kč)

Boele, gogolák + grasse a secondnature / Ivan Gogolák, Jan Soukup, Lukáš Grasse, Pavel Fajfr, Petr Šuma

BRNĚNSKÉ NEONY – SVĚTELNÉ GIRLANDY V ULICÍCH MĚSTA BRNA

Dvoufázová otevřená projektová designérská soutěž

Vyhlašovatel Statutární město Brno
Organizátor CCEA MOBA: MOBA studio, s. r. o.

Sekretář Yvette Vašourková
Předmět soutěže Zpracování návrhu a následně dodání světelných girland v ulicích centra města Brna. Nově navrhované girlandy mají mít uměleckou kvalitu, vycházet ze současných technologických možností a být uzpůsobené pro provoz a údržbu ve veřejném prostoru. Brněnské neony definujeme jako uměleckou soutěž, která využije zákonem danou možnost, aby vítěz soutěže byl i dodavatelem uměleckého díla. Jedná se o návrh a dodávku 36 girland do pěti ulic (Česká, Středová, Běhounská, Koblišná, Masarykova), které nahradí současné girlandy z padesátých let.

Datum konání soutěže 21. 9. 2021–2. 2. 2022

Počet odevzdaných návrhů 10
Porota Kristýna Černá, Filip Chváta, Dušan Piják, Svatopluk Sládeček, Petra Sošťáková, Michal Froněk, Helena Lukášová, David Grund, Marek Fišer, Lenka Hejlová

Ceny a odměny celkem 250 000 Kč

1. cena (100 000 Kč) VISUALOVE / Jan Machát, Michal Okleštěk, Veronika Šmírová

Autoři dochází k důstojnému kompromisu mezi formálním navázáním na typickou

(historickou) girlandu a volbou čistšího soudobého tvarování. Návrh a jeho prezentace inklinuje k podbízivosti a jednodušší dekorativnosti, nicméně dekor je základním atributem girlandy obecně a instinktivně se očekává. Zároveň je v návrhu z pohledu realizace málo rizik. Ztvárnění identity města vyhodnotilo politické zastoupení v porotě jako nejzdařilejší. Autoři svým návrhem vypráví příběh, který sdělují přístupnou a srozumitelnou formou.

2. cena (75 000 Kč) Pavel Korbička, Ondřej Bělíca

3. cena (50 000 Kč) st.dio / Josef Kortan, Jiří Mašek, Dávid Sivý, Jan Nálepa

LOKALITA V LUKÁCH, DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM

Otevřená jednofázová urbanistická projektová soutěž

Vyhlašovatel KARSIT FINANCE, s. r. o.
Organizátor KARSIT FINANCE, s. r. o.
Sekretář Ctirad Pokorný
Předmět soutěže Zpracování urbanistického návrhu na zastavění území o velikosti 17 ha vymezeného pozemky ve vlastnictví zadavatele této soutěže, které se nachází v území mezi městem Dvůr Králové nad Labem a místní částí Zboží u Dvora Králové nad Labem v lokalitě tzv. Hrubá luka. Lokalita se nenachází v území městské památkové zóny Dvůr Králové nad Labem. Návrh by se měl stát jedním z podkladů pro změnu č. 5 Územního plánu města Dvůr Králové nad Labem. Dále by se měl návrh stát podkladem k zadání navazující zakázky na služby architekta pro zpracování územní studie. Návrh by měl urbanisticky, architektonicky a dopravními vazbami zapojit řešené území do města Dvůr Králové nad Labem a otevřít možnosti na bydlení obyvatel města, výstavbu budov občanské vybavenosti i objekty komerčních využití.

Datum konání soutěže 30. 5.–11. 7. 2022

Počet odevzdaných návrhů 6
Porota Vít Kaiser, Kamila Kaiserová, Ivan Plicka, Milan Košař, Radek Kolařík, náhradníci Jan Kříž, Vladimír Smilnický, Marek Wajsar

Ceny a odměny celkem 1 100 000 Kč

1. cena (550 000 Kč) Archistroj, s. r. o. / Pavel Pašek, Martin Žatečka

Jedná se o velmi kvalitní, uměřený a vyvážený návrh. Pozitivně je hodnocena etapizace, kdy každá etapa má své ústřední veřejné prostranství, nabízející možnost identifikace.

Dále je pozitivně hodnoceno odclonění území od dálničního přivaděče plochami pro podnikání. Kladně je rovněž hodnoceno zapojení stávající, původní zástavby (využité pro penzion). Porota ocenila také jasnou koncepci a hierarchizaci veřejných prostranství / ulic v území včetně prostupnosti území.

2. cena (450 000 Kč) ofschem architekti, s. r. o. / Luboš Františák, Matěj Ondruch, Viktor Schwab, spolupráce Lucie Roubalová, Magdaléna Škrášková, Pavlína Cejpková

3. cena (100 000 Kč) StudioLIBRE, s. r. o. / Robert Jelínek, Matyáš Vrtiška

KONVERZE OBJEKTU BÝVALÝCH MĚSTSKÝCH LÁZNÍ NA KNIHOVNU 21. STOLETÍ, CHOMUTOV

Jednofázová otevřená projektová architektonicko-konstrukční soutěž

Vyhlašovatel Statutární město Chomutov
Organizátor City Upgrade, s. r. o.
Sekretář Hana Nováková
Předmět soutěže Zpracování architektonicko-konstrukčního návrhu konverze objektu bývalých městských lázní v Chomutově včetně dispozičně-provozního návrhu a řešení návaznosti na veřejný prostor s důrazem na přehodnocení současných vazeb objektu, vytváření nových kontextů veřejných prostor místa, hledání adekvátního zapojení objektu do struktury města, dále architektonicky hodnotné uchopení konverze objektu na knihovnu, která se stane kulturně komunitním centrem města Chomutov, dále funkční řešení infrastruktury celé budovy v souladu s posledními trendy rozvoje knihoven a s důrazem na dlouhodobou minimalizaci provozních nákladů při maximálním funkčním využití všech prostor objektu, energetickou udržitelnost provozu budovy. Cílem soutěže bylo získat optimální a komplexní

návrh řešení konverze objektu bývalých městských lázní na moderní knihovnu 21. století, která bude místem dostatek zázemí nejen pro rozvoj své klasické činnosti, ale také kulturních, společenských, kreativních a komunitních aktivit, které vdechnou nejen samotnému objektu, ale také okolnímu parku nový život.

Datum konání soutěže
Počet odevzdaných návrhů
Porota

21. 9. 2022–9. 1. 2023
14
Marek Hrabáč, David Dinda, Bedřich Fryč, David Vávra, Ondřej Beneš, Tomáš Jiránek, Tomáš Řehák, náhradníci Jaroslav Pachner, Milan Márc, Václav Aulický

Ceny a odměny celkem

2 500 000 Kč
Boele / Pavel Fajfr, Petr Šuma, Vitudanish Dara, Andrea Valsco Lobato

1. cena (900 000 Kč)

Autoři si jsou dobře vědomi hodnoty stávající stavby bývalých městských lázní, avšak s citem si troufají k přesvědčivé konverzi v novou městskou knihovnu. Vztah starého a nového je vyvážený. Nadto zapojují stavbu do stávajícího terénu bez zbytečných ambicí měnit terén v okolí. Za klad lze považovat skutečnost, že z exteriéru je dobře čitelná původní bazénová hala. Nově a kultivovaně je navrženo opláštění předsazenou fasádou. Objekt knihovny má šanci stát se skutečným „srdcem“ parkové části města, lidé mohou žít v aktivním vztahu uvnitř budovy i vně budovy. Návrh nejlépe komunikuje s okolím. Vstupní část je kultivovaně otevřena v nárožní pozici do „ringstrasse“, propojuje objekt se stávající strukturou města. Prezentovaná architektura vestavby je dobře čitelná jako nově vložená do původní architektury bazénové haly a je dosti kultivovaná a obecně je materiálové řešení interiérů v kontrastu dřeva a betonu příznivé. (kráceno redakcí)

2. cena (800 000 Kč) Refuel / Jan Skoupý, Zbyněk Ryška
3. cena (500 000 Kč) Bibiana Stibitz, Jan Stibitz
4.–5. místo (150 000 Kč) YUAR / Lukáš Janáč
4.–5. místo (150 000 Kč) Pavel Šťastný, Jan Koníček

ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÁ ŠKOLA NOVÁ ZBROJOVKA, BRNO

Jednofázová užší projektová urbanisticko-architektonická soutěž

Vyhlašovatel Statutární město Brno / NOVÁ ZBROJOVKA, s. r. o.
Organizátor Kancelář architekta města Brna, příspěvková organizace
Sekretář Kristina Župková
Předmět soutěže Návrh urbanisticko-architektonického řešení novostaveb základní a mateřské školy ve významné rozvojové lokalitě Nová Zbrojovka včetně přilehlých veřejných prostranství, která sestávají z ploch vymezených stavbami základní a mateřské školy a také polyfunkčního objektu, který v návrhu spoluvytváří urbanistickou kompozici nových veřejných prostranství, a dále z nástupního prostoru na prodloužení podchodu židenického nádraží. Předmětem soutěže je také ideový návrh urbanisticko-architektonického řešení stavby polyfunkčního objektu.

Datum konání soutěže
Počet odevzdaných návrhů
Porota

3. 6.–27. 10. 2022
7
Tomáš Pilař, Filip Chvátal, Michal Sedláček, Jan Růžička, Antonín Novák, Štěpán Valouch, Ondřej Vysloužil, Zbyněk Ryška, Pavel Buryška, náhradníci Tomáš Koláčný, Jiří Herman, Aleš Mrázek, Zdeněk Havelka, Miroslav Pekník, Ivona Uherková, Marek Holán, Lenka Štěpánková
3 100 000 Kč

Ceny a odměny celkem

1. cena (900 000 Kč) SOA architekti, s. r. o. / Ondřej Pihrt, Štefan Šulek, Ondřej Laciga, Kateřina Luftová, Sarah Sommerová, Petra Lálová; Dalibor Dvořák, Lucia Gažiová, spolupráce Pavlína Malíková, Marie Hojná, Matěj Střecha, Jiří Švarc

Urbanistická kompozice je tvořena třemi samostatnými objekty přiměřeného měřítka, které vytvářejí adekvátně velká veřejná prostranství. Urbanistické i architektonické řešení návrhu podněcuje komunitní život v místě, nabízí maximální prostupnost územím. Školní dvůr, který je velkoryse pojatý s bohatou programovou náplní, je možné zcela otevřít i uzavřít. Urbanistické řešení umožňuje jednoduché členění na tři etapy. Porota oceňuje diverzifikaci veřejných prostranství s různými charakterem, jsou vhodně členěna a vtahují život z bulváru. Jako diskutabilní se jeví řešení zásobování kuchyně z klidného centrálního prostranství. Dispoziční řešení je flexibilní. Porota kladně hodnotí vstupní prostor mateřské školy navazující na školní náměstí, který však těžko vyvažuje velmi malý prostor zahrady mateřské školy, který není podrobněji řešen. Porota oceňuje provozní energetické schéma budovy, které je přesvědčivé a přehledné. Návrh pracuje s vertikálními fotovoltaickými panely na jižní fasádě. Návrh prokázal vhodný způsob umístění polyfunkčního objektu. (kráceno redakcí)

2. cena (700 000 Kč) Anagram&Gruppa LL / architekt Anne-Sereine Tremblay, Marina Kounavi, Jan Kudlička, spolupráce Konstantina Lola, Agustín Piña
3. cena (500 000 Kč) Marek Chalupa architekti, s. r. o. / Marek Chalupa, spolupráce Vojtěch Jeřábek, Jan Ptáček, Daniel Parachin, Tomáš Pokorný

SPORHOTEL PELHŘIMOV

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Město Pelhřimov
Organizátor CCEA MOBA
Sekretář Igor Kovačević
Předmět soutěže Návrh objektu Sporthotelu a energeticky vhodného opláštění obálky budovy zimního stadionu, který spojí oba provázané objekty do jednoho celku (funkčního složení a provozního řešení, předběžné ekonomické posouzení investičních nákladů na realizaci stavby a její provoz, součástí bude také vyhodnocení energetických parametrů návrhu budov).

Datum konání soutěže
Počet odevzdaných návrhů
Porota
23. 6.–23. 9. 2022
7
Ladislav Med, Josef Koch, Radek Kolařík, Jiří Weinzettl, Andrea Ambrovičová Mikulajová, náhradníci Petr Uhlík, Tomáš Petera, Jan Žemlička
1 200 000 Kč

Ceny a odměny celkem

1. cena

Boele / Pavel Fajfr, Petr Šuma, Vitudanish Dara

Návrh poroty přesvědčil kvalitní architekturou, svým čistým a silným výrazem. Budova dobře komunikuje se stadionem. Návrh naplňuje i požadavek vyhovět také jiným klientům než čistě sportovní. Linie, kterou soutěžící uvažují, nejlépe sleduje a naplňuje kritéria soutěže. Kladně je hodnoceno dopravní řešení a parkování. Porota ocenila použití prefabrikovaných částí návrhu. Návrh neřeší pouze obálku, ale komplexně i novou přístavbu, čímž přináší i nové náměty. Celkově porota hodnotí projekt jako kultivovaný a vhodný k danému záměru projektu. Porota uvažuje, zda by nebylo k zamyšlení fasádu zjednodušit. Porota doporučuje zadavateli jednat s autory návrhu v rámci upřesnění zadání o zjednodušení fasády s ohledem na optimalizaci pořizovacích i provozních nákladů.

2. cena studený architekti / Ján Studený, Peter Stec
3. cena at DESTYL / Martin Poledníček, Jakub Sedlák, Zuzana Butelová, Eva Laceková, Stanislav Janíček, Ester Vaňová
Mimořádná odměna mackovič architecture / Dominika Čižmářová, Max Kušiak, Mikuláš Molitor
Mimořádná odměna FVA / Martin Vanko, Lubomír Fuňa, Tomáš Martiš, Dušan Gerbiš, Henrita Horváthová, Stanislava Madara
Mimořádná odměna JAKUB KLASKA LTD / Jakub Kláška
Mimořádná odměna OK PLAN ARCHITECTS / František Čekal, Martina Váňová

CENTRÁLNÍ NÁMĚSTÍ PETŘINY

Jednofázová užší projektová urbanisticko-architektonická soutěž

Vyhlašovatel CPI Reality
Organizátor Markéta Kohoutová
Sekretář Markéta Pražanová
Předmět soutěže Cílem soutěže je najít nejvhodnější řešení veřejného prostoru nového „Centrálního náměstí Petřiny“ pro sídelní útvar Petřiny a spádovou oblast přibližně 15 000 obyvatel.

Výsledkem bude realizace komplexně řešeného, atraktivního, kultivovaného, nadčasového a funkčního území reagujícího na potřeby místa.

Datum konání soutěže
Počet odevzdaných návrhů
Porota

16. 11.–15. 2. 2022
6
Petr Beránek, Eva Smutná, Anna Šlapetová, Jakub Chvojka, Petr Vávra; náhradníci Veronika Pitáková, Eva Cermanová, Bohumil Beránek, Jana Jelínková, Eva Jeníková
400 000 Kč

Ceny a odměny celkem
1. cena
Josef Hlavatý

Jedná se o architektonicky čisté a pragmatičtější univerzální řešení, které respektuje urbanismus a charakter Petřín. Jednoduché funkční řešení není zatíženo nevhodnými prvky. Navržené náměstí působí jako sjednocující prvek, vytváří ucelený velkorýsý prostor náměstí, který do budoucna nabízí variabilitu využití pro spolkový a komunitní život. Plochy sjednocuje šedou velkoformátovou dlažbou. Prostoru dominuje vstupní objekt metra s diagonální vazbou a navržený pylon v severní části prostoru a rozestě sedací betonové „střepe“. Návrh je realistický, s minimem negativních vlivů na stávající obyvatelstvo, včetně dopravního řešení a bezkolizní územní rezervy pro tramvaj. Kladem je i možnost umístění tržů v severní části náměstí. Nové ideové řešení výstupu z metra má sice nesporné estetické i urbanistické kvality (vytváří prostor pro tramvajové spojení s Břevnovem), bude ale vyžadovat značné dopracování z hlediska možné realizovatelnosti.

2. cena
třiarchitekti / Ondřej Fous, Helena Holá, David Mareš, Ivona Náterová, Michaela Sinkulová
3. cena
Atelier A33 / Jan Mužík ml., Jan Mužík, Petr Mužík

HVĚZDÁRNA PROSTĚJOV

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Organizátor
Sekretář
Předmět soutěže

Olomoucký kraj
VESMĚS architekti, s. r. o.
Jiří Maděrka
Návrh komplexních stavebních úprav hvězdárny v Prostějově, které přinesou této instituci kvalitní prostory pro naplňování a rozvoj jejích i vědeckých aktivit. Součástí řešení je i bezprostřední propojení s parkem a prostor pro venkovní akce.

Datum konání soutěže
Počet odevzdaných návrhů
Porota

3. 6.–13. 9. 2022
11
Jan Žůrek, Jiří Rozehnal, Hana Maršíková, Jan Mléčka; náhradníci Miroslav Kubín, Jan Mlčoch, Daniel Baroš
770 000 Kč

Ceny a odměny celkem
1. cena
DOXA / Tomáš Boroš, Maroš Mitro, Ondřej Jurčo, Pavel Bakajsa, Samuel Skyva

Návrh rozvíjí koncept hvězdárny jako výjimečného místa, primárně určeného pro setkání s hvězdami. Kompozičně vyvážená hmota jednoduchého kvádrů vystupuje z každodenního ruchu okolního parku a ve střešní rovině buduje lineární observanci krajiny, propojující skupinová pozorování s individuální meditací. Zvýšená atika odděluje městský horizont světelného smogu a vytváří pomyslnou vanu, naplněnou hvězdou oblohou. Levitující hliníková kapotáž obvodového pláště ve vzdálené připomínce reflektuje okolní situaci a celý objekt tak ve výsledném výrazu realizuje pomyslnou bránu na pomezí hanácké černozemě a kosmického nekonečna. Porota v předloženém návrhu oceňuje celkový koncept a schopnost autorů jej podpořit celkovým i dílčím provozně-technickým řešením.

2. cena
Refuel / Jan Skoupý, Zbyněk Ryška
3. cena
Sdružení LBNK architekti – Rudorfer, Schwab, Schwarz / Daria Balejová Bártová, Jaro-

slav Schwarz, Radek Schwab, Vojtěch Rudorfer, Oleksandra Mishchenko
Mimosa architekti / Jana Zoubková, Petr Vávra, Anna Wanda Molnářová, Dalibor Pospíšil, Petr Moráček

Odměna

ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÁ ŠKOLA SADOVÁ, BRNO

Jednofázová užší projektová urbanisticko-architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Organizátor
Sekretář
Předmět soutěže

Statutární město Brno
Kancelář architekta města Brna, příspěvková organizace Tomáš Pavlíček
Návrh novostaveb základní a mateřské školy ve významné rozvojové lokalitě pro bydlení Sadová včetně nového centrálního veřejného prostranství a parku, které mají potenciál vytvořit z místa nové společenské centrum s veškerou nezbytnou vybaveností.

Datum konání soutěže
Počet odevzdaných návrhů
Porota

18. 3.–5. 8. 2022
8
Filip Chvátal, Karin Karasová, Andrea Pazderová, Michal Škerle, Michal Sedláček, Petr Todorov, Martin Krupauer, Svatopluk Sládeček, Štěpánka Endrle, Robert Sedlák; náhradníci Jiří Herman, Jaroslav Suchý, Zbyněk Šolc, Petr Hruška, Pavel Klein, Lenka Dvořáková
2 800 000 Kč

Ceny a odměny celkem
1. cena
XTOPIX architekti a consequence forma / Martin Sládek, Pavel Buryška, Barbora Buryšková, Janica Šipulová; spolupráce Martin Málek, Michal Štěpař, Lucie Lorencová, Michal Rešetár, Lada Chromelová, Jan Schleider, Ilya Lebedev, Zuzana Včeláková, Kristina Richter Adamson, Martina Forejtová, Monika Šafařová, Klára Maierová, Petr Vlasák, Martin Vojtek, Petr Bijok, Jiří Vítek, Eva Lysá

Objekt základní školy svým umístěním na pozemek vytváří přiměřený předprostor směrem k obytnému souboru a zároveň kompozici hmot vytváří pestrou škálu dalších venkovních prostor uvnitř areálu základní školy. Urbanistické řešení porota oceňuje i přes redukcí ploch občanské vybavenosti na minimum. Členění základní školy na tři hmoty dává objektu příznivé měřítko a výšku. Provozní uspořádání je přehledné a racionální (např. umístění vedení školy do vstupního podlaží), ale zároveň tvoří pestré vnitřní pro-

středí. Tento přístup se odráží v celkovém vyznění architektonického ztvárnění, které působí hravě a radostně s propracovanými detaily. Stínění vhodně doplňuje celou architektonickou koncepci. Snížená výška parapetu je vhodná. Dopravní řešení je odvážené a úsporné. Umožňuje dobré a bezpečné propojení pro pěší mezi základní a mateřskou školou a dalšími venkovními prostory. V parku je navrženo adekvátní sportoviště pro veřejnost. Porota oceňuje krajinářské řešení včetně snahy o zachování původních vzrostlých stromů v maximální možné míře. Návrh je z hlediska energetického řešení ambiciózní.

2. cena
SOA architekti / Ondřej Píhrt, Štefan Šulek, Ondřej Laciga, Kateřina Luftová, Sarah Sommerová, Petra Lálová; spolupráce: Dalibor Dvořák, Marie Hojná, Alex Maslo, Matěj Střecha, Květoslav Syrový, Jiří Švarc, Natálie Polesňáková, Kristýna Cmíralová (Střítecká), Kateřina Waldhauser
3. cena
ov architekti / Jiří Opočen- ský, Ondřej Králík, Štěpán Valouch; spolupráce Viktor Žák, Norbert Lichý, Michaela Křížáková, Jakub Neumann, Alena Richterová, Barbora Laššáková, Vladimír Sitta

svazková škola PODE VSÍ

Jednofázová otevřená projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel
Organizátor
Sekretář
Předmět soutěže

Svazek obcí Poda Vsi
City Upgrade, s. r. o.
Lucie Kadrmanová Chytilová
Návrh novostavby svazkové základní školy v Odoleně Vodě. Svazková škola by se měla stát ukázkovým projektem. Bude se zde odehrávat výuka pro děti z obcí Kozomín, Odolena Voda, Panenské Břežany, Postřizín, Veliká Ves a Úžice, s kapacitou přibližně 540 žáků.

Datum konání soutěže	30. 5.–29. 8. 2022
Počet odevzdaných návrhů	22
Porota	Hana Plecítá, Martin Hakauf, Markéta Zdebská, Pavel Buryška, Ondřej Králík; náhradníci Petr Koukolíček, Radim Fojtů, Petr Kovařík, David Hrdlička, Ondřej Pihrt
Ceny a odměny celkem	2 600 000 Kč
1. cena	dkarchitekti / David Kudla, Vít Kučera, Filip Malý, Andrea Fabiánová, Maria Lysenko

Celkově návrh působí propracovaně a komplexně. Porota velmi kladně hodnotí jeho promyšlenost a funkčnost. Tvar budovy je vhodně přizpůsoben terénu, kdy je škola usazena přirozeně po vrstevnici a otevírá se do školní zahrady, se kterou jsou zejména místnosti na prvním podlaží vhodně propojeny. Prostor kolem školy je rozmanitý a kvalitně komponovaný. Zahrada a okolí školy jsou navrženy celkově velmi přesvědčivě, působí příjemně a samozřejmě. Veškerý hlavní provoz objektu a všechny třídy jsou koncentrovány v jedné budově, což podporuje kompaktnost návrhu. Může to však způsobovat zvýšenou hladinu hluku. Na prostorovou akustiku je tedy potřeba se soustředit při dopracování návrhu. Umístění jídelny a tělocvičny u vstupu nabízí bezkolizní provoz i mimoškolní využití. Poloha tříd pro výtvarnou a hudební výchovu u vstupu umožňuje jejich využití pro mimoškolní aktivity.

2. cena	Studio Perspektiv / Martin Stára, Ján Antal, Silvia Snopková, Nikola Procházková, Sebastian Sticzay, Tomáš Pavlakov
3. cena	monom works / Igor Hobza, Michal Bernart, Jakub Vašek, Jitka Rumlová, Petra Malinská, Yelyzaveta Shovikova, Karolína Štefková
Odměna	ENVEA / Milan Škorupa, Viliam Strajňak, Peter Kokinda

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA PARDUBICE-POLABINY

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Statutární město Pardubice
Organizátor	Odbor hlavního architekta MmP
Sekretář	Aleš Reiský
Předmět soutěže	Architektonický návrh novostavby základní umělecké školy s kapacitou 1200 žáků pro 4 obory – literárně-dramatický, výtvarný, taneční, hudební. V rozsahu řešeného území bude návrh novostavby ZUŠ obsahovat i architektonické řešení přílehlého areálu školy včetně urbanistických a dopravních vazeb na okolní veřejná prostranství sídliště. Součástí návrhu budovy je návrh charakteru interiéru školy.
Datum konání soutěže	14. 4.–25. 7. 2022
Počet odevzdaných návrhů	12
Porota	Jiří Kabát, Jakub Rychtecký, Ondřej Tuček, Martin Frei, Pavla Pannová, náhradníci Martin Charvát, Petr Škoda, Markéta Zdebská, Jakub Chuchlík
Ceny a odměny celkem	1 150 000 Kč
2., dělená cena	Studio Perspektiv, Grido, architektura a design / Martin Stára, Peter Sticzay-Gromski, Ján Antal, Silvia Snopková, Sebastian Sticzay, Tomáš Pavlakovič, Jakub Herza

Porota oceňuje jasnou suverénní figuru a výraz. Objekt má vysokou architektonickou kvalitu a dobře hospodáří s prostorem. Parter je přínosem pro své okolí, má jasně řešený vstup. Návrh ve velké míře zachovává vzrostlou zeleň. Parkování je řešeno nedostatečně. Návrh vyniká jasným a čitelným vnitřním uspořádáním. Kompaktnost hmotového řešení si vyžádala daň v podobě některých pro-

vozních nedostatků – taneční sál nevhodně umístěný nad multifunkčním sálem, kavárna s neodděleným provozem, úzké vnitřní komunikace. Obestavěný prostor je přiměřený, kompaktní obálka má pozitivní vliv na energetické řešení.

2., dělená cena	Med Pavlík architekti / Lukáš Pavlík, Tomáš Med, Petr Ročňák, Radim Mazálek
-----------------	---

Porota oceňuje urbanistické řešení ve vazbě na kontext místa, velkorysost vstupu a bohatě dimenzovaný předprostor budovy s dostatkem zeleně. Jako přínosné vnímá začlenění do kontextu sídliště, poskytující interaktivní, avšak nerušící spolupůsobení školního zařízení, bydlení a veřejného prostranství se zelení. Zvláště řešení tanečního sálu se zdá být vhodné. Porota však doporučuje zvážit vyšší podíl zpevněného povrchu – shromažďovací plocha pro větší počet lidí. Návrh disponuje komplexně navrženým dopravním řešením. Orientace učeben na jih generuje nutnost stínění – vizualizovaná předvěšená perforovaná fasáda je však navržena jen značně schematicky. Návrh naplňuje nejlépe provozní požadavky provozovatele z hlediska umístění všech oborů. Odborníkem na akustiku byl víceúčelový sál zhodnocen jako nejlépe řešený. Obestavěný prostor je nejvyšší.

3. cena	TŘI.ČTRNÁCT architekti / Ondřej Palenčar
Odměna	Václav Škarda, Jiří Švehla
Odměna	Anagram&Gruppa LLC / architekt Anne-Sereine Tremblay, Marina Kounavi, Jan Kudlička

PARK ŽLUTÝ KOPEC NA STARÉM BRNĚ

Jednofázová užší projektová architektonicko-krajinářská soutěž

Vyhlašovatel	Statutární město Brno, městská část Brno-střed
Sekretář	David Mikulášek
Předmět soutěže	Návrh parku Žlutý kopec na Starém Brně v rozsahu definovaném v soutěžních podkladech a územní studii Žlutý kopec.
Datum konání soutěže	25. 4.–15. 8. 2022
Počet odevzdaných návrhů	7
Porota	Vojtěch Mencl, Robert Kerndl, Gabriel Kurtis, Jiří Oplátek, David Mateáško, Eva Eichlerová, Markéta Veličková; náhradníci Petr Bořecký, Filip Chvátal, Jan Sochor, Lucie Radilová, Šárka Kubínová
Ceny a odměny celkem	500 000 Kč
1. cena	Radek Dragoun, Jakub Chvojka; spolupráce Yury Miranovich, Markéta Hájková, Jakub Holub

Autoři představují kultivovaný, čitelný návrh strukturovaný do několika horizontálních zón s přiměřeným množstvím aktivit, kterými nás provádějí po dvou vertikálních osách, tzv. kulturní a přírodní, které v dolní části ústí v objektu bytového domu Hlinky 28. Tvaroslovné i materiálové řešení je promyšlené jak v úrovni konceptu, tak v úrovni detailu. Práce s cestní sítí velmi dobře reaguje na komplikovaný terén a smysluplně jej využívá, množství zpevněných ploch je druhé nejvyšší ze všech předložených prací. Návrh citlivě zohledňuje urbanistické vazby v úrovni stávající i budoucí navrhované zástavby, dopravy i širší vazby v úrovni pohledových propojení s městem. Jeden ze zásadních výhledů je akcentován půvabnou vyhlídkou ve formě levitujícího chodníku, jež má do budoucna potenciál stát se „logem“ nově vzniklého parku. Ohniskem nového parku nazývají autoři objekt Kréty, kde v ideové úrovni představují adekvátní náplň. Zajímavým momentem je zprůchodnění objektu. Celkově velmi ambiciózní řešení vyvolává otázky o přiměřenosti a realnosti návrhu. Práce s vegetací je v úrovni konceptu

promyšlená, vyhýbá se formálním řešením, využívá inovativních cest – kombinace intenzivně udržovaných částí s partiemi s řízenou sukcesí. Ekonomicky se jedná o projekt s nižšími než předpokládanými náklady.

2. cena	neudělena
3. cena	Vladimír Sitta, Tereza Havránková, Eliška Olšanská, Ondřej Buš

SWAZKOVÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA VENKOV V PŘEDKLÁŠTEŘI

Jednofázová užší projektová urbanisticko-architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Tišnovsko, dobrovolný svazek obcí
Organizátor	Refuel s. r. o. / Advokátní kancelář SEDLÁČEK
Sekretář	Jan Sedláček
Předmět soutěže	Návrh urbanisticko-architektonické novostavby svazkové základní školy v obci Předklášteří včetně souvisejících veřejných prostranství a tělocvičny, které budou sloužit 540 žákům z obce Předklášteří a z dalších 16 obcí sdružených v rámci zadavatele.
Datum konání soutěže	22. 6.–11. 10. 2022
Počet odevzdaných návrhů	36
Porota	Petra Bendová, Jiří Dospíšil, Lada Kolaříková, Adam Halíř, Ondřej Píhrt, náhradníci Petr Tesař, David Šrom, Lucie Radilová
Ceny a odměny celkem	1 470 000 Kč
1. cena	Pelčák a partner architekti / Petr Pelčák

Orientace urbanistického řešení respektuje směr okolních struktur včetně areálu bývalé papírny. Okružní křižovatka vytváří potřebné zpomalení dopravy na silnici II. třídy a umožňuje bezkolizní a bezpečnou dopravní obsluhu, tedy parkování i výstup a nástup žáků do školních autobusů. Nová okružní křižovatka také řeší nevyhovující křížení ulice Palackého a Komenského. Řešení parkoviště

v rastru stromů a řešení vegetace vstupního prostranství vytváří příznivé klima a dostatečnou bariéru od hluku a prašnosti od provozu na komunikaci II. třídy. Racionální konstrukce skeletu o rozpnech 8,2 x 8,2 m a následné dělení na poloviční a čtvrtinové moduly umožňuje dělení fasády a nabízí maximální flexibilitu vnitřního uspořádání. Hmotové oddělení vlastní budovy školy a budovy tělocvičny umožňuje etapizaci a variabilitu financování. Propojení školní jídelny, chodby a auly slibuje velký potenciál využití. Při splnění soutěžního zadání návrh umožňuje jiné využití části pozemku určeného pro sportovní areál. Porota oceňuje nezávislé fungování klastrů a chytře navrženou hierarchii společných prostor. Budova má ze všech návrhů nejmenší objem a zároveň je maximálně kompaktní, přičemž organizace a dispoziční řešení umožňuje plynulý provoz školy. Energetická koncepce je kvalitně navržena a využívá jak technologie, tak přirozeného komínového efektu a možnosti přirozeného chlazení objektu v nočních hodinách. (kráceno redakcí)

2. cena	Atelier bod architekti / Jakub Straka
3. cena	BYarchitects / Markéta Zdebská, Kateřina Krchňáková, Max Mohl, Marek Žáček

DOSTAVBA RADNICE VE ZLÍNĚ

Veřejná zakázka zadávaná v tzv. řízení se soutěžním dialogem

Vyhlašovatel	Statutární město Zlín
Organizátor	Magistrát města Zlína, oddělení prostorového plánování
Sekretář	Ivo Tuček
Předmět soutěžního dialogu	Návrh architektonického řešení souboru staveb zlínské radnice č.p. 10, 12 a 15 a s těmito stavbami souvisejících ploch.
Datum konání soutěže	7. 3.–4. 4. 2022
Počet odevzdaných návrhů	4
Porota	Jiří Korec, Pavel Brada, Pavel Stojar, Ivan Bergmann, Antonín Novák, Miroslav Pospíšil, Zdeňka Vydrová; náhradníci Bedřich Landsfeld, Tomáš Lang, Lukáš Blažek, Ladislava Horňáková
Ceny a odměny celkem	1 749 997 Kč
1. cena	Apropos Architects, Studio A.B.S. / Michal Gabaš, Tomáš Beránek; spolupráce Jan Svoboda, Rudolf Nikerle

Návrh citlivě začleňuje nové stavby svým objemem a členěním do uliční fronty náměstí Míru i uliční fronty Bartošovy ulice. Vhodné, jasné a důstojně působící je řešení vstupního prostoru č. p. 10 s propracovaným detailem. Adekvátně je řešeno atrium/vnitřní pobytové nádvoří s příjemnou proporcí a návazností

kavárny vnášející do atria život. Poloha kavárny umožňuje průhled z atria k často využívaným přepážkám a zajišťuje mimo jiné vizuální kontrolu prostoru. Daní za toto řešení je ovšem neoddelitelnost provozu kavárny od provozní doby části radnice, diskutabilní z pohledu památkové péče je zvětšení otvorů v přízemí budovy č. p. 12 k zajištění větší míry propojení historické budovy na nádvoří, a také navýšení nivelity terénu nádvoří. Velkým kladem návrhu je čitelný komunikační okružní systém po dostavbě 2. etapy, a to i v nadzemních podlažích. Celý návrh je řešen utilitárně a ekonomicky. Pragmatické, uživatelsky vstřícné a prostorově úspěšné je řešení parkovacích stání i využití stávajícího průjezdu k umístění odpadních nádob. Řešení umožňuje snadné zónování s řízeným vstupem do areálu radnice. Vysoká architektonická a provozní kvalita jedací síně v posledním podlaží č. p. 10 s vhodným využitím pískovaných a leptaných vitráží a v přímém kontaktu s náměstím přes střešní terasu je promyšleným a citlivým motivem předloženého řešení. Pozitivní je teoretická možnost členění na tři realizační etapy a deklarovaný přístup k řešení modrozelené infrastruktury. Autoři umožňují teoretické propojení podzemního parkování pod náměstím Míru s areálem radnice. (kráceno redakcí)

2. cena	Pavel Mudřík, Martina Gábor, Kateřina Baťková, Lenka Bažík
3. cena	Karel Filsak architekti, Přemysl Jurák, Atelier Bod architekti / Karel Filsak, Vojtěch Sosna
4. cena	ORA Kutná Hora / Jan Veisser; spolupráce Jan Hora, Klára Mačková, Maroš Drobňák

PŘEDPROSTOR KOSTELA SV. DUCHA, OSTRAVA

Jednofázová užší projektová urbanisticko-krajinářská soutěž

Vyhlašovatel	Statutární město Ostrava
Organizátor	Městský ateliér prostorového plánování a architektury, příspěvková organizace
Sekretář	Markéta Opělová
Předmět soutěže	Návrh urbanisticko-architektonického řešení veřejného prostranství v okolí kostela Sv. Ducha. Cílem soutěže je

Datum konání soutěže
Počet odevzdaných návrhů
Porota

vytvoření univerzálního veřejného prostoru, který bude přístupný pro všechny uživatele a návštěvníky, s vyřešenými návaznostmi na okolní objekty (kostel Svatého Ducha, kino Luna, obchodní centrum Kotva) i širší okolí.
11. 5.–30. 9. 2022
7
Ondřej Vysloužil, Zuzana Bajgarová, Hana Tichánková, Marek Štěpán, Tomáš Binder, Eva Špačková, Janica Šipulová; náhradníci Zbyněk Pražák, Martin Bednář, Ondřej Zdvomka
1 075 000 Kč

Ceny a odměny celkem

1. cena
m2au / Filip Musálek, Jakub Stýblo, Linda Obršálová, David Helešic; spolupráce Eliška Horáčková, Eliška Šimková, Marie Poláková

Porota kladně hodnotila univerzální otevřený prostor před kostelem směrem k Výškovické ulici, shledala ho jako adekvátní k symbolickému objektu kostela sv. Ducha a současně i v kontextu okolní sídlištní zástavby. Předprostor navíc bude opticky propojovat profánní, dnes již ikonický a veřejnosti hojně využívaný předprostor kina Luna. Za zidealizované řešení porota považuje snížení počtu jízdních pruhů ulice Výškovické na dva. Toto řešení pravděpodobně není za současné dopravní situace možné. Porota jej vnímá kladně, avšak jako vzkaz budoucím generacím. Součástí jednolitě betonového reprezentativního předprostoru je rozsáhlá vodní plocha zrcadlící kostel. Porota doporučuje zvážit velikost vodní plochy i vzhledem k investičním nákladům na budoucí provoz a dopracovat detaily zpevněné plochy. Předprostor je lemovaný vzrostlými stromy, čímž je zvýrazněn kostel v závěru předprostoru. Za pozitivní je také porotou považováno propojení řešeného územní stromořadím do ulice Kosmonautů a do ulice Kotlářská směrem k slepému ramenu řeky Odry. Protipólem reprezentativního předprostoru je jednotlivý park obepínající sakrum ze zbylých tří stran. (kráceno redakcí)

2. cena	Jakub Popela, Alena Popelová
3. cena	CHYBIK + KRISTOF, PALASCAK, SENDLER / Zdeněk Sandler, Michal Křištof, Michal Palaščík, Ondřej Chybík; spolupráce Šárka Kubínová, Jiří Richter, Natálie Korpášová, Viktor Makara, Michal Klimeš
Odměna	U / U Studio / Jiří Kotal; spolupráce Matěj Hunal, Andrea Nováková, Marie Pourghasem Omandani, Nikola Žuchová, Lucie Krotilová, Zeynep Ece Akyol

PAPÍROVÉ NÁMĚSTÍ, LIBEREC

Soutěžní dialog

Vyhlašovatel	Statutární město Liberec
Organizátor	HAVEL & PARTNERS, s. r. o., advokátní kancelář
Sekretář	Kamila Kulhánková
Předmět soutěžního dialogu	Návrh urbanistického a funkčního řešení oblasti tzv. Papírového náměstí, která je v současnosti vnější periferií statutárního města Liberec.
Datum konání soutěže	2. 2. 2021–7. 3. 2022
Počet odevzdaných návrhů	17
Porota	Jaroslav Zámečník, Marek Vávra, Jindřich Felcman, Štěpánka Endrle, Peter Gero, Lukáš Kohl, Osamu Okamura; náhradníci Adam Lenert, Petr Štefek, Miroslava Zadražilová
Ceny a odměny celkem	1 600 000 Kč
1. cena	re:architekti studio / Štěpán Špoula, Marek Kratochvíl, Květoslav Syrový, David Stránský

Návrh kvalitně reflektuje širší návaznosti a vztahy ve městě a přináší detailní promyšlení principů utváření a fungování čtvrti. Návrh přichází s odvážným názorem na soudobější charakter nové zástavby, která je oproštěna od sentimentu, přičemž respektuje historické souvislosti. Navrhované ploché střechy podporují pobytovou funkci i retenci dešťových vod a celkové mikroklima území, zároveň nevylučují užití tradičnějších typů střech. Princip domů a dvorů elegantním způsobem řeší strukturu zástavby i ve stís-

něných podmínkách včetně oslunění a osvětlení a umožňuje realistické vnitřní dispozice. Veřejná prostranství dobře odrážejí charakter čtvrti, jejich řešení se zakládá na jasné hierarchizaci prostranství, vymezení ulic a úzkých průchodů a vyvážení principu domů a dvorů. Poměr mezi veřejným, poloveřejným a soukromým prostorem působí urbanisticky i ekonomicky přiměřeně. Autoři dobře nastiňují prostředky a možnosti regulace (dvorů, průchodů, říms, délky fasád apod.). Předkládají koncept udržitelné mobility se zklidněnou IAD v rezidenční oblasti a s preferencí aktivní mobility. Krajinářské řešení je detailně promyšlené. Propracovaný je i koncept využívání a zasakování srážkových vod. (kráceno redakcí)

2. cena	Rehwaldt Landscape Architects
3. cena	BETWEEN
4. cena	consequence forma

PIETNÍ ÚPRAVA ĎÁBLICKÉHO HŘBITOVA V PRAZE

Užší jednofázová krajinářsko-architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Správa pražských hřbitovů
Organizátor	Markéta Kohoutová
Sekretář	Markéta Pražanová
Předmět soutěže	Návrh konceptu řešení nové pietní úpravy Ďáblického hřbitova, který je národní kulturní památkou. Součástí projektové části soutěžního návrhu je pietní úprava pohřebiště severní části hřbitova, v níž se nacházejí hromadné šachtové hroby politických vězňů a příslušníků II. a III. odboje a další hroby a pomníky. Dále je třeba navrhnout krajinářské úpravy celého řešeného území (vegetace, komunikace, mobiliář, osvětlení, vodní prvky atd.), kultivovat vstupní prostor u severní kubistické brány (včetně návrhu nového funkčního využití dvojice kubistických rondelů) a navrhnout zázemí obřadní síně i provozní zázemí hřbitova.
Datum konání soutěže	23. 2.–23. 8. 2022
Počet odevzdaných návrhů	8
Porota	Petr Fifka, Martin Červený, Milena Johnová, Miloš Růžička, Jan Šépka, Pavel Buryška, Zdeněk Sandler, Ján Stempel, Jitka Trevisan; náhradníci Eva Horáková, Kristýna Lhotská, Tomáš Kaštovský, Petr Zeman, Anna Šlapetová, Štěpánka Endrle
Ceny a odměny celkem	220 000 Kč
1. cena	neudělena

2. cena	MCA atelier / Pavla Melková, Miroslav Cikán, Tereza Melková, Radek Novotný; spolupráce Jiří Opl, Josef Souček, David Hora
---------	---

Pokrytí pohřebiště kamennými krami s občasnými reflexními plochami zrcadel má charakter landartové instalace, která má za cíl umocnit stávající terénní reliéf hromadných hrobů. Ve vstupním prostoru se návrh chová přiměřeně a nekonkuruje kubistické architektuře. Návrh má edukativní a informační roli, pro tento účel vhodně využívá kubistické rondely. Má jasně čitelnou scénografii a materiálovou skladbu, která dotváří autenticitu místa. Koncept umožňuje velkou flexibilitu a nebrání případné budoucí badatelské činnosti v místě hromadných hrobů.

2. cena	Architektonická kancelář Jiří Kolomazník / Daniel Matějka, Jiří Kolomazník, Tomáš Růžička, Adam Hejduk, Neli Hejkalová, Volodymyr Paliy, Igor Serenčko, Adéla Varmuzová, Dominika Štefková
---------	--

Porota oceňuje komplexnost řešení promyšlenou dramaturgií pohybu návštěvníka i scénologičnost prostoru. Začíná to uchopením vztahu Hoffmanovy kubistické zdi k tématu, pokračuje využitím hrazení objektu nového hospodářského zázemí k formování proměnlivého prostoru, který v každém okamžiku zůstává v kontaktu s obnaženou hřbitovní zdí, vyúsťuje do demokratického prostranství s rozmístěním existujících memoriálních artefaktů. Nejlépe se tím vypořádávají s mnohdy protichůdnými zájmy a požadavky. Pojetí plochy stávajících hromadných hrobů včetně navržené skladby vegetace bylo nejlépe, nejcitlivěji a nejrealističtěji pojato. Návrh má

kvality a vrstevnatost, které však nejsou na první pohled jednoduše čitelné v grafickém zpracování.

3. cena	neudělena
---------	-----------

MĚNÍME HLAVNÍ: REVITALIZACE HLAVNÍ TŘÍDY V ČESKÉM TĚŠÍNĚ

Dvoufázová otevřená projektová krajinářsko-architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Město Český Těšín
Organizátor	MOBA office s. r. o.
Sekretář	Igor Kovačević
Předmět soutěže	Revitalizace ulice Hlavní třída v Českém Těšíně. Cílem bylo nalézt takové řešení, které s přiměřenými ekonomickými náklady optimalizuje a zkultivuje ulici, aby sloužila lépe potřebám veřejnosti – najít kreativní a soudobé řešení, které bude respektovat současné ekologické, sociální i estetické nároky.
Datum konání soutěže	5. 4.–15. 7. 2022
Počet odevzdaných návrhů	7
Porota	Gabriela Hřebačková, Tomáš Pavelek, Vít Slováček, Martina Peřínková, Szymon Rozwalka, David Kotek, Klára Concepcion; náhradníci Tomasz Pustówka, Zuzana Stanjurová Mateiciucová
Ceny a odměny celkem	750 000 Kč
1. cena	FRIS architekti / Adam Jursa, Katarzyna Jursa Pieleszová, Kateřina Hojdyszová, Adam Jung, Rudolf Klus, Michaela Štroufová, Roman Čechák, Marek Gašior

Porota ocenila kreativní přístup k návrhu při současném respektování zavedeného dopravního systému. U ulice Nádražní bylo příznivě přijaté členění uličního koridoru, jak z pohledu funkce, tak použitím povrchových materiálů. Rovněž ocenila návrh inovativního dopravního systému u ústí ulice u mostu a vstup do České republiky. Spolu s tvůrčím

přístupem propojení veřejného prostoru a nábřežím řeky Otše. Projekt úspěšně řeší propojení systému ulic z pohledu chodce. Porota ocenila reálnost nákladů a rozumné snižování nákladů, použití asfaltu pro vozovku nejen jako levnějšího, ale i méně hlučného povrchu.

2. cena	MAAUS / Jakub Czapek, Martin Jetelina, Karolína Langnerová, Miroslava Zadražilová
3. cena	Jakub Vašek, Igor Hobza

OSTROV CHOCEŇ

Jednofázová užší projektová architektonicko-krajinářská soutěž

Vyhlašovatel	Město Choceň
Organizátor	Marek Sivák
Sekretář	Karla Kupilíková
Předmět soutěže	Návrh urbanistického, architektonického a krajinářského řešení Ostrova v Chocni.
Datum konání soutěže	25. 2.–11. 5. 2022
Počet odevzdaných návrhů	3
Porota	Jiří Pírko, Lucie Radilová, Štěpán Vacík, Jan Ropek, Ondřej Teplý
Ceny a odměny celkem	225 000 Kč
1. cena	XTOPIX architekti

Porota ocenila především to, že vítězný návrh pojímá území Ostrova komplexně a propojuje jednotlivá místa do funkčního celku. Stávající zástavbu vhodně doplňuje novostavbou bytového domu a drobnými dřevěnými objekty, jež svým programem a začleněním podporují užívání celého prostoru Ostrova. Tým nezapomíná ani na řešení a aplikaci principů modrozelené infrastruktury. Návrh celkově nejlépe naplnil zadaná soutěžní kritéria, díky jejich vyváženosti a uměřenosti posiluje realizovatelnost i udržitelnost záměru.

2. cena	ellement architects
3. cena	ATELIER 111 architekti

MEHRIN – MUZEUM ŽIDOVSKÉ HISTORIE A HOLOKAUSTU NA MORAVĚ

Mezinárodní vyzvaná jednokolová projektová soutěž

Vyhlašovatel	Nadační fond pro zbudování a provozování Dokumentačního centra holokaustu na Moravě
Organizátor	knesl kynčl architekti, s. r. o.
Sekretář	Jakub Kynčl
Předmět soutěže	Návrh budovy Muzea židovské historie a holokaustu na Moravě v podrobnosti architektonické studie.
Datum konání soutěže	1. 2.–1. 8. 2022
Počet odevzdaných návrhů	4
Porota	Martin Reiner, Markéta Vaňková, Jiří Nantl, Daniel Ziss, Irena Fialová, Josef Pleskot, Ján Stempel, Ivan Wahla, Dan Merta, náhradníci Petr Hladík, Filip Chvátal, Pavla Pannová, Michal Sedláček, Martin Zedníček, Martin Šmok, Eva Eichlerová, Jan Hora, Pavel Jura, Petr Kolář
Ceny a odměny celkem	200 000 €

1. cena	Kengo Kuma & Associates / Kengo Kuma, Chizuko Kawarada, Quitterie Amiel, Asako Tomizawa; spolupráce AED Projects – Aleš Marek, Šárka Schneiderová, Jakub Švejda; ŠMÍDOVÁ LANDSCAPE ARCHITECTS / Štěpánka Šmídová, Lukáš Pinkava, Ondřej Vik, David Korecký; AMPeng / Miroslav Praxl, Jaroslav Mikloš; European Transportation Consultancy / John P. Henley, Petr Němeček; Stantec, HVAC + MEP/ Martin Duriš, Jan Bureš; NĚMEC POLÁK / Martin Hvězda / Tomáš Hrádek / Lenka Matějčíková, Vendula Běťáková
---------	--

Vzhledem k tomu, že základní parametry zadání naplnily všechny návrhy stejně a že architektonická kvalita každého z nich byla výrazná, shodla se porota na tom, že se sepíše jedno hodnocení pro všechny čtyři návrhy společně. Všechny soutěžní návrhy přinesly řadu podnětů. Architektonická interpretace zadání se u všech čtyř návrhů zřetelně lišila. Spektrum interpretace bylo ohraničeno dvěma krajními polohami – dům jako monument (svěbytná socha) a dům jako civilní, přátelské, otevřené médium. Model otevřeného domu kontaktně spojeného s veřejným okolním parterem byl, po obsáhlé diskusi, zvolen pro komplexní splnění zadání i pro město Brno jako vhodnější. Model domu jako určitého symbolu – monumentu však byl spatřován jako odůvodněný. Největší otevřenost, obsahová i formální, byla jednomyslně shledána u návrhu č. 3 Kenga Kumy.

2. cena	MVRDV / Winy Maas, Fokke Moerel, Jan Knikker, Klaas Hofman, Thiago Maso, Karolina Szóstkiewicz, Jose Ignacio Velasco Martin, Raluca Scheusan, Tanya Gurduza, Rokas Stasiulis, Jonathan Schuster, Arjen Ketting, Tanja Dubbelaar, Antonio Luca Coco, Luana La Martina, Pavlos Ventouris, Lorenzo D'Alessandro, Jessica Cullen, Apsara Flury, Sruti Thakrar; spolupráce Made by Mistake / HK1 Consulting / Etan Kimmel / Kimmel Eskolot Architects
3. cena	Bjarke Ingels Group / Bjarke Ingels, Thomas Christoffersen, Kristian Hindsberg, Liz McDonald, Jan Klaska, Minjung Ku, Cheng Zhong, Pooja Annamaneni, Siqi Zhang; spolupráce BIG Sustainable / BIG Engineering / Gleeds

CENTRUM MĚSTA ČERVENÝ KOSTELEČ

Užší jednofázová projektová urbanistická soutěž řešená formou soutěžního workshopu

Vyhlašovatel	Město Červený Kostelec
Organizátor	Centrum rozvoje Česká Skalice
Sekretář	Michal Kudrnáč
Předmět soutěže	Urbanistické, architektonické, dopravní a krajinářské řešení centra města, které zahrnuje plochu náměstí TGM, stávající autobusové nádraží a volnou zelenou plochu mezi náměstím a autobusovým nádražím. Hlavní důraz je kladen na zklidnění a omezení dopravy v prostoru náměstí, které dlouhodobě funguje pouze jako křižovat-

Datum konání soutěže	21. 2.–21. 3. 2022
Počet odevzdaných návrhů	3
Porota	Jiří Regner, Lukáš Ehl, Jan Jehlík, Mikoláš Vavřín, Václav Pivoňka; náhradníci Tomáš Prouza, Pavel Matyska, Yvette Vašourková
Ceny a odměny celkem	550 000 Kč
1. cena	gogolák + grasse / Ivan Gogolák

Náměstí je v tomto návrhu chápáno jako „měkká“ městská krajina vymezená pevnou prostorovou kompozicí. Krajinový charakter je posilován jemným odlišením struktur dlažeb. Otázkou je, zda vizuální potlačení zaústění ulice Sokolské není iluzí, zda dopravní zátěž zde přece jen náměstí nepřetne více, než návrh předpokládá. Nabídka různých prostorů centra je přitažlivá, v této konkurenci by hlavní náměstí mohlo zůstat prázdné a využívané jen pro pohyb, méně pro pobyt. Autoři pečlivě pracují se zelení v kontextu budoucího využití jednotlivých prostorů. Jejich zkušenost se promítá i do podrobného popisu etapizace rozvoje centra a variant jeho zástavby a zobytnění, stejně jako do reálného předpokladu postupného rozhodování samosprávy.

2. cena	Michal Šrámek, Aleš Steiner, Josef Krejčí
3. cena	Jsme k světu / Jakub Mareš, Matěj Smola

POLYFUNKČNÍ DŮM V BOTANICE, PRAHA–SMÍCHOV

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Pražská developerská společnost, příspěvková organizace
Organizátor	Pražská developerská společnost, příspěvková organizace
Sekretář	Miroslav Vodák
Předmět soutěže	Zpracování architektonického návrhu polyfunkčního domu s byty v ulici V Botanice, na pozemku parc. č. 69

a část pozemku par. č. 70 v k. ú. Smíchov, pro potřeby nájemního bydlení hl. m. Prahy. Součástí zadání je i řešení nejbližšího okolí polyfunkčního domu a přilehlého veřejného prostranství.

Datum konání soutěže	25. 2.–27. 6. 2022
Počet odevzdaných návrhů	3
Porota	Rastislav Tomaščík, Petr Zeman, Zdeněk Doležal, Boris Redčenkov, Jaroslav Šafer, Ondřej Rys, Richard Sudej, Petr Hlaváček, Michaela Kloudová, Zuzana Hamanová; náhradníci Oldřich Hájek, Petra Kunarová
Ceny a odměny celkem	600 000 Kč
1. cena	Atelier bod architekti / Jakub Straka, Vojtěch Sosna; spolupráce Anna Laubová, Klára Pavelková, Karolína Urbánková

Porota považuje za vhodné celkové hmotové řešení objektu, které je přiměřené urbanistické situaci, vhodné doplnění kompozice náměstí 14. října zdůrazněným nárožím domu. Dále považuje za vhodné architektonické, materiálové a detailní řešení fasád. Vytvoření klidného uzavřeného prostředí dvora s dobrým měřítkem a společným prostorem pro nájemníky a také racionální řešení půdorysu objektu s dobrými dispozicemi většiny bytů reagujícími na okrajové podmínky pozemku (hluk, oslunění). Vhodné je umístění vjezdů do garáží a celkové dopravní řešení parkingu a efektivita řešení v poměru pronajímatel-ných plocha a hrubých podlažních ploch.

2. cena	ov architekti / Jiří Opočen- ský, Ondřej Králík, Štěpán Valouch; spolupráce Mar- tin Hložka, Alena Richtero- vá, Michaela Křížáková, Jan Hájek, Kateryna Bondarenko, Norbert Lichý
3. cena	Baumschlager Hutter / Car- lo Baumschlager; spoluprá- ce Veronika Fiedler, Ricarda Kohler

KULTURNĚ KREATIVNÍ CENTRUM GALERIE PERLOU ÚSTÍ NAD ORLICÍ

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Město Ústí nad Orlicí
Organizátor	RTS, a. s.
Sekretář	Boris Vrbka
Předmět soutěže	Zpracování architektonického návrhu rekonstrukce části administrativní budovy, strojovny a rozvodny v areálu bývalé textilní továrny Perla 01 v Ústí nad Orlicí za účelem realizace „Kulturně kreativního centra GALERIE PERLOU – galerie současného umění s odkazem na textilní historii města“. Součástí řešení bude výstavní galerie, edukační prostor, kabinet textilu, kancelářské prostory, možné komerční využití a nezbytné sociální a technické zázemí.
Datum konání soutěže	12. 4.–30. 9. 2022
Počet odevzdaných návrhů	4
Porota	Milan Košař, Alois Nový, Ivan Plicka, Petr Hájek, Jiří Prec- lík; náhradníci Petra Coufal Skalická, Jan Pokorný, David Jiříček
Ceny a odměny celkem	540 000 Kč
1. cena	CHYBIK+KRISTOF ASSOCIA- TED ARCHITECTS / Michal Křištof, Ondřej Chybič; spo- lupráce Lucie Skořepová, Jiří Richter, Urszula Sedziak, Hanna Hajda

Porota ocenila jasné, elegantní řešení, vycházející z regulačního plánu území, včetně kreativního přístupu ke stávajícím objektům. Návrh přináší vhodné propojení provozu galerie, včetně jejího vnitřního veřejného prostranství (náměstí) s veřejnými prostranstvími, galerii obklopujícími, zejména s náměstím před Domem dětí a mládeže, a umožnění průchodu vnitřním náměstím. Návrh vhodně rozděluje provoz vlastní galerie a provoz ostatních doprovodných aktivit, včetně toho, že toto oddělení je využito k výraznému gestu směrem k navazujícímu ve-

řejnému prostranství i směrem do vnitřního dvora. (kráceno redakcí)

2. cena	caraa.cz / Martina Buřičová, Štěpán Kubíček; spolupráce Anna Reidlová, Tomáš Pro- kop, Anna Ali Brejšová
---------	---

KULTURNÍ CENTRUM MORAVSKÁ TŘEBOVÁ

Jednofázová užší projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel	Město Moravská Třebová
Organizátor	RTS, a. s.
Sekretář	Boris Vrbka
Předmět soutěže	Návrh revitalizace areálu brownfieldu Miltra s cílem učinit jej součástí centra města a využít ho primárně pro občanskou vybavenost s kulturní a komunitní funkcí. Kulturní centrum v sobě zahrne sál pro 200–500 osob, menší kinosál pro 80 osob a novou městskou komunitní knihovnu, dále bar, kavárnu a další komunitní prostory a zároveň řešení depozitáře muzea, které může být samostatným objektem nebo součástí kulturního centra.
Datum konání soutěže	8. 4.–13. 5. 2022
Počet odevzdaných návrhů	6
Porota	Miloš Mička, Marie Blažková, Eva Eichlerová, Štěpán Ku- bíček, Filip Tittl, náhradníci Tomáš Slavík, Daniela Maix- nerová, Petr Charvát, Marké- ta Zdebská, Jan Hora
Ceny a odměny celkem	2 100 000 Kč
1. cena	Rusina Frei, s. r. o. / Martin Frei, Martin Rusina, Veroni- ka Kvetovská, spolupráce Dominik Otto, Tereza Hau- merová, Gabriela Sládečko- vá, Jessica Kleistnerová, Jiří Valenta

Porota oceňuje, že návrh nejlépe rozvíjí stávající architektonické dědictví, zachovává základní elementy stávající průmyslové architektury a nově interpretuje její vnitřní svět. Estetika továrny je základem nové koncepce, je zachován genius loci. Návrh je přiměřený měřítku města i místa. Dobré urbanistické uspořádání vychází ze stávající půdorysné stopy areálu, která je prověřená a nevyžaduje vysoké náklady na navazující úpravu okolí. Velmi dobře řeší etapizaci a umožňuje objektu existovat i ve fragmentu. Umístění sálu uprostřed dispozice umožňuje variabilní řešení vnitřního prostoru k pořádání rozličných aktivit. Předložené řešení je kompaktní a optimalizované, což ale v některých partiích přináší provozní komplikace. Neformální, ale výtvarně silné řešení urbánní zahrady je kladem návrhu.

2. cena	NEUHÄUSL HUNAL, s. r. o. & Hejdová Duba Architekti, s. r. o. / Matěj Hunal, Mila- da Hejdová, David Neuhäusl, Martin Duba
3. cena	CHYBIK+KRISTOF ASSOCIA- TED ARCHITECTS, s. r. o. / Mi- chal Křištof, Ondřej Chybič, spolupráce Zdeněk Sandler, Václav Malina, Carten Ernst, Vladimír Vančík
Odměna	ATELIER BOD ARCHITEKTI, s. r. o. / Jakub Straka, Vojtěch Sosna, spolupráce Anna Lau- bová, Jakub Tomášek, Klára Pavelková
Odměna	Anagram&Gruppa LLC./Anne- -Sereine Tremblay, Jan Kud- líčka, Marina Kounavi
Odměna	PROJEKTIL ARCHITEKTI, s. r. o. / Adam Halíř, Petr Le- šek, Ondřej Hofmeister, spo- luautor Michael Pavliš, Laura Molínová, spolupráce Klára Concepcion, Zuzana Grečná- rová, Jaromír Hárovník, Miro- slav Vondřích

REVITALIZACE AUTOBUSOVÉHO NÁDRAŽÍ VE DVOŘE KRÁLOVÉ NAD LABEM

Dvoufázová otevřená projektová architektonicko-urbanisticko-dopravní soutěž

Vyhlašovatel	Město Dvůr Králové nad Labem
Organizátor	Město Dvůr Králové nad Labem
Sekretář	Čtírad Pokorný
Předmět soutěže	Zpracování architektonic- ko-urbanisticko-dopravního návrhu na revitalizaci auto- busového nádraží ve Dvoře Králové nad Labem.
Datum konání soutěže	25. 2.–27. 6. 2022
Počet odevzdaných návrhů	4
Porota	Jan Helbich, Ota Černý, Mar- tin Frei, Jakub Chuchlík, Ivan

Lejčar, náhradníci Jan Jaro-
lím, Tomáš Cach
Ceny a odměny celkem 800 000 Kč

1. cena M2AU, s. r. o.

Porota oceňuje citlivou práci autorů s řešeným územím i úměrný charakter terminálu ve vztahu k velikosti města a frekvenci spojů. Pozorná práce s charakteristickými vlastnostmi místa je patrná nejen z rozhodnutí ponechat a využít stávající objekt i okolní hodnotnou zeleň, ale také z přesvědčivého rozvinutí a posílení pěší a cyklistické vazby do volné krajiny. Zvolený způsob dopravního napojení eliminuje konflikty autobusů a individuální dopravy spojené se supermarketem. Kompaktní prostorová organizace nástupišť je uživatelsky vstřícná a zároveň ponechává prostor pro velkorysou parkovou úpravu jako nedílnou součást veřejného prostranství autobusového nádraží. Vhodně je řešeno parkování osobních automobilů v koexistenci s parkovištěm Penymarketu.

2. cena mackovič architecture, s. r. o.
3. cena Ateliér DPK, s. r. o.
Odměna ABMV world, s. r. o.

LDN DRNOVSKÁ V RUZYNI

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Městská část Praha 6
Sekretář Pavel Neuberg
Předmět soutěže Návrh a zpracování architektonického řešení novostavby léčebny dlouhodobě nemocných s kapacitou 101–104 lůžek.
Datum konání soutěže 1. 6.–1. 11. 2021
Počet odevzdaných návrhů 9
Porota Jakub Stárek, Libor Jebavý, Bohumil Beránek, Irena Šestáková, Jan Němec, Michal Kuzemský, David Mateáško, náhradníci Zdeněk Hořánek, Jana Jelínková, Petr Vávra, Jiří Hušek
Ceny a odměny celkem 2 300 000 Kč
1. cena (900 000 Kč) Lennox architekti a RANGHERKA 5

Porota ocenila zejména velmi kvalitní návrh dispozic, který nabízí zejména prostorový komfort pro klienty LDN, umožňuje dělitelnost pokojů apod. Umístění vstupu z ul. Pilotů je přínosné především s ohledem na stávající zástavbu RD. Balkóny pro pokoje a většinu provozů budovy jsou přívětivé pro uživatele. Předností je variabilita konceptu, který zároveň nabízí uzavřenost a intimitu léčebného prostředí. Střední komunikační vertikály navazující na lobby v patrech přispívají k čitelnosti budovy a pohodlí uživatelů. Pracoviště sestry má dobrou vazbu na lůžkovou jednotku, dobře řešena je vazba na jídelnu.

2. cena (650 000 Kč) Adam Rujbr Architects / Adam Rujbr
3. cena (400 000 Kč) SOA architekti

REKONSTRUKCE OBECNÍHO HOSTINCE A REVITALIZACE NÁVSI V PANENSKÝCH BŘEŽANECH

Jednofázová otevřená projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel Obec Panenské Břežany
Organizátor City Upgrade
Sekretář Lucie Kadrmanová Chytilová
Předmět soutěže Návrh stavby Obecního domu obklopeného stávající zástavbou na návsi v Panenských Břežanech. Obecní dům by se měl stát místem, kde se bude odehrávat intenzivní společenství, sportovní a společenský život, bude tedy především domem místních obyvatel. Stávající objekt kulturního domu již díky statickým poruchám a dispozičnímu řešení nevyhovuje aktuálním novým požadavkům a vyhlašovatel dává na zvážení účastníkům, zda objekt ponechat a rekonstruovat nebo postavit objekt zcela nový na témže místě. Smyslem soutěže je získat kvalitní architektonicko-urbanistický návrh řešení stavby a přílehlých

ploch, který bude podkladem pro zpracování navazující projektové dokumentace.
Datum konání soutěže 27. 9.–6. 12. 2021
Počet odevzdaných návrhů 18
Porota Martin Hakauf, Mikuláš Věgh, Markéta Zdebská, Pavel Buryška, Jakub Straka
Ceny a odměny celkem 500 000 Kč

1. cena Aoc architekti / Filip Rašek, Josef Choc, Ondřej Císler, Barbora Lopraisová

Porota ocenila zejména výškové usazení domu s jasnou orientací objektu do návsi. Autorskému týmu se totiž podařilo objekt otočit, přiblížit návsi a zároveň nastavit adekvátní výraz. Štít s oknem do sálu a nástup do domu s elegantním ustupujícím schodištěm zakončeným podestou před domem dává jasně tušit, že se jedná o veřejnou budovu – maják veřejného života. Synergie funkcí a přirozený charakter interiéru nabízí hřejivou atmosféru. Návrh nabízí zcela nenucené prvky jedinečnosti. Kombinaci tradiční typologie s nádechem organické neuspořádanosti vnímá porota jako vhodnou do středu malé obce. Slabinou návrhu je nedopracovanost veřejného prostoru návsi a nesmyslná parkovací místa za chodníkem.

2. cena Přemysl Jurák, spolupráce Sylvie Tesková
3. cena inu architekti / Eva Ježdíková, Václav Václavíček, Robert Hu, Zuzana Kováčiková, spolupráce Jan Havel
Odměna mh architects atelier / Petr Průša, Michaela Horáková, Ondřej Brych

TŘI V JEDNOM PRO LIBČICE NAD VLTAVOU

Jednofázová užší projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel Město Libčice nad Vltavou
Organizátor CCEA MOBA: MOBA studio
Sekretář Igor Kovačević
Předmět soutěže Návrh novostavby městského domu a úpravy prostor městského úřadu a okolního veřejného prostranství.

Datum konání soutěže 27. 11. 2020–12. 3. 2021
Porota Pavel Bartoš, Petra Pelešková, Petr Lešek, Ján Stempel, Lenka Křemenová, náhradníci Jiří Opočenský, Daniel Baroš

Počet odevzdaných návrhů 5
Ceny a odměny celkem 750 000 Kč

1. cena EHL & KOUMAR ARCHITEKTI / Lukáš Ehl, Tomáš Koumar, Jana Vichorcová, Dominik Vácha, dopravní řešení Václav Pivoňka, TZB Ondřej Hlaváček, vizualizace Martin Král

Porota oceňuje kontextualitu návrhu, jeho celkovou architektonickou hodnotu. Porota se po složité debatě přiklonila k vítězství tohoto návrhu; jedním z hlavních argumentů bylo umístění a prostorové parametry sálu městského domu a knihovna ve flexibilním přízemí. Knihovna s kavárnou v přízemí oživuje parter domu v průběhu všedního dne. Sjednocená materialita fasády a střechy podporuje charakter instituce. Některé jiné parametry návrhu, jako jsou například nutnost a forma radniční věže a vstupu do radnice, považuje porota za diskutabilní a zadavateli dala doporučení k jejich dopracování.

2. cena Atelier bod architekti
3. cena ATELIER HORKÝ / Jan Horký, Petr Macek – PROMIKA, Miroslav Douša

PROBÍHAJÍCÍ SOUTĚŽE

REVITALIZACE NÁMĚSTÍ TUCHLOVICE

Jednofázová urbanisticko-krajinářská kombinovaná projektová/ideová soutěž

Vyhlašovatel	Obec Tuchlovice
Organizátor	Markéta Kohoutová
Sekretář	Markéta Pražanová
Předmět soutěže	Nalézt nevhodnější řešení revitalizace náměstí obce Tuchlovice, a to po stránce urbanistické, architektonické, krajinářské a dopravní. Náměstí je vymezeno ulicemi Ke Stráži a Karlovarská a je důležitou plochou v centru obce. V současné době charakter veřejného prostoru neodpovídá jeho významu, jeho uspořádání neláká k setkávání, odpočinku, kulturním ani jiným aktivitám. Výsledkem bude realizace komplexně řešeného, atraktivního, kultivovaného a funkčního území reagujícího na potřeby místa.
Porota	Jaroslav Pošta, Jan Procházka, Pavel Buryška, Ivan Gogolák, Radmila Fingerová; náhradníci Iva Pencová, Michaela Panenková, Daria Balejová Bártová
Celková částka na ceny a náhrady výloh	400 000 Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů	26. 4. 2023

TĚLOCVIČNA A JÍDELNA ZÁKLADNÍCH ŠKOL V CENTRU ROKYCAN

Dvoufázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Město Rokycany
Organizátor	Štěpán Kubíček
Sekretář	Martina Buřičová
Předmět soutěže	Návrh novostavby veřejné stavby – školního objektu nebo objektů a jejich bezprostředního okolí v centru města Rokycan. Potřeba nové stavby nebo souboru vznikla omezenými prostorovými kapacitami sousedních základních škol, ve kterých chybí tělocvič-

na a prostory školní jídelny s kuchyní jsou nevyhovující. Předmětem soutěže je návrh objektu nebo objektů, kde bude umístěna tělocvična, školní jídelna s kuchyní a další doplňkové prostory. Areál bude sloužit primárně pro provoz obou nedalekých základních škol – ZŠ TGM a ZŠ ulice Míru 64, v rámci školního vyučování bude využíván zejména žáky obou škol, nicméně mimo hodiny školního rozvrhu bude sloužit také široké veřejnosti, mládeži, sportovcům, spolkům, zájmovým kroužkům apod. Vznikne veřejná stavba – městské komunitní centrum pro obyvatele města všech věkových kategorií. Kultura souvisejícího veřejného prostoru v historickém jádru města je nedílnou součástí předmětu návrhu.

Úkolem soutěže je také předběžné ekonomické posouzení nákladů na realizaci stavby. Odhadované investiční náklady na celkovou realizaci záměru jsou v době vydání těchto podmínek 190 mil. Kč. Soutěž tyto náklady ověří. Tomáš Rada, Jiří Sýkora, Petra Coufal Skalická, Jiří Zábran, Ondřej Tuček; náhradníci Karel Vodička, Petr Hornát

Porota

Předpokládané ceny a odměny celkem
Datum odevzdání soutěžních návrhů – 1. kolo
Datum odevzdání soutěžních návrhů – 2. kolo

MATEŘSKÁ ŠKOLA U PŘEHRADY, JABLONEC NAD NISOU

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Statutární město Jablonec nad Nisou
Organizátor	Statutární město Jablonec nad Nisou
Sekretář	David Pavlišta
Předmět soutěže	Řešení mateřské školy včetně zahrady a nejbližšího okolí. Jakub Chuchlík, Miloš Vele, Jiří Opočenský, Ondřej Synek, Jana Moravcová; náhradníci Petr Roubíček, Jana Hamplová, Jitka Skalická, Petr Klápště, Pavla Feistnerová
Porota	
Předpokládané ceny a odměny celkem	1 100 000 Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů	6. 6. 2023

DOMOV PRO SENIORY ČERVENÝ KOSTELEČ

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Město Červený Kostelec
Organizátor	Centrum rozvoje Česká Skalice
Sekretář	Michal Kudrnáč
Předmět soutěže	Architektonické řešení veřejné budovy domova seniorů. Novostavba Domova pro seniory v Červeném Kostelci bude realizována na pozemcích v majetku města p. č. 1056/3 zahrada o 2960 m ² , p. č. 1107/5 trvalý travní porost o 1191 m ² . Parkování pro návštěvy lze navrhnout v mezích územní studie Družstevní – Sadová. Domov pro seniory by měl poskytovat ubytování a komplexní péči klientům, kteří zde budou pobývat dlouhodobě, a zároveň poskytovat prostor pro odlehčovací služby pro seniory z blízkého okolí. V objektu budou poskytovány sociální služby „domov se zvláštním režimem“ a „domov pro seniory“. Celková kapacita je 66 lůžek rozdělených do několika provozních celků (komunit), které bude možné provozovat odděleně v režimu pro domov se zvláštním režimem, domov pro seniory a odlehčovací služby přibližně pro 16 osob (střednědobé ubytování seniorů závislých na péči). Domov bude sloužit i pro pacienty s demencí. Lukáš Ehl, Jiří Regner, Zdeněk Jiran, Martina Buřičová, Pavel Nasadil; náhradníci Tomáš Prouza, Pavel Matyska, Viktor Vlach
Porota	
Předpokládané ceny a odměny celkem	940 000 Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů	16. 6. 2023

NOVÝ PAVILON ZÁKLADNÍ ŠKOLY ŘEVNICE

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Město Řevnice
Organizátor	CCEA MOBA: MOBA studio, s. r. o.
Sekretář	Igor Kovačević, MOBA studio
Předmět soutěže	Rozšíření zázemí a kapacity ZŠ Řevnice – výstavba nového pavilonu. Předpokládané investiční náklady na realizaci jsou 120 mil. Kč bez DPH.

Porota

Daria Balejová Bártová, Tomáš Smrčka, Josef Choc, Anne-Sereine Tremblay (FR), Ian Bogle (UK), náhradníci Josef Tlustý, Tomáš Řezníček, Roman Vejmelka, Tereza Komárková

Předpokládané ceny a odměny celkem
Datum odevzdání soutěžních návrhů

1 500 000 Kč
5. 5. 2023

SOUTĚŽE PO TERMÍNU ODEVZDÁNÍ SOUTĚŽNÍHO NÁVRHU / ŽÁDOSTI O ÚČAST

POVODÍ VLTAVY: AREÁL PROVOZNÍHO STŘEDISKA STRAKONICE

Jednofázová otevřená architektonická projektová soutěž

Vyhlašovatel	Povodí Vltavy, státní podnik CCEA MOBA: MOBA studio, s. r. o.
Organizátor	
Sekretář	Igor Kovačević
Předmět soutěže	Návrh nového provozního areálu ve Strakonících pro potřeby podniku Povodí Vltavy včetně koncepce interiéru, vestavěného i volného nábytku. Jedna část areálu bude administrativní a veřejně přístupná, druhá část bude služební s přístupem pouze pro zaměstnance. Přáním zadavatele je jít příkladem v šetrnosti k životnímu prostředí a hospodaření s vodou. Provozní areál Povodí Vltavy ve Strakonících by měl být vzorem udržitelné výstavby nejen pro veřejný sektor. Předpokládané investiční náklady na realizaci projektu jsou 85 mil. Kč bez DPH.
Porota	Jiří Baloun, Jan Šimůnek, Stanislav Krbec, Martin Čeněk, Viktor Odstrčilík, David Kong, architekt (UK), Viktorie Souček, náhradníci Jan Marčan, Ondřej Hrazdira, Michaela Horáková
Předpokládané ceny a odměny celkem	1 000 000 Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů	5. 4. 2023

SPORTOVNÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLA BOTANICKÁ, BRNO

Užší jednofázová projektová urbanisticko-architektonická soutěž

Vyhlašovatel Organizátor	Statutární město Brno Kancelář architekta města Brna, příspěvková organizace
Sekretář Předmět soutěže	Tomáš Pavlíček Návrh urbanisticko-architektonického řešení novostavby sportovní základní školy včetně víceúčelové sportovní haly. Zadavatel má zájem na tom, aby výsledné řešení působilo kultivovaně, uceleně a provázaně ve vztahu k okolí a zejména k sousedním významným kulturním památkám (budova Nejvyššího soudu ČR, Masarykův studentský domov a Husův sbor). Proto je předmětem soutěže také ideový návrh architektonického řešení přílehlých veřejných prostranství, která v současnosti nejsou řešena koncepčně a nevytváří důstojný předprostor uvedeným významným stavbám.
Porota	Filip Chvátal, Monika Lukášová, Spilková, Michal Sedláček, Adam Halíř, Zdeňka Vydrová, Ondřej Píhrt, Tomáš Dvořák, náhradníci Vojtěch Mencl, Jaroslav Suchý, Martin Vlk, Karel Adamec, Vítězslav Nový
Předpokládané ceny a odměny celkem	2 750 000 Kč
Datum podání žádostí o účast	21. 11. 2022
Datum odevzdání soutěžních návrhů	24. 3. 2023

REVITALIZACE LOKALITY BÝVALÝCH JEZDECKÝCH KASÁREN V PROSTĚJOVĚ

Vyhlašovatel Organizátor	Statutární město Prostějov Oddělení veřejných zakázek – Odbor dotací a veřejných zakázek – Statutární město Prostějov
Sekretář Předmět soutěže	Václav Lužný Vypracování urbanisticko-krajinářského řešení lokality bývalého areálu Jezdeckých kasáren v Prostějově. Území je vymezeno ulicí Jezdecká, Botanickou zahradou Petra Albrechta, stávajícími bytovými domy a jejich zahrady. Součástí řešení bude návrh veřejných prostranství a jejich návazností na stávající a plánovanou urbanistickou strukturu městské

Porota	František Jura, Jiří Rozehnal, David Mikulášek, Štěpánka Endrle, Petr Velička; náhradníci Jan Mlčoch, Tomáš Blumenstein, Luboš Klabík
Předpokládané ceny a odměny celkem	450 000 Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů	14. 3. 2023

ŠKOLNÍ AREÁL STUDENTSKÁ, MNICHOVO HRADIŠTĚ

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Organizátor Sekretář Předmět soutěže	Město Mnichovo Hradiště Miroslav Vodák Miroslav Vodák Město Mnichovo Hradiště vyhláší soutěž o návrh na přístavbu školního areálu ve Studentské ulici. Školní kampus by se měl v budoucnu rozrůst o nové křídlo základní školy a sportovní halu. Cílem soutěže je vybrat nejvhodnější architektonický návrh a zároveň tým architektů, který bude celý projekt zpracovávat a projednávat. Soutěž se vypisuje jako užší a zájemci o účast budou vybráni na základě portfolio, která mohou podávat do 15. listopadu. Předpokládané investiční náklady na stavební činnost byly stanoveny na 613 000 000 Kč bez DPH. Předpokládaná hodnota následné zakázky činí 37 000 000 Kč bez DPH.
Porota	Jiří Plíhal, Vladimír Čermák, Jakub Chuchlík, Vojtěch Kaas, Hana Seho, náhradníci Lenka Sosnovcová, Jan Mareš, Ondřej Lochman, Jitka Hofmeisterová, Zdeněk Chmel
Předpokládané ceny a odměny celkem	3 250 000 Kč
Datum podání žádostí o účast	15. 11. 2022
Datum odevzdání soutěžních návrhů	7. 3. 2023

části. Cílem soutěže je vytvoření parku nebo parkové upravených ploch, které budou sloužit zejména obyvatelům okolních stávajících i nově navržených domů.

PŘIPRAVOVANÉ SOUTĚŽE

AREÁL A OKOLÍ ZEVO VRÁTO ČESKÉ BUDĚJOVICE

Soutěžní workshop

Vyhlašovatel Předmět soutěže	ZEVO Vráto, a. s. ZEVO Vráto je zařízením pro energetické využívání odpadů, kdy dochází termickým využitím odpadů k čisté výrobě elektrické a tepelné energie. Stavba ZEVO Vráto je situována do průmyslového areálu stávající výroby společnosti ZEVO Vráto, a.s., který se nachází na severovýchodním okraji města České Budějovice na adrese Okružní 632. Záměrem zadavatele je v souvislosti s budoucími změnami týkajícími se vlastního objektu ZEVO přispět kvalitní architekturou a krajinářským řešením ke zlepšení industriálně-přírodní oblasti ZEVO Vráto a jeho širšího okolí, zvýšení přidané hodnoty projektu ZEVO, navýšení podílu obnovitelných zdrojů energie v palivovém mixu komunitní energetiky a rozšíření využitelnosti území.
---------------------------------	--

MOST KOSMONAUTŮ, ČESKÉ BUDĚJOVICE

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Předmět soutěže	Jihočeský kraj Získat komplexní architektonický návrh stávajícího mostu ev. č. 156-001b (Most Kosmonautů) přes řeku Malši v Českých Budějovicích.
---------------------------------	--

ZPŘÍSTUPNĚNÍ DŮLNÍHO DÍLA ORTY

Jednofázová otevřená projektová architektonicko-krajinářská soutěž

Vyhlašovatel Předmět soutěže	Jihočeský kraj Návrh provozní budovy pro návštěvníky a správu přírodních památek a starého důlního díla Orty. Jedná se o výjimeč-
---------------------------------	--

nou památku na atraktivním místě, kdy je důležité, aby provozní budova nabízela nejen nezbytné zázemí pro návštěvníky a správu, ale byla i jedním z dalších symbolů celého příběhu obnovy historického důlního díla.

DOMOV SE ZVLÁŠTNÍM REŽIMEM ROHATEC

Dvoufázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Předmět soutěže	Jihomoravský kraj Návrh novostavby domova se zvláštním režimem v Rohatci, který má nahradit stávající budovu S-centra poničenou tornádem. Novostavba bude mít kapacitu 120 klientů a 100 členů personálu s kompletním zázemím a venkovním areálem. Účelem soutěže je návrh architektonicky, technologicky a energeticky kvalitní a efektivní stavby šetrné ke svému okolí i k uživatelům – klientům, personálu, návštěvníkům s nízkými provozními náklady a využíváním obnovitelných zdrojů energie při provozu. Architektonická soutěž je rozhodující součástí procesu design and build formou jednacního řízení s uveřejněním dle zákona o zadávání veřejných zakázek (134/2016 Sb. v platném znění).
---------------------------------	--

REVITALIZACE NÁMĚSTÍ DR. M. HORÁKOVÉ V KARLOVÝCH VARECH

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Předmět soutěže	Statutární město Karlovy Vary Návrh celkového řešení náměstí a jeho přílehlého okolí se všemi urbanistickými a dopravními vazbami v dané lokalitě a vytvoření inspirativního veřejného prostranství reprezentativního a pobytového charakteru v souladu s charakterem okolní zástavby. Stěžejní pro správné fungování náměstí je propojení nejrůznějších společenských aktivit s životem občanů a podpora dalšího rozvoje města. Zadavatel klade důraz nejen na urbanistické a architektonické kvality, ale
---------------------------------	--

i sociální, kulturní, vzdělávací, ekonomické a ekologické aspekty.

NÁPLAVKA HOŘEJŠÍ NÁBŘEŽÍ

Jednofázová otevřená ideová a projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel TRADE CENTRE PRAHA, a. s.
Předmět soutěže Zpracování architektonického návrhu revitalizace pražské náplavky Hořejšího nábřeží (2. část) na Smíchově mezi Jiráskovým a Palackého mostem.

MĚSTSKÁ KNIHOVNA A VEŘEJNÉ PROSTRANSTVÍ, AREÁL BÝVALÉHO CUKROVARU, BŘECLAV

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Město Břeclav
Předmět soutěže Návrh Městské knihovny v areálu Velké tržnice bývalého cukrovaru. Řešeno bude také přilehlé veřejné prostranství mezi ulicí U Stadionu a Kuffnerovým nábřežím v Břeclavi. Úpravy veřejného prostranství vhodným způsobem dotvoří navrhovaný objekt a jeho okolí. Objekt bude řešen v maximální možné míře jako energeticky soběstačný.

REVITALIZACE NÁVSI PROVODOV

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Obec Provodov
Předmět soutěže Nalezení vhodného řešení centrálního veřejného prostranství obce Provodov se všemi prostorovými a provozními vazbami. V mantinelech udržitelného řešení bude kromě náležitého estetického pojednání stěžejní možnost rozvoje společenské funkce tohoto prostranství. Zadavatel předpokládá, že nalezené principy budou ve spolupráci s vybraným partnerem dále využity také pro zbývající uliční prostranství obce tak, aby bylo dosaženo jednotného kvalitativního standardu veřejných prostranství celé obce.

ÚPRAVA NÁMĚSTÍ REPUBLIKY, BRNO

Jednofázová otevřená projektová urbanisticko-architektonická soutěž

Vyhlašovatel Statutární město Brno
Předmět soutěže Návrh úpravy náměstí Republiky v Husovicích, které jsou součástí druhé největší městské části Brno-sever. Současný stav náměstí je zanedbaný a vlivem neudržovaného stavu stromů třířadé lipové aleje a nedostatečného osvětlení v nočních hodinách nepůsobí přívětivě a bezpečně. Účelem soutěže je proto najít takové komplexní řešení, které vytvoří reprezentativní, přívětivý a bezpečný centrální veřejný prostor odpovídající významu místa a který bude sloužit nejen místním obyvatelům, ale i návštěvníkům přilehlých budov občanské vybavenosti. Prostor, který nabídne příjemné prostředí s dostatkem zeleně, kde budou lidé trávit volný čas a který nabídne prostor pro pořádání kulturních a společenských akcí.

VELUX®

stahujte

**NOVÝ DESIGN GUIDE II.
PRO PLOCHÉ STŘECHY**

50 inspiračních situací, 30 konstrukčních řešení

NEJVĚTŠÍ rezidenční stavitel v ČR

Již **30 let** stavíme novou Prahu.
Prodali jsme přes **18.000 bytů, domů**
a **parcel** v téměř **200 úspěšných**
rezidenčních projektech

Vlastníme kolem 1,5 milionu m²
pozemků a brownfieldů určených
k výstavbě pro více než
30.000 bytů po celé Praze

Spolupracujeme s **nejlepšími architekty**
a **urbanisty** současnosti (např. Josef
Pleskot, Eva Jiříčná, Jakub Cigler) a společně
s nimi rozvíjíme celé nové pražské čtvrti

Mnoha desítkami milionů korun
každý rok přispíváme na charitu, obecně
prospěšné účely a realizaci veřejných staveb

Jsme generálním partnerem
Sdružení pro architekturu a rozvoj
a jím pořádaných summitů

central-group.cz

ČESKÁ CENA ZA ARCHITEKTURU

**CENTRAL
GROUP**

